

แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษามัชฌมศึกษาจันทบุรี ตราด

จตุรงค์ วรรณะเมธานี

งานนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

2568

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษามัชฌมศึกษาจันทบุรี ตราด

งานนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

2568

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

APPROACHES FOR DEVELOPING DIGITAL LEADERSHIP OF TEACHERS IN
SATREEPRASERTSIN EDUCATIONAL SUB-AREA UNDER THE SECONDARY
EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE CHANTHABURI TRAT

JATURONG WATTHANAMETHANEE

AN INDEPENDENT STUDY SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF
THE REQUIREMENTS FOR MASTER DEGREE OF EDUCATION
IN EDUCATIONAL ADMINISTRATION
FACULTY OF EDUCATION
BURAPHA UNIVERSITY

2025

COPYRIGHT OF BURAPHA UNIVERSITY

คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์และคณะกรรมการสอบงานนิพนธ์ได้พิจารณา
งานนิพนธ์ของ จตุรงค์ วรรณะเมทธิ ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์

คณะกรรมการสอบงานนิพนธ์

อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

.....

..... ประธาน

(รองศาสตราจารย์ ดร.ศุภายุ ชีระวนิชตระกูล)

(ดร.ชัยพจน์ รั้งงาม)

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ศุภายุ ชีระวนิชตระกูล)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภคณัฐ จันทนวรานนท์
สมพงษ์ธรรม)

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภคณัฐ จันทนวรานนท์
สมพงษ์ธรรม)

..... กรรมการ

(ดร.ณัฐฉาน พุเต็มวงศ์)

..... คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

(รองศาสตราจารย์ ดร. ศุภายุ ชีระวนิชตระกูล)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา อนุมัติให้รับงานนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.วิทวัส แจ่มเยี่ยม)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

65920443: สาขาวิชา: การบริหารการศึกษา; กศ.ม. (การบริหารการศึกษา)

คำสำคัญ: แนวทาง, ภาวะผู้นำดิจิทัลของครู

จตุรงค์ วรธนะเมทนี : แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรี
ประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด. (APPROACHES FOR
DEVELOPING DIGITAL LEADERSHIP OF TEACHERS IN SATREEPRASERTSIN
EDUCATIONAL SUB-AREA UNDER THE SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA
OFFICE CHANTHABURI TRAT) คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์: สุนายู ชีระวนิชตระกูล, กศ.ค.,
ภคณัฐ จันทวรานนท์ สมพงษ์ธรรม, Ed.D. ปี พ.ศ. 2568.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อศึกษาและตรวจสอบยืนยันแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำ
ดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี
ตราด โดยมีการดำเนินการวิจัยแบบผสมวิธี แบ่งเป็น 3 ระยะ คือ 1. การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึง
ประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครู 2. การศึกษาแนวทางการพัฒนา
ภาวะผู้นำดิจิทัลของครู 3. ตรวจสอบยืนยันแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครู เครื่องมือที่ใช้ใน
การวิจัยประกอบด้วย แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และข้อคำถามในการสนทนากลุ่ม สถิติในการ
วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนีความต้องการจำเป็น

ผลการวิจัย พบว่า 1. สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการ
พัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก และมีสภาพที่
พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 2. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขต
สตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด มีทั้งหมด 5 ด้าน ได้แก่
การพัฒนาความสามารถดิจิทัล การใช้ดิจิทัลเพื่อการทำงานของครู ความรู้ด้านเทคโนโลยีดิจิทัล การเป็น
พลเมืองในยุคดิจิทัล และดิจิทัลมายด์เซต มีแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูรวมทั้งสิ้น 25
แนวทาง 3. การตรวจสอบยืนยันแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐ
ศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด พบว่า แนวทางได้รับการยืนยันความ
เหมาะสมและเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ อย่างไรก็ตาม มีข้อสังเกตเกี่ยวกับการใช้คำศัพท์และรูปแบบ
ประโยคบางส่วนที่อาจทำให้เกิดความคลุมเครือ ซึ่งได้มีการปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้แนวทางมีความชัดเจน
และสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

65920443: MAJOR: EDUCATIONAL ADMINISTRATION; M.Ed. (EDUCATIONAL ADMINISTRATION)

KEYWORDS: APPROACHES/ DIGITAL LEADERSHIP OF TEACHERS

JATURONG WATTHANAMETHANEE : APPROACHES FOR DEVELOPING DIGITAL LEADERSHIP OF TEACHERS IN SATREEPRASERTSIN EDUCATIONAL SUB-AREA UNDER THE SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE CHANTHABURI TRAT. ADVISORY COMMITTEE: SADAYU TEERAVANITRAKUL, Ed.D. PAKKANAT CHANTHANAVARANONT SOMPONGTAM, Ed.D. 2025.

The purpose of this research was to study and validate the approaches for developing digital leadership of teachers in Sathreeprasertsin educational sub-area under the secondary educational service area office Chanthaburi Trat. A mixed-method research methodology was employed, conducting in three phases: 1. Assessment of Current and Desired States and Needs: this phase focused on the current and desired states as well as the needs for developing digital leadership among teachers. 2. Development of Digital Leadership Approaches: this phase involved formulating leadership development approaches suitable for teachers in the digital era. 3. Validating the Appropriateness and Feasibility: This phase assessed the appropriateness and feasibility of the proposed development approaches. The research instruments included questionnaires, interviews, and focus group discussion questions. The statistical methods used for data analysis were mean, standard deviation, and the Priority Needs Index (PNI).

The research findings revealed the following: 1. The current and desired states and needs for developing digital leadership of teachers were rated at a high level overall, while the desired state was rated at the highest level. 2. The development of digital leadership approaches for teachers comprises five key areas: Digital Capabilities Development, Digital for Teachers, Digital Literacy, Digital Citizenship and Digital Mindset. A total of 25 development approaches were proposed across these areas. 3. The validation of the proposed digital leadership development approaches confirmed their appropriateness and practical feasibility. However, some comments were made regarding the use of certain terminology and sentence structures that could potentially cause ambiguity. These issues were subsequently revised to improve clarity and completeness of the approaches.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความรู้และความช่วยเหลืออย่างสูงยิ่งจากรองศาสตราจารย์ ดร. สญา ชีระวิชิตระกูล อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภคณัฐ จันทวรรณที่สมพงษ์ธรรม อาจารย์ที่ปรึกษางานนิพนธ์ร่วม ดร.ชัยพนธ์ รักษาม ประธานกรรมการตรวจสอบงานนิพนธ์ ดร.ณัฐณ พุเต็มวงศ์ คณะกรรมการตรวจสอบงานนิพนธ์ ในการให้คำปรึกษา ข้อคิด คำแนะนำ และตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างดี ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณ ดร.พนัส จันทศรีทอง ดร.ญาณิกา ลุนราศรี และนายสุภกร รัตนวงษ์ ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจเครื่องมือการวิจัย ที่กรุณาตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และได้กรุณาแก้ไขปรับปรุง แก้ไขข้อบกพร่อง และให้คำแนะนำในการสร้างเครื่องมือให้ถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้น รวมทั้งบุคคลที่ผู้วิจัยได้อ้างอิงทางวิชาการตามที่ปรากฏในบรรณานุกรม

ขอขอบพระคุณคุณครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัชฌมศึกษาจันทบุรี ทรายาด ที่ให้ความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามสำหรับเก็บข้อมูล ขอขอบพระคุณท่านผู้อำนวยการสุภาวดี อายุเจริญ คุณครูอาคม สุวรรณประเสริฐ รองศาสตราจารย์ ดร.อชิปต์ บุญเหมาะ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปณณัฐ มาเชก อาจารย์กุลเชษฐ์ เล็กประยูร และคุณพิมพ์ผกา จรูญโกทรพย์ ที่สละเวลาในการให้ข้อมูลแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำ รวมทั้งผู้บริหาร รองผู้บริหาร ข้าราชการครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนสตรีประเสริฐศิลป์ที่ร่วมตรวจสอบยืนยันแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูที่เป็นหัวใจของนิพนธ์เล่มนี้ให้ถูกต้องสมบูรณ์

ขอขอบพระคุณผู้บริหาร รองผู้บริหาร คณะครูโรงเรียนสตรีประเสริฐศิลป์ และเพื่อนนิสิตสาขาการบริหารการศึกษาทุกท่าน โดยเฉพาะเพื่อนๆ กลุ่มดั้งเดิมและกลุ่มสอบ 5 บท ที่ได้ให้คำแนะนำและส่งเสริมกำลังใจตลอดมา นอกจากนี้ยังมีผู้ให้ความร่วมมือ ช่วยเหลืออีกหลายท่าน ซึ่งผู้วิจัยไม่สามารถกล่าวนามในที่นี้ได้ทั้งหมด จึงขอขอบคุณทุกท่านเหล่านั้นไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอขอบคุณนายชยานิน เนตรภักดี ที่ดูแลรับผิดชอบระยะเวลาของการเรียน ขอขอบคุณพ่อ คุณแม่ และน้องชายที่ช่วยสนับสนุน ช่วยเหลือ ห่วงใย และเป็นกำลังใจที่ดีมาโดยตลอด จนการวิจัยครั้งนี้สำเร็จลงอย่างสมบูรณ์ คุณค่าและประโยชน์ของนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบบูชาพระคุณบิดา มารดา ครูอาจารย์ และขอมอบเป็นกำลังใจสำหรับผู้บริหารและครูที่มีความมุ่งมั่นตั้งใจในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาทุกท่าน

จตุรงค์ วรรณะเมทานี

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ญ
สารบัญภาพ	ฐ
บทที่ 1	1
บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ในการวิจัย	4
คำถามในการวิจัย	4
กรอบแนวคิดในการวิจัย	5
ประโยชน์ที่ได้รับจากงานวิจัย	6
ขอบเขตของการวิจัย	6
นิยามศัพท์เฉพาะ	9
บทที่ 2	11
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	11
สภาพการจัดการศึกษาทั่วไปของสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด	11
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำ	17
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำดิจิทัลของครู	24

แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครู	54
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	58
บทที่ 3	68
วิธีการดำเนินการวิจัย	68
ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการพัฒนา ภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด	69
ระยะที่ 2 การศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด	75
ระยะที่ 3 การตรวจสอบยืนยันแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรี ประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด	79
บทที่ 4	83
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	83
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	83
ลำดับขั้นตอนในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	83
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	84
บทที่ 5	127
สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	127
สรุปผล	127
อภิปรายผล	130
ข้อเสนอแนะ	145
บรรณานุกรม	147
ภาคผนวก	151
ภาคผนวก ก	153
ภาคผนวก ข	156

ภาคผนวก ก	178
ภาคผนวก ง	183
ภาคผนวก จ	187
ประวัติย่อของผู้วิจัย	191

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 1 การสังเคราะห์ความถี่ขององค์ประกอบภาวะผู้นำดิจิทัลของครู.....	41
ตารางที่ 2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาและหาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัล ของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด	69
ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของครูต่อสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึง ประสงค์ภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด โดยรวมและรายด้าน	84
ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของครูต่อสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึง ประสงค์ภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด ด้านจิตทัศน์ยุคดิจิทัล (Digital Mindset) โดยรวมและรายข้อ ...	85
ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของครูต่อสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึง ประสงค์ภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด ด้านการใช้ดิจิทัลเพื่อการทำงานของครู (Digital for Teachers) โดยรวมและรายข้อ	86
ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของครูต่อสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึง ประสงค์ภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด ด้านความรู้ด้านเทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Literacy) โดยรวม และรายข้อ	88
ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของครูต่อสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึง ประสงค์ภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด ด้านการพัฒนาความสามารถดิจิทัล (Digital Capabilities Development) โดยรวมและรายข้อ	89
ตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของครูต่อสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึง ประสงค์ภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่	

การศึกษามัธยมศึกษาขั้นพื้นฐาน ครอบคลุม ด้านการเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล (Digital Citizenship) โดยรวม
และรายชื่อ 90

ตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของครูต่อสภาพปัจจุบันและ สภาพที่
ประสงค์ภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษาขั้นพื้นฐาน ครอบคลุม และค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI) และลำดับความต้องการ
จำเป็นโดยรวมและรายด้าน 92

ตารางที่ 10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของครูต่อสภาพปัจจุบันและ สภาพที่
ประสงค์ภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษาขั้นพื้นฐาน ครอบคลุม และค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI) และลำดับความต้องการ
ความจำเป็น ด้านจิตวิทยา (Digital Mindset).....93

ตารางที่ 11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของครูต่อสภาพปัจจุบันและ สภาพที่
ประสงค์ภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษาขั้นพื้นฐาน ครอบคลุม และค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI) และลำดับความต้องการ
ความจำเป็น ด้านการใช้ดิจิทัลเพื่อการทำงานของครู (Digital for Teachers).....94

ตารางที่ 12 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของครูต่อสภาพปัจจุบันและ สภาพที่
ประสงค์ภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษาขั้นพื้นฐาน ครอบคลุม และค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI) และลำดับความต้องการ
ความจำเป็น ด้านความรู้ด้านเทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Literacy) 95

ตารางที่ 13 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของครูต่อสภาพปัจจุบันและ สภาพที่
ประสงค์ภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษาขั้นพื้นฐาน ครอบคลุม และค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI) และลำดับความต้องการ
ความจำเป็น ด้านการพัฒนาความสามารถดิจิทัล (Digital Capabilities Development).....96

ตารางที่ 14 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของครูต่อสภาพปัจจุบันและ สภาพที่
ประสงค์ภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษาขั้นพื้นฐาน ครอบคลุม และค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI) และลำดับความต้องการ
ความจำเป็น ด้านการเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล (Digital Citizenship).....97

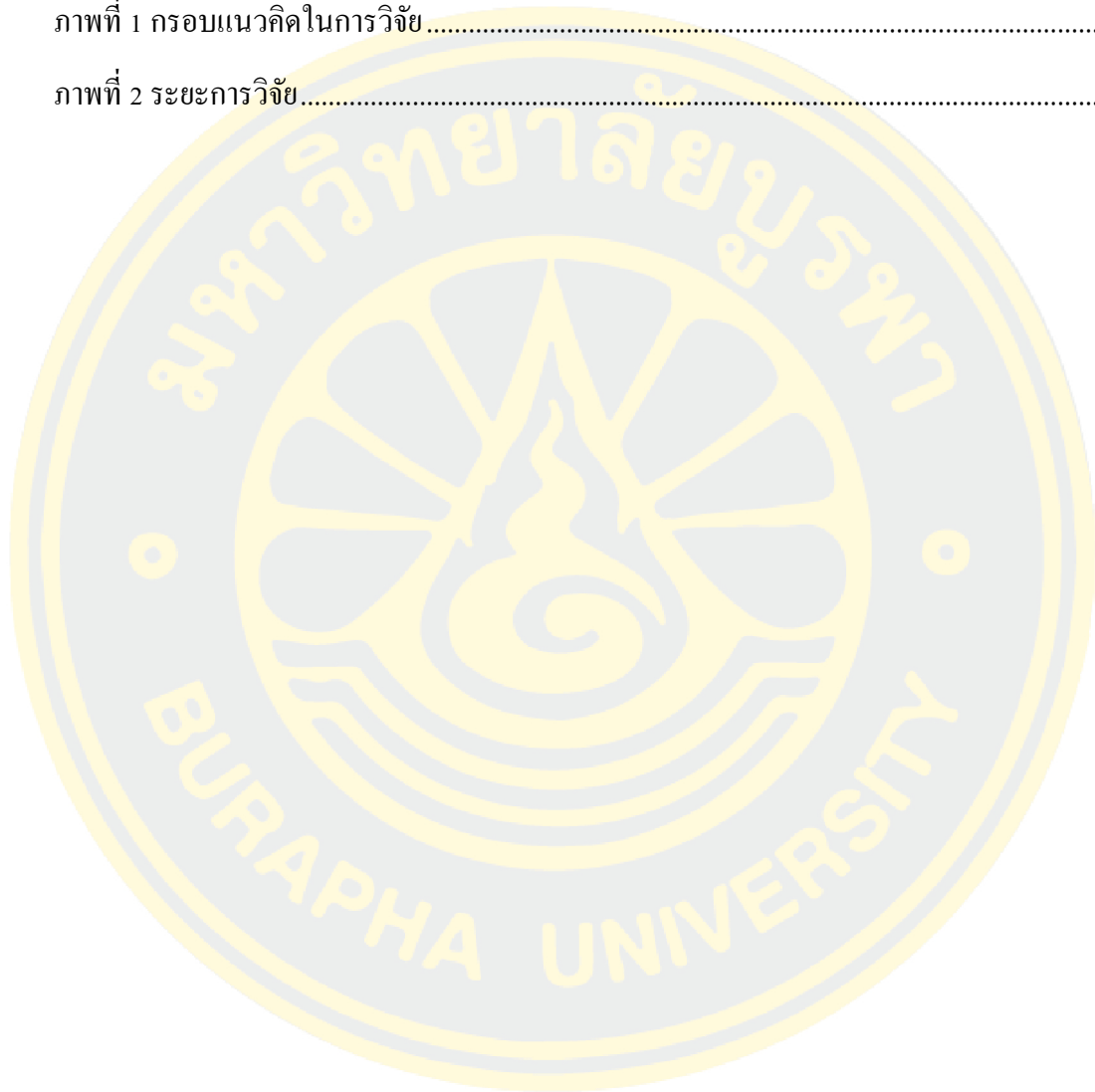
ตารางที่ 15 แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขั้นพื้นฐาน ครอบคลุม 99

ตารางที่ 16 การสังเคราะห์ประเด็นหลักสำคัญที่สกัดได้จากบทสัมภาษณ์	119
ตารางที่ 17 การตรวจสอบยืนยันแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรี ประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด	124

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	5
ภาพที่ 2 ระยะเวลาวิจัย.....	68

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วของโลกในศตวรรษที่ 21 โดยเฉพาะความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและการสื่อสารที่ทำให้โลกทั้งโลกเชื่อมและสื่อสารถึงกันได้อย่างรวดเร็วเป็นโลกไร้พรมแดน ทำให้การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว เป็นสิ่งที่ต้องปฏิบัติอย่างเร่งด่วน เพื่อให้ประชากรของประเทศมีลักษณะที่พึงประสงค์และอยู่ร่วมกันในสังคมโลกได้อย่างมีความสุข การศึกษาจึงเป็นเสาหลักของการพัฒนาประเทศที่ยั่งยืนมีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศมีบทบาทโดยตรงต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพเหมาะสมและมีคุณสมบัติสอดคล้องกับความต้องการใน การใช้กำลังคนของประเทศและการเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันของประเทศ (สำนักงานเลขาธิการ สภาการศึกษา, 2557) เมื่อโลกเข้าสู่ยุคดิจิทัลที่มีเทคโนโลยีเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ประเทศไทยจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนระบบการเรียนรู้เพื่อให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงตามกระแสโลก การแสดงถึงสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของโลกยุคใหม่ที่มีความผันผวนไม่แน่นอน ซับซ้อนและไม่ชัดเจน ส่งผลให้การมุ่งพัฒนาองค์ความรู้และนวัตกรรมมีความจำเป็นอย่างยิ่ง ความแพร่หลายของการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลส่งเสริมการปรับตัวของภาคส่วนต่าง ๆ ได้อย่างเท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลง รวมถึงสนับสนุนการพัฒนาประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี, 2565)

ประเทศไทยได้ให้ความสำคัญด้านการศึกษาในฐานะกลไกหลักในการพัฒนาประเทศมาโดยตลอด กระทรวงศึกษาธิการโดยสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาจึงได้จัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579 เพื่อวางกรอบเป้าหมายและทิศทางการจัดการศึกษาของประเทศโดยมุ่งจัดการศึกษาให้คนไทยทุกคนสามารถเข้าถึงโอกาสและความเสมอภาคในการศึกษาที่มีคุณภาพ พัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ พัฒนากำลังคนให้มีสมรรถนะในการทำงานที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาประเทศ ซึ่งความท้าทายที่เป็นพลวัตของโลกศตวรรษที่ 21 ทั้งในส่วนที่เป็นแรงกดดันภายนอก ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงของบริบทเศรษฐกิจและสังคมโลก อันเนื่องจากการปฏิวัติดิจิทัล (Digital Revolution) การเปลี่ยนแปลงสู่อุตสาหกรรม 4.0 (The Fourth Industrial Revolution) การดำเนินงานเพื่อบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ 2573 (Sustainable Development Goals : SDGs 2030) ที่ประเทศไทยได้ให้สัตยาบัน รวมทั้งผลกระทบของการเป็นประชาคมอาเซียน และความต้องการกำลังคนที่มีทักษะใน

ศตวรรษที่ 21 ประกอบกับแรงกดดันจากภายในประเทศจากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรที่ส่งผลให้ประเทศเข้าสู่สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์ในอนาคตอันใกล้ (ชนิด รัตนศักดิ์ดา, 2565) สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579 ได้กำหนดยุทธศาสตร์ที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติในยุทธศาสตร์ที่ 3 เรื่องการพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัย และการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะและคุณลักษณะพื้นฐานของพลเมืองไทยและทักษะและคุณลักษณะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 และเพื่อให้คนทุกช่วงวัยมีทักษะความรู้ความสามารถและสมรรถนะตามมาตรฐานการศึกษาและ มาตรฐานวิชาชีพและพัฒนาคุณภาพชีวิตได้ตามศักยภาพ นอกจากนี้ในเรื่องการพัฒนา แพลตฟอร์มดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้และใช้ดิจิทัลเป็นเครื่องมือการเรียนรู้ และยังเป็นนโยบายจุดเน้น ของ กระทรวงศึกษาธิการปีงบประมาณพ.ศ.2567 (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560)

การบูรณาการเทคโนโลยีสารสนเทศในระบบการจัดการศึกษาจึงช่วยเปิดโลกแห่งการเรียนรู้ที่กว้างไกลให้กับผู้เรียน ทำให้สามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลและความรู้มากมายได้ด้วยตนเองอย่างสะดวก อย่างไรก็ตามเพื่อให้การเรียนรู้ผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศเกิดประสิทธิภาพสูงสุด จำเป็นต้องมีผู้สอนที่มีความรู้และทักษะในการใช้เทคโนโลยีดังกล่าวอย่างถูกต้องและเหมาะสม เพื่อช่วยแนะแนวและส่งเสริมการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ (दारुरรรณ ถวิลการ, 2564) ครุจึงมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนให้สอดคล้องกับโลกที่เปลี่ยนแปลง โดยต้องมีความรู้และทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อจัดการเรียนรู้ที่ทันสมัย ส่งเสริมให้นักเรียนเข้าใจและประยุกต์ใช้ความรู้ใหม่อย่างสร้างสรรค์ ครูต้องแสดงภาวะผู้นำดิจิทัล ด้วยการใช้เทคโนโลยีในการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ จัดหาอุปกรณ์ที่เหมาะสม และสร้างแรงบันดาลใจให้นักเรียนพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง พร้อมรับมือกับความท้าทายจากการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและสังคมในอนาคต (มนิรา จันทรเชื้อ, 2566)

ภาวะผู้นำดิจิทัลหมายถึง ความสามารถในการแสดงออกอย่างมีวิสัยทัศน์ด้านดิจิทัล เพื่อสนับสนุนทรัพยากรและส่งเสริมการทำงานร่วมกันระหว่างครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาบูรณาการในการจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับบริบททางการศึกษา (จิราภรณ์ ปกรณ์, 2564) เน้นการใช้แพลตฟอร์มเทคโนโลยีสมัยใหม่ สร้างนวัตกรรมที่มีมาตรฐานสูง พร้อมทั้งต้องมีความสามารถในการปรับตัวตามการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานและผลลัพธ์ที่ดีขึ้นในองค์กรหรือในระบบการศึกษา (AlAjmi, 2022) ทักษะที่สำคัญของผู้นำดิจิทัลยังรวมถึงความสามารถในการปรับตัว การใช้เทคโนโลยี การสื่อสารอย่างรอบด้าน และการคิดสร้างสรรค์ เพื่อพัฒนาแนวทางการสอนและการบริหารที่แปลกใหม่ ภาวะผู้นำดิจิทัลจึงเป็นคุณลักษณะที่สำคัญสำหรับครูผู้ซึ่งเป็นกุญแจสำคัญในการเปลี่ยนแปลง

ทั้งทางปฏิบัติและวัฒนธรรมของโรงเรียน (ไววิทย มุลทรัพย์, 2565) รวมถึงความสามารถในการกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ตามแนวทางของหลักสูตรโรงเรียน พร้อมทั้งชี้นำและสร้างแรงบันดาลใจให้ผู้เรียนด้วยการใช้ภาวะผู้นำและทักษะการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ (มัตติกา ชาติ, 2566)

จากความสำคัญดังกล่าว ภาวะผู้นำดิจิทัลของครูจึงมีความสำคัญและจำเป็นต่อการเสริมสร้างศักยภาพด้านนวัตกรรมและความสามารถในการจัดการเรียนการสอนของครูอย่างสร้างสรรค์ (SIYU และชัชชญา พิระธรณิศร์, 2566) ทั้งยังเป็นกลยุทธ์สำคัญในการสนับสนุนให้ครูและบุคลากรในสถานศึกษา สามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการปฏิบัติงานและการจัดการเรียนการสอน ซึ่งช่วยให้นักเรียนได้รับความรู้และข้อมูลข่าวสารอย่างหลากหลาย ทั้งยังเป็นการเตรียมพร้อมบุคลากรให้ก้าวสู่การเป็นพลโลกที่มีคุณภาพ ควบคู่กับการส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่สอดคล้องกับเป้าหมายของการจัดการศึกษา และช่วยพัฒนาสถานศึกษาให้ทันสมัย พร้อมปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน (มนธิรา จันทรเชื้อ, 2566) ตลอดจนนำไปสู่การพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของยุคดิจิทัลที่มีการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการยกระดับคุณภาพการศึกษา เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ทั้งในระดับโรงเรียนและเขตพื้นที่การศึกษา (วัชรภรณ์ แสงทิพย์, 2565)

สหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด ประกอบด้วย 5 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนสตรีประเสริฐศิลป์ โรงเรียนตราดสรรเสริญวิทยาคม โรงเรียนวัดคีรีวิหาร (สมเด็จพระวันรัต อุปลัมภ) โรงเรียนเขาน้อยวิทยาคม และโรงเรียนเนินทรายวิทยาคม มีพันธกิจที่มุ่งพัฒนาคุณภาพการศึกษาสู่โลกดิจิทัลอย่างยั่งยืน โดยภารกิจสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา คือการนำเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามามีบทบาทในการเสริมสร้างการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและทันสมัย ทั้งยังเห็นความสำคัญกับการปรับใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในทุกมิติของการเรียนการสอน ตั้งแต่การฝึกทักษะดิจิทัลให้กับนักเรียน จนถึงการพัฒนาคุณภาพครูผู้สอน เพื่อให้ครูและนักเรียนมีความพร้อมในการก้าวสู่โลกดิจิทัลอย่างเต็มที่ โดยมุ่งหวังให้ทุกภาคส่วนในสถานศึกษามีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ หนึ่งในกลยุทธ์สำคัญที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด ได้ตั้งไว้ คือ กลยุทธ์ที่ 3 การพัฒนาผู้เรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษาให้มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ซึ่งมุ่งเน้นการส่งเสริมทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในทุกด้านของการเรียนการสอน ซึ่งจะเห็นได้ว่า การพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลสำหรับครูจึงเป็นหนึ่งในเป้าหมายสำคัญในการขับเคลื่อนกลยุทธ์นี้ เพื่อที่จะให้ครูมีความสามารถในการนำเทคโนโลยีมาปรับใช้ในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพและสามารถส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลได้อย่างเต็มที่ การพัฒนาผู้นำดิจิทัลของครูจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยเสริมสร้าง

การเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาและพัฒนาโรงเรียนให้เป็นองค์กรที่มีความพร้อมและสามารถปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงในโลกดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด, 2568)

จากการศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากเอกสารวิชาการต่าง ๆ พบว่ามีการศึกษาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นส่วนใหญ่ การศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำดิจิทัลของครูนั้นยังมีอยู่ไม่มากนัก โดยเฉพาะในบริบทของสหวิทยาเขตโรงเรียน ซึ่งเป็นกลุ่มย่อยของโรงเรียนในสังกัดของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จากข้อมูลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจและต้องการหาแนวทางในการส่งเสริมภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด โดยมุ่งเน้นการศึกษาข้อมูลจากภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ ซึ่งศึกษาองค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงดิจิทัล 5 ด้าน ได้แก่ ดิจิทัลมายด์เซต การใช้ดิจิทัลเพื่อการทำงานของครู ความรู้ด้านเทคโนโลยีดิจิทัล การพัฒนาความสามารถด้านดิจิทัล และการเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด โดยมีเป้าหมายให้การศึกษาได้รับการพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด
3. เพื่อตรวจสอบยืนยันแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด

คำถามในการวิจัย

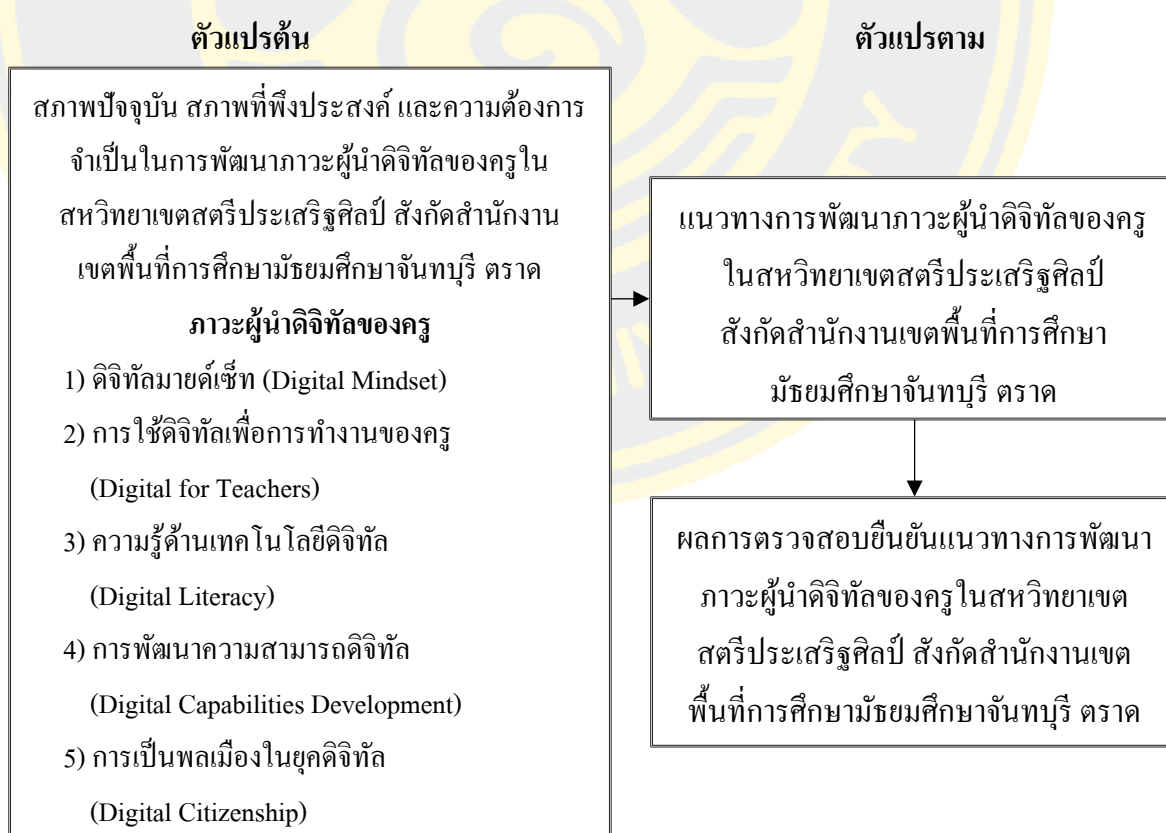
1. สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด อยู่ในระดับใด
2. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด ควรเป็นอย่างไร

3. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด มีความเหมาะสมและเป็นไปได้ได้อย่างไร

กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด” ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด เพื่อออกแบบแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด จากการวิเคราะห์และสังเคราะห์เอกสาร ทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำดิจิทัลผู้นำครู สามารถแสดงได้ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ประโยชน์ที่ได้รับจากงานวิจัย

1. ได้แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด
2. เป็นข้อมูลในการพัฒนาศักยภาพของครูให้กับผู้บริหารและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด ใช้ในการกำหนดนโยบายในการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครู

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน โดยแบ่งเป็น 3 ระยะ สอดคล้องตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด

1. กลุ่มเป้าหมาย

1.1 ประชากร ได้แก่ ครูผู้สอนในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด จำนวน 5 โรงเรียน ประกอบด้วยครูผู้สอนระดับชั้นมัธยมศึกษา จำนวน 169 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างคือ ครูผู้สอนจำนวน 118 คน ซึ่งได้จากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) และการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ตามสังกัดโรงเรียน

2. ตัวแปรที่ศึกษา

ภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด ประกอบด้วย

- 1) ดิจิทัลมายด์เซต (Digital Mindset)
- 2) การใช้ดิจิทัลเพื่อการทำงานของครู (Digital for Teachers)
- 3) ความรู้ด้านเทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Literacy)
- 4) การพัฒนาความสามารถดิจิทัล (Digital Capabilities Development)
- 5) การเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล (Digital Citizenship)

ระยะที่ 2 การศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด

ในการศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เกี่ยวข้อง

1. กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เกี่ยวข้องที่มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัล โดยการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 6 คน โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้เกี่ยวข้องที่มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัล ดังนี้

1.1 ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ 4 คน

1.1.1 เป็นผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลและได้รับการยอมรับในระดับเขตพื้นที่ขึ้นไป

1.1.2 เป็นผู้มีความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลเป็นที่ประจักษ์ในระดับเขตพื้นที่ขึ้นไป

1.1.3 เป็นผู้บริหารในสถานศึกษาที่ได้รับรางวัลหรือมีผลงานเกี่ยวกับการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลเป็นที่ประจักษ์ในระดับเขตพื้นที่ขึ้นไป

1.1.4 เป็นนักวิชาการด้านการศึกษา ด้านการบริหารการศึกษา หรือด้านเทคโนโลยีดิจิทัล

1.2 ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง 2 คน

1.2.1 เป็นผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีดิจิทัล หรือการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัล

1.2.2. เป็นผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับการพัฒนาบุคลากร หรือการพัฒนาภาวะผู้นำในยุคดิจิทัล

2. ตัวแปรที่ศึกษา

ภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด ประกอบด้วย

- 1) ดิจิทัลมายด์เซต (Digital Mindset)
- 2) การใช้ดิจิทัลเพื่อการทำงานของครู (Digital for Teachers)
- 3) ความรู้ด้านเทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Literacy)
- 4) การพัฒนาความสามารถดิจิทัล (Digital Capabilities Development)
- 5) การเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล (Digital Citizenship)

ขั้นตอนที่ 2 การเสนอแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด

เสนอแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด โดยอ้างอิงจากข้อมูลที่ได้รับจากการวิจัยระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด และการวิจัยระยะที่ 2 ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เกี่ยวข้องในการส่งเสริมภาวะผู้นำดิจิทัล รวมทั้งอ้างอิงจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ระยะที่ 3 การตรวจสอบยืนยันแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด

1. กลุ่มเป้าหมาย

การตรวจสอบยืนยันแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด โดยวิธีการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนระดับชั้นมัธยมศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสตรีประเสริฐศิลป์ จำนวน 9 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) มีรายละเอียด ดังนี้

- 1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ จำนวน 3 คน
- 1.2 ครูผู้สอนระดับชั้นมัธยมศึกษาในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ จำนวน 3 คน
- 1.3 คณะกรรมการสถานศึกษาฯ ในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ จำนวน 3 คน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ภาวะผู้นำดิจิทัลของครู คือ คุณลักษณะและพฤติกรรมของครูในการใช้เทคโนโลยี และทรัพยากรดิจิทัลเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้และการบริหารจัดการในสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถกำหนดเป้าหมายการทำงานอย่างชัดเจน พัฒนานวัตกรรมการสอน สร้างความร่วมมือกับผู้เกี่ยวข้อง และสนับสนุนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างบุคลากร มีแนวคิดในการนำเทคโนโลยีมาใช้ เข้าใจบริบทของการเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัล และสามารถนำความรู้ด้านเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาผู้เรียนและยกระดับคุณภาพการศึกษาสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ 5 องค์ประกอบ ดังนี้

1.1 ดิจิทัลมายด์เซต (Digital Mindset) คือ ชุดความคิดหรือแนวความคิดที่มีต่อการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ ซึ่งเป็นความสามารถของครูหรือผู้นำทางการศึกษาในการวางแผนการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้เพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัล สามารถปรับตัวให้เข้ากับเทคโนโลยีใหม่ ๆ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอน

1.2 การใช้ดิจิทัลเพื่อการทำงานของครู (Digital for Teachers) คือ ความสามารถของครูในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและสื่อดิจิทัลเพื่อพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ได้อย่างหลากหลายและบริหารจัดการห้องเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนการเทคโนโลยีดิจิทัลในการทำงานตามบริบทของสถานศึกษาและเท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก

1.3 ความรู้ด้านเทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Literacy) คือ ความสามารถในการใช้และประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) อย่างมีประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนและการทำงานในสภาพแวดล้อมดิจิทัล รวมถึงทักษะการใช้อุปกรณ์ดิจิทัลพื้นฐาน การวิเคราะห์และประเมินข้อมูลจากแหล่งที่น่าเชื่อถือ เพื่อพัฒนาและสร้างสรรค์กระบวนการจัดการเรียนรู้ และการปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงในโลกดิจิทัล

1.4 การพัฒนาความสามารถดิจิทัล (Digital Capabilities Development) คือ การเสริมสร้างทักษะและความรู้ที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอน รวมถึงการส่งเสริมการพัฒนาวิชาชีพด้วยการใช้เทคโนโลยี และการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ดิจิทัลในโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง มีการอบรม แลกเปลี่ยนข้อมูล และสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อเสริมสร้างความเชี่ยวชาญและนวัตกรรมในกระบวนการเรียนการสอนที่ทันสมัยและมีประสิทธิภาพ

1.5 การเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล (Digital Citizenship) คือ ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างมีจิตสำนึกและความรับผิดชอบ มีทักษะในการเลือกใช้สื่อดิจิทัลอย่างเหมาะสม ปกป้องข้อมูลส่วนตัวและผู้อื่น และปฏิบัติตามจริยธรรม กฎหมาย และจรรยาบรรณ

ดิจิทัล ทั้งยังตระหนักถึงผลกระทบจากการใช้เทคโนโลยีต่อสังคมและโลก และสามารถสอนนักเรียนให้ใช้เทคโนโลยีอย่างปลอดภัยและสร้างสรรค์ ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีเพื่อสร้างประโยชน์ในเชิงบวก

2. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครู กระบวนการหรือวิธีการที่มุ่งเสริมสร้างขีดความสามารถ ทักษะ ความรู้ และปรับปรุงกระบวนการหรือแนวปฏิบัติให้ดียิ่งขึ้น โดยอิงหลักการ ทฤษฎี และแบบแผนที่เหมาะสมเพื่อบรรลุเป้าหมาย ทั้งในบริบทของการพัฒนานุเคราะห์ เช่น ครู และผู้บริหาร เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน รวมถึงการพัฒนาภายในองค์กรผ่านการสร้างนวัตกรรม ใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า และสนับสนุนการเปลี่ยนแปลงและความท้าทายที่สอดคล้องกับยุคดิจิทัล

3. ครูผู้สอน หมายถึง ข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนในสหวิทยาเขตสตรี ประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด ปีการศึกษา 2567

4. สหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ คือ กลุ่มโรงเรียนในสหวิทยาเขตของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด ประกอบด้วย 5 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนสตรีประเสริฐศิลป์ โรงเรียนตราดสรรเสริญวิทยาคม โรงเรียนวัดคีรีวิหาร (สมเด็จพระวันรัต อุปถัมภ์) โรงเรียนเขาน้อยวิทยาคม และโรงเรียนเนินทรายวิทยาคม

5. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด หมายถึง หน่วยงานที่ได้รับการกำหนด ให้มีขึ้นตามประกาศในราชกิจจานุเบกษาดังกล่าว โดยอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะ กรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีอำนาจหน้าที่ตามมาตรา 34 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์การแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พ.ศ. 2546 และประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง แบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา พ.ศ. 2553 โดยกำหนดให้มีหน้าที่ส่งเสริม สนับสนุน กำกับ ติดตาม การบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่จังหวัดจันทบุรีและจังหวัดตราด มีโรงเรียนในสังกัด 39 โรงเรียน ประกอบด้วย โรงเรียนในจังหวัดจันทบุรี 23 โรงเรียน จังหวัดตราด 16 โรงเรียน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยมีขอบเขตที่จะเสนอตามลำดับ ดังต่อไปนี้

1. สภาพการจัดการศึกษาทั่วไปของสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด
2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำ
 - 2.1 ความหมายของภาวะผู้นำ
 - 2.2 ความหมายของภาวะผู้นำดิจิทัล
 - 2.3 ความหมายของภาวะผู้นำของครู
3. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำดิจิทัลของครู
 - 3.1 ความหมายของภาวะผู้นำดิจิทัลของครู
 - 3.2 ความสำคัญของภาวะผู้นำดิจิทัลของครู
 - 3.3 องค์ประกอบของภาวะผู้นำดิจิทัลของครู
4. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครู
 - 4.1 ความหมายของแนวทางการพัฒนา
 - 4.2 ความสำคัญของแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครู
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 5.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

สภาพการจัดการศึกษาทั่วไปของสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด เป็นหน่วยงานทางการศึกษาที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ จัดตั้งขึ้นตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ ประกาศ ณ วันที่ 17 สิงหาคม พ.ศ. 2553 เรื่อง การกำหนดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 และพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2553 กำหนดให้มีเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาและเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จำนวน 42 เขต เดิมชื่อ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 ต่อมาได้มีประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การกำหนดและแก้ไขเปลี่ยนแปลงเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ได้กำหนดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา และที่ตั้งของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เพื่อบริหารและจัดการศึกษา ขึ้นพื้นฐานระดับมัธยมศึกษา จำนวน 62 เขต ประกาศ ณ วันที่ 17 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2564 และเปลี่ยนชื่อเป็นสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด ตั้งอยู่ที่ อำเภอเมืองจันทบุรี โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด มีหน้าที่ส่งเสริม สนับสนุน กำกับติดตามการบริหารจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษา (อนุบาล) ระดับประถมศึกษา จนถึงมัธยมศึกษาปีที่ 6 ให้มีคุณภาพและได้มาตรฐาน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด ตั้งอยู่เลขที่ 9 ถนนศรียานุสรณ์ ตำบลวัดใหม่ อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี รหัสไปรษณีย์ 22000 หมายเลขโทรศัพท์ 0 3931 4402-3 หมายเลขโทรสาร 0 3931 4402 -3 ต่อ 20 เว็บไซต์ (Website) <http://www.sesact.go.th/>

ศูนย์ประสานงานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด (จังหวัดตราด) ที่ตั้ง อาคาร 1 โรงเรียนสตรีประเสริฐศิลป์ อำเภอเมือง จังหวัดตราด รหัสไปรษณีย์ 23000 หมายเลขโทรศัพท์ 082-4752837

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด ได้กำหนดทิศทางการพัฒนา และจัดการศึกษา มีสาระสำคัญภาพรวม ประกอบด้วย วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย กลยุทธ์ และตัวชี้วัดนำไปสู่การปฏิบัติ รายละเอียด ดังนี้

1. วิสัยทัศน์ (Vision)

“องค์กรคุณภาพแห่งอนาคต”

2. นิยามศัพท์

องค์กร หมายถึง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และโรงเรียน

คุณภาพ หมายถึง คุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรฐานการศึกษาปฐมวัย มาตรฐานวิชาชีพ มาตรฐานตำแหน่ง หลักสูตรเหมาะสมตามวัยผู้เรียน ทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษ สมรรถนะผู้เรียน การให้บริการต่อผู้รับบริการ แหล่งเรียนรู้หลากหลาย ปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ พหุวัฒนธรรมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

แห่งอนาคต หมายถึง การบริหารจัดการโดยใช้นวัตกรรม

3. พันธกิจ (Mission)

1. เสริมสร้างทักษะการดำเนินชีวิตตามพระบรมราโชบาย และหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2. ส่งเสริมการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐาน สู่โลกดิจิทัล

3. สร้างเสริมการพัฒนานวัตกรรม

4. ส่งเสริมการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล

4. เป้าประสงค์ (Goals)

1. ผู้เรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษา ดำเนินชีวิตตามพระบรมราโชบาย หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2. ผู้เรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษา มีคุณภาพตามมาตรฐาน

3. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา มีนวัตกรรมในการจัดการศึกษา

4. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา มีการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ

5. วัฒนธรรมองค์กร (Organizational Culture)

“ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบ”

6. นิยามศัพท์

ร่วมคิด หมายถึง การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ร่วมตัดสินใจ

ร่วมทำ หมายถึง การให้บริการด้วยความมีน้ำใจ จิตบริการและเสมอภาค

ร่วมรับผิดชอบ หมายถึง การยอมรับผิด และรับชอบในผลที่เกิดจากการปฏิบัติ

รูปแบบการบริหารจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด

การบริหารจัดการศึกษา โดยใช้กระบวนการ SPDCA เป็นกลไกดำเนินงานในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เกิดความชัดเจน เป็นรูปธรรม มีประสิทธิภาพ เกิดประสิทธิผล อย่างเป็นระบบ มุ่งสู่เป้าหมายการเป็นองค์กรคุณภาพแห่งอนาคต ประกอบด้วย

S – Synthesize (การสังเคราะห์ คิดวิเคราะห์ แยกแยะ)

P – Plan (การวางแผน กระบวนการทำงาน ใช้แผนเป็นเครื่องมือในการปฏิบัติงาน)

D – Do (การดำเนินการตามแผนให้เห็นผลลัพธ์จริง)

C – Check (การตรวจสอบประเมินผลความถูกต้องของการทำงาน)

A – Act (การปรับปรุง สรุปผล และนำผลมาปรับปรุงแก้ไข พัฒนาวางแผนใหม่)

ร่วมคิด หมายถึง การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ร่วมตัดสินใจ

ร่วมทำ หมายถึง การให้บริการด้วยความมีน้ำใจ จิตบริการและเสมอภาค

ร่วมรับผิดชอบ หมายถึง การยอมรับผิด และรับชอบในผลที่เกิดจากการปฏิบัติ

“เรียนรู้ให้เพลิน ด้วย Learn to Be” เป็นแนวทางในการขับเคลื่อนภารกิจไปสู่เป้าหมายในการเสริมสร้างผู้เรียนให้มีคุณภาพ ภายใต้องค์ประกอบสำคัญ ใน 3 มิติ (3 คี) ประกอบด้วย

เรียนดี- การพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอน ที่มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

อยู่ดี- ความปลอดภัย ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โอกาสทางการศึกษา

อนาคตดี- การเรียนรู้สู่อาชีพในอนาคต ด้วยพหุปัญญา

7. นโยบายและจุดเน้นของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด

1. ปลุกฝังให้ผู้เรียนมีความรักในสถาบันหลักของชาติ น้อมนำพระบรมราโชบายด้านการศึกษาของในหลวงรัชกาลที่ 10 สู่การปฏิบัติ จัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ หน้าที่พลเมือง ศิลปกรรม และประชาธิปไตย รวมทั้งเสริมสร้างการมีจิตอาสา เป็นพลเมืองที่ดี ผ่านกระบวนการจัดการเรียนรู้ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

2. ปรับปรุงหลักสูตร และกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ให้สอดคล้องกับบริบทของ โรงเรียน เพื่อพัฒนาศักยภาพและคุณลักษณะให้กับผู้เรียนตามความถนัดและความสนใจ

3. ส่งเสริมและพัฒนาความสามารถด้านการอ่าน เพื่อพัฒนาความฉลาดรู้ของผู้เรียนตามแนวทางการประเมิน PISA

4. พัฒนาผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษ อย่างเต็มตามศักยภาพเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

5. เสริมสร้างความปลอดภัยในสถานศึกษา ทั้ง 4 มิติ คือ ภัยจากความรุนแรง, ภัยจากการล่วงละเมิดสิทธิ, ภัยจากอุบัติเหตุ, ภัยจากสุขภาพกาย สุขภาพจิต

6. เพิ่มโอกาสและสร้างเสมอภาคทางการศึกษา โดยการป้องกัน เฝ้าระวัง และการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ให้ได้รับโอกาสเข้าถึงการศึกษาสอดคล้องกับความต้องการจำเป็น สามารถพึ่งตนเองได้ตามศักยภาพของแต่ละบุคคล

7. ลดภาระการประเมินสถานศึกษา มุ่งพัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษา ให้มีความรู้และสมรรถนะตาม มาตรฐานตำแหน่ง ยกย่องเชิดชูเกียรติผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่จนเกิดผลดีแก่ราชการและมีผลงานเป็นที่ประจักษ์

8. กลยุทธ์ (Strategy)

กลยุทธ์ที่ 1 เสริมสร้าง ผู้เรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้มีทักษะการดำเนินชีวิตตามพระบรมราโชบายและหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

กลยุทธ์ที่ 2 พัฒนาหลักสูตรที่เน้นสมรรถนะตามช่วงวัยให้มีคุณภาพตามมาตรฐาน

กลยุทธ์ที่ 3 พัฒนา ผู้เรียนครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ผู้โลกดิจิทัล

กลยุทธ์ที่ 4 ส่งเสริม ผู้เรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา

กลยุทธ์ที่ 5 ส่งเสริมการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมให้มีประสิทธิภาพโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล

9. สหวิทยาเขต

เครือข่ายสหวิทยาเขตสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด

1. สหวิทยาเขตทับทิม ที่ตั้ง : โรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดจันทบุรี ประกอบด้วย 4 โรงเรียน คือ

1.1 โรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดจันทบุรี

1.2 โรงเรียนนายายอามพิทยาคม

1.3 โรงเรียนบางกะจะ

1.4 โรงเรียนมัธยมท่าแกลง

2. สหวิทยาเขตมรกต ที่ตั้ง : โรงเรียนศรียานุสรณ์ ประกอบด้วย 5 โรงเรียน คือ

2.1 โรงเรียนศรียานุสรณ์

2.2 โรงเรียนศิษย์คุณวิทย์วิทยา

2.3 โรงเรียนคลองพลูวิทยา

2.4 โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 48 จังหวัดจันทบุรี

2.5 โรงเรียนมะขามสารเสรีวิทย

3. สหวิทยาเขตสตาร์บุษ ที่ตั้ง : โรงเรียนสอยดาววิทยา ประกอบด้วย 5 โรงเรียน คือ

3.1 โรงเรียนสอยดาววิทยา

3.2 โรงเรียนหนองตาคงพิทยาคาร

3.3 โรงเรียนโป่งน้ำร้อนวิทยาคม

3.4 โรงเรียนเครือหวายวิทยาคม

3.5 โรงเรียนทุ่งขนานวิทยา

4. สหวิทยาเขตไพลิน ที่ตั้ง โรงเรียนท่าใหม่ “พูลสวัสดิ์ราษฎร์นุกูล” ประกอบด้วย

5 โรงเรียน คือ

4.1 โรงเรียนท่าใหม่ “พูลสวัสดิ์ราษฎร์นุกูล”

4.2 โรงเรียนแก่งหางแมวพิทยาคาร

4.3 โรงเรียนมัธยมวัดเขาสุกิม

4.4 โรงเรียนสะพานเลื้อกวิทยาคม

4.5 โรงเรียนศรีรัตนราษฎร์นุกูล

5. สหวิทยาเขตบุษราคัม ที่ตั้ง โรงเรียนเบญจมานุสรณ์ ประกอบด้วย 5 โรงเรียน คือ

5.1 โรงเรียนเบญจมานุสรณ์

5.2 โรงเรียนแหลมสิงห์วิทยาคม “อาทรสังฆะวัฒนะ 4 อุปถัมภ์”

5.3 โรงเรียนบ่อพิทยาคาร

5.4 โรงเรียนตลกพรหมพิทยาคาร

5.5 โรงเรียนขลุงรัชดาภิเษก

6. สหวิทยาเขตตราดระการคุณ ที่ตั้ง : โรงเรียนตราดระการคุณ ประกอบด้วย

6 โรงเรียน คือ

6.1 โรงเรียนตราดระการคุณ

6.2 โรงเรียนคลองใหญ่วิทยาคม

6.3 โรงเรียนอ่าวใหญ่พิทยาคาร

6.4 โรงเรียนเกาะช้างวิทยาคม

6.5 โรงเรียนเกาะกูดวิทยาคม

6.6 โรงเรียนแหลมงอบวิทยาคม

7. สหวิทยาเขตเขาสมิง-บ่อไร่ ที่ตั้ง : โรงเรียนเขาสมิงวิทยาคม “จงจิตรวิจิตรวงศ์-อุปถัมภ์” ประกอบด้วย 6 โรงเรียน คือ

7.1 โรงเรียนเขาสมิงวิทยาคม “จงจิตรวิจิตรวงศ์อุปถัมภ์”

7.2 โรงเรียนสะตอวิทยาคม รัชมิ่งคลาภิเษก

7.3 โรงเรียนบ่อไร่วิทยาคม

7.4 โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 49 จังหวัดตราด

7.5 โรงเรียนประณีตวิทยาคม

7.6 โรงเรียนหนองบอนวิทยาคม

8. สหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ ที่ตั้ง : โรงเรียนสตรีประเสริฐศิลป์ ประกอบด้วย 5 โรงเรียน คือ

- 8.1 โรงเรียนสตรีประเสริฐศิลป์
- 8.2 โรงเรียนตราดสรรเสริญวิทยาคม
- 8.3 โรงเรียนเขาน้อยวิทยาคม
- 8.4 โรงเรียนวัดศิริวิหาร (สมเด็จพระวันรัต อุปลัมภ)
- 8.5 โรงเรียนเนินทรายวิทยาคม

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำ

1. ความหมายของภาวะผู้นำ

พิชญ์พิมล สุนทวงค์ (2565) กล่าวว่า ภาวะผู้นำคือศิลปะหรือกระบวนการที่บุคคลหนึ่ง สามารถจูงใจ กระตุ้น และใช้อิทธิพลในการทำให้ผู้ร่วมงานให้ประสานความร่วมมือกันอย่างเต็มใจ เพื่อให้ปฏิบัติงานตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ อันนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายขององค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมได้รับการยอมรับและความเคารพจากผู้ร่วมงาน

รุจาภรณ์ ลักษณะดี (2565) อธิบายว่า ภาวะผู้นำหมายถึงการที่ผู้นำแสดงพฤติกรรมหรือปฏิบัติการที่มีอิทธิพลต่อผู้อื่นและผู้ใต้บังคับบัญชา ทำให้พวกเขาเหล่านั้นยอมรับและปฏิบัติตามได้โดยเต็มใจ โดยผู้นำสามารถชี้แนะ กระตุ้น และจูงใจให้บุคคลหรือสมาชิกในองค์กรร่วมมือกัน ปฏิบัติภารกิจให้ลุล่วงตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

วสันต์ ศักดาศักดิ์ (2565) กล่าวว่าภาวะผู้นำคือการแสดงออกทางพฤติกรรมที่ผสมผสานระหว่าง ศาสตร์และศิลป์ ซึ่งหมายถึงความรู้และความสามารถทางสติปัญญาและ ทักษะต่าง ๆ ของผู้นำ เช่น การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี การพูดเพื่อโน้มน้าวใจ การประสานงาน การตัดสินใจ และการมีทัศนคติในฐานะผู้นำกลุ่ม โดยทั้งหมดนี้มีเป้าหมายเพื่อสร้างอิทธิพลต่อผู้อื่นผ่านกระบวนการที่ชัดเจน ส่งผลให้ผู้คนยินดีร่วมมือและปฏิบัติงานด้วยความตั้งใจและกระตือรือร้น เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ร่วมกัน

วัชรภรณ์ แสงทิพย์ (2565) กล่าวว่า ภาวะผู้นำ (Leadership) หมายถึง คุณสมบัติ พฤติกรรม และกระบวนการที่บุคคลสามารถมีอิทธิพลต่อผู้อื่น ด้วยความสามารถในการชี้นำและสร้างแรงบันดาลใจ เพื่อกระตุ้นให้เกิดความเชื่อมั่นและความไว้วางใจ ส่งผลให้เกิดการยอมรับและการร่วมมือในการปฏิบัติงาน ซึ่งนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายขององค์กรและการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ

ณัฐยาภรณ์ เล็กสิงห์โต (2564) กล่าวว่าภาวะผู้นำหมายถึง กระบวนการหรือความสามารถในการชักจูงและโน้มน้าวทั้งจากผู้นำและผู้ตาม เพื่อกระตุ้นให้เกิดการขับเคลื่อนและร่วมกันหาหนทางในการบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

มนธิรา จันทร์เชื้อ (2566) สรุปว่า ภาวะผู้นำหมายถึงการแสดงพฤติกรรมของบุคคลที่มีความรู้และความสามารถในการชักจูงและสร้างแรงจูงใจให้ผู้อื่นยอมรับและปฏิบัติตาม ซึ่งนำไปสู่ความร่วมมือในการทำงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

มัตติกา ชาติ (2566) กล่าวถึงภาวะผู้นำไว้คือ พฤติกรรมที่บุคคลใช้ทักษะทางศิลปะในการชักจูงและโน้มน้าวใจผู้อื่นให้ยอมรับความคิดเห็น ความคิด หรือความต้องการของตนเองด้วยความเต็มใจ พร้อมให้ความร่วมมือและทำงานร่วมกัน เพื่อให้เกิดการดำเนินกิจกรรมหรือการเปลี่ยนแปลงที่นำไปสู่เป้าหมายและบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ร่วมกัน

จากข้อมูลข้างต้นสามารถสรุปความหมายของภาวะผู้นำคือ กระบวนการหรือพฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกในการชักจูงและโน้มน้าวผู้อื่นให้ยอมรับและปฏิบัติตามความคิดเห็นหรือแนวคิดของผู้นำ โดยมีการกระตุ้นและสร้างแรงบันดาลใจเพื่อให้เกิดความร่วมมือในทีมงาน โดยมีเป้าหมายในการบรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งกระบวนการนี้ต้องการการใช้ทั้งความรู้และทักษะต่าง ๆ เช่น การตัดสินใจ การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี และการประสานงาน เพื่อสร้างความเชื่อมั่นและความไว้วางใจจากผู้อื่นในการร่วมมือกันทำงานให้สำเร็จ

2. ความหมายของภาวะผู้นำดิจิทัล

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับภาวะผู้นำดิจิทัล พบว่านักการศึกษาและนักวิชาการได้ให้ความหมายของแนวคิดนี้ไว้อย่างหลากหลาย ดังนี้

สุทธิรัตน์ กาญจนธงชัย (2562) อธิบายว่าภาวะผู้นำดิจิทัล หมายถึงความสามารถของผู้นำในการสร้างอิทธิพลและจูงใจให้ผู้อื่นปฏิบัติตาม เพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ โดยอาศัยความรู้และทักษะด้านดิจิทัลในการบริหารจัดการองค์กร ซึ่งรวมถึงการกำหนดวิสัยทัศน์ที่ชัดเจน การสนับสนุนทรัพยากรดิจิทัล การส่งเสริมความร่วมมือระหว่างบุคลากร และการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการสื่อสารและเผยแพร่ข้อมูลอย่างสร้างสรรค์และมีจริยธรรม เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและพัฒนาองค์กรอย่างเหมาะสม

สุชนา โกมลวนิช (2563) กล่าวว่าภาวะผู้นำดิจิทัล หมายถึง พฤติกรรม ที่ผู้บริหารแสดงออกถึงการมีวิสัยทัศน์ด้านเทคโนโลยีดิจิทัลในการกำหนดทิศทางอย่างมีขั้นตอนเป็น ระเบียบแบบแผนในการติดตามดูแลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรนำนวัตกรรมทางเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ได้อย่างมี

ประสิทธิภาพและเป็นแบบอย่างในการพัฒนาวิชาชีพด้านเทคโนโลยีดิจิทัล สร้างวัฒนธรรม ความร่วมมือกับครู ผู้ปกครอง ชุมชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการทำงานให้บรรลุเป้าหมาย

จิตติมา วรรณศรี (2564) กล่าวว่า ภาวะผู้นำดิจิทัลเป็นคุณลักษณะของผู้บริหาร ที่มีความรู้ ความเข้าใจและทักษะในการใช้เครื่องมือเทคโนโลยีเพื่อการบริหารจัดการ การสื่อสาร และการเรียนรู้ให้เท่าทันตอบสนองต่อความเปลี่ยนแปลงในยุคนี้และส่งเสริมบุคลากรในการใช้เทคโนโลยีแพลตฟอร์มที่หลากหลายเพื่อการจัดการเรียนรู้ให้เกิดประสิทธิผลและประสิทธิภาพมากขึ้น

จิราภรณ์ ปกรณ์ (2564) กล่าวถึงภาวะผู้นำดิจิทัลคือ ความสามารถและทักษะของผู้บริหารในการแสดงออกแบบมีวิสัยทัศน์ดิจิทัลในการสนับสนุนทรัพยากร ส่งเสริมการทำงานที่จะทำให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา ร่วมมือกันทำงานโดยนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาบูรณาการในการจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพและเต็มประสิทธิภาพ เหมาะสมกับบริบททางการศึกษา

ดาวรรณ ถวิลการ (2564) กล่าวว่า ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารในการใช้เทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้และการจัดการ สถานศึกษา โดยมีวิสัยทัศน์และเป็นผู้ดำเนินการส่งเสริมให้ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องนำเทคโนโลยี มาบูรณาการใช้ในการจัดการศึกษาและการทำงานภายในสถานศึกษาได้อย่างสอดคล้องกับบริบท และความต้องการของผู้เรียน ครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและส่งเสริมให้ครูและผู้เรียนมีความมั่นใจ ในการใช้เทคโนโลยีและการใช้เทคโนโลยีอย่างมีความรอบรู้และรู้เท่าทันสื่อ โดยคำนึงถึง หลักจริยธรรมในการใช้สื่อและเทคโนโลยีอย่างเหมาะสม ผู้บริหารต้องมีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ ให้ความสนใจต่อวัฒนธรรมองค์กรที่มุ่งผลลัพธ์ใส่ใจในเรื่องของศาสตร์การสอนที่เหมาะสม

ณัฐยาภรณ์ เล็กสิงห์โต (2564) แสดงความเห็นว่ ภาวะผู้นำดิจิทัลเป็นภาวะที่ประกอบด้วยคุณลักษณะเฉพาะและพฤติกรรมที่สะท้อนถึงความเป็นผู้นำในยุคปัจจุบัน โดยต้องมีทัศนคติใหม่ (new attitudes) ทักษะใหม่ (new skills) และความรู้ใหม่ (new knowledge) ที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) ซึ่งสามารถนำไปใช้ได้มีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ผู้นำดิจิทัลยังควรมีลักษณะเฉพาะบุคคล (individual attributes) เช่น ความยืดหยุ่น ความสามารถในการปรับตัว ความอยากรู้อยากเห็นทางปัญญา และความกระหายใคร่รู้ต่อข้อมูลและความรู้ใหม่ ๆ ทั้งนี้ ภาวะผู้นำดิจิทัลไม่ใช่สิ่งที่คงที่ แต่เป็นกระบวนการที่เปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากการเกิดขึ้นของนวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่ ๆ ซึ่งทำให้ผู้นำในยุคนี้จำเป็นต้อง

ปรับตัวและพัฒนาทัศนคติ ทักษะ และความรู้อย่างต่อเนื่อง จะเห็นได้ว่ายุคดิจิทัลเป็นยุคแห่งนวัตกรรม เทคโนโลยี ความคิดสร้างสรรค์ และการเปลี่ยนแปลงที่ไม่หยุดนิ่ง

รุจาภรณ์ ลักษณะดี (2565) ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง คุณลักษณะ ความรู้ ทักษะ ความสามารถและพฤติกรรมการแสดงออกในการนำของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีอิทธิพลต่อครูและ บุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียน ในการมีวิสัยทัศน์ดิจิทัล การบริหารงานโดยใช้ข้อมูลสารสนเทศ การส่งเสริมการนำเทคโนโลยีไปใช้ในการเรียนการสอน และการมีจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ โดยมีความเข้าใจ สามารถสร้างสรรค์ เข้าถึงและนำเทคโนโลยีนวัตกรรมดิจิทัลมาใช้ในการบริหารโรงเรียน

พิชญ์พิมล สุนทระวงศ์ (2565) ได้สรุปเกี่ยวกับภาวะผู้นำดิจิทัลไว้ สรุปคือ ความสามารถหรือกระบวนการ หรืออาจเป็นพฤติกรรมที่ผู้บริหารโรงเรียนใช้อำนาจที่มีในการกระตุ้นให้บุคลากรในองค์กรปฏิบัติหน้าที่ด้วยความกระตือรือร้นและความเต็มใจ โดยผู้นำมีความรู้ มีวิสัยทัศน์ มีความสามารถในการใช้กระบวนการทางดิจิทัลมาใช้ในการบริหารงานอย่างเหมาะสม สามารถนำทางให้กับสมาชิกในองค์กร ไปสู่เป้าหมายขององค์กรที่วางไว้

มนธิรา จันทรเชื้อ (2566) ได้ให้ความหมายของภาวะผู้นำดิจิทัลไว้ หมายถึง ความสามารถในการเลือกใช้เทคโนโลยีและทรัพยากรดิจิทัลอย่างเหมาะสม เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้และการบริหารจัดการสถานศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทและความต้องการของผู้เรียน รวมถึงผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง นอกจากนี้ยังสามารถสนับสนุนการใช้ทรัพยากรและส่งเสริมให้บุคลากรร่วมมือทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งพัฒนาตนเองด้านเทคโนโลยีและมีความรู้ในการใช้สื่ออย่างทันสมัยอยู่เสมอ

มัตติกา ผาติ (2566) กล่าวถึงภาวะผู้นำครูยุคดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ คือ พฤติกรรมหรือคุณลักษณะของครูที่แสดงความสามารถในการกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ตามแนวทางของหลักสูตรโรงเรียนขึ้นพื้นฐาน พร้อมทั้งชี้นำและสร้างแรงบันดาลใจให้ผู้เรียนด้วยการใช้ภาวะผู้นำและทักษะการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ

Damayanti and Mirfani (2021) ให้ความหมายภาวะผู้นำดิจิทัลว่า เป็นผู้ที่สามารถกำหนดได้ว่า ทิศทางของการจัดการศึกษาไปทางใด มีอิทธิพลต่อผู้อื่นและริเริ่มการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้น สามารถเข้าถึงข้อมูล และมีความสามารถในการสร้างความสัมพันธ์เพื่อคาดการณ์การเปลี่ยนแปลงที่สำคัญต่อความสำเร็จของโรงเรียนในอนาคต ต้องใช้การผสมผสานในเชิงพลวัตของความคิดพฤติกรรมและทักษะที่ใช้ในการเปลี่ยนแปลงและหรือปรับปรุงวัฒนธรรมของโรงเรียนผ่านความช่วยเหลือของเทคโนโลยี

AlAjmi (2022) กล่าวถึงการเป็นผู้นำดิจิทัล หมายถึง การนำแนวทางการเป็นผู้นำที่เหมาะสมกับยุคดิจิทัลมาใช้ โดยเน้นการใช้แพลตฟอร์มเทคโนโลยีสมัยใหม่ การเป็นผู้นำดิจิทัลนั้นต้องการการสร้างนวัตกรรมที่มีมาตรฐานสูง พร้อมทั้งต้องมีความสามารถในการปรับตัวตามการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานและผลลัพธ์ที่ดีขึ้นในองค์กรหรือในระบบการศึกษา

Acebuche (2023) กล่าวว่า ภาวะผู้นำดิจิทัลอาจหมายถึง การบริหารจัดการทรัพยากรทั้งมนุษย์และทรัพยากรที่ไม่ใช่มนุษย์อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) อย่างมียุทธศาสตร์ เพื่อดำเนินการตามวิสัยทัศน์ พันธกิจ และวัตถุประสงค์ของโรงเรียนให้สำเร็จตามที่ตั้งเป้าหมายไว้

สรุปได้ว่า ภาวะผู้นำดิจิทัล หมายถึง ความสามารถและพฤติกรรมของผู้นำในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อกำหนดทิศทางการบริหารจัดการองค์กรหรือสถานศึกษา ให้บรรลุเป้าหมายตามวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ ผู้นำดิจิทัลต้องมีความรู้ ความเข้าใจ และทักษะในการนำเทคโนโลยีมาใช้นับสนับสนุนการทำงาน ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างบุคลากร รวมถึงการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์อย่างเป็นระบบ นอกจากนี้ ยังต้องสามารถสร้างแรงจูงใจและสนับสนุนการพัฒนาทักษะดิจิทัลให้กับบุคลากร ตลอดจนใช้ทรัพยากรดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับบริบทและความต้องการขององค์กรหรือสถานศึกษา เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนและมีประสิทธิภาพสูงสุด

3. ความหมายของภาวะผู้นำครู

จากการศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับภาวะผู้นำครู พบว่านักการศึกษาและนักวิชาการได้ให้ความหมายของแนวคิดนี้ไว้อย่างหลากหลาย ดังนี้

สำนักวิชาการและมาตรฐานวิชาชีพ (2553) ได้กำหนดสมรรถนะครูผู้สอนในสังกัด ซึ่งประกอบด้วย สมรรถนะหลักและสมรรถนะประจำสายงานได้ดังนี้

1. สมรรถนะหลัก (Core Competency) มี 5 สมรรถนะ คือ
 - 1.1 การมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน
 - 1.2 การบริการที่ดี
 - 1.3 การพัฒนาตนเอง
 - 1.4 การทำงานเป็นทีม
 - 1.5 จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพครู
2. สมรรถนะประจำสายงาน (Functional Competency) มี 6 สมรรถนะ คือ
 - 2.1 การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้

2.2 การพัฒนาผู้เรียน

2.3 การบริหารจัดการชั้นเรียน

2.4 การวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน

2.5 ภาวะผู้นำครู

2.6 การสร้างความสัมพันธ์ และความร่วมมือกับชุมชนเพื่อการจัดการเรียนรู้

จากข้อกำหนดดังกล่าว แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของภาวะผู้นำของครู ซึ่งถือเป็นตัวชี้วัดสำคัญของสมรรถนะประจำสายงานครูผู้สอน ตามที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดไว้ โดยสมรรถนะนี้มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้และการบริหารจัดการชั้นเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ ครูจึงจำเป็นต้องแสดงภาวะผู้นำในการดูแลและบริหารจัดการนักเรียนให้สอดคล้องกับแนวทางการปฏิรูปการศึกษาที่เน้นการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ซึ่งส่งเสริมให้ครูมีบทบาทสำคัญในการตัดสินใจและมีส่วนร่วมในการบริหาร โรงเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

วิโรจน์ สารรัตนะ (2557) กล่าวว่าภาวะผู้นำของครูหมายถึงการเป็นผู้ใฝ่รู้ กล้าคิดกล้าทำ สร้างนวัตกรรม และปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องเพื่อความก้าวหน้าและการพัฒนา พร้อมทั้งสนับสนุนให้เพื่อนครูมีโอกาสพัฒนาอย่างเต็มที่

ฐปณีย์ นาธี (2561) กล่าวว่า ภาวะผู้นำครูเป็นการกระทำของครูที่มีผลกระทบต่อวัฒนธรรมการเรียนรู้และการทำหน้าที่เป็น เช่น ตัวการเปลี่ยนแปลงในห้องเรียนในโรงเรียนภาวะผู้นำของครูมีความสำคัญต่อการเติบโตและวิวัฒนาการการศึกษา มีบทบาทสำคัญในการเป็นผู้นำการเรียนการสอนเพื่อบรรลุประสงค์หรือเป้าหมาย

สร้อยสุดา กรีน (2563) ระบุว่าภาวะผู้นำของครูคือพฤติกรรมที่แสดงออกถึงการเปลี่ยนแปลงการทำงานผ่านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ทั้งในและนอกห้องเรียน โดยไม่ใช่อิทธิพลจากฝ่ายบริหาร แต่เน้นการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ และให้ความสำคัญกับความสำเร็จของผู้เรียนเป็นหลัก

คมศิลป์ ประสงค์สุข (2564) อธิบายว่าภาวะผู้นำของครูคือการแสดงพฤติกรรมที่สะท้อนถึงความสามารถในการทำงานเพื่อเป้าหมายร่วมกันทั้งด้านคนและงาน โดยเน้นการสร้างความสัมพันธ์อันดีกับเพื่อนร่วมงาน เพื่อให้การทำงานร่วมกันเกิดผลลัพธ์ที่มีประสิทธิภาพ โดยไม่มีการสั่งการ ชักนำ หรือโน้มน้าวจากฝ่ายบริหาร

พิชญ์พิมล สุนทะวงศ์ (2565) กล่าวว่าภาวะผู้นำของครูคือ พฤติกรรมของครูที่แสดงออกซึ่งสามารถสร้างแรงจูงใจหรือกระตุ้นเพื่อนครูและผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ ให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และร่วมมือการปฏิบัติงานทำให้มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการ

ทำงาน เช่น การจัดการเรียนการสอน คุณภาพของการเรียนรู้ของผู้เรียนหรือการเข้าร่วมงานที่เกี่ยวข้อง โดยมุ่งเน้นไปที่การพัฒนาคุณภาพการศึกษา

วัชรภรณ์ แสงทิพย์ (2565) กล่าวถึงภาวะผู้นำของครู หมายถึง ลักษณะหรือพฤติกรรมของครูที่แสดงออกในการจัดการเรียนรู้ ซึ่งได้รับการยอมรับจากเพื่อนครู รวมถึงการมีส่วนร่วมและสนับสนุนเพื่อนร่วมงานในสถานศึกษาหรือองค์กร โดยมุ่งสร้างการเปลี่ยนแปลงเชิงพฤติกรรมและพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ การทำงานร่วมกันยังช่วยยกระดับคุณภาพของสถานศึกษาและส่งเสริมให้การศึกษาามีมาตรฐานตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกัน

มนธิรา จันทร์เชื้อ (2566) อธิบายว่า ภาวะผู้นำของครูหมายถึงคุณลักษณะและพฤติกรรมที่สะท้อนถึงการสร้างความสัมพันธ์จากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันทั้งในและนอกห้องเรียน ผ่านกระบวนการพูดคุยแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และความร่วมมือในการจัดการเรียนการสอน รวมถึงการพัฒนานวัตกรรมเพื่อยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนรู้

มัตติกา ชาติ (2566) กล่าวว่า ภาวะผู้นำครูคือพฤติกรรมเด่นของครูในการเป็นผู้นำด้านการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ ความสามารถในการใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และการพัฒนาความรู้ในวิชาที่สอนอย่างต่อเนื่อง ครูมีความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอนให้บรรลุเป้าหมายตามหลักสูตร รวมถึงความสามารถในการวัดและประเมินผลที่ครอบคลุมและถูกต้อง พร้อมทั้งนำผลมาปรับปรุงและพัฒนาต่อไป นอกจากนี้ ครูยังมีบทบาทในการพัฒนาตนเองและเพื่อนร่วมอาชีพ ทำตนเป็นแบบอย่างที่ดี และมีความมุ่งมั่นในการพัฒนาวิชาชีพ สามารถปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง และได้รับการยอมรับในฐานะผู้นำด้านการเรียนรู้ที่มีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียนสู่ความสำเร็จ

Bush (2019) กล่าวว่า ภาวะผู้นำของครูหมายถึงการกระทำที่ส่งผลต่อวัฒนธรรมการเรียนรู้และการปฏิบัติหน้าที่ เช่น การเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงในองค์กร ซึ่งมีบทบาทสำคัญต่อการเติบโตและการพัฒนาการศึกษา นอกจากนี้ภาวะผู้นำครูยังมีส่วนช่วยในการนำกระบวนการเรียนการสอนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

Fullan (2020) กล่าวว่า ครูที่มีภาวะผู้นำจะสามารถส่งเสริมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ รวมถึงพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษาได้อย่างเหมาะสม

จากข้อมูลข้างต้น จึงสามารถสรุปภาวะผู้นำของครูได้ว่า ความสามารถและพฤติกรรมของครูในการแสดงบทบาทผู้นำที่ส่งผลต่อการพัฒนาและปรับปรุงกระบวนการเรียนรู้ โดยเน้นการสร้างนวัตกรรม การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการร่วมมือกับเพื่อนครูและผู้เกี่ยวข้อง เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามเป้าหมายที่กำหนด ครูที่มีภาวะผู้นำจะแสดงออกผ่านการบริหารจัดการเรียนรู้

การสร้างความสัมพันธ์ที่ดี การใช้สื่อและเทคโนโลยีดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนการพัฒนาตนเองและผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ ภาวะผู้นำของครูยังครอบคลุมถึงการปฏิบัติงานด้วยจริยธรรมและความรับผิดชอบ เพื่อให้เกิดผลลัพธ์ที่ยั่งยืนและสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในโลกปัจจุบัน

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำดิจิทัลของครู

1. ความหมายภาวะผู้นำดิจิทัลของครู

จากการศึกษาและค้นคว้าข้อมูลจากเอกสารวิชาการที่เกี่ยวข้อง พบว่ามีการทำการศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นส่วนใหญ่ ในขณะที่การศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำดิจิทัลของครูยังมีอยู่ในจำนวนที่น้อยกว่า จึงขอนำเสนอข้อมูลที่มีอยู่ในปัจจุบันดังต่อไปนี้

เทวฤทธิ์ ผลจันทร์ (2564) ให้ความหมายของภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในยุคปัจจุบัน คือ ความสามารถและพฤติกรรมของครูในการส่งเสริมการพัฒนาและการเรียนรู้ภายในและภายนอกห้องเรียน โดยการสร้างความร่วมมือระหว่างครูและชุมชน เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และพัฒนาการทำงานร่วมกัน โดยไม่ต้องพึ่งพาการชี้แนะจากผู้บริหารสถานศึกษา ครูต้องมีบทบาทเป็นแบบอย่างในการพัฒนาตนเอง การเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง และการส่งเสริมการพัฒนาผู้อื่นในด้านการสอนและการทำงานร่วมกัน

ณัฐยาภรณ์ เล็กสิงห์โต (2564) กล่าวว่า ภาวะผู้นำดิจิทัลของครูคือ พฤติกรรมหรือคุณลักษณะของครูที่ส่งผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำและผู้ตามในยุคสังคมใหม่ เช่น สังคมความรู้ (Knowledge Society) สังคมสารสนเทศ (Information Society) และสังคมเครือข่าย (Networked Society) ซึ่งเกิดจากการพัฒนาอย่างรวดเร็วและแพร่หลายของเทคโนโลยีสารสนเทศ รวมถึงความเป็นโลกาภิวัตน์และความก้าวหน้าทางดิจิทัลอย่างสูง

พิชญ์พิมล สุนทรวงศ์ (2565) กล่าวถึงพฤติกรรมที่ครูแสดงออกถึงภาวะผู้นำเชิงดิจิทัล ซึ่งหมายถึง พฤติกรรมที่ครูแสดงออกถึงการมีวิสัยทัศน์ด้านเทคโนโลยีด้านดิจิทัลในการกำหนดทิศทางในการทำงานอย่างเป็นขั้นตอน มีระเบียบแบบแผนและเป็นระบบ ทั้งนี้ครูและบุคลากรสามารถนำนวัตกรรมทางเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถเป็นแบบอย่างในการพัฒนาวิชาชีพด้านเทคโนโลยีดิจิทัล สร้างวัฒนธรรมความร่วมมือกับเพื่อนร่วมวิชาชีพ ผู้ปกครอง ชุมชน ตลอดจนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการทำงานให้บรรลุเป้าหมายให้เกิดผลสำเร็จในการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ

วัชรารักษ์ แสงทิพย์ (2565) ให้ความหมายของภาวะผู้นำดิจิทัลของครู หมายถึง ภาวะผู้นำดิจิทัลของครู เป็นความท้าทายที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีของโลก ซึ่งครูผู้สอนจำเป็นต้องมีความรู้เท่าทันและสามารถใช้เทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อจัดการศึกษาในยุคดิจิทัล โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนพัฒนาความรู้ สร้างกระบวนการคิด และต่อยอดองค์ความรู้อย่างสร้างสรรค์ ผู้การพัฒนาโรงเรียนแห่งอนาคต

อมรรัตน์ ดอนพิลา (2566) กล่าวถึงทักษะดิจิทัลของครู ซึ่งหมายถึง ความสามารถของครูในการนำอุปกรณ์ เครื่องมือ และเทคโนโลยีดิจิทัลในปัจจุบัน เช่น โทรศัพท์ แท็บเล็ต คอมพิวเตอร์และโปรแกรมคอมพิวเตอร์ และสื่อออนไลน์ มาปรับใช้ในการจัดการเรียนการสอน และการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

มนธิรา จันทร์เชื้อ (2566) ให้ความหมายของภาวะผู้นำดิจิทัลของครูว่า พฤติกรรมในการเลือกใช้เทคโนโลยีและทรัพยากรดิจิทัลเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้และการบริหารจัดการในสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับบริบทและความต้องการของผู้เรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง นอกจากนี้ยังสามารถสนับสนุนและส่งเสริมการทำงานร่วมกันของบุคลากร รวมทั้งช่วยให้บุคลากรพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยีและมีความรู้ในการใช้สื่ออย่างมีประสิทธิภาพ

มัตติกา ผาติ (2566) ได้กล่าวถึงภาวะผู้นำครูยุคดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ คือ พฤติกรรมหรือคุณลักษณะของครูที่สามารถกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ตามหลักสูตรขั้นพื้นฐาน ใช้ภาวะผู้นำและทักษะจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อชี้นำผู้อื่น

สรุจณี นุชถาวร และอภิชาติ เลนนันท์ (2567) สรุปความหมายของภาวะผู้นำดิจิทัลของครู หมายถึงความสามารถของครูในการเป็นผู้นำทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน โดยสร้างความเชื่อมโยงกับชุมชน ช่วยเหลือและสนับสนุนกลุ่มครูและนักเรียน ตลอดจนมีอิทธิพลเชิงบวกต่อการพัฒนาการดำเนินงานทางการศึกษา ครูที่มีภาวะผู้นำดิจิทัลจะแสดงออกถึงคุณลักษณะและพฤติกรรมที่ส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์ โดยปราศจากอิทธิพลจากผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อก่อให้เกิดพลังแห่งการเรียนรู้และพัฒนากิจการการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ

จากข้อความข้างต้นสามารถสรุปความหมายภาวะผู้นำดิจิทัลของครู หมายถึง คุณลักษณะและพฤติกรรมของครูในการใช้เทคโนโลยีและทรัพยากรดิจิทัลเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้และการบริหารจัดการในสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถกำหนดเป้าหมายการ

ทำงานอย่างชัดเจน พัฒนานวัตกรรมการสอน สร้างความร่วมมือกับผู้เกี่ยวข้อง และสนับสนุนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างบุคลากรและชุมชน โดยไม่ต้องพึ่งพาการชี้แนะจากผู้บริหาร มีวิสัยทัศน์ด้านเทคโนโลยี เข้าใจบริบทของการเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัล และสามารถนำความรู้ด้านเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาผู้เรียนและยกระดับคุณภาพการศึกษาสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

2. ความสำคัญของภาวะผู้นำดิจิทัลของครู

สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล (2560) ได้นำเสนอแผนการส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัลสำหรับช่วงปี พ.ศ. 2561-2564 โดยมุ่งหวังที่จะพัฒนาประเทศไทยให้ก้าวสู่เศรษฐกิจดิจิทัลภายใต้สังคมที่มีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถปรับตัวเพื่อสร้างโอกาสจากเทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัล โดยมียุทธศาสตร์ในการพัฒนาศักยภาพบุคลากรให้พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัล ผ่านการพัฒนาทักษะพื้นฐานด้านดิจิทัลและการส่งเสริมการสร้างผู้เชี่ยวชาญในด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรม รวมทั้งให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะด้านการคิดเชิงตรรกะ การเขียนโปรแกรม และการพัฒนาสิ่งประดิษฐ์ดิจิทัลเพื่อยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนการสอน ทั้งยังรวมถึงการสร้างแพลตฟอร์มสำหรับการเรียนรู้ทักษะดิจิทัล

ดาวรรณ ถวิลการ (2564) กล่าวถึงความสำคัญของภาวะผู้นำดิจิทัลว่า ภาวะผู้นำดิจิทัลมีบทบาทสำคัญในการบริหารจัดการสถานศึกษาในยุคดิจิทัล เพราะเป็นกระบวนการหรือพฤติกรรมของผู้บริหารที่มีความตระหนักรู้และความเข้าใจ (Understand) สามารถประเมิน (Evaluate) การจัดการ (Manage) และใช้ (Use) สารสนเทศได้อย่างมีวิจารณญาณ โดยผู้บริหารต้องมีความสามารถในการประเมินและใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัลอย่างเหมาะสม เพื่อให้สามารถพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัลที่มีความก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว

วัชรภรณ์ แสงทิพย์ (2565) กล่าวว่า ภาวะผู้นำดิจิทัลของครูมีความสำคัญในยุคที่เต็มไปด้วยการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี ดังนั้น ควรมีการส่งเสริมและให้ความสำคัญในการพัฒนาศักยภาพของภาวะผู้นำดิจิทัลสำหรับครู เพื่อให้ครูมีความพร้อมในการถ่ายทอดความรู้และทักษะด้าน ICT ให้แก่ผู้เรียน และสามารถรับมือกับความท้าทายที่ซับซ้อนและไม่แน่นอนในอนาคตได้ การวางแผนพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูอย่างมีประสิทธิภาพจึงเป็นสิ่งสำคัญ

จากข้อมูลข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า ภาวะผู้นำดิจิทัลมีบทบาทสำคัญในการบริหารจัดการสถานศึกษาในยุคดิจิทัล โดยเฉพาะในกลุ่มผู้บริหารและครู ซึ่งต้องมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างมีวิจารณญาณและเหมาะสม เพื่อให้สามารถพัฒนาผู้นำที่สามารถจัดการและใช้สารสนเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ การพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลสำหรับครูจึงเป็นสิ่งสำคัญเนื่องจากครูต้องสามารถถ่ายทอดความรู้และทักษะด้าน ICT ให้แก่ผู้เรียน และรับมือกับความท้าทาย

ทายในอนาคตที่มีความซับซ้อนและไม่แน่นอน การวางแผนและพัฒนาผู้นำดิจิทัลในสถานศึกษาให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีจึงเป็นกุญแจสำคัญในการสร้างความพร้อมในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัล

3. องค์ประกอบของภาวะผู้นำดิจิทัลของครู

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำดิจิทัลของครู พบว่ามีการมีนักวิชาการและนักการศึกษาหลากหลายท่านที่ได้สรุปองค์ประกอบของภาวะผู้นำครูและบุคลากรทางการศึกษาไว้ดังต่อไปนี้

นพวัฒน์ เกี่ยมกาแมน (2563) ได้ศึกษาการพัฒนาการรู้ดิจิทัลสำหรับครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 และสรุปองค์ประกอบของการรู้ดิจิทัลสำหรับครูออกเป็น 6 ด้าน โดยแต่ละด้านมีความสำคัญดังนี้

1. ด้านการใช้ หมายถึง ครูควรมีทักษะทางเทคนิคในการใช้เทคโนโลยี เช่น คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต รวมถึงการใช้โปรแกรมหรือแอปพลิเคชันต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนรู้และบริหารจัดการห้องเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

2. ด้านการสร้างสรรค์ หมายถึง ครูจำเป็นต้องสามารถสร้างสรรค์สื่อการเรียนรู้หรือองค์ความรู้ใหม่ ๆ ที่เป็นนวัตกรรม เพื่อสร้างแรงบันดาลใจและเพิ่มความสนใจให้กับผู้เรียนในยุคดิจิทัล

3. ด้านจริยธรรม หมายถึง ครูควรมีจิตสำนึกและพิจารณาญาณในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างปลอดภัยและมีความรับผิดชอบ โดยเคารพสิทธิ ความคิดเห็น และวัฒนธรรมที่ต่างกััน

4. ด้านความเข้าใจ หมายถึง ครูต้องสามารถวิเคราะห์และประเมินเนื้อหา รวมถึงเข้าใจบริบททางสังคมและวัฒนธรรมในโลกดิจิทัล เพื่อการตัดสินใจอย่างมีเหตุผลและเหมาะสม

5. ด้านการเข้าถึง หมายถึง ครูควรรู้วิธีการเข้าถึงข้อมูลสารสนเทศได้ทุกที่ทุกเวลา และสามารถประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูล เพื่อการวางแผนและเตรียมทรัพยากรสำหรับการจัดการเรียนรู้

6. ด้านการสื่อสาร หมายถึง ครูต้องสามารถเลือกใช้เทคโนโลยีดิจิทัลที่เหมาะสมในการนำเสนอข้อมูลอย่างชัดเจนและมีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงความต้องการของผู้รับสารและการนำเสนอในรูปแบบที่สร้างความเข้าใจที่ดี

ณัฐยาภรณ์ เล็กสิงห์โต (2564) ได้ทำการศึกษารูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของครู และได้เสนอองค์ประกอบของภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของครูไว้ 4 องค์ประกอบได้แก่

1. ความรู้ความสามารถในการสอน หมายถึง การมีมาตรฐานในด้านความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ การปฏิบัติงาน และการปฏิบัติตน ครูสามารถเลือกวิธีการสอนที่เหมาะสมเพื่อช่วยให้นักเรียนบรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ความรู้ ทักษะ และเจตคติ พร้อมทั้งยังสามารถพัฒนาการสอนอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ครูยังต้องรักษามาตรฐานวิชาชีพ และแสดงให้เห็นถึงศิลปะในการสอน เพื่อสร้างผลลัพธ์ที่มีคุณภาพสูงสุดในกระบวนการจัดการเรียนการสอน

2. การมีทักษะและความรู้ด้านดิจิทัล หมายถึง การมีความชำนาญในการเลือกใช้สารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยีไอซีทีที่เหมาะสมและจำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตในฐานะพลเมืองดิจิทัล

3. ความรู้และความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน หมายถึง การมีความสามารถในการเลือกและใช้งานเทคโนโลยีที่เพื่อพัฒนาตนเองและสังคมในด้านการเรียนรู้ การสื่อสาร การทำงาน และการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ โดยดำเนินการอย่างถูกต้องเหมาะสม และมีคุณธรรม

4. การรู้เท่าทันเทคโนโลยีดิจิทัล หมายถึง ความรู้ ความเข้าใจ และความสามารถในการเข้าถึงและใช้สารสนเทศผ่านสื่อและเทคโนโลยีดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ การเลือกรับวิเคราะห์ ประเมิน และใช้ข้อมูลจากสื่อดิจิทัลอย่างสร้างสรรค์ โดยเข้าใจระบบและโครงสร้างสื่อรวมถึงผลกระทบต่อสังคมและโลก สามารถสร้างเนื้อหาและสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ ใช้สื่อดิจิทัลเพื่อสร้างประโยชน์แก่กลุ่ม และปกป้องสิทธิที่เกี่ยวข้อง คำนึงถึงคุณธรรม จริยธรรม สิทธิ การเข้าถึง และผลกระทบต่อผู้อื่น มีความรับผิดชอบในการนำเสนอข้อมูล พร้อมเรียกร้องการแก้ไขเมื่อเกิดผลกระทบ ใช้สื่อดิจิทัลอย่างมีจิตสำนึกในฐานะพลเมืองที่ส่งเสริมการเปลี่ยนแปลงเชิงบวก และผลักดันการแก้ปัญหานโยบายโครงสร้างสื่อและวัฒนธรรมสังคมอย่างยั่งยืน

รัฐันท์ รถทอง และมลรัญ เลิศวิสัย (2564) ได้ทำการศึกษาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูโรงเรียนเทศบาลบ้าน สามกอง อ.เมืองฯ จ.ภูเก็ต และได้สรุปองค์ประกอบของผู้นำดิจิทัลไว้ 3 ด้าน ดังนี้ 1) การปรับตัวและการสร้างสภาวะแวดล้อมที่เอื้อต่อการศึกษาแบบดิจิทัล 2) การปรับกฎระเบียบ กฎหมาย และการปรับวัฒนธรรม และทัศนคติเพื่อใช้เทคโนโลยีดิจิทัลโดย และ 3) วิสัยทัศน์ดิจิทัลและการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีก้าวกระโดด

พิชญ์พิมล สุนทวงค์ (2565) ได้เสนอองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของครูไว้ 4 องค์ประกอบ ได้แก่

1. วิสัยทัศน์ดิจิทัล หมายถึง พฤติกรรมที่ครูแสดงออกถึงการมีความสามารถในการวางแผนด้านดิจิทัลในอนาคต รวมไปถึงการรวบรวมข้อมูลทรัพยากรเพื่อใช้ในการกำหนดวิสัยทัศน์ผ่านดิจิทัล และสามารถสิ่งที่วางแผนไว้ลงสู่การปฏิบัติร่วมกับสมาชิกในองค์กรได้

2. ความรู้ดิจิทัล หมายถึง พฤติกรรมการแสดงออกของครูที่แสดงถึงการมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับดิจิทัล รู้เท่าทันต่อความเปลี่ยนแปลงบนโลกดิจิทัล สามารถใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในสถานศึกษาและปรับใช้ในการจัดการเรียนการสอน รวมไปถึงการเก็บรวบรวมข้อมูลสารสนเทศเพื่อใช้ในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงการทำงาน มีวิจรรณญาณในการเลือกใช้สื่อดิจิทัลอย่างเหมาะสม รวมถึงความสามารถในการจำแนกความน่าเชื่อถือของสื่อในด้านจริยธรรมกฎหมายมารยาทและการใช้ดิจิทัล

3. ความร่วมมือ หมายถึง พฤติกรรมของครูที่แสดงออกถึงความเต็มใจในการทำงานร่วมกันในองค์กร โดยมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารในการทำงานอย่างเปิดเผย ทั้งยังมีการเผยแพร่ข่าวสารในรูปแบบดิจิทัล เพื่อนำไปใช้ในการทำงานและมีทีมงานที่มีประสิทธิภาพ มีความรับผิดชอบและร่วมกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในองค์กร และสามารถนำประสบการณ์จากการแก้ไขปัญหาสร้างเป็นแนวทางด้านกลยุทธ์เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพในการทำงาน

4. การสื่อสาร หมายถึง พฤติกรรมการแสดงออกที่ครูแสดงออกถึงการมีความรู้ความสามารถในการสื่อสารทั้งในรูปแบบวันภาษาและอวัจนภาษา ใช้ทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียน เพื่อส่งผลให้การสื่อสารให้บรรลุผล ทั้งยังสามารถจูงใจให้ผู้อื่นทำงานร่วมกันผ่านการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ

วัชรภรณ์ แสงทิพย์ (2565) ได้พัฒนาโปรแกรมการพัฒนากาวะผู้นำดิจิทัลของครูพบว่า กาวะผู้นำดิจิทัลของครูครอบคลุมองค์ประกอบ 4 องค์ประกอบดังนี้

1. การบริหารทรัพยากรดิจิทัล หมายถึง ความสามารถของครูในการใช้อุปกรณ์ที่ทันสมัยและมีความรู้ทางด้านเทคโนโลยี สามารถเอื้อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ผ่านสื่อและเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับความต้องการของตนเอง

2. การสอนบูรณาการดิจิทัล หมายถึง ความสามารถของครูในการบูรณาการการจัดการเรียนการสอนเข้ากับเทคโนโลยี เพื่อส่งเสริมความสามารถของนักเรียนตามบริบททางการศึกษาในยุคปัจจุบัน ซึ่งนักเรียน ครูผู้สอน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องต้องมีความพร้อมและตระหนักถึงความสำคัญของการจัดการศึกษาในยุคดิจิทัลเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

3. การประยุกต์ใช้ดิจิทัล หมายถึง ครูผู้สอนเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ มีความรู้ความเข้าใจในการนำทักษะการใช้ดิจิทัลมาใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพในการทำงาน มีการพัฒนางานอย่างมีประสิทธิภาพ ก่อให้เกิดประโยชน์ และความมั่นคงปลอดภัย

4. การสื่อสารดิจิทัล หมายถึง ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีในการเข้าถึงและสื่อสารถึงกัน ใช้เพื่อจัดการ วิเคราะห์ ประเมินผลข้อมูล เพื่อนำไปสู่การสร้างความรู้ใหม่และสื่อสารไปยังผู้อื่นในองค์กรได้

ชานนท์ คำปิวทา (2565) ทำการศึกษารูปแบบการบริหารเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยใช้ทฤษฎีระบบเป็นฐาน โดยได้รูปแบบออกมาประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่

องค์ประกอบที่ 1 ปัจจัยสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา หมายถึง ปัจจัย หรือทรัพยากรพื้นฐาน ได้แก่ บุคคล สภาพแวดล้อม หรือสิ่งที่จะช่วยสนับสนุนส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพในยุคดิจิทัล

องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการบริหารเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา หมายถึง กระบวนการที่ผู้บริหารใช้ในการดำเนินงานในการส่งเสริมให้ครูเกิดคุณลักษณะในการจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล

องค์ประกอบที่ 3 การจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา หมายถึง คุณลักษณะของครูในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการจัดการเรียนรู้ และการพัฒนาตนเอง

มนธรา จันทร์เชื้อ (2566) ได้ดำเนินการทำวิจัยศึกษาภาวะผู้นำดิจิทัลของครู โดยมีองค์ประกอบทั้งหมด 4 ด้าน ดังนี้

1. ความเป็นพลเมืองดิจิทัล หมายถึง พฤติกรรมของครูที่แสดงถึงการใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสม ได้แก่ การเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตเพื่อสืบค้นและจัดการข้อมูลอย่างเป็นระบบ ใช้เทคโนโลยีในการสอนและสร้างสื่อวัตกรรมการใหม่ มีทักษะป้องกันข้อมูลส่วนตัวและผู้อื่น ปฏิบัติตามจรรยาบรรณดิจิทัล สามารถเลือกใช้งานที่ไม่ก่อให้เกิดผลเสีย และสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ดิจิทัลที่ปลอดภัยและถูกกฎหมาย

2. การสื่อสารทางดิจิทัล หมายถึง พฤติกรรมของครูที่สามารถฟัง พูด อ่าน เขียน และปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ สื่อสารตรงประเด็น ใช้ถ้อยคำเข้าใจง่าย มีทัศนคติเชิงบวกต่อการสื่อสารและเทคโนโลยีดิจิทัล มอบหมายงานชัดเจน ใช้สังคมออนไลน์อย่างเหมาะสม และสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีในการทำงาน

3. การจัดการเรียนการสอนดิจิทัล หมายถึง ความสามารถของครูในการใช้เนื้อหาดิจิทัลและเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อจัดการเรียนการสอนอย่างสร้างสรรค์ อัปโหลดสื่อผ่านแพลตฟอร์มดิจิทัล ส่งเสริมผู้เรียนให้มีทักษะการเรียนรู้ดิจิทัล ออกแบบกิจกรรมที่ใช้เทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพ ผลิตสื่อวัตกรรมการสร้างสรรค์ และวัดประเมินผลด้วยเทคโนโลยีเพื่อพัฒนาการสอนและการจัดการเรียนรู้

4. การบริหารทรัพยากรดิจิทัล หมายถึง ความสามารถของครูในการใช้อุปกรณ์ และสื่อดิจิทัลอย่างเหมาะสมและสร้างสรรค์สำหรับการเรียนการสอน มีจรรยาบรรณในการใช้เทคโนโลยี สืบค้นข้อมูลอย่างมีวิจารณญาณ และจัดหาแหล่งเรียนรู้ดิจิทัลที่เข้าถึงได้ทุกที่ทุกเวลา เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน

มัตติกา ภาลี (2566) ได้เสนอองค์ประกอบของภาวะผู้นำครูยุคดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ไว้ 6 องค์ประกอบ ดังนี้

1. การบูรณาการเทคโนโลยีดิจิทัลในการเรียนรู้ หมายถึง ครูที่พัฒนาตนเองให้ทันสมัย ใช้ ICT สร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ ส่งเสริมทักษะการคิด ความคิดสร้างสรรค์ และชี้แนะแนวทางสู่การวัดและประเมินผลการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. การพัฒนาความคล่องทางดิจิทัล หมายถึง ครูที่มุ่งมั่นพัฒนาทักษะเทคโนโลยีดิจิทัลต่อเนื่อง สามารถค้นหาตนเองและสร้างแนวคิดใหม่ในโลกดิจิทัล
3. การสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้การใช้เทคโนโลยีดิจิทัล หมายถึง ครูที่ออกแบบการเรียนรู้แบบ Active Learning เน้นการปฏิบัติจริง สอนแบบโครงงาน กระตุ้นให้นักเรียนสร้างผลงานเอง โดยใช้ STEM Education และการวิจัยเพื่อวัดและประเมินผลตามสภาพจริง
4. การรู้ทันเทคโนโลยีดิจิทัล หมายถึง ครูที่ผลิตและออกแบบบทเรียนออนไลน์อย่างสร้างสรรค์ ใช้คอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต และฐานข้อมูลออนไลน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมประเมินและสังเคราะห์ข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต
5. การคิดสร้างสรรค์ในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ หมายถึง ครูที่ริเริ่มความคิดใหม่ ๆ ปรับใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการเรียนรู้ให้ยืดหยุ่นและเหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน
6. คุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล หมายถึง พฤติกรรมของครูที่เป็นแบบอย่างในการใช้ ICT อย่างถูกต้อง ปลอดภัย ถูกกฎหมาย มีคุณธรรม จริยธรรม ยอมรับข้อบกพร่องของตนเองและผู้อื่น พร้อมจัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์

อมรรัตน์ ดอนพิลา (2566) ได้ศึกษาความต้องการความจำเป็นและแนวทางพัฒนาทักษะดิจิทัลของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคเหนือ ประกอบด้วยทักษะ 3 ทักษะ 6 ด้าน ได้แก่

1. ทักษะพื้นฐานด้านเทคโนโลยี

1.1 ทักษะการใช้งานคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์เชื่อมต่อ หมายถึง ครูต้องมีความสามารถในการใช้งานฮาร์ดแวร์ ระบบปฏิบัติการ การจัดการและสำรองข้อมูล รวมถึงการใช้อุปกรณ์เคลื่อนที่ อุปกรณ์ต่อพ่วง และระบบคลาวด์คอมพิวเตอร์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 ทักษะการใช้งานเครือข่ายอินเทอร์เน็ต หมายถึง ครูควรสามารถใช้งานอินเทอร์เน็ต เช่น การใช้เว็บเบราว์เซอร์ในการสืบค้นข้อมูลอย่างรวดเร็วและแม่นยำ นำข้อมูลจากแหล่งที่น่าเชื่อถือมาใช้งาน รวมถึงการใช้ประโยชน์อิเล็กทรอนิกส์ ปฏิทิน โปรแกรมการสื่อสาร และธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์

2. ทักษะพื้นฐานสำหรับการทำงาน

2.1 ทักษะการใช้โปรแกรมสำนักงาน หมายถึง ครูต้องมีความสามารถในการใช้งานโปรแกรมประมวลผลคำ โปรแกรมตารางคำนวณ และโปรแกรมนำเสนองาน เพื่อช่วยเพิ่มประสิทธิภาพและคุณค่าของการทำงาน

3. ทักษะประยุกต์สำหรับการทำงาน

3.1 ทักษะการสร้างสื่อดิจิทัล หมายถึง ครูควรสามารถใช้โปรแกรมสร้างเว็บไซต์หรือบทเรียนออนไลน์ การตกแต่งภาพ การจับภาพหน้าจอ และการตัดต่อสื่อภาพเคลื่อนไหว เพื่อสร้างสื่อดิจิทัลที่ตอบโจทย์การเรียนรู้และการทำงาน

3.2 ทักษะการใช้สื่อสังคมออนไลน์เพื่อการศึกษา หมายถึง ครูควรมีความสามารถในการใช้งานพื้นที่ทำงานออนไลน์ กำหนดและจัดการพื้นที่แบ่งปันข้อมูล ใช้โปรแกรมสำหรับแบ่งปันหน้าจอ และดำเนินการประชุมทางไกลผ่านจอภาพอย่างมีประสิทธิภาพ

3.3 ทักษะการใช้ดิจิทัลเพื่อความมั่นคงปลอดภัย หมายถึง ครูต้องสามารถป้องกันภัยคุกคามด้านความปลอดภัยไซเบอร์ ปฏิบัติตามหลักการรักษาความปลอดภัย ใช้เว็บเบราว์เซอร์อย่างปลอดภัย และหลีกเลี่ยงการละเมิดลิขสิทธิ์ของผู้อื่น

ปัญญาวุฒิ ศรีสม (2567) ได้สรุปคุณลักษณะผู้นำดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่

1. ด้านความสามารถและเชี่ยวชาญของผู้นำดิจิทัล หมายถึง การพัฒนาความสามารถและความเชี่ยวชาญด้านดิจิทัลของผู้นำในโรงเรียน โดยเริ่มต้นจากการประเมินตนเอง และศักยภาพทางดิจิทัลอย่างต่อเนื่อง เพื่อเติมเต็มช่องว่างของทักษะและพัฒนาส่วนที่มีศักยภาพให้ดียิ่งขึ้น ผู้บริหารควรจัดสรรงบประมาณที่เหมาะสม สนับสนุนการอบรมหรือสัมมนาด้านดิจิทัล รวมถึงเชิญผู้เชี่ยวชาญมาให้คำแนะนำกับครู เพื่อส่งเสริมการขยายผลความรู้จากครูสู่ครูอย่างเป็นระบบ ครูควรมีทัศนคติที่ดีต่อการพัฒนาตนเองและมุ่งมั่นเรียนรู้ผ่านช่องทางออนไลน์หรือ

ออฟไลน์อย่างหลากหลาย รวมถึงการปรึกษาผู้เชี่ยวชาญเพื่อเพิ่มพูนความสามารถด้านดิจิทัลของตนเองอย่างต่อเนื่องและเต็มใจ

2. ด้านการมีวิสัยทัศน์ของผู้นำดิจิทัล หมายถึง การเข้าใจความสำคัญของเทคโนโลยีดิจิทัล การกำหนดกลยุทธ์ด้านดิจิทัลที่ชัดเจน ปฏิบัติได้จริง และตอบสนองต่อบริบทของบุคลากรและสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในยุคดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพ

3. ด้านการมีส่วนร่วมของผู้นำดิจิทัล หมายถึง การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายในระบบการศึกษาเพื่อสนับสนุนการพัฒนาเทคโนโลยีดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเปิดโอกาสให้ทุกส่วนที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วม ทั้งในด้านการสนับสนุนงบประมาณและการแบ่งปันองค์ความรู้ดิจิทัล ผู้บริหารควรมีบทบาทในการร่วมวางแผนและติดตามการดำเนินงานอย่างใกล้ชิดผ่านช่องทางดิจิทัล พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้ครูแสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของโรงเรียนอย่างต่อเนื่องและเหมาะสม

4. ด้านสภาพแวดล้อมของผู้นำดิจิทัลในองค์กร หมายถึง การพัฒนาและรักษาความพร้อมของเครื่องมือดิจิทัลเพื่อให้ทันสมัยและสามารถใช้งานได้มีประสิทธิภาพ และเพื่อต่อยอดและแบ่งปันกับบุคลากรในองค์กร โรงเรียนควรจัดหาและสนับสนุนเครื่องมือดิจิทัลให้เพียงพอต่อความต้องการของครู พร้อมส่งเสริมวัฒนธรรมการใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัลอย่างต่อเนื่องผ่านกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การสร้างเวทีสำหรับผู้นำดิจิทัล การนำเสนอผลงานดิจิทัล และการประกวดสื่อการเรียนการสอนดิจิทัล ทั้งนี้เพื่อเสริมสร้างองค์กรให้ก้าวเข้าสู่สังคมและพลเมืองดิจิทัลอย่างเต็มรูปแบบ

5. ด้านการสื่อสารของผู้นำดิจิทัล หมายถึง การส่งเสริมการใช้เครื่องมือดิจิทัลเพื่อการสื่อสารควรเป็นสิ่งสำคัญอันดับแรก โดยโรงเรียนควรสนับสนุนการพัฒนาทักษะการสื่อสารผ่านช่องทางดิจิทัลผ่านการอบรม เพิ่มศักยภาพและความสามารถในการใช้เครื่องมือที่หลากหลาย ครูควรศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องเพื่อพัฒนาทักษะนี้ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี ผู้บริหารมีบทบาทสำคัญในการสร้างแรงบันดาลใจและสนับสนุนให้ครูสามารถใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการติดต่อสื่อสารกับผู้มีส่วนได้เสียในด้านการศึกษามีประสิทธิภาพและต่อเนื่อง

ชัยณพงศ์ ศรีจันทร์ (2567) ได้ทำการศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู สรุปองค์ประกอบของภาวะผู้นำดิจิทัลของครูไว้ 4 ด้าน ได้แก่ 1) วิสัยทัศน์ดิจิทัล 2) การสื่อสาร 3) ความรู้ดิจิทัล และ 4) ความร่วมมือ

สนั่น ไชยดี และคณะ (2567) ได้ทำวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 พบว่า องค์ประกอบภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่

1. การรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีดิจิทัล หมายถึง ครูทุกคนจำเป็นต้องพัฒนาตนเองให้ทันกับความเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีดิจิทัล โดยต้องมีความเข้าใจอย่างลึกซึ้งถึงข้อดีและข้อเสียของเทคโนโลยี ตลอดจนพิจารณาประเด็นด้านจริยธรรมและกฎหมายที่เกี่ยวข้องอยู่เสมอ เพื่อให้สามารถปรับตัวและใช้งานเทคโนโลยีอย่างเหมาะสมและปลอดภัยในกระบวนการเรียนการสอน

2. ความรู้ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลจัดการเรียนการสอน หมายถึง ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อจัดการเรียนการสอนของครู รวมถึงการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายและสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและชุมชน โดยใช้วิธีการและเทคนิคการสอนที่เหมาะสมหลากหลายรูปแบบ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้สามารถเติบโตและเรียนรู้ได้อย่างเต็มศักยภาพของแต่ละบุคคล

3. ความรู้ความสามารถในการสอน หมายถึง ความสามารถในการสอน โดยเริ่มจากการกำหนดวัตถุประสงค์การสอนอย่างชัดเจน การวิเคราะห์เนื้อหา การวางแผนและออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างเหมาะสม รวมถึงการจัดทำแผนการสอนและการประเมินผล ซึ่งถือเป็นบทบาทหน้าที่สำคัญของครูในการพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้และทักษะอย่างรอบด้าน

4. การมีทักษะและความรู้ดิจิทัล หมายถึง ทักษะและความรู้ด้านดิจิทัลของครู โดยครูควรแสวงหาและพัฒนาทักษะความรู้อย่างต่อเนื่อง การมีทักษะและความรู้ด้านนี้เป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งที่ช่วยให้ครูสามารถนำไปประยุกต์ใช้และเลือกเทคโนโลยีได้อย่างเหมาะสมกับเป้าหมายและกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

5. รู้เท่าทันเทคโนโลยีดิจิทัล หมายถึง การมีความเข้าใจในผลกระทบของระบบและโครงสร้างสื่อดิจิทัล รวมถึงเทคโนโลยีที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมและโลก ทั้งยังต้องตระหนักถึงผลกระทบจากการใช้สื่อดิจิทัลที่อาจมีต่อทั้งตนเองและผู้เรียนในหลากหลายมิติ เช่น ด้านจริยธรรม สังคม และพฤติกรรม เพื่อให้สามารถใช้เทคโนโลยีได้อย่างมีประสิทธิภาพและรับผิดชอบ

สรุทธิ นุชถาวร และอภิชาติ เถนันทน์ (2567) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำของครูยุคดิจิทัลในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี และได้สรุปภาวะผู้นำของครูยุคดิจิทัลไว้ 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ด้านการเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล 2) ด้านการสร้าง

วัฒนธรรมการเรียนรู้ยุคดิจิทัล 3) ด้านการมีวิสัยทัศน์ยุคดิจิทัล และ 4) ด้านการพัฒนาระดับมืออาชีพยุคดิจิทัล

มนตรี จิตจักร และคณะ (2567) ได้ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของครูในยุคดิจิทัลที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ได้สรุป ภาวะผู้นำทางวิชาการของครูในยุคดิจิทัลที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ไว้ 4 องค์ประกอบ ดังนี้

1. ด้านการพัฒนาศักยภาพตนเองและเพื่อนครู หมายถึง ครูในสถานศึกษามุ่งมั่นพัฒนาทักษะและความรู้ในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างมืออาชีพ ทั้งในด้านการเรียนรู้ส่วนตัวและการถ่ายทอดความรู้ให้เพื่อนครู เพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ที่ทันสมัยและหลากหลาย โดยครูมีบทบาทสำคัญในการเป็นที่ปรึกษา นิเทศ และถ่ายทอดประสบการณ์เพื่อยกระดับศักยภาพตนเองและผู้อื่น นอกจากนี้ยังมีส่วนร่วมในการใช้เทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้ดิจิทัลเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาและประสิทธิภาพโรงเรียน พร้อมทั้งแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้อื่นเพื่อการพัฒนาที่ต่อเนื่องและยั่งยืน

2. ด้านการสร้างเครือข่ายดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ หมายถึง การแลกเปลี่ยนกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ทันสมัยและเผยแพร่ความสำเร็จให้แก่เพื่อนครู เป็นการช่วยขยายผลการจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพและพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งการทำเช่นนี้ช่วยเสริมสร้างความร่วมมือในชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) และสนับสนุนให้ครูปรับตัวเข้ากับเทคโนโลยีใหม่ เพื่อยกระดับประสิทธิภาพของการสอนและผลลัพธ์ของผู้เรียนอย่างเป็นรูปธรรม

3. ด้านการพัฒนาผู้เรียนด้วยเทคโนโลยี หมายถึง สิ่งที่เพิ่มคุณภาพของผู้เรียนในหลายมิติ ได้แก่ การใช้เทคโนโลยีเพื่อเสริมการเรียนรู้ การติดตามและประเมินผลการเรียนรู้เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ การปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และทักษะชีวิต รวมถึงพัฒนาสุขภาพกายและจิตใจ นอกจากนี้ ยังสนับสนุนการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ในระดับท้องถิ่นและชุมชน พร้อมทั้งกระตุ้นนวัตกรรมและความคิดสร้างสรรค์ในบริบทดิจิทัล เพื่อสร้างผู้เรียนที่มีความพร้อมทั้งด้านวิชาการและคุณภาพชีวิตในระยะยาว

4. ด้านการใช้และพัฒนาหลักสูตรในยุคดิจิทัล หมายถึง การยกระดับคุณภาพของผู้เรียน โดยครูทำหน้าที่ปรับใช้หลักสูตรให้เหมาะสมกับบริบทยุคดิจิทัล ตอบสนองความต้องการของชุมชน ท้องถิ่น และพัฒนาผู้เรียนอย่างเป็นระบบ เพื่อให้เกิดความเชื่อมโยงระหว่างเนื้อหาหลักสูตรกับการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและสังคมในปัจจุบัน ส่งผลให้ผู้เรียนมีทักษะและความสามารถที่สอดคล้องกับความต้องการของโลกยุคใหม่

ชลิญา ไชยสิทธิ์และต้องลักษณะ บุญธรรม (2567) ได้ศึกษาและสรุปองค์ประกอบของภาวะผู้นำดิจิทัลของครูอาชีวศึกษาไว้ 5 องค์ประกอบ ได้แก่

1. วิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยีดิจิทัล หมายถึง ครูมีความเข้าใจบริบทและรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลกดิจิทัล

2. การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการทำงาน หมายถึง ครูสามารถพัฒนาหลักสูตรให้มีความทันสมัยมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน โดยเน้นความสอดคล้องกับบริบท สามารถนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ให้ตรงกับหลักสูตร และทันต่อการเปลี่ยนแปลงของการศึกษาในยุคดิจิทัล

3. การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษา หมายถึง ครูมีบทบาทสำคัญในการร่วมวางแผนพัฒนาองค์กร โดยมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น การจัดทำแผนปฏิบัติการและแผนกลยุทธ์ร่วมกับผู้บริหาร เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาสนับสนุนการตัดสินใจและการวางแผนงานให้เกิดผลลัพธ์ที่มีคุณภาพ

4. ความรู้ด้านเทคโนโลยีดิจิทัล หมายถึง ครูและบุคลากรสามารถแลกเปลี่ยนและใช้ข้อมูลสารสนเทศในการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยพัฒนาทักษะการวิเคราะห์ แยกแยะ สรุปผล และประยุกต์ใช้ข้อมูลให้สอดคล้องกับเป้าหมายองค์กร สถานศึกษาจัดหาเทคโนโลยีสารสนเทศที่รวดเร็ว ทันสมัย และเพียงพอ พร้อมสถานที่ อุปกรณ์ ซอฟต์แวร์ และห้องปฏิบัติการที่สนับสนุนการสร้างสื่อดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพ

5. การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้เทคโนโลยีดิจิทัล หมายถึง การสร้างเครือข่ายสำหรับการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวิชาการ โดยจัดหาอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัย รวมถึงจัดเตรียมสถานที่และห้องปฏิบัติการที่เอื้อต่อการพัฒนาเครือข่ายดังกล่าว รวมไปถึงการสนับสนุนให้ครูได้ศึกษาดูงาน อบรม สัมมนา และแลกเปลี่ยนข้อมูลสารสนเทศ เพื่อเพิ่มพูนความรู้และเสริมสร้างความร่วมมือทางวิชาการอย่างมีประสิทธิภาพ

Trihantoyo et al. (2021) ได้ทำการศึกษาความสามารถของครูในการปฏิบัติหน้าที่ด้านภาวะผู้นำการสอนโดยใช้ดิจิทัล ซึ่งความสามารถนี้เกี่ยวข้องกับความสามารถของครูในการเตรียมกระบวนการเรียนการสอน โดยเฉพาะการเรียนแบบออนไลน์ในช่วงการแพร่ระบาดของ COVID-19 โดยสรุปองค์ประกอบ 3 องค์ประกอบได้แก่

1. กระบวนการเรียนการสอน หมายถึง การบูรณาการเทคโนโลยีในกระบวนการเรียนการสอน ครูแสดงให้เห็นถึงความสามารถในการใช้เทคโนโลยีผ่านการใช้ซอฟต์แวร์และอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ที่หลากหลาย เพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพการเรียนรู้ของนักเรียน

2. การบริหารจัดการสื่อการเรียนรู้ดิจิทัล หมายถึง การเน้นถึงความพร้อมของอุปกรณ์การเรียนรู้ในโรงเรียน และความสามารถของครูในการใช้เทคโนโลยี

3. การพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องผ่านระบบการบริหารจัดการดิจิทัล หมายถึง ความเป็นมืออาชีพของครูครุมีคุณวุฒิทางวิชาการที่สอดคล้องกับระดับหรือเนื้อหาที่สอน และมีความเชี่ยวชาญในด้านต่างๆ เช่น การพัฒนาเนื้อหาการเรียน การถ่ายทอดความรู้ และการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนให้เหมาะสมกับเนื้อหาที่จัดสอน

Karakose et al. (2021) ได้ทำวิจัยเพื่อสำรวจมุมมองและประสบการณ์ของครูเกี่ยวกับบทบาทการเป็นผู้นำดิจิทัลและความสามารถด้านเทคโนโลยีของผู้บริหารโรงเรียนในช่วงการระบาดของ COVID-19 ได้สรุปภาวะผู้นำดิจิทัลไว้ 5 ลักษณะ ได้แก่

1. การใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Technology Usage) หมายถึง การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อวัตถุประสงค์ที่หลากหลายในช่วงของโรคระบาด เช่น การสื่อสารกับพนักงาน การประกาศข่าวและข้อมูลเกี่ยวกับโรงเรียน การสื่อสารกับนักเรียนและผู้ปกครอง การแชร์เอกสาร การโปรโมทโรงเรียนผ่านโซเชียลมีเดีย การให้ข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการบริหาร และการจัดการประชุมออนไลน์กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของโรงเรียนแทนการประชุมแบบตัวต่อตัว

2. การสนับสนุนการเปลี่ยนแปลงสู่ดิจิทัล (Support for digital Transformation) หมายถึง การมุ่งเน้นการสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ การส่งเสริมการพัฒนาวิชาชีพ และการสื่อสารที่ยั่งยืน รวมถึงการให้บริการและกระบวนการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ การเข้าถึงข้อมูลที่รวดเร็ว การเพิ่มความสำเร็จของนักเรียน การเสริมสร้างความสนุกจากเนื้อหาดิจิทัล และการจัดการเวลาอย่างมีประสิทธิภาพ

3. การสนับสนุนการพัฒนาวิชาชีพที่ใช้เทคโนโลยีเป็นฐาน (Support for Technology-Based Professional Development) หมายถึง การสนับสนุนให้ครูเข้าอบรมหลักสูตร การปฏิบัติงานและการเข้าสัมมนา การส่งเสริมการใช้เทคโนโลยี การแลกเปลี่ยนข้อมูล ความร่วมมือระหว่างครู และการส่งเสริมเครื่องมือทางเทคโนโลยี

4. การสนับสนุนวัฒนธรรมการเรียนรู้ดิจิทัล (Support for Digital Learning Culture) หมายถึง การสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ดิจิทัลทำได้โดยการส่งเสริมการใช้เครื่องมือสื่อดิจิทัล รวมถึงการกระตุ้นให้มีการเรียนการสอนที่ใช้เทคโนโลยี และการใช้เครื่องมือทางเทคโนโลยี เช่น หนังสืออิเล็กทรอนิกส์และการสอบออนไลน์

5. ทักษะการเป็นผู้นำดิจิทัล (Digital Leadership Skills) หมายถึง รูปแบบของความสามารถทางเทคโนโลยี การมีวิสัยทัศน์ในการส่งเสริมเทคโนโลยีดิจิทัล การตามทันเทคโนโลยี รวมถึงการสร้างวัฒนธรรมโรงเรียนดิจิทัลและความรู้ดิจิทัล

Tanucan et al. (2022) ได้ศึกษาเรื่องการนำดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนเป็นตัวทำนายของความพึงพอใจในการทำงานของครูในประเทศฟิลิปปินส์ในช่วงการระบาดของโรคระหว่างการระบาด โดยได้สรุปองค์ประกอบของภาวะผู้นำดิจิทัลไว้ 5 องค์ประกอบ ดังนี้

1. Equity and Citizenship: ความยุติธรรมและการเป็นพลเมือง หมายถึงการส่งเสริมโอกาสที่เท่าเทียมกันในการเข้าถึงการศึกษาและการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคมที่รับผิดชอบ

2. Visionary Planner: ผู้ออกแบบแผนที่มีความวิสัยทัศน์ คือผู้ที่สามารถมองเห็นภาพอนาคตและออกแบบแผนที่นำไปสู่ความสำเร็จในระยะยาว โดยเฉพาะในบริบทของการศึกษา

Empowering Leader: ผู้นำที่มอบอำนาจให้กับผู้อื่น โดยสนับสนุนและพัฒนาความมั่นใจในตัวเอง เพื่อให้ทุกคนสามารถเติบโตและมีบทบาทสำคัญในกระบวนการเรียนรู้

4. Systems Designer: ผู้ออกแบบระบบ คือผู้ที่สร้างและจัดการระบบต่าง ๆ เพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพและสามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคตได้

5. Connected Learner: ผู้เรียนที่เชื่อมโยงกับเครือข่ายต่าง ๆ ทั้งในรูปแบบออนไลน์และออฟไลน์ เพื่อเพิ่มศักยภาพในการเรียนรู้และพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

Zhong (2017) ทำการวิจัยเพื่อศึกษาผลกระทบจากการขาดทักษะดิจิทัลของครู โดยเสนอองค์ประกอบของภาวะผู้นำดิจิทัลต่อการยอมรับและการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของครูประกอบด้วย

1. Visionary Leadership: ความเป็นผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ หมายถึง การสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในระบบการศึกษาเกี่ยวข้องกับการจัดหาเครื่องมือดิจิทัลเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่ยั่งยืน เช่น การพัฒนาและดำเนินแผนกลยุทธ์ที่เน้นเทคโนโลยี และการจัดทำโครงการพร้อมทั้งจัดสรรงบประมาณสำหรับการบูรณาการเทคโนโลยีในกระบวนการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดผลลัพธ์ที่มีคุณภาพ

2. Digital-Age Learning Culture: วัฒนธรรมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล หมายถึง การปรับปรุงการดำเนินการสอนด้วยเทคโนโลยีและจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียน ครูควรแสดงตัวอย่างการใช้เทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพและเชิญชวนให้เพื่อนร่วมงานมีส่วนร่วม พร้อมทั้งบูรณาการเทคโนโลยีในหลักสูตรการสอนอย่างทั่วถึง นอกจากนี้ ควรมีส่วนร่วมในชุมชนการเรียนรู้ที่เน้นนวัตกรรม ความคิดสร้างสรรค์ และความร่วมมือทางดิจิทัล เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนและพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง

3. Excellence in Professional Practice: ความเป็นเลิศในการปฏิบัติงานวิชาชีพ หมายถึง การพัฒนาการเรียนรู้และการสอนในยุคดิจิทัล ครูควรได้รับเวลา ทรัพยากร และการเข้าถึง

ที่เหมาะสม เพื่อพัฒนาวิชาชีพอย่างยั่งยืนและสามารถใช้เทคโนโลยีได้อย่างมีประสิทธิภาพ ควรมีการจัดหาอุปกรณ์และสร้างชุมชนการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการพัฒนาเทคโนโลยี นอกจากนี้ ครูต้องเป็นแบบอย่างในการสื่อสารและทำงานร่วมกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องโดยใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย พร้อมทั้งส่งเสริมการสร้างสรรค์เทคโนโลยีใหม่ ๆ ที่ช่วยเพิ่มคุณภาพการเรียนรู้ และรับรองว่าการใช้เทคโนโลยีสอดคล้องกับการพัฒนาทางการศึกษาอยู่เสมอ

4. Systematic Improvement: การพัฒนาที่เป็นระบบ หมายถึง การปรับปรุงเพื่อบรรลุเป้าหมายของการเรียนรู้ที่ใช้เทคโนโลยี โดยรวมถึงการสร้างทรัพยากรสื่อที่หลากหลายและมีคุณภาพ การรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อปรับปรุงผลการปฏิบัติงานของครูและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน การจ้างบุคลากรที่มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อบรรลุเป้าหมายทางวิชาการและการดำเนินงาน ตลอดจนการสร้างความร่วมมือเชิงกลยุทธ์เพื่อปรับปรุงคุณภาพโดยรวมของระบบการศึกษา และการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่รองรับการใช้เทคโนโลยีเพื่อการบริหารจัดการ การสอน และการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ

5. Digital Citizenship: การเป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบในโลกดิจิทัล หมายถึง การส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างปลอดภัย ถูกกฎหมาย และมีจริยธรรม พร้อมทั้งการสนับสนุนการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมที่รับผิดชอบในการใช้เทคโนโลยีและข้อมูล รวมถึงการสร้าง ความเข้าใจร่วมกันในวัฒนธรรมและประเด็นทางโลกผ่านเครื่องมือการสื่อสารและการร่วมมือ

AlAjmi (2022) ได้ศึกษาผลกระทบของภาวะผู้นำดิจิทัลต่อการนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในการสอนของครูในช่วงวิกฤต COVID-19 ที่ประเทศคูเวต และได้สรุปองค์ประกอบของภาวะผู้นำดิจิทัลที่เกี่ยวข้องกับครูไว้ 5 องค์ประกอบ ได้แก่

1. Excellence in Professional Practice (ความเป็นเลิศในด้านการปฏิบัติวิชาชีพ) หมายถึง การที่ครูต้องมีความเข้าใจลึกซึ้งในเนื้อหาที่สอนและสามารถถ่ายทอดความรู้นั้นให้แก่ผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงต้องมีทักษะการสอนที่เหมาะสมและทันสมัย โดยผู้นำโรงเรียนมีบทบาทสำคัญในการสร้างสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการนวัตกรรมและการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่ต่อเนื่อง ผ่านการใช้เครื่องมือดิจิทัลและเทคโนโลยีเพื่อช่วยให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ดีขึ้นและทันสมัยอยู่เสมอ

2. Visionary Leadership (ภาวะผู้นำที่มีวิสัยทัศน์) หมายถึง ความสามารถในการกำหนดทิศทางที่ชัดเจนในการบูรณาการเทคโนโลยีและทำให้การตัดสินใจได้รับข้อมูลจากแนวโน้มล่าสุด เพื่อช่วยเพิ่มประสิทธิภาพและสร้างความสำเร็จในระยะยาว โดยการเสริมสร้างนวัตกรรมและการรักษาวิสัยทัศน์ร่วมในการพัฒนาสถานศึกษา

3. Digital-age Learning Culture (วัฒนธรรมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล) หมายถึง ความสามารถในการนำวัฒนธรรมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลมาใช้ในองค์กรหรือสถานศึกษา ผู้นำควรมีความตระหนักและมีความเข้าใจในกลยุทธ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการนำวัฒนธรรมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลมาใช้ในสภาพแวดล้อมของตนเอง เพื่อให้การเรียนรู้และการสอนดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพในยุคที่มีการใช้เทคโนโลยีอย่างกว้างขวาง

4. Digital citizenship (การเป็นพลเมืองดิจิทัล) หมายถึง การกระทำและพฤติกรรม การใช้สื่อดิจิทัลในทางที่ดีและเหมาะสม ผู้นำการศึกษามีบทบาทสำคัญในการเป็นแบบอย่างและสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับความรับผิดชอบด้านจริยธรรม กฎหมาย และสังคมในโลกดิจิทัล ผู้นำจะต้องสอนนักเรียนและครูให้มีความเข้าใจในความรับผิดชอบเหล่านี้ เพื่อส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีในทางที่สร้างสรรค์และปลอดภัย

5. Systematic Improvement (การปรับปรุงระบบ) หมายถึง การปรับปรุงระบบยังเกี่ยวข้องกับผลดีในการยกระดับประสิทธิภาพตามมาตรฐานสูงในกระบวนการบริหารผู้นำทั้งในระยะสั้นและระยะยาว

จากข้อมูลข้างต้นสามารถสังเคราะห์ความถี่ขององค์ประกอบภาวะผู้นำของครูได้ดังตารางที่ 1 การสังเคราะห์ความถี่ขององค์ประกอบภาวะผู้นำดิจิทัลของครู ดังนี้

ตารางที่ 1 การสังเคราะห์ความถี่ขององค์ประกอบภาวะผู้นำที่ดีของครู

นักวิจัย/ นักวิชาการ	
ภาวะผู้นำที่ดีของครู	นำพัฒนาเกมกาแมงม (2563)
	นัฐยาภรณ์ เลิศสิงห์โต (2564)
	รัฐนันท์ รัตทอง และ มลรัฐภัสร์ เลิศวิไลย์ (2564)
	พิชญ์พิมล คุณทะวงษ์ (2565)
	วัชรภรณ์ แสงทิพย์ (2565)
	ชานนท์ คำปาวา (2565)
	มนธรา จันทระเชื้อ (2566)
	มณฑิลา พลดี (2566)
	อมรรัตน์ ดอนพิลา (2566)
	ปญญาวุฒิ ศรีสุข (2567)
ความถี่	ชุมชนพวงศุ์ศรีจันทร์ (2567)
	สุมัน ใจ โชติ และคณะ (2567)
	สรุติ นุชถาวร และอภิชาติ เสนุนันท์ (2567)
	มนตร์ จิตจักร และคณะ (2567)
	ชลญา ไชยสิทธิ์ และต่อลภัสณ์ บุญธรรม (2567)
	Zhong (2017)
	Trihanloyo et al. (2021)
	Karakose et al. (2021)
	Tanucan, et al. (2022)
	AlAjmi (2022)
1. การมีวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยีดิจิทัล	✓
2. การใช้ดิจิทัลเพื่อการทำงานของครู	✓
3. การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษา	✓
4. ความรู้ด้านเทคโนโลยีดิจิทัล	✓
5. การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้เทคโนโลยีดิจิทัล	✓
4	✓
10*	✓
4	✓
10*	✓
4	✓
10*	✓
4	✓

นักวิจัย/ นักวิชาการ

ภาวะผู้นำดิจิทัลของครู

ความอ

นาวพฒน์ เกมกามาณ (2563)
นัฐยาภรณ์ เล็กสิงห์โต (2564)
รัฐนันท์ ฤทธิทอง และ มลฤกษ์ เล็กสิงห์ (2564)
พิชญ์พิมล คุณะวงษ์ (2565)
วัชรภากรณ แสงทิพย์ (2565)
ชานนท์ คำปวิทา (2565)
มนธิรา จันทร์เชื้อ (2566)
มศติกา พลี (2566)
อมรรัตน์ คอนพิลา (2566)
ปัญญาวุฒิ ศรีสม (2567)
พิษณพศ ศรีจันทร์ (2567)
สัณ ใจโชติ และคณะ (2567)
สรวุฒิ นุชถาวร และอภิชาติ เถื่อนนัท (2567)
มนตรี จิตจักร และคณะ (2567)
ชลธิชา ไชยสิทธิ์ และต้องลภณัฐ บุญธรรม (2567)
Zhong (2017)
Trihanloyo et al. (2021)
Karakose et al. (2021)
Tanucan, et al. (2022)
Alajmi (2022)

- 6. การพัฒนาความสามารถด้านดิจิทัล
- 7. ด้านการพัฒนาผู้เรียนด้วยเทคโนโลยี
- 8. การเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล
- 9. การสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ยุคดิจิทัล
- 10. ความรู้ความสามารถในการสอน

นักวิจัย/ นักวิชาการ

ภาวะผู้นำดิจิทัลของครู

ความอ

11. การสื่อสารในยุคดิจิทัล

12. การมีส่วนร่วมของผู้นำดิจิทัล

13. ปัจจัยสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล

14. การสนับสนุนการเปลี่ยนแปลงสู่ดิจิทัล

15. การปรับปรุงระบบ

นางพณีย์ เกษมกาแมน (2563)

นัฐยาภรณ์ เล็กสิงห์โต (2564)

รัฐนันท์ รอดทอง และ มลรัฐ เล็กสิงห์ (2564)

พิชญ์พิมล ตุ่นทะวงศ์ (2565)

จิราภากรณิ์ แสงทิพย์ (2565)

พานนท์ คำป้า (2565)

มนธิรา จันทร์เชื้อ (2566)

มณฑิลา พลี (2566)

อมรรัตน์ คอนพิลา (2566)

ปัญญาวุฒิ ศรีสม (2567)

พิษณุพงศ์ ศรีจันทร์ (2567)

สำน ใจ โชติ และคณะ (2567)

สรวุฒิ นุชถาวร และอภิชาติ เถื่อนนันท (2567)

มนตรี จิตจักร และคณะ (2567)

ชลธิชา ไชยสิทธิ์ และต้องลัภย์ บุญธรรม (2567)

Zhong (2017)

Trihamtoyo et al. (2021)

Karakose et al. (2021)

Tanucan, et al. (2022)

AlAjmi (2022)

นักวิจัย/ นักวิชาการ

ภาวะผู้นำดิจิทัลของครู

ความถี่

นางพสนันท์ เกษมภาแมม (2563)
ณัฐยาภรณ์ เล็กสิงห์โต (2564)
ฐิณันท์ รอดทอง และ มลรัฐภัส เล็กสิงห์โต (2564)
พิชญ์พิมล คุณะวงษ์ (2565)
วัชรภากรณ แสงทิพย์ (2565)
พานนท์ คำปวิทา (2565)
มนธิรา จันทร์เชื้อ (2566)
มณฑิลา พลี (2566)
อมรรัตน์ คอนพิลา (2566)
ปัญญาวิมล ศรีสม (2567)
พิษณุพงศ์ ศรีจันทร์ (2567)
สัณห์ ใจโชนี และคณะ (2567)
สรวุฒิ นุชถาวร และอภิชาติ เถื่อนนันท (2567)
มนตรี จิตจักร และคณะ (2567)
ชลธิชา ไชยสิทธิ์ และศุภลักษณ์ บุญธรรม (2567)
Zhong (2017)
Trihanloyo et al. (2021)
Karakose et al. (2021)
Tanucan, et al. (2022)
AlAjmi (2022)

16. ความยุติธรรม

17. มอบอำนาจให้ผู้อื่น

18. ออกแบบระบบ

องค์ประกอบของภาวะผู้นำดิจิทัลของครู โดยใช้เกณฑ์ข้อที่สอดคล้องกัน ตั้งแต่ความถี่ 10 ขึ้นไป ตามที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้น ประกอบไปด้วย 5 ด้าน ได้แก่ ดิจิทัลมายด์เซต (Digital Mindset) การใช้ดิจิทัลเพื่อการทำงานของครู (Digital for Teachers) ความรู้ด้านเทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Literacy) การพัฒนาความสามารถดิจิทัล (Digital Skills Development) การเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล (Digital Citizenship)

องค์ประกอบที่ 1 ดิจิทัลมายด์เซต (Digital Mindset) ได้มีนักวิจัยและนักวิชาการได้ให้ความหมายที่เกี่ยวข้องกับการมีชุดความคิดดิจิทัลไว้ ซึ่งในวิจัยส่วนใหญ่จะชี้ว่า การมีวิสัยทัศน์เทคโนโลยีดิจิทัล ไว้ดังนี้

รัฐนันท์ รถทอง และมลรัักษ์ เลิศวิสัย (2564) ได้กล่าวว่าการมีวิสัยทัศน์ดิจิทัลคือการคิดถึงแผนงานหรือโครงการที่มุ่งสร้างการเรียนรู้ที่ทันสมัยผ่านเครือข่ายดิจิทัล เสริมทักษะดิจิทัลอย่างยั่งยืน และพัฒนาความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาและหน่วยงานเพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีมาตรการสำคัญ ดังนี้

1. การสร้างเครือข่ายทางการศึกษา พัฒนาโครงการร่วมมือกับสถาบันการศึกษา ภายในและภายนอก เพื่อสนับสนุนการศึกษาแบบดิจิทัลและการเรียนออนไลน์ ซึ่งช่วยเพิ่มทรัพยากรและโอกาสทางการเรียนรู้ให้กว้างขวางมากขึ้น
2. ส่งเสริมวัฒนธรรมการพัฒนาตนเอง สร้างกลยุทธ์ที่เอื้อต่อการพัฒนาสมรรถนะทางดิจิทัลของครูและบุคลากรให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง เช่น การสนับสนุนการค้นคว้าหาความรู้ใหม่ผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศและการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning) โดยเน้นทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Learn How to Learn) เพื่อให้เกิดภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว
3. ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จัดโครงการความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาและหน่วยงานที่ทำหน้าที่รับผิดชอบด้านการศึกษา เพื่ออำนวยความสะดวกในการพัฒนาทักษะด้านดิจิทัลของครูและบุคลากรอย่างต่อเนื่อง และสร้างโครงสร้างการสนับสนุนที่มั่นคงในระดับนโยบาย

พิชญ์พิมล สุนทะวงศ์ (2565) ให้ความหมายของการมีวิสัยทัศน์ดิจิทัลไว้ว่า เป็นพฤติกรรมที่ครูแสดงออกถึงการมีความสามารถในการวางแผนด้านดิจิทัลในอนาคต รวมไปถึงการรวบรวมข้อมูลทรัพยากรเพื่อใช้ในการกำหนดวิสัยทัศน์ผ่านดิจิทัล และสามารถสิ่งที่วางแผนไว้ลงสู่การปฏิบัติร่วมกับสมาชิกในองค์กรได้

ปัญญาวุฒิ ศรีสม (2567) กล่าวว่า การมีวิสัยทัศน์ของผู้นำดิจิทัล คือ การเข้าใจความสำคัญของเทคโนโลยีดิจิทัล การกำหนดกลยุทธ์ด้านดิจิทัลที่ชัดเจน ปฏิบัติได้จริง และ

ตอบสนองต่อบริบทของบุคลากรและสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในยุคดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพ

ชิษณพงศ์ ศรีจันทร์ (2567) ให้ความหมายของการมีวิสัยทัศน์ดิจิทัลว่าเป็นความสามารถของครูหรือผู้นำทางการศึกษาในการปรับตัวให้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีดิจิทัล

สรุจณี นุชถาวร และอภิชาติ เถนันทน์ (2567) ได้สรุปความเป็นผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ในยุคดิจิทัล หมายถึงการมีความเข้าใจและปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตและการเป็นพลเมืองดิจิทัล ผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ดิจิทัลไม่เพียงแต่คิดไปข้างหน้า แต่ยังสามารถส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในระบบการศึกษา ซึ่งรวมถึงการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ที่เน้นการพัฒนาตนเองและการอัปเดตกับเทคโนโลยีใหม่ๆ การนำผู้นำเช่นนี้จึงมีความสำคัญในการแนะนำให้ครูและบุคลากรพัฒนาทักษะดิจิทัลของตนอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สถานศึกษาสามารถปรับตัวและตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ชลัญญา ไชยสิทธิ์และต้องลักษณะ บุญธรรม (2567) ทำการศึกษาและให้ความหมายของการวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยีดิจิทัลไว้ว่า การที่ครูมีความเข้าใจบริบทและรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลกดิจิทัล

Karakose et al. (2021) กล่าวถึงทักษะการเป็นผู้นำดิจิทัล หมายถึง รูปแบบของความสามารถทางเทคโนโลยี การมีวิสัยทัศน์ในการส่งเสริมเทคโนโลยีดิจิทัล การตามทันเทคโนโลยี รวมถึงการสร้างวัฒนธรรมโรงเรียนดิจิทัลและความรู้ดิจิทัล

Tanucan et al. (2022) ได้ให้ความหมายของการเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ (Visionary Planner) คือ ความสามารถในการมองเห็นภาพอนาคตและออกแบบแผนที่นำพาไปสู่ความสำเร็จในระยะยาว โดยเฉพาะในบริบทของการศึกษา

Zhong (2017) กล่าวถึงความเป็นผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ (Visionary Leadership) ว่าเป็นลักษณะการเป็นผู้นำที่สำคัญในการกระตุ้นและสร้างแรงบันดาลใจให้กับผู้ตาม โดยการกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจนและสร้างสภาพแวดล้อมที่กระตุ้นความมุ่งมั่นและการมีส่วนร่วม ผู้นำเชิงวิสัยทัศน์จะส่งเสริมวัฒนธรรมองค์กรที่ดีและเพิ่มความสามารถของทีมเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ที่ดียิ่งขึ้น การสร้างความเข้าใจร่วมกันในทิศทางขององค์กร ช่วยเพิ่มการมีส่วนร่วมของพนักงานและความมุ่งมั่นในการทำงาน ซึ่งส่งผลต่อการเติบโตและความสำเร็จขององค์กร ผู้นำลักษณะนี้ยังช่วยเสริมสร้างโอกาสในการพัฒนาอาชีพของบุคคลด้วยเช่นกัน

AlAjmi (2022) สรุปความหมายของ ภาวะผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ (Visionary Leadership) ว่าเป็น ความสามารถในการกำหนดทิศทางที่ชัดเจนในการบูรณาการเทคโนโลยีและทำให้การตัดสินใจได้รับข้อมูลจากแนวโน้มล่าสุด เพื่อช่วยเพิ่มประสิทธิภาพและสร้างความสำเร็จในระยะยาว โดยการเสริมสร้างนวัตกรรมและการรักษาวินัยทัศนร่วมในการพัฒนาสถานศึกษา

จากแนวคิดด้านบน ผู้วิจัยเห็นว่าเป็นลักษณะขององค์ประกอบวิสัยทัศน์ดิจิทัล มักถูกกล่าวถึงในฐานะของผู้บริหารสถานศึกษา ดังนั้นในบริบทของครูจะเรียกองค์ประกอบนี้ว่า ดิจิทัลมายด์เซต ซึ่งจะมีความสอดคล้องกับลักษณะของกรอบความคิดหรือแนวคิดที่ครูมีต่อเทคโนโลยีดิจิทัล ดังนั้น ดิจิทัลมายด์เซต (Digital Mindset) คือ ชุดความคิดหรือแนวความคิดที่มีต่อการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ ซึ่งเป็นความสามารถของครูหรือผู้นำทางการศึกษาในการวางแผนการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้เพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัล สามารถปรับตัวให้เข้ากับเทคโนโลยีใหม่ ๆ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอน

องค์ประกอบที่ 2 การใช้ดิจิทัลเพื่อการทำงานของครู (Digital for Teachers) ได้มีนักวิจัยและนักวิชาการได้ให้ความหมายของการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการทำงานของครู ไว้ดังนี้

นวพัฒน์ เก้มกามาเนน (2563) ให้ความหมายที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อจัดการเรียนการสอน หมายถึง ทักษะทางเทคนิคในการใช้เทคโนโลยีที่ครูควรมี เช่น การใช้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต รวมถึงการใช้โปรแกรมหรือแอปพลิเคชันต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนรู้และบริหารจัดการห้องเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

ณัฐยาภรณ์ เล็กสิงห์โต (2564) สรุปความหมายของการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อจัดการเรียนการสอน หมายถึง การมีความสามารถในการเลือกและใช้งานเทคโนโลยีที่เพื่อพัฒนาตนเองและสังคมในด้านการเรียนรู้ การสื่อสาร การทำงาน และการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ โดยดำเนินการอย่างถูกต้อง เหมาะสม และมีคุณธรรม

วัชรภรณ์ แสงทิพย์ (2565) กล่าวถึงการสอนบูรณาการดิจิทัลไว้ว่า ความสามารถของครูในการบูรณาการการจัดการเรียนการสอนเข้ากับเทคโนโลยี เพื่อส่งเสริมความสามารถของนักเรียนตามบริบททางการศึกษาในยุคปัจจุบัน ซึ่งนักเรียน ครูผู้สอน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องต้องมีความพร้อมและตระหนักถึงความสำคัญของการจัดการศึกษาในยุคดิจิทัลเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

ชานนท์ คำปิวทา (2565) ได้กล่าวถึง องค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา หมายถึง คุณลักษณะของครูในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการจัดการเรียนรู้ และการพัฒนาตนเอง

มนิธา จันทรเชื้อ (2566) สรุปความหมายของการจัดการเรียนการสอนดิจิทัลไว้คือ ความสามารถของครูในการใช้เนื้อหาดิจิทัลและเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อจัดการเรียนการสอนอย่างสร้างสรรค์ อัปโหลดสื่อผ่านแพลตฟอร์มดิจิทัล ส่งเสริมผู้เรียนให้มีทักษะการเรียนรู้ดิจิทัล ออกแบบกิจกรรมที่ใช้เทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพ ผลิตสื่อนวัตกรรมสร้างสรรค์ และวัดประเมินผลด้วยเทคโนโลยีเพื่อพัฒนาการสอนและการจัดการเรียนรู้

มัตติกา ภาลี (2566) กล่าวถึงการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อจัดการจัดการเรียนการสอน หมายถึง ครูที่พัฒนาตนเองให้ทันสมัย ใช้ ICT สร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ ส่งเสริมทักษะการคิด ความคิดสร้างสรรค์ และชี้แนะแนวทางสู่การวัดและประเมินผลการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงการมีความคิดสร้างสรรค์ในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ มีความคิดริเริ่ม สามารถปรับใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการเรียนรู้ให้ยืดหยุ่นและเหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน

อมรรัตน์ ดอนพิลา (2566) กล่าวถึงการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อจัดการจัดการเรียนการสอน โดยกล่าวว่า ครูควรสามารถใช้โปรแกรมสร้างเว็บไซต์หรือบทเรียนออนไลน์ การตกแต่งภาพ การจับภาพหน้าจอ และการตัดต่อสื่อภาพเคลื่อนไหว เพื่อสร้างสื่อดิจิทัลที่ตอบโจทย์การเรียนรู้และการทำงาน

สนั่น ใจโชติ และคณะ (2567) กล่าวถึงความรู้ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลจัดการเรียนการสอน คือ ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อจัดการเรียนการสอนของครู รวมถึงการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายและสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน และชุมชน โดยใช้วิธีการและเทคนิคการสอนที่เหมาะสมหลากหลายรูปแบบ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้สามารถเติบโตและเรียนรู้ได้อย่างเต็มศักยภาพของแต่ละบุคคล

ชลธิญา ไชยสิทธิ์และต้องลักษณ์ บุญธรรม (2567) สรุปถึงการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลจัดการเรียนการสอน หมายถึง ครูสามารถพัฒนาหลักสูตรให้มีความทันสมัยมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน โดยเน้นความสอดคล้องกับบริบท สามารถนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ให้ตรงกับหลักสูตร และทันต่อการเปลี่ยนแปลงของการศึกษาในยุคดิจิทัล

Trihantoyo et al. (2021) กล่าวถึงเทคโนโลยีดิจิทัลจัดการเรียนการสอน หมายถึง การบูรณาการเทคโนโลยีในกระบวนการเรียนการสอน ครูแสดงให้เห็นถึงความสามารถในการใช้เทคโนโลยีผ่านการใช้ซอฟต์แวร์และอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ที่หลากหลาย เพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพการเรียนรู้ของนักเรียน

จากแนวคิดต่าง ๆ ข้างต้น สามารถสรุปองค์ประกอบของการใช้ดิจิทัลเพื่อการทำงาน ของครู หมายถึง ความสามารถของครูในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและสื่อดิจิทัลเพื่อพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ได้อย่างหลากหลายและบริหารจัดการห้องเรียนอย่างมี

ประสิทธิภาพ ตลอดจนการเทคโนโลยีดิจิทัลในการทำงานตามบริบทของสถานศึกษาและเท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก

องค์ประกอบที่ 3 ความรู้ด้านเทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Literacy) ได้มีนักวิจัยและนักวิชาการได้ให้ความหมายของความรู้ด้านเทคโนโลยีดิจิทัล ไว้ดังนี้

นวพัฒน์ เกียรติกามา (2563) สรุปเกี่ยวกับความรู้ด้านเทคโนโลยีดิจิทัล หมายถึง ความเข้าใจของครูที่สามารถวิเคราะห์และประเมินเนื้อหา รวมถึงเข้าใจบริบททางสังคมและวัฒนธรรมในโลกดิจิทัล เพื่อการตัดสินใจอย่างมีเหตุผลและเหมาะสม

ณัฐยาภรณ์ เล็กสิงห์โต (2564) กล่าวถึงการมีทักษะและความรู้ด้านดิจิทัล หมายถึง การมีความชำนาญในการเลือกใช้สารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยีไอซีทีที่เหมาะสมและจำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตในยุคดิจิทัล

พิชญ์พิมล สุนทวงค์ (2565) ให้ความหมายของความรู้ด้านเทคโนโลยีดิจิทัล คือ พฤติกรรมการแสดงออกของครูที่แสดงถึงการมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับดิจิทัล รู้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงบนโลกดิจิทัล สามารถใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในสถานศึกษาและปรับใช้ในการจัดการเรียนการสอน

วัชรภรณ์ แสงทิพย์ (2565) ให้ความหมายของการประยุกต์ใช้ดิจิทัลว่าเป็นหนึ่งในความรู้ดิจิทัลที่ครูพึงมี หมายถึง การที่ครูผู้สอนเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ มีความรู้ความเข้าใจในการนำทักษะการใช้ดิจิทัลมาใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพในการทำงาน มีการพัฒนางานอย่างมีประสิทธิภาพ ก่อให้เกิดประโยชน์ และความมั่นคงปลอดภัย

มัตติกา ภาลี (2566) กล่าวว่า การรู้ทันเทคโนโลยีดิจิทัลเป็นความรู้ของครูในยุคดิจิทัล หมายถึง ครูสามารถผลิตและออกแบบบทเรียนออนไลน์อย่างสร้างสรรค์ ใช้คอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต และฐานข้อมูลออนไลน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมประเมินและสังเคราะห์ข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต

อมรรัตน์ ดอนพิลา (2566) สรุปถึงความรู้ด้านเทคโนโลยีดิจิทัลว่า ครูจำเป็นต้องมีทักษะพื้นฐานในการใช้งานคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์เชื่อมต่อ ซึ่งครอบคลุมถึงการจัดการฮาร์ดแวร์ ระบบปฏิบัติการ การจัดการและสำรองข้อมูล รวมถึงการใช้อุปกรณ์เคลื่อนที่และระบบคลาวด์อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ทักษะการใช้งานเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเป็นสิ่งสำคัญ โดยครูควรสามารถสืบค้นข้อมูลจากแหล่งที่น่าเชื่อถือ ใช้เว็บเบราว์เซอร์ อีเมล ปฏิทิน และแอปพลิเคชันสำหรับการสื่อสารและธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ได้อย่างมีประสิทธิภาพและปลอดภัย

ชัยณพงศ์ ศรีจันทร์ (2567) สรุปถึงความรู้ดิจิทัลไว้ว่า ความสามารถของครูที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคโนโลยีดิจิทัล สามารถใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในสถานศึกษาและปรับใช้ในการจัดการเรียนการสอน และทันต่อความเปลี่ยนแปลงบนโลกดิจิทัล

สนั่น ใจโชติ และคณะ (2567) กล่าวว่า การมีทักษะและความรู้ดิจิทัล หมายถึง ทักษะและความรู้ด้านดิจิทัลของครู โดยครูควรแสวงหาและพัฒนาทักษะความรู้อย่างต่อเนื่อง การมีทักษะและความรู้ด้านนี้เป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งที่ช่วยให้ครูสามารถนำไปประยุกต์ใช้และเลือกเทคโนโลยีได้อย่างเหมาะสมกับเป้าหมายและกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

ชลธิญา ไชยสิทธิ์และต้องลักษณะ บุญธรรม (2567) สรุปความรู้ด้านเทคโนโลยีดิจิทัล หมายถึง ครูและบุคลากรสามารถแลกเปลี่ยนและใช้ข้อมูลสารสนเทศในการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยพัฒนาทักษะการวิเคราะห์ แยกแยะ สรุปผล และประยุกต์ใช้ข้อมูลให้สอดคล้องกับเป้าหมายองค์กร สถานศึกษาจัดหาเทคโนโลยีสารสนเทศที่รวดเร็ว ทันสมัย และเพียงพอ พร้อมสถานที่ อุปกรณ์ ซอฟต์แวร์ และห้องปฏิบัติการที่สนับสนุนการสร้างสื่อดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพ

Trihantoyo et al. (2021) กล่าวถึงภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในการสอน หมายถึง การเน้นถึงความพร้อมของอุปกรณ์การเรียนรู้ในโรงเรียน และความสามารถของครูในการใช้เทคโนโลยี

จากแนวคิดข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า ความรู้ด้านเทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Literacy) คือ ความสามารถในการใช้และประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) อย่างมีประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนและการทำงานในสภาพแวดล้อมดิจิทัล รวมถึงทักษะการใช้อุปกรณ์ดิจิทัลพื้นฐาน การวิเคราะห์และประเมินข้อมูลจากแหล่งที่น่าเชื่อถือ เพื่อพัฒนาและสร้างสรรค์กระบวนการจัดการเรียนรู้ และการปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงในโลกดิจิทัล

องค์ประกอบที่ 4 การพัฒนาความสามารถด้านดิจิทัล (Digital Capabilities Development) ได้มีนักวิจัยและนักวิชาการได้ให้ความหมายของการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการจัดการเรียนการสอน ไว้ดังนี้

นพวัฒน์ เก้มกาแมน (2563) กล่าวถึงการพัฒนาความสามารถด้านดิจิทัล หมายถึง ครูควรรู้วิธีการเข้าถึงข้อมูลสารสนเทศได้ทุกที่ทุกเวลา และสามารถประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูลเพื่อการวางแผนและเตรียมทรัพยากรสำหรับการจัดการเรียนรู้

ชานนท์ คำปิวทา (2565) ได้กล่าวถึงคือ การพัฒนา สนับสนุน ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพในยุคดิจิทัล ว่าเป็นปัจจัยในการสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาที่สำคัญ

มัตติกา ชาติ (2566) กล่าวว่า การพัฒนาความคล่องทางดิจิทัลหรือการพัฒนาความสามารถทางดิจิทัล หมายถึง ครุ มุ่งมั่นพัฒนาทักษะเทคโนโลยีดิจิทัลต่อเนื่อง สามารถค้นหาตนเองและสร้างแนวคิดใหม่ในโลกดิจิทัล

ปัญญาวุฒิ ศรีสม (2567) กล่าวถึงความสามารถและเชี่ยวชาญของผู้นำดิจิทัล หมายถึง การพัฒนาความสามารถและความเชี่ยวชาญด้านดิจิทัลของผู้นำในโรงเรียน โดยเริ่มต้นจากการประเมินตนเองและศักยภาพทางดิจิทัลอย่างต่อเนื่อง เพื่อเติมเต็มช่องว่างของทักษะและพัฒนาส่วนที่มีศักยภาพให้ดียิ่งขึ้น ผู้บริหารควรจัดสรรงบประมาณที่เหมาะสม สนับสนุนการอบรมหรือสัมมนาด้านดิจิทัล รวมถึงเชิญผู้เชี่ยวชาญมาให้คำแนะนำกับครู เพื่อส่งเสริมการขยายผลความรู้จากครูสู่ครูอย่างเป็นระบบ ครูควรมีทัศนคติที่ดีต่อการพัฒนาตนเองและมุ่งมั่นเรียนรู้ผ่านช่องทางออนไลน์หรือออฟไลน์อย่างหลากหลาย รวมถึงการปรึกษาผู้เชี่ยวชาญเพื่อเพิ่มพูนความสามารถด้านดิจิทัลของตนเองอย่างต่อเนื่องและเต็มใจ

สนั่น ใจโชติ และคณะ (2567) ให้ความหมายของการพัฒนาความสามารถทางดิจิทัล หมายถึง ครูทุกคนจำเป็นต้องพัฒนาตนเองให้ทันกับความเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีดิจิทัล โดยต้องมีความเข้าใจอย่างลึกซึ้งถึงข้อดีและข้อเสียของเทคโนโลยี เพื่อให้สามารถปรับตัวและใช้งานเทคโนโลยีอย่างเหมาะสมและปลอดภัยในกระบวนการเรียนการสอน

สรุจนิ นุชถาวร และอภิชาติ เสนนันท์ (2567) กล่าวถึงด้านการพัฒนาระดับมืออาชีพยุคดิจิทัล คือ ความสามารถในการเลือกสรรและประยุกต์ใช้สื่อเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับเนื้อหาการเรียนการสอน โดยครูจะต้องมีความเข้าใจในบริบทต่างๆ และสามารถประเมินสื่อดิจิทัลได้อย่างเหมาะสม การใช้สารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงการสร้างเนื้อหาและการสื่อสารผ่านสื่อดิจิทัลประเภทต่างๆ อย่างมีประสิทธิภาพ

มนตรี จิตจักร และคณะ (2567) ได้ให้ความหมายของการพัฒนาศักยภาพตนเองและเพื่อนครู หมายถึง ครูในสถานศึกษามุ่งมั่นพัฒนาทักษะและความรู้ในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างมืออาชีพ ทั้งในด้านการเรียนรู้ส่วนตัวและการถ่ายทอดความรู้ให้เพื่อนครู เพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ที่ทันสมัยและหลากหลาย โดยครูมีบทบาทสำคัญในการเป็นที่ปรึกษา นิเทศ และถ่ายทอดประสบการณ์เพื่อยกระดับศักยภาพตนเองและผู้อื่น นอกจากนี้ยังมีส่วนร่วมในการใช้เทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้ดิจิทัลเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาและประสิทธิภาพโรงเรียน พร้อมทั้งแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้อื่นเพื่อการพัฒนาที่ต่อเนื่องและยั่งยืน

Trihantoyo et al. (2021) กล่าวว่า การพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องผ่านระบบการบริหารจัดการดิจิทัล หมายถึง ความเป็นมืออาชีพของครุครุมีคุณวุฒิทางวิชาการที่สอดคล้องกับระดับหรือ

เนื้อหาที่สอน และมีความเชี่ยวชาญในด้านต่างๆ เช่น การพัฒนาเนื้อหาการเรียน การถ่ายทอดความรู้ และการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนให้เหมาะสมกับเนื้อหาที่จัดสอน

Karakose et al. (2021) กล่าวถึง การสนับสนุนการพัฒนาวิชาชีพที่ใช้เทคโนโลยีเป็นฐาน (Support for Technology-Based Professional Development) หมายถึง การสนับสนุนให้ครูเข้าอบรมหลักสูตรการปฏิบัติงานและการเข้าสัมมนา การส่งเสริมการใช้เทคโนโลยี การแลกเปลี่ยนข้อมูล ความร่วมมือระหว่างครู และการส่งเสริมเครื่องมือทางเทคโนโลยี

Zhong (2017) กล่าวถึง Excellence in Professional Practice หรือความเป็นเลิศในการปฏิบัติงานวิชาชีพ หมายถึง การพัฒนาการเรียนรู้และการสอนในยุคดิจิทัล ครูควรได้รับเวลาทรัพยากร และการเข้าถึงที่เหมาะสม เพื่อพัฒนาวิชาชีพอย่างยั่งยืนและสามารถใช้เทคโนโลยีได้อย่างมีประสิทธิภาพ ควรมีการจัดหาอุปกรณ์และสร้างชุมชนการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการพัฒนาเทคโนโลยี นอกจากนี้ ครูต้องเป็นแบบอย่างในการสื่อสารและทำงานร่วมกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องโดยใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย พร้อมทั้งส่งเสริมการสร้างสรรค์เทคโนโลยีใหม่ ๆ ที่ช่วยเพิ่มคุณภาพการเรียนรู้ และรับรองว่าการใช้เทคโนโลยีสอดคล้องกับการพัฒนาทางการศึกษาอยู่เสมอ

AlAjmi (2022) กล่าวถึง Excellence in Professional Practice หรือ ความเป็นเลิศในด้านการปฏิบัติวิชาชีพ หมายถึง การที่ครูต้องมีความเข้าใจลึกซึ้งในเนื้อหาที่สอนและสามารถถ่ายทอดความรู้นั้นให้แก่ผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงต้องมีทักษะการสอนที่เหมาะสมและทันสมัย โดยผู้นำโรงเรียนมีบทบาทสำคัญในการสร้างสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการนวัตกรรมและการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่ต่อเนื่อง ผ่านการใช้เครื่องมือดิจิทัลและเทคโนโลยีเพื่อช่วยให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ดีขึ้นและทันสมัยอยู่เสมอ

จากแนวคิดข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า การพัฒนาความสามารถด้านดิจิทัล (Digital Skills Development) หมายถึง การเสริมสร้างทักษะและความรู้ที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอน รวมถึงการส่งเสริมการพัฒนาวิชาชีพด้วยการใช้เทคโนโลยี และการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ดิจิทัลในโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง มีการอบรมแลกเปลี่ยนข้อมูล และสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อเสริมสร้างความเชี่ยวชาญและนวัตกรรมในกระบวนการเรียนการสอนที่ทันสมัยและมีประสิทธิภาพ

องค์ประกอบที่ 5 การเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล (Digital Citizenship) ได้มีนักวิจัยและนักวิชาการได้ให้ความหมายของการเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล ไว้ดังนี้

นพวัฒน์ เก้มกาแมน (2563) ให้ความหมายของการเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัลว่า ครูควรมีจิตสำนึกและวิจารณญาณในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างปลอดภัยและมีความรับผิดชอบ โดยเคารพสิทธิ ความคิดเห็น และวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน

ณัฐยาภรณ์ เล็กสิงห์โต (2564) กล่าวถึงการรู้เท่าทันเทคโนโลยีดิจิทัล ซึ่งมีความคล้ายคลึงกับการเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล หมายถึง ความรู้ ความเข้าใจ และความสามารถในการเข้าถึงและใช้สารสนเทศผ่านสื่อและเทคโนโลยีดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ การเลือกรับ วิเคราะห์ ประเมิน และใช้ข้อมูลจากสื่อดิจิทัลอย่างสร้างสรรค์ โดยเข้าใจระบบและโครงสร้างสื่อ รวมถึงผลกระทบต่อสังคมและโลก สามารถสร้างเนื้อหาและสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ ใช้สื่อดิจิทัลเพื่อสร้างประโยชน์แก่กลุ่ม และปกป้องสิทธิที่เกี่ยวข้อง คำนึงถึงคุณธรรม จริยธรรม สิทธิการเข้าถึง และผลกระทบต่อผู้อื่น มีความรับผิดชอบในการนำเสนอข้อมูล พร้อมเรียกร้องการแก้ไขเมื่อเกิดผลกระทบ ใช้สื่อดิจิทัลอย่างมีจิตสำนึกในฐานะพลเมืองที่ส่งเสริมการเปลี่ยนแปลงเชิงบวก และผลักดันการแก้ปัญหา นโยบายโครงสร้างสื่อและวัฒนธรรมสังคมอย่างยั่งยืน

พิชญ์พิมล สุนทวงค์ (2565) ให้ความหมายที่เกี่ยวข้องกับการเป็นพลเมืองดิจิทัลว่า ครูสามารถการเก็บรวบรวมข้อมูลสารสนเทศเพื่อใช้ในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงการทำงาน มีวิจารณญาณในการเลือกใช้สื่อดิจิทัลอย่างเหมาะสม รวมถึงความสามารถในการจำแนกความน่าเชื่อถือของสื่อในด้านจริยธรรมกฎหมาย มารยาทและการใช้ดิจิทัล

มนธิรา จันทรเชื้อ (2566) ได้สรุปเกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดิจิทัล หมายถึง พฤติกรรมของครูที่แสดงถึงการใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสม ได้แก่ การเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตเพื่อสืบค้นและจัดการข้อมูลอย่างเป็นระบบ ใช้เทคโนโลยีในการสอนและสร้างสื่อนวัตกรรมใหม่ มีทักษะป้องกันข้อมูลส่วนตัวและผู้อื่น ปฏิบัติตามจรรยาบรรณดิจิทัล สามารถเลือกใช้งานที่ไม่ก่อให้เกิดผลเสีย และสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ดิจิทัลที่ปลอดภัยและถูกกฎหมาย

มัตติกา ภาลี (2566) กล่าวถึงคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ซึ่งมีความสอดคล้องกับการเป็นพลเมืองดิจิทัลคือ พฤติกรรมของครูที่เป็นแบบอย่างในการใช้ ICT อย่างถูกต้อง ปลอดภัย ถูกกฎหมาย มีคุณธรรม จริยธรรม ยอมรับข้อบกพร่องของตนเองและผู้อื่น พร้อมจัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์

อมรรัตน์ ดอนพิลา (2566) สรุปความหมายที่เกี่ยวข้องกับการเป็นพลเมืองดิจิทัลไว้ หมายถึง ความสามารถของครูที่สามารถป้องกันภัยคุกคามด้านความปลอดภัยไซเบอร์ ปฏิบัติตามหลักการรักษาความปลอดภัย ใช้เว็บเบราว์เซอร์อย่างปลอดภัย และหลีกเลี่ยงการละเมิดลิขสิทธิ์ของผู้อื่น

สนั่น ใจโชติ และคณะ (2567) กล่าวถึงการเป็นพลเมืองดิจิทัล หมายถึง การเข้าใจผลกระทบของระบบและโครงสร้างสื่อดิจิทัล รวมถึงเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงสังคมและโลก ช่วยให้ครูสามารถใช้งานสื่อดิจิทัลได้อย่างมีจริยธรรมและความรับผิดชอบต่อผู้อื่น โดยตระหนักถึงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นต่อทั้งตนเองและผู้เรียนในด้านต่าง ๆ เช่น จริยธรรม สังคม และพฤติกรรม การตระหนัก

รู้นี้เป็นพื้นฐานสำคัญในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ที่ปลอดภัยและสร้างสรรค์ในทุกมิติ

สรุติ นุชถาวร และอภิชาติ เสนอนันท์ (2567) กล่าวว่า การเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล คือ หนึ่งในองค์ประกอบที่สำคัญที่แสดงของภาวะผู้นำดิจิทัล ซึ่งเกี่ยวข้องกับการใช้เทคโนโลยีที่ปลอดภัย ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้เทคโนโลยี

Zhong (2017) ให้ความหมายของการเป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบในโลกดิจิทัล (Digital Citizenship) หมายถึง การส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างปลอดภัย ถูกกฎหมาย และมีจริยธรรม พร้อมทั้งการสนับสนุนการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมที่รับผิดชอบในการใช้เทคโนโลยี และข้อมูล รวมถึงการสร้างความร่วมมือร่วมกันในวัฒนธรรมและประเด็นทางโลกผ่านเครื่องมือการสื่อสารและการร่วมมือ

AlAjmi (2022) ได้สรุปเกี่ยวกับDigital citizenship (การเป็นพลเมืองดิจิทัล) หมายถึง การกระทำและพฤติกรรมการใช้สื่อดิจิทัลในทางที่ดีและเหมาะสม ผู้นำการศึกษามีบทบาทสำคัญในการเป็นแบบอย่างและสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับความรับผิดชอบด้านจริยธรรม กฎหมาย และสังคมในโลกดิจิทัล ผู้นำจะต้องสอนนักเรียนและครูให้มีความเข้าใจในความรับผิดชอบเหล่านี้ เพื่อส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีในทางที่สร้างสรรค์และปลอดภัย

จากแนวคิดข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า การเป็นพลเมืองดิจิทัล หมายถึง ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างมีจิตสำนึกและความรับผิดชอบ มีทักษะในการเลือกใช้สื่อดิจิทัลอย่างเหมาะสม ปกป้องข้อมูลส่วนตัวและผู้อื่น และปฏิบัติตามจริยธรรม กฎหมาย และจรรยาบรรณดิจิทัล ทั้งยังตระหนักถึงผลกระทบจากการใช้เทคโนโลยีต่อสังคมและโลก และสามารถสอนนักเรียนให้ใช้เทคโนโลยีอย่างปลอดภัยและสร้างสรรค์ ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีเพื่อสร้างประโยชน์ในเชิงบวก

แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครู

1 ความหมายของแนวทางการพัฒนา

จากการศึกษาบทความวิชาการ งานวิจัย และข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำ พบว่า นักวิชาการได้ให้คำจำกัดความในมุมมองที่หลากหลาย โดยส่วนใหญ่เน้นกระบวนการหรือวิธีการที่เสริมสร้างขีดความสามารถ ทักษะ ความรู้ และคุณลักษณะเฉพาะตัว เพื่อให้บุคคลปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทันต่อความเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน ทั้งนี้ ยังรวมถึงการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า การนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ และการสร้างสภาพแวดล้อมที่สนับสนุนการพัฒนาภาวะผู้นำในองค์กรและสังคม ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2554 (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556) ได้ให้ความหมายไว้ว่า แนวทาง หมายถึง ทางปฏิบัติที่วางไว้เป็นแนว

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2554 (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การพัฒนาหมายถึง การทำให้เจริญ

วิชุดา บุญทรัพย์ (2563) การเพิ่มพูนศักยภาพของผู้บริหารให้มีลักษณะภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ซึ่งประกอบด้วยคุณลักษณะด้านความร่วมมือ ด้านวิสัยทัศน์ ด้านการใช้เทคโนโลยี/ดิจิทัลและการสื่อสาร ด้านความมั่นใจและกล้าหาญ ด้านความคิดสร้างสรรค์/นวัตกรรม ด้านทักษะสังคม และด้านการเสริมพลังอำนาจใจ

พรพิมล แก้วอ่อน (2564) ให้ความหมายของการพัฒนาแนวทางคือ กระบวนการเปลี่ยนแปลงตามแผนด้วยการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าหรือกระบวนการเปลี่ยนแปลงที่มีการกำหนดทิศทาง ซึ่งเป็นความพยายามของมนุษย์ที่จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้น โดยเป้าหมายสุดท้ายของการพัฒนาอยู่ที่คนและคุณภาพชีวิตของคน ซึ่งลักษณะโดยรวมของการพัฒนา คือเป็นการเปลี่ยนแปลงที่มีความเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กัน

สืบพงษ์ ทัพหลวง (2564) แผนกิจกรรมที่มีรูปแบบและแนวทางที่เป็นระบบมีขั้นตอน กระบวนการดำเนินงานที่ชัดเจน โดยการประยุกต์จากองค์ประกอบ หลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่นำมาเป็นพื้นฐานของการพัฒนาโปรแกรม เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่ตั้งไว้ ภายใต้บริบทของการพัฒนางานในแต่ละหน่วยงานหรือองค์กร

ณัฐยาภรณ์ เล็กสิงห์โต (2564) สรุปความหมายของการพัฒนาภาวะผู้นำไว้ว่า เป็นกระบวนการที่มุ่งเสริมสร้างขีดความสามารถ ทักษะ และความรู้ให้กับบุคคล เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและตอบสนองต่อความท้าทายของยุคสมัยได้อย่างเหมาะสม เนื่องจากส่งผลโดยตรงต่อประสิทธิภาพและความสำเร็จขององค์กรในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคปัจจุบัน โดยเฉพาะในบริบทของประเทศไทยที่กำลังก้าวเข้าสู่ยุค Thailand 4.0 ซึ่งเน้นการพัฒนาในยุคดิจิทัล

พิชญ์พิมล สุนทวงค์ (2565) ให้ความหมายไว้ว่า การจัดให้มีขึ้นหรือการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงแนวปฏิบัติ กระบวนการ วิธีการ หลักการที่ใช้ยึดถือเป็นแบบอย่างในการดำเนินงานให้มีการเปลี่ยนแปลงไปในลักษณะที่ดีขึ้นเพื่อนำไปใช้ให้เกิดผลสำเร็จในการปฏิบัติงาน

วัชรภรณ์ แสงทิศย์ (2565) กล่าวถึงกระบวนการหลายกระบวนการที่องค์กรเลือกดำเนินการเพราะความง่าย ประหยัดค่าใช้จ่าย และประหยัดเวลา จำเป็นต้องได้รับการพิจารณาอีก

ครั้งว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ องค์กรจึงควรสนับสนุนให้พนักงานกล้าคิดและทำสิ่งที่แตกต่าง พร้อมใช้ความคิดสร้างสรรค์ เพื่อเปิดโอกาสให้ทุกส่วนขององค์กรได้รับการทดลองและทดสอบ ซึ่งนำไปสู่การสร้างนวัตกรรมใหม่ด้วยเทคโนโลยี

ชานนท์ คำปิวทา (2565) ได้กล่าวถึงแนวทางการบริหารที่มุ่งส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของครูว่า เป็นกระบวนการหรือวิธีการที่ผู้บริหารสถานศึกษานำมาใช้เพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยแนวทางดังกล่าวได้มาจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีการดำเนินงานที่โดดเด่น (Best Practice) รวมถึงการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการบริหารเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล

มนธิรา จันทร์เชื้อ (2566) กล่าวว่า ข้อมูลสารสนเทศที่ส่งผลให้เกิดการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหลักการ กระบวนการ ให้เป็นไปในทิศทางที่ดีขึ้นกว่าวิธีการหรือกระบวนการเดิมนำไปใช้พัฒนาการปฏิบัติงานให้เกิดผลสำเร็จภายใต้ความต้องการของบุคลากรรายบุคคลในองค์กร

มัตติกา ผาติ (2566) ได้ให้ความหมายของรูปแบบการพัฒนาไว้ว่า กระบวนการดำเนินงานในรูปแบบของสื่อสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่มีจุดประสงค์เพื่อการพัฒนา ซึ่งการเสริมสร้างแบบจำลองพัฒนาต้องทำการศึกษาและสร้างแบบแผนแนวทางที่เหมาะสมเพื่อให้เกิดรูปแบบจำลองที่มีประสิทธิภาพสูงสุด

อมรรัตน์ คอนพิลา (2566) ได้ให้ความหมายของแนวทางการพัฒนาครูไว้ว่า กระบวนการพัฒนาและสนับสนุนครูให้มีความรู้ ความสามารถ ทักษะ เจตคติ และค่านิยมที่เหมาะสม เพื่อปฏิบัติงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

Trihantoyo et al. (2021) กล่าวถึงความสำคัญของการพัฒนาความฉลาดทางดิจิทัลในนักเรียน โดยเน้นว่าความสำเร็จในการพัฒนาดังกล่าวต้องเริ่มต้นจากความมุ่งมั่นของผู้บริหารและครู กระบวนการนี้เริ่มต้นจากการพัฒนาทักษะและความรู้ของครูเอง เพื่อให้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในกระบวนการเรียนการสอน สร้างความสามารถด้านความฉลาดทางดิจิทัลในตัวนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ โรงเรียนยังตระหนักว่าความฉลาดทางดิจิทัลเป็นทักษะที่จำเป็นสำหรับนักเรียนทุกคนเพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับการศึกษาในระดับที่สูงขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งระดับประถมศึกษา ซึ่งเป็นช่วงสำคัญของการวางรากฐานทางทักษะและความรู้ เพื่อให้ นักเรียนสามารถปรับตัวเข้ากับการพัฒนาด้านข้อมูลและเทคโนโลยีในอนาคตได้อย่างเหมาะสม และมั่นใจ

จากความหมายข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครู คือ กระบวนการหรือวิธีการที่มุ่งเสริมสร้างขีดความสามารถ ทักษะ ความรู้ และปรับปรุง กระบวนการหรือแนวปฏิบัติให้ดียิ่งขึ้น โดยอิงหลักการ ทฤษฎี และแบบแผนที่เหมาะสมเพื่อบรรลุ เป้าหมาย ทั้งในบริบทของการพัฒนาบุคลากร เช่น ครูและผู้บริหาร เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการ ปฏิบัติงาน รวมถึงการพัฒนาภายในองค์กรผ่านการสร้างนวัตกรรม ใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า และ สนับสนุนการเปลี่ยนแปลงและความท้าทายที่สอดคล้องกับยุคดิจิทัล

2. ความสำคัญของการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครู

จากการศึกษาค้นคว้าจากตำรา เอกสาร งานวิจัยทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ พบว่ามีการกล่าวถึงความสำคัญของการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูไว้ ดังต่อไปนี้

ณัฐยาภรณ์ เล็กสิงห์โต (2564) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูว่า ในยุคที่สังคมดิจิทัลมีอิทธิพลต่อทุกช่วงวัย จะต้องมีการปรับตัวเพื่อให้มีประสิทธิภาพเท่าทันเทคโนโลยีและสังคมที่เปลี่ยนไปตลอดเวลา ดังนั้นจึงต้องพัฒนาทั้งความรู้และการรู้ดิจิทัล เพื่อนำมาซึ่งการเข้าถึงข้อมูลสารสนเทศและนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

พิชญ์พิมล สุนทวงศ์ (2565) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูว่า เป็นความรับผิดชอบของผู้นำที่จะต้องมีภาวะผู้นำและสามารถกระตุ้นและเื้ออำนวยการให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและปรับตัวต่อสภาพแวดล้อมภายนอก เพื่อนำไปสู่ผลลัพธ์ที่ดีขึ้น

วัชรภรณ์ แสงทิพย์ (2565) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูว่า ภาวะผู้นำในยุคดิจิทัลของครูมีความจำเป็นที่ต้องได้รับการส่งเสริมสนับสนุน เพื่อให้มีความพร้อมในการถ่ายทอดความรู้ให้กับนักเรียน

SIYU และชัชชญา พิระธรณิศร์ (2566) กล่าวถึงความสำคัญของการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูว่าเป็นทักษะสำคัญในยุคปัจจุบัน ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ การเสริมสร้างศักยภาพด้านนวัตกรรมและความคิดสร้างสรรค์ในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของครู จะส่งผลให้คุณภาพของการจัดการศึกษามีประสิทธิภาพ และยกระดับคุณภาพของการศึกษามากขึ้น

มนธิรา จันทรเชื้อ (2566) กล่าวถึงการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วของเทคโนโลยีในวงการศึกษา การพัฒนาภาวะผู้นำมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากความต้องการผู้นำที่มีคุณภาพเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง กระบวนการในการพัฒนาผู้นำจึงมุ่งเน้นที่การฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างทักษะต่างๆ และส่งเสริมการเรียนรู้ที่สามารถนำไปใช้ในการบริหารและการตัดสินใจอย่างมีประสิทธิภาพ การส่งเสริมภาวะผู้นำดิจิทัลของครูจึงเป็นสิ่งจำเป็นในการสร้างสภาพแวดล้อมการ

เรียนรู้ที่สนับสนุนการสร้างสรรค์ การทำงานร่วมกัน และการใช้เครื่องมือดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อเสริมสร้างกระบวนการเรียนการสอน

Chiwpreecha et al. (2025) กล่าวถึงความสำคัญของการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูว่า ความมั่นคงและการพัฒนาสังคมในอนาคต ขึ้นอยู่กับระดับความพร้อมด้านดิจิทัลของครูอย่างมีนัยสำคัญ เมื่อการศึกษาเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วเข้าสู่โลกดิจิทัล ครูยุคใหม่จำเป็นต้องมีทักษะดิจิทัลที่จำเป็น ซึ่งเป็นรากฐานของความรู้เท่าทันดิจิทัลเพื่อให้สามารถสอนและเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพในบริบทวิชาชีพที่เปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืน

Tondeur et al. (2017) เสนอว่า การพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลยังช่วยปรับปรุงผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาได้อย่างมีนัยสำคัญ โดยสามารถทำให้การสอนมีความทันสมัยและสอดคล้องกับความต้องการทางเทคโนโลยี ซึ่งการฝึกอบรมครูในเรื่องนี้มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการสร้างการเรียนรู้ที่มีคุณภาพทั้งในระดับโรงเรียนและในระดับประเทศ

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า การพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูมีความสำคัญอย่างยิ่งในยุคที่เทคโนโลยีและสังคมดิจิทัลเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ครูต้องพัฒนาทักษะในการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัลเพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนและยกระดับคุณภาพการศึกษาให้ทันสมัย การเสริมสร้างภาวะผู้นำดิจิทัลยังช่วยสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่สนับสนุนการทำงานร่วมกันและการใช้เครื่องมือดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นการพัฒนาทักษะที่จำเป็นให้กับนักเรียน และการฝึกอบรมและสนับสนุนการพัฒนาผู้นำดิจิทัลจึงเป็นสิ่งจำเป็นในการทำให้การศึกษาก้าวทันความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ

นพวัฒน์ เก็มกาแมน (2563) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาการรู้ดิจิทัลสำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 พบว่า สภาพปัจจุบันการรู้ดิจิทัลของครู ภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสภาพที่พึงประสงค์การรู้ดิจิทัลของครู ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ความต้องการความจำเป็นของการพัฒนาการรู้ดิจิทัลสำหรับครู ตามการจัดอันดับมากที่สุด ได้แก่ 1) ด้านการใช้ 2) ด้านการสร้างสรรค์ 3) ด้านจริยธรรม 4) ด้านความเข้าใจ 5) ด้านการเข้าถึง และ 6) ด้านการสื่อสาร

ณัฐยาภรณ์ เล็กสิงห์โต (2564) ได้ศึกษารูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของครูโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้ผลการวิจัยออกมาดังนี้ 1) องค์ประกอบภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของครูโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบหลัก 16 องค์ประกอบย่อยและ 60 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1) ความรู้ความสามารถในการสอน มี 7 องค์ประกอบย่อย 15 ตัวบ่งชี้ 2) การมีทักษะและความรู้ดิจิทัล มี 4 องค์ประกอบย่อย 15 ตัวบ่งชี้ 3) ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนการสอน มี 2 องค์ประกอบย่อย 15 ตัวบ่งชี้ และ 4) การรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีดิจิทัล มี 3 องค์ประกอบย่อย 15 ตัวบ่งชี้ 2) รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของครูโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วย 1) หลักการของรูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) เนื้อหา 4) กระบวนการพัฒนา และ 5) การวัดและประเมินผล และด้านสุดท้ายคือการประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของครูโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า ความเหมาะสมของรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของครูโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยรวมอยู่ในระดับระดับมากที่สุด และมีค่าดัชนีประสิทธิผล (Effectiveness Index: E.I.) ของการพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของครูโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีการพัฒนาสูงกว่าระยะก่อนการปฏิบัติการ

รัฐนันท์ รถทอง และ มลรัญ เลิศวิสัย (2564) ศึกษาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูโรงเรียนเทศบาลบ้านสามกอง อ.เมืองฯ จ.ภูเก็ต การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพภาวะผู้นำดิจิทัลของครูโรงเรียนเทศบาลบ้านสามกอง อ.เมืองฯ จ.ภูเก็ตและเพื่อนำเสนอข้อเสนอแนะในการพัฒนาหรือเสริมสร้างภาวะผู้นำดิจิทัลของครูโรงเรียนเทศบาลบ้านสามกอง อ.เมืองฯ จ.ภูเก็ต พบว่า การศึกษาสภาพภาวะผู้นำดิจิทัลโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ประกอบด้วย 3 ด้าน ดังนี้ 1) การปรับตัวและการสร้างสภาวะแวดล้อมที่เอื้อต่อการศึกษาดิจิทัลโดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) การปรับกฎระเบียบ กฎหมาย และการปรับวัฒนธรรม และทัศนคติเพื่อใช้เทคโนโลยีดิจิทัลโดยรวมอยู่ในระดับน้อย และ 3) วิสัยทัศน์ดิจิทัลและการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีก้าวกระโดดโดยรวมอยู่ในระดับน้อย

ชานนท์ คำปิวทา (2565) ได้ศึกษารูปแบบการบริหารเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา พบว่า รูปแบบการบริหารเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา ประกอบไปด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ปัจจัยสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา 2) คือ กระบวนการบริหารเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา และ 3) การจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา และรูปแบบการบริหารเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของครู

โรงเรียนมัธยมศึกษาที่พัฒนาขึ้นมีความเป็นไปได้ของรูปแบบ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

พิชญ์พิมล สุนทวงศ์ (2565) ได้ทำการวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม โดยมีศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการความจำเป็นของภาวะผู้นำดิจิทัลของครู และศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม โดยผลวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือด้านความร่วมมือ ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือด้านวิสัยทัศน์ดิจิทัล ส่วนความต้องการจำเป็นของภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ 1) ด้านวิสัยทัศน์ดิจิทัล 2) ด้านสื่อสาร 3) ด้านความรู้ดิจิทัล 4) ด้านความร่วมมือ และแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม มีทั้งหมด 25 แนวทาง โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

วัชรภรณ์ แสงทิตย (2565) ได้ทำการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครราชสีมา พบว่า สภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำดิจิทัลของครู อยู่ในระดับมาก สภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำดิจิทัลของครู โดยรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด และในส่วนของโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครราชสีมา ประกอบด้วย 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหา มี 4 Module ประกอบด้วย การบริหารทรัพยากรดิจิทัล การสอนบูรณาการดิจิทัล การประยุกต์ใช้ดิจิทัล และ การสื่อสารดิจิทัล โดยผลของการประเมินโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครราชสีมา พบว่า โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก

มนธิรา จันทรเชื้อ (2566) ศึกษาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูและศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 พบว่า ผลการศึกษาภาวะผู้นำดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการสื่อสารทางดิจิทัลอยู่ในระดับมาก และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือด้านความเป็นพลเมืองทางดิจิทัล ในส่วนของแนวทางสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความ

เป็นพลเมืองทางดิจิทัล ด้านการสื่อสารทางดิจิทัล ด้านการจัดการเรียนการสอนบูรณาการดิจิทัล และด้านการบริหารทรัพยากรดิจิทัล สามารถพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลได้โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 มีการจัดอบรมให้ความรู้และทักษะที่จำเป็นให้กับครู ด้านผู้บริหารก็ควรส่งเสริมสนับสนุนให้ครูมีภาวะผู้นำดิจิทัล เพื่อให้ครูมีองค์ความรู้ เห็นความสำคัญและตระหนัก มีการพัฒนาตนเองด้านเทคโนโลยีและนำมาปรับใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม ตรงกับบริบทและความต้องการของผู้เรียน

มัตติกา ชาติ (2566) ได้ทำการศึกษารูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำครูยุคดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนประถมศึกษาในเขตพื้นที่รับผิดชอบ สำนักงานศึกษาธิการภาค 11 พบว่า องค์ประกอบของภาวะผู้นำครูยุคดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนประถมศึกษาในเขตพื้นที่รับผิดชอบ สำนักงานศึกษาธิการภาค 11 ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ 65 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1) การบูรณาการเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ มี 11 ตัวบ่งชี้ 2) การพัฒนาความคล่องทางดิจิทัล มี 13 ตัวบ่งชี้ 3) การสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้การใช้เทคโนโลยีดิจิทัล มี 9 ตัวบ่งชี้ 4) การรู้ทันเทคโนโลยีดิจิทัล มี 10 ตัวบ่งชี้ 5) การคิดสร้างสรรค์ในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ มี 7 ตัวบ่งชี้ และ 6) คุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล มี 15 ตัวบ่งชี้ ในส่วนของรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำครูยุคดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนประถมศึกษาในเขตพื้นที่รับผิดชอบ สำนักงานศึกษาธิการภาค 11 ประกอบด้วย 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหา 4) กระบวนการ 5) สื่อการเรียนรู้ และ 6) การวัดและประเมินผล และลำดับสุดท้ายคือพบว่า รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำครูยุคดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนประถมศึกษาในเขตพื้นที่รับผิดชอบ สำนักงานศึกษาธิการภาค 11 มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด และครูที่เข้ารับการพัฒนามีภาวะผู้นำดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ เพิ่มขึ้นหลังการพัฒนา คิดเป็นร้อยละ 45.80

อมรรัตน์ ดอนพิลา (2566) ได้ศึกษาความต้องการความจำเป็นและแนวทางพัฒนาทักษะดิจิทัลของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร พบว่า สภาพปัจจุบันของทักษะดิจิทัลของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานครตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูอยู่ในระดับมาก ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับมากที่สุด ในส่วนของทักษะดิจิทัลของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง มีความคิดเห็นต่อสภาพปัจจุบัน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ โดยรวมไม่แตกต่างกัน และจำแนกตามขนาดโรงเรียน มีความคิดเห็นต่อสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สำหรับความต้องการจำเป็นของครูในศตวรรษที่ 21 พบว่า

ทักษะประยุกต์สำหรับการทำงาน มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด และในส่วนสุดท้ายของทักษะดิจิทัลของครูที่ต้องพัฒนา คือ ทักษะประยุกต์สำหรับการทำงาน โดยมีแนวทางพัฒนา 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านทักษะการใช้สื่อสังคมออนไลน์เพื่อการศึกษา 2) ด้านทักษะการใช้ดิจิทัลเพื่อความมั่นคงปลอดภัย และ 3) ด้านทักษะการใช้โปรแกรมสร้างสื่อดิจิทัล

ปัญญาวุฒิ ศรีสม (2567) ทำวิจัยเพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นและหาแนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะผู้นำดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 พบว่า ผลการวิจัย พบว่า 1) ค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นในลำดับมากที่สุด ไปน้อยที่สุด คือ 1) ด้านความสามารถและเชี่ยวชาญของผู้นำดิจิทัล 2) ด้านการมีวิสัยทัศน์ของผู้นำดิจิทัล 3) ด้านการมีส่วนร่วมของผู้นำดิจิทัล 4) ด้านสภาพแวดล้อมของผู้นำดิจิทัลในองค์กร และ 5) ด้านการสื่อสารของผู้นำดิจิทัล สำหรับแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้นำดิจิทัลของครู ด้านที่ 1 ความสามารถและเชี่ยวชาญของผู้นำดิจิทัล ประกอบด้วย 5 แนวทางการพัฒนา ด้านที่ 2 การมีวิสัยทัศน์ของผู้นำดิจิทัล ประกอบด้วย 4 แนวทางการพัฒนา ด้านที่ 3 การมีส่วนร่วมของผู้นำดิจิทัล ประกอบด้วย 3 แนวทางการพัฒนา ด้านที่ 4 ด้านสภาพแวดล้อมของผู้นำดิจิทัลในองค์กร ประกอบด้วย 6 แนวทางการพัฒนา และด้านที่ 5 ด้านการสื่อสารของผู้นำดิจิทัล ประกอบด้วย 5 แนวทางการพัฒนา

ชิษณพงศ์ ศรีจันทร์ (2567) ได้ทำการศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู พบว่า ผลการวิจัย พบว่า สภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของครูโดยรวมอยู่ในระดับน้อย ขณะที่สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด การประเมินความต้องการจำเป็นระบุพื้นที่สำคัญ 4 ด้านที่ต้องพัฒนา เรียงตามลำดับความสำคัญ ได้แก่ 1) วิสัยทัศน์ดิจิทัล 2) การสื่อสาร 3) ความรู้ดิจิทัล และ 4) ความร่วมมือ จากผลการวิจัย ได้เสนอแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของครู ประกอบด้วยกลยุทธ์ 25 แนวทางครอบคลุมทั้ง 4 ด้าน ซึ่งได้รับการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญว่ามีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติในระดับมากที่สุด ข้อเสนอแนะสำคัญ ได้แก่ การกำหนดมาตรฐานภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลสำหรับครู การปรับปรุงหลักสูตรการผลิตครู การจัดสรรทรัพยากรสำหรับการบูรณาการเทคโนโลยีในโรงเรียนและการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างโรงเรียน มหาวิทยาลัย และภาคเทคโนโลยี

สนั่น ไชยศิริ และคณะ (2567) ได้ทำวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 พบว่า องค์ประกอบภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีดิจิทัล 2) ความรู้

สามารถในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลจัดการเรียนการสอน 3) ความรู้ความสามารถในการสอน 4) การมีทักษะและความรู้ดิจิทัล และ 5) รู้เท่าทันเทคโนโลยีดิจิทัล สามารถอธิบายองค์ประกอบการมีภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 3 ได้ร้อยละ 78.90 การวิจัยเรื่องนี้ชี้ให้เห็นว่าผู้บริหารระดับสูงควรมุ่งเน้นพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครู เพื่อส่งเสริมความสามารถในการปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีดิจิทัล

สรุณี นุชถาวร และอภิชาติ เสนอนันท์ (2567) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำของครูยุคดิจิทัลในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี พบว่า 1) ระดับของปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำของครูยุคดิจิทัลจำนวน 3 ตัวแปร อยู่ในระดับมากทั้งหมด โดยมีค่าเฉลี่ยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ปัจจัยด้านการบริหารจัดการองค์กร ปัจจัยด้านทักษะความเข้าใจและการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล และปัจจัยด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล 2) ภาวะผู้นำของครูยุคดิจิทัลโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยตามค่าเฉลี่ยดังนี้ ด้านการเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล ด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ยุคดิจิทัล ด้านการมีวิสัยทัศน์ยุคดิจิทัล และ ด้านการพัฒนาในระดับมืออาชีพยุคดิจิทัล 3) ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำของครูยุคดิจิทัล ประกอบไปด้วยตัวแปรทั้งหมด 3 ตัวแปร คือ ปัจจัยด้านทักษะความเข้าใจและการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ปัจจัยด้านการบริหารจัดการองค์กร และ ปัจจัยด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล

มนตรี จิตจักร และคณะ (2567) ได้ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของครูในยุคดิจิทัลที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของครูในยุคดิจิทัล โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) คุณภาพผู้เรียนในโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 3) ความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำทางวิชาการของครูในยุคดิจิทัลกับคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียน มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 4) ภาวะผู้นำทางวิชาการของครูในยุคดิจิทัลที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 คือ 1) ด้านการพัฒนาศักยภาพตนเองและเพื่อนครู 2) ด้านการสร้างเครือข่ายดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ 3) ด้านการพัฒนาผู้เรียนด้วยเทคโนโลยี และ 4) ด้านการใช้และพัฒนาหลักสูตรในยุคดิจิทัล โดยตัวแปรทั้ง 4 ร่วมกันพยากรณ์ความแปรปรวนของคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียน ได้ร้อยละ 23.30 ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ชลธิญา ไชยสิทธิ์และต้องลักษณะ บุญธรรม (2567) ได้ศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมภาวะผู้นำดิจิทัลของครูอาชีวศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จังหวัดกรุงเทพมหานคร พบว่า 1) สภาพการดำเนินงานที่เป็นจริงของภาวะผู้นำดิจิทัลของครู

อาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จังหวัดกรุงเทพมหานคร มีค่าเฉลี่ยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำดิจิทัลของครูอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จังหวัดกรุงเทพมหานคร มีค่าเฉลี่ยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และ 2) แนวทางการส่งเสริมภาวะผู้นำดิจิทัลของครูอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จังหวัดกรุงเทพมหานคร มี 5 ด้าน ได้แก่ 1) ส่งเสริมความกระตือรือร้นของครูในการเรียนรู้เทคโนโลยีดิจิทัลสมัยใหม่ 2) ส่งเสริมการพัฒนาหลักสูตร รองรับความต้องการของสถานประกอบการและเทคโนโลยีดิจิทัลสมัยใหม่ 3) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครูในการวางแผนพัฒนาองค์กร 4) สถานศึกษาสนับสนุนเทคโนโลยีดิจิทัลสมัยใหม่ และห้องปฏิบัติการและ 5) สถานศึกษาสร้างระบบเครือข่ายสารสนเทศเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลมาใช้ในการทำงาน

Chiwpreecha et al. (2025) ศึกษาระดับและแนวทางการพัฒนาทักษะดิจิทัลของครูในวิทยาลัยเทคโนโลยีเชิงพาณิชย์ กรุงเทพมหานคร โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) ประกอบด้วยการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณจากครูจำนวน 144 คนด้วยแบบสอบถาม และการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 7 คน โดยการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้วยโปรแกรม SPSS และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า ระดับการพัฒนาทักษะดิจิทัลของครูโดยรวมอยู่ในระดับสูง สำหรับแนวทางการพัฒนาทักษะดิจิทัลของครูสามารถแบ่งออกเป็น 2 ด้านหลัก ได้แก่ ด้านการใช้โปรแกรมสร้างสื่อดิจิทัล ควรมีการจัดอบรมและเวิร์กช็อปอย่างต่อเนื่อง การบูรณาการทักษะดังกล่าวเข้าสู่การเรียนการสอน การจัดระบบการประเมินและการให้ข้อเสนอแนะ ส่งเสริมความสามารถในการปรับตัวและความคิดสร้างสรรค์ รวมถึงการสนับสนุนจากผู้นำทางการศึกษา และด้านความปลอดภัยทางดิจิทัล ควรมีการกำหนดนโยบายด้านความปลอดภัยทางดิจิทัลอย่างชัดเจน ส่งเสริมการสร้างความรู้ตระหนักรู้ และจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับความเสี่ยงด้านดิจิทัลอย่างเหมาะสม ผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของการสนับสนุนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องในทุกมิติ เพื่อส่งเสริมการพัฒนาทักษะดิจิทัลของครูให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีในศตวรรษที่ 21

2. งานวิจัยต่างประเทศ

Zhong (2017) ได้ดำเนินการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อศึกษาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำด้านดิจิทัลในบริบทของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (K-12) โดยอิงตามกรอบมาตรฐานของสมาคมนานาชาติว่าด้วยเทคโนโลยีในการศึกษาสำหรับผู้บริหาร (ISTE-A, 2009) ผลการศึกษาพบว่าภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์สะท้อนผ่านการบูรณาการวิสัยทัศน์ด้านเทคโนโลยีเข้ากับแผนปฏิบัติการที่

ได้รับการสนับสนุนจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในด้านการส่งเสริมวัฒนธรรมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล พบว่ามีตัวบ่งชี้สำคัญ ได้แก่ การจัดหาอุปกรณ์ดิจิทัลอย่างเพียงพอ การเป็นแบบอย่างในการใช้เทคโนโลยีของผู้บริหาร และการส่งเสริมให้มีการใช้งานเทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพ ภายใต้บริบทการพัฒนาวิชาชีพพบว่า การสร้างโอกาสในการเรียนรู้ด้านดิจิทัลและการสนับสนุนการจัดตั้งชุมชนการเรียนรู้ร่วมกัน มีบทบาทสำคัญต่อการเสริมสร้างสมรรถนะของครู สำหรับการปรับปรุงเชิงระบบ ปรากฏให้เห็นผ่านผลลัพธ์ทางการศึกษาที่ดีขึ้น การพัฒนาศักยภาพของบุคลากร และความร่วมมือในเชิงกลยุทธ์กับภาคีเครือข่ายที่หลากหลาย ส่วนการส่งเสริมความเป็นพลเมืองดิจิทัล มีตัวบ่งชี้ที่ชัดเจนผ่านการใช้เครื่องมือเทคโนโลยีในการกรองเนื้อหาดิจิทัลอย่างเหมาะสม ซึ่งสะท้อนถึงการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีอย่างมีจริยธรรมและรับผิดชอบในบริบทของสถานศึกษา

Trihantoyo et al. (2021) ได้ทำการศึกษาความสามารถของครูในการปฏิบัติหน้าที่ด้านภาวะผู้นำการสอนโดยใช้ดิจิทัล ซึ่งความสามารถนี้เกี่ยวข้องกับความสามารถของครูในการเตรียมกระบวนการเรียนการสอน โดยเฉพาะการเรียนแบบออนไลน์ในช่วงการแพร่ระบาดของ COVID-19 ผลการศึกษาพบว่า ความสามารถของครูที่ใช้ดิจิทัลในการสอนที่โรงเรียน SD Al-Azhar 35 Surabaya เริ่มต้นจากการตั้งวิสัยทัศน์ที่มีทิศทางและคำแนะนำในการทำงานสำหรับทุกคนในโรงเรียน โดยมีวิสัยทัศน์ว่า “พัฒนาศิษย์ให้เป็นคนที่มีความรู้ด้านดิจิทัลควบคู่ไปกับการเรียนรู้ทางศาสนา” ความสามารถของครูในด้านดิจิทัลสามารถแสดงออกมาจากกิจกรรมการเรียนการสอน 3 กิจกรรม ได้แก่ 1) กระบวนการเรียนการสอน 2) การบริหารจัดการสื่อการเรียนรู้ดิจิทัล และ 3) การพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องผ่านระบบการบริหารจัดการดิจิทัล

Karakose et al. (2021) ได้ทำวิจัยเพื่อสำรวจมุมมองและประสบการณ์ของครูเกี่ยวกับบทบาทการเป็นผู้นำดิจิทัลและความสามารถด้านเทคโนโลยีของผู้บริหารโรงเรียนในช่วงการระบาดของ COVID-19 ผลการวิจัยพบว่า ครูมีความคิดเห็นว่า ผู้อำนวยการโรงเรียนมีการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในช่วงการระบาดของ COVID-19 อย่างเพียงพอ นอกจากนี้ยังพบว่าผู้อำนวยการโรงเรียนสนับสนุนการเปลี่ยนแปลงดิจิทัลและการพัฒนาวิชาชีพผ่านเทคโนโลยี รวมทั้งมีส่วนในการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ดิจิทัลในโรงเรียน ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าทักษะการเป็นผู้นำดิจิทัลของผู้อำนวยการโรงเรียนสามารถแบ่งออกเป็น 3 หมวดหมู่ ได้แก่ การใช้เทคโนโลยี ทักษะการบริหารจัดการ และทักษะส่วนบุคคล

Sunu (2022) ทำการวิจัยเพื่อศึกษาผลกระทบจากการขาดทักษะดิจิทัลของครู ซึ่งทำให้การเรียนการสอนไม่สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีเป้าหมายในการวิเคราะห์ผลของภาวะผู้นำดิจิทัลที่ส่งผลต่อการยอมรับและการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของครู โดยเก็บข้อมูลจากโรงเรียนประถมศึกษา 27 แห่งในเมืองหนึ่ง ซึ่งสุ่มเลือกครู 6 คนจากแต่ละโรงเรียน รวมทั้งหมด

162 คน ข้อมูลถูกรวบรวมผ่านแบบสอบถามที่วัดภาวะผู้นำดิจิทัลและการยอมรับการใช้เทคโนโลยีของครู ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำดิจิทัลมีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญต่อการยอมรับและการใช้งานเทคโนโลยีของครู โดยการพัฒนาทักษะผู้นำด้านดิจิทัลของผู้บริหาร โรงเรียนมีความสำคัญต่อการยกระดับคุณภาพการศึกษา

Tanucan et al. (2022) ได้ศึกษาเรื่องการนำดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนเป็นตัวทำนายของความพึงพอใจในการทำงานของครูในประเทศฟิลิปปินส์ในช่วงการระบาดของโรคระหว่างการระบาด โดยการตอบคำถามในแบบสำรวจออนไลน์จากครูจำนวน 520 คน ผลการวิจัยนี้บ่งชี้ว่าผู้บริหารโรงเรียนฟิลิปปินส์สามารถนำโรงเรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องของโรงเรียนสู่การเปลี่ยนแปลงดิจิทัลเพื่อเอื้อต่อการปรับตัวและการแข่งขันในยุคดิจิทัลที่มีสื่อสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ครูฟิลิปปินส์มีความพึงพอใจในการทำงานในช่วงการระบาดของโรคโควิด ซึ่งบ่งชี้ว่า พวกเขาสามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงทางการทำงานและการศึกษาในระดับที่น่าพอใจ แม้ว่าพวกเขาจะเผชิญกับอุปสรรคและการเปลี่ยนแปลงมากมาย และการวิจัยนี้ยังเปิดเผยว่า การนำดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนสามารถทำนายความพึงพอใจในการทำงานของครู โดยเมื่อผู้นำมีความสามารถในการนำและสร้างแบบอย่างในยุคดิจิทัล ครูผู้สอนก็มีความพึงพอใจในงานที่ทำงานที่มากขึ้น ดังนั้นโปรแกรมการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มพูนการนำดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนจึงเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อเสริมความพึงพอใจในการทำงานของครู โดยเฉพาะเรื่องเทคโนโลยีที่มีบทบาทสำคัญในกิจกรรมการศึกษา

AlAjmi (2022) ศึกษาผลกระทบของภาวะผู้นำดิจิทัลต่อการนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในการสอนของครูในช่วงวิกฤต COVID-19 ที่ประเทศคูเวต เน้นการวิเคราะห์บทบาทของผู้นำโรงเรียนในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีและผลกระทบที่มีต่อการพัฒนาความสามารถของครูในการใช้เครื่องมือดิจิทัลในกระบวนการเรียนการสอน งานวิจัยนี้ชี้ให้เห็นว่า ภาวะผู้นำดิจิทัลที่มีทักษะและการสนับสนุนที่มีประสิทธิภาพมีส่วนสำคัญในการส่งเสริมให้ครูสามารถใช้เทคโนโลยีได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะในช่วงเวลาที่ยากลำบากเช่นช่วงการแพร่ระบาดของโรค COVID-19 การศึกษายังเน้นย้ำถึงความสำคัญของการสนับสนุนอย่างต่อเนื่องจากผู้นำในการพัฒนาและเสริมสร้างทักษะด้านดิจิทัลให้กับครู ซึ่งจะช่วยให้ครูสามารถใช้เครื่องมือดิจิทัลในการสอนได้ดีขึ้น และเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานการณ์ที่ท้าทายเช่นนี้

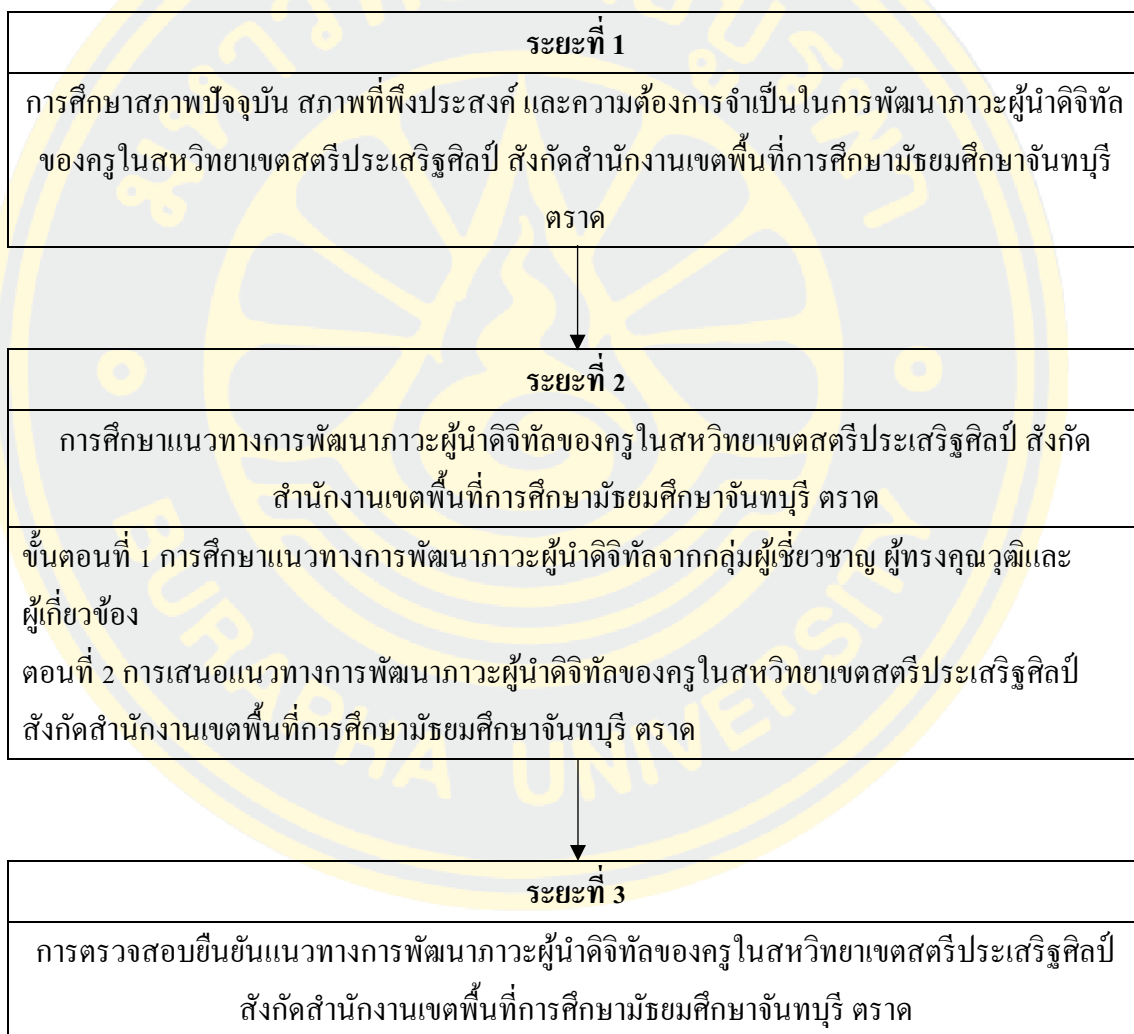
ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้นำข้อมูลงานวิจัยที่กล่าวข้างต้นมาสรุปตามกรอบแนวคิดของ นวพัฒน์ เก็มกามาเนน (2563); ณัฐยาภรณ์ เล็กสิงห์โต (2564); รัฐนันท์ รถทอง และ มลรัญ เลิศวิสัย (2564); พิชญ์มล สุนทวงค์ (2565); วัชรภรณ์ แสงทิศย์ (2565); ชานนท์ คำปิวทา (2565);

มนธิรา จันทร์เชื้อ (2566); มัตติกา ภาลี (2566); อมรรัตน์ คอนพิลา (2566); ปัญญาวุฒิ ศรีสม (2566); ชัยณพพงศ์ ศรีจันทร์ (2567); สนั่น ใจโชติ และคณะ (2567); สรวุฒิ นุชถาวร และอภิชาติ เถนนันท์ (2567); มนตรี จิตจักร และคณะ (2567); ชลธิญา ไชยสิทธิ์และต้องลักษณ์ บุญธรรม (2567); Chiwpreecha et al. (2025); Zhong (2017); Trihantoyo et al. (2021); Karakose et al. (2021); Tanucan et al. (2022); Sunu (2022) และ AlAjmi (2022) ได้เป็นองค์ประกอบของภาวะผู้นำ ดิจิทัลของครู ประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้ 1) ดิจิทัลมายด์เซต (Digital Mindset) 2) การใช้ดิจิทัลเพื่อ การทำงานของครู (Digital for Teachers) 3) ความรู้ด้านเทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Literacy) 4) การ พัฒนาความสามารถดิจิทัล (Digital Capabilities Development) และ 5) การเป็นพลเมืองในยุค ดิจิทัล (Digital Citizenship)

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) โดยมีรายละเอียดการดำเนินการวิจัยเป็น 3 ระยะ สอดคล้องตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 2 ระยะการวิจัย

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด

1. กลุ่มเป้าหมาย

1.1 ประชากร ได้แก่ ครูผู้สอนในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด จำนวน 5 โรงเรียน ประกอบด้วยครูผู้สอนระดับชั้นมัธยมศึกษา จำนวน 169 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างคือ ครูผู้สอนจำนวน 118 คน ซึ่งได้ จากตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) และการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ตามสังกัดโรงเรียน ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาและหาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด

รายชื่อโรงเรียนในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์	จำนวนครูผู้สอน (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)	คิดเป็นร้อยละ
โรงเรียนเนินทรายวิทยาคม	11	7	6.51
โรงเรียนเขาน้อยวิทยาคม	13	9	7.69
โรงเรียนวัดคีรีวิหาร(สมเด็จพระวันรัต อุปถัมภ์)	23	16	13.61
โรงเรียนตราดสรรเสริญวิทยาคม	28	20	16.57
โรงเรียนสตรีประเสริฐศิลป์	94	66	55.62
รวม	169	118	100

1.3 เกณฑ์การคัดเข้า

1.3.1 ผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยเป็นข้าราชการครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด

1.3.2 ผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยสามารถตอบคำถามผ่านแบบสอบถามออนไลน์ใน Google Forms ที่ผู้วิจัยได้จัดตั้งระบบไว้ได้อย่างครบถ้วนทุกข้อ

1.4 เกณฑ์การคัดออก

ผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยไม่สามารถตอบคำถามผ่านแบบสอบถามออนไลน์ใน Google Forms ที่ผู้วิจัยได้จัดตั้งระบบไว้ได้อย่างครบถ้วนทุกข้อ

โดยการเข้าร่วมการวิจัยครั้งนี้เป็นไปด้วยความสมัครใจ และมีสิทธิ์ตัดสินใจเข้าร่วมหรือถอนตัวได้โดยอิสระ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด มีรายละเอียดดังนี้

แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด เป็นแบบมาตราประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert 1967: 179) ที่มีการตอบสนองคู่ (Dual-Response Format) โดยแต่ละระดับมีความหมาย ดังนี้

5 หมายถึง	สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด อยู่ในระดับ มากที่สุด
4 หมายถึง	สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด อยู่ในระดับ มาก
3 หมายถึง	สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด อยู่ในระดับ ปานกลาง
2 หมายถึง	สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด อยู่ในระดับ น้อย

- 1 หมายถึง สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด อยู่ในระดับ น้อยที่สุด

3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างเครื่องมือเพื่อใช้ในการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด มีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

3.1 ผู้วิจัยศึกษาค้นคว้าแนวคิด ทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ที่มีโครงสร้างและเนื้อหาที่สอดคล้องกับทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครู

3.2 ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด

3.3 ผู้วิจัยนำร่างแบบสอบถาม เสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสม และการใช้ภาษา

3.4 ผู้วิจัยนำร่างแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา สำนวนภาษา และหาดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม (IOC) โดยพิจารณาข้อความที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป โดยใช้เกณฑ์ ดังนี้

+1 เมื่อมั่นใจว่าข้อคำถามนั้นมีความสอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ

0 เมื่อไม่มั่นใจว่าข้อคำถามนั้นมีความสอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ

-1 เมื่อมั่นใจว่าข้อคำถามนั้นไม่มีความสอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ

ซึ่งผู้วิจัยคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิจากผู้ที่มีความรู้ ประสบการณ์และความเชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ได้แก่ ดร.พนัส จันทรศรีทอง ดร.ญาณิกา ลุนราศรี และนายสุภกร รัตนวงษ์

3.5 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try-out) เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นกับผู้บริหารและครูในสหวิทยาเขตเขาส้ม-บ่อไร่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด จำนวน 30 คน

3.6 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ทดลองใช้มาหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่าย ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item Total Correlation) คัดเลือกข้อคำถามที่มีค่า 0.20 ขึ้นไปใช้ โดยใช้สัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์อย่างง่ายของ Pearson โดยดู

จากค่าความสัมพันธ์จากคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item Total Correlation) ข้อคำถาม มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.21 – 0.99 การตรวจสอบค่าความเชื่อมั่น ผู้วิจัยได้นำข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกตามเกณฑ์ไปหาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับตามวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์ แอลฟาของครอนบาค (Cronbach' Alpha Coefficient) โดยมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97 จากนั้นจัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์แล้วนำไปใช้เก็บข้อมูลต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพาในการทำหนังสือถึงกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์ของภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด

4.2 ผู้วิจัยส่งหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยไปยังกลุ่มผู้ให้ข้อมูลพร้อมแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด ในรูปแบบออนไลน์

4.3 ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลและทำหนังสือขอความร่วมมือจากภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยบูรพา เพื่อขอความอนุเคราะห์จากผู้อำนวยการโรงเรียนในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด

4.4 ผู้วิจัยประสานงานไปยังผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล โดยผู้วิจัยนำส่งลิงค์แบบสอบถามไปพร้อมกับหนังสือขอความอนุเคราะห์จากคณะศึกษาศาสตร์ เพื่อขอให้ข้าราชการครู สามารถตอบคำถามลงในแบบสอบถามออนไลน์ ทั้งนี้การตอบกลับแบบสอบถามออนไลน์จะมีการตั้งค่าการตอบกลับจำกัดให้ตอบกลับได้เพียง 1 ครั้งต่อ 1 บัญชีโดยข้อมูลทั้งหมดจะถูกส่งมาที่ฐานข้อมูลของแบบสอบถาม (Google Forms) ที่ผู้วิจัยได้จัดตั้งระบบไว้ ทั้งนี้ข้อมูลจะถูกเก็บไว้ในเครื่องคอมพิวเตอร์ที่มีรหัสผ่านของผู้วิจัยเท่านั้น โดยมีการเก็บรักษาเอาไว้เป็นเวลาหนึ่งปี ส่วนเอกสารที่กลุ่มตัวอย่างกรอกผ่านทางออนไลน์จะเก็บไว้ในคลังข้อมูล (Google Drive) โดยมีระบบป้องกันการเข้าถึงตามมาตรฐานการรักษาความปลอดภัยข้อมูลและมีผู้วิจัยคนเดียวเท่านั้นที่สามารถเข้าถึงข้อมูลได้และผู้วิจัยจะไม่เผยแพร่หรือการเข้าถึงข้อมูลต่อผู้อื่นและผู้วิจัยจะปฏิบัติตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2560 และกฎหมายที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัดและหลังจากมีการเผยแพร่ผลการวิจัยข้อมูลในคลังข้อมูล (Google Drive) จะถูกทำลายหลังจากนั้นทันที

4.5 ผู้วิจัยติดตามการตอบแบบสอบถามโดยขอความอนุเคราะห์ผู้บริหารในการติดตามการตอบแบบสอบถามตามจำนวนของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละโรงเรียน

4.6 ผู้วิจัยตรวจสอบการตอบแบบสอบถามผ่านการสรุปใน Google Form ตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบแต่ละคนเพื่อดำเนินการตามขั้นตอนการวิจัยต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

5.1 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่สมบูรณ์มาลงรหัส ให้คะแนนตามน้ำหนักคะแนนแต่ละข้อและบันทึกข้อมูลลงคอมพิวเตอร์ เพื่อวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

5.2 ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด มีลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ วิเคราะห์โดยใช้สถิติพื้นฐาน การหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) นำเสนอผลในรูปแบบตารางประกอบความเรียง โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนแบบสอบถามและการแปลความหมายของคะแนนตามแนวคิด John W. Best (1981) ดังนี้

4.50-5.00 หมายถึง	มีสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด อยู่ในระดับ มากที่สุด
3.50-4.49 หมายถึง	มีสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด อยู่ในระดับ มาก
2.50-3.49 หมายถึง	มีสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด อยู่ในระดับ ปานกลาง
1.50-2.49 หมายถึง	มีสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด อยู่ในระดับ น้อย

1.00-1.49 หมายถึง

มีสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด อยู่ในระดับ น้อยที่สุด

5.3 วิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด โดยนำข้อมูลมาวิเคราะห์ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น จากสูตร Priority Need Index (PNI) และจัดลำดับความต้องการจำเป็น โดยนำเสนอผลในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ซึ่งใช้ค่าทางสถิติ ดังนี้

6.1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มเป้าหมายโดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

6.2 วิเคราะห์สถิติพื้นฐาน โดยใช้การหาค่าคะแนนเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

6.3 ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นจากสูตร Priority Need Index (PNI) จากสูตรการคำนวณของ Crofton และ Hall (1983 อ้างในสุวิมล ว่องวานิช, 2548)

$$PNI = (I - D) \times I$$

เมื่อ I	หมายถึง	ค่าเฉลี่ยของสภาพที่พึงประสงค์
D	หมายถึง	ค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบัน

ระยะที่ 2 การศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรี

ประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด

ในการศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ

ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เกี่ยวข้อง

1. กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เกี่ยวข้องที่มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัล โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 6 คน ดังนี้

1.1. ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ ได้แก่

1.1.1 กลุ่มผู้บริหารหรือครูผู้เกษียณอายุราชการ จำนวน 2 คน

1.1.2 กลุ่มอาจารย์ผู้สอนในสถาบันอุดมศึกษา จำนวน 2 คน

โดยมีเกณฑ์การคัดเลือก ดังนี้

1. เป็นผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลและได้รับการยอมรับในระดับเขตพื้นที่ขึ้นไป

2. เป็นนักวิชาการด้านการศึกษา ด้านการบริหารการศึกษา หรือด้านเทคโนโลยีดิจิทัล

3. เป็นผู้มีผลงานเกี่ยวกับการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลเป็นที่ประจักษ์ในระดับเขตพื้นที่ขึ้นไป

4. เป็นผู้บริหารในสถานศึกษาที่ได้รับรางวัลหรือมีผลงานเกี่ยวกับการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลเป็นที่ประจักษ์ในระดับเขตพื้นที่ขึ้นไป

1.2 ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องจำนวน 2 คน ได้แก่

กลุ่มบุคลากรจากหน่วยงานเอกชน จำนวน 2 คน

โดยมีเกณฑ์การคัดเลือก ดังนี้

1. เป็นผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีดิจิทัล หรือการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัล

2. เป็นผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับการพัฒนาบุคลากร หรือการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัล

3.2 ผู้วิจัยสร้างประเด็นคำถามเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูเป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง มีประเด็นคำถามเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของ จากข้อมูลที่ได้วิเคราะห์มาจากระยะที่ 1

3.3 ผู้วิจัยนำร่างแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างเกี่ยวกับแนวทางการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม เสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์

3.4 ผู้วิจัยนำร่างแบบสัมภาษณ์ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อพิจารณาตรวจสอบ สำนวนภาษา ความถูกต้อง และความสมบูรณ์

3.5 ผู้วิจัยนำข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิมาปรับปรุงแก้ไขและจัดทำแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างเกี่ยวกับแนวทางในการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม ฉบับสมบูรณ์

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา ในการทำหนังสือถึงกลุ่มผู้เชี่ยวชาญผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เกี่ยวข้องในการขอสัมภาษณ์

4.2 ผู้วิจัยส่งหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยถึงกลุ่มผู้ให้ข้อมูล โดยแนบ 1) โครงร่างงานนิพนธ์ฉบับย่อ 2) ประเด็นสัมภาษณ์สำหรับงานวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษา จันทบุรี トラด

4.3 ผู้วิจัยติดต่อและนัดหมายกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลเพื่อขอสัมภาษณ์ผ่านโปรแกรมประชุมออนไลน์ Zoom Meeting และจะมีการบันทึกวิดีโอเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการสร้างแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัล

4.4 ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเป็นรายบุคคล โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์อย่างเป็นทางการ (Formal Interview) ผ่านลิงค์ Zoom Meeting ที่ส่งจากผู้วิจัย ตามวัน เวลาที่นัดหมาย

4.5 ผู้วิจัยตรวจสอบคุณภาพของเสียงจากวิดีโอที่บันทึกเพื่อเตรียมดำเนินการตามขั้นตอนการวิจัยต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

5.1 การจัดระบบระเบียบของข้อมูล (Data organizing) ให้ข้อมูลอยู่ในสภาพที่พร้อมจะนำไปวิเคราะห์ได้โดยสะดวก

5.2 จัดระบบข้อมูลด้านเนื้อหา ค้นหาความหมายของข้อความต่าง ๆ เพื่อให้ได้ข้อความสำคัญ (Significant statement)

5.3 หลังจากได้ข้อความสำคัญที่รวบรวมมาจากผู้ให้ข้อมูลแล้ว ให้นำข้อความสำคัญที่มีความคล้ายคลึงหรือใกล้เคียงกันมาจัดเรียงให้อยู่ในกลุ่มเดียวกันโดยผ่านการให้รหัสข้อมูล (Data coding) และกำหนดนิยามของรหัส

5.4 นำรายละเอียดภายใต้รหัสข้อมูลจัดกลุ่มตามรหัสข้อมูล

5.5 วิเคราะห์ สังเคราะห์ พิจารณาหาความสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่างกลุ่มข้อมูล เพื่อสร้างบทสรุป

ขั้นตอนที่ 2 การเสนอแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1.1 แบบบันทึกข้อมูล

1.2 ตารางวิเคราะห์เนื้อหา

2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิด สร้างตารางวิเคราะห์เนื้อหาและแบบบันทึกข้อมูลจากวัตถุประสงค์การวิจัยและกรอบแนวคิดในการวิจัย เพื่อให้สามารถนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลได้ครอบคลุมประเด็นสำคัญ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ผู้วิจัยนำข้อมูลจากการศึกษาสภาพสภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์ของแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด และข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ รวมทั้งการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.2 ผู้วิจัยสร้างแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด

3.3 ผู้วิจัยนำแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด เสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาตรวจสอบความสมบูรณ์ ถูกต้อง และรับข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุง

3.4 ผู้วิจัยนำแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด มาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา และจัดทำฉบับสมบูรณ์

ระยะที่ 3 การตรวจสอบยืนยันแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด

1. กลุ่มเป้าหมาย

การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด โดยวิธีการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) จัดขึ้นเมื่อวันที่ 24 มิถุนายน 2568 ณ ห้องสตรีสโมสร โรงเรียนสตรีประเสริฐศิลป์ จังหวัดตราด

1.1 กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนระดับชั้นมัธยมศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ จำนวน 9 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) มีรายละเอียด ดังนี้

1.1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ จำนวน 3 คน

1.1.2 ครูผู้สอนระดับชั้นมัธยมศึกษาในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์
จำนวน 3 คน

1.1.3 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์
จำนวน 3 คน

1.2. เกณฑ์การคัดเลือก

กลุ่มผู้บริหาร ข้าราชการครู และคณะกรรมการสถานศึกษาโรงเรียนในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ มีเกณฑ์การคัดเลือกดังนี้

1.2.1 ผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ที่มีระดับวิทยฐานะชำนาญการพิเศษขึ้นไปและมีประสบการณ์ในการบริหารโรงเรียนตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป
จำนวน 3 คน

1.2.2 ครูผู้สอนระดับชั้นมัธยมศึกษาในโรงเรียนในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ที่มีประสบการณ์ในการเป็นหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ หรือ หัวหน้างาน หรือผู้ที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับการพัฒนาภาวะผู้นำหรือด้านเทคโนโลยีดิจิทัล จำนวน 3 คน

1.2.3 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ ที่มีความสนใจในเรื่องการพัฒนากะผู้นำหรือมีประสบการณ์ในการพัฒนากะผู้นำ หรือเทคโนโลยีดิจิทัล จำนวน 3 คน

1.3 เกณฑ์การคัดออก

1.3.1 ผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้ตามวัน เวลา ที่นัดหมายได้

1.3.2 ผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ไม่สามารถให้ข้อมูลได้ครบถ้วนตามข้อคำถามสัมภาษณ์

1.3.3 ผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ต้องการถอนตัวออกจากโครงการ

โดยการเข้าร่วมการวิจัยครั้งนี้เป็นไปด้วยความสมัครใจ และมีสิทธิ์ตัดสินใจเข้าร่วมหรือถอนตัวจากโครงการได้โดยอิสระ ผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) สามารถให้ข้อมูลในการตรวจสอบยืนยันแนวทางการพัฒนากะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด ตามความคิดเห็นของตนเองได้อย่างอิสระ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แนวทางการพัฒนากะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด

2.2 ประเด็นในการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ผู้วิจัยวิเคราะห์ สังเคราะห์องค์ประกอบของแนวทางการพัฒนากะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด แล้วกำหนดประเด็นในการสนทนากลุ่ม

3.2 ผู้วิจัยนำร่างประเด็นสนทนากลุ่มเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความสมบูรณ์ ถูกต้อง และรับข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุง

3.3 ผู้วิจัยนำร่างประเด็นสนทนากลุ่มที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและสำนวนภาษา

3.4 ผู้วิจัยนำร่างประเด็นสนทนากลุ่มมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ และจัดทำฉบับสมบูรณ์

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา ในการทำหนังสือถึงกลุ่มผู้ให้ข้อมูลเพื่อขอเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่ม

4.2 ผู้วิจัยส่งหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยถึงกลุ่มผู้ให้ข้อมูล โดยแนบ

4.2.1 โครงร่างงานนิพนธ์ฉบับย่อ

4.2.2 แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด

4.2.3 ประเด็นในการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

4.3 ผู้วิจัยประสานกลุ่มผู้ให้ข้อมูลเพื่อแจ้งรายละเอียดและยืนยันการเข้าร่วมการสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญ

4.4 ติดต่อนัดหมายกลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนระดับชั้นมัธยมศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ โดยการเรียนเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ณ ห้องประชุมสตรีสโมสร โรงเรียนสตรีประเสริฐศิลป์ โดยจะมีการบันทึกวิดีโอและบันทึกเสียงเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการสรุปผลการเข้าร่วมสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ในการตรวจสอบยืนยันแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด

4.5 ผู้วิจัยตรวจสอบคุณภาพของเสียงจากวิดีโอที่บันทึกเพื่อเตรียมดำเนินการตามขั้นตอนการวิจัยต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) การวิเคราะห์ข้อมูลได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

5.1 การจัดระบบระเบียบของข้อมูล (Data organizing) ให้ข้อมูลอยู่ในสภาพที่พร้อมจะถูกนำไปวิเคราะห์ได้โดยสะดวก

5.2 จัดระบบข้อมูลด้านเนื้อหา ค้นหาความหมายของข้อความต่าง ๆ เพื่อให้ได้ข้อความสำคัญ (Significant statement)

5.3 หลังจากได้ข้อความสำคัญที่รวบรวมมาจากผู้ให้ข้อมูลแล้ว ให้นำข้อความสำคัญที่มีความคล้ายคลึงหรือใกล้เคียงกันมาจัดเรียงให้อยู่ในกลุ่มเดียวกัน โดยผ่านการให้รหัสข้อมูล (Data coding) และกำหนดนิยามของรหัส

5.4 นำรายละเอียดภายใต้รหัสข้อมูลจัดกลุ่มตามรหัสข้อมูล

5.5 วิเคราะห์ สังเคราะห์ พิจารณาหาความสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่างกลุ่มข้อมูลเพื่อ สร้างบทสรุป

จริยธรรมการวิจัย

คณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยบูรพา ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า โครงการวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรี-ประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี รหัส G-HU054/2568 ซึ่งพิจารณาตามวิธีดำเนินการมาตรฐาน (Standard Operating Procedures, SOPs) ฉบับที่ 2.1 พ.ศ. 2566 ที่ได้ประกาศใช้เมื่อวันที่ 12 กรกฎาคม พ.ศ. 2566 พบว่า โครงการวิจัยดังกล่าว เป็นโครงการวิจัยที่สามารถให้การรับรอง (Y) โดยยกเว้นการลงมติจากที่ประชุม (Exemption Determination) ตามข้อที่ 5.) เป็นการวิจัยที่เก็บข้อมูลด้วยวิธีการสำรวจ (Survey) สัมภาษณ์ (Interview) หรือ สังเกต (Observe) พฤติกรรมสาธารณะของประชาชนทั่วไป เป็นไปตามหลักการของจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ โดยที่ผู้วิจัยเคารพสิทธิและศักดิ์ศรีในความเป็นมนุษย์ไม่มีการล่วงละเมิดสิทธิ สวัสดิภาพ และไม่ก่อให้เกิดอันตรายแก่ตัวอย่างการวิจัยและผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย จึงเห็นสมควรให้ดำเนินการวิจัยในขอบข่ายของโครงการวิจัยที่เสนอได้

วันที่รับรอง : วันที่ 8 เดือน เมษายน พ.ศ. 2568

วันที่หมดอายุ : วันที่ 8 เดือน เมษายน พ.ศ. 2569

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด ในครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำเสนอข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างมาวิเคราะห์และเสนอผลการวิจัยตามลำดับดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอข้อมูล
2. ลำดับขั้นตอนในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้สัญลักษณ์ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
D	แทน	ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน
I	แทน	ค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์
PNI	แทน	ค่าความต้องการจำเป็น (Need Assessment)

ลำดับขั้นตอนในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยขอเสนอการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด

ระยะที่ 2 การศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด

ระยะที่ 3 การตรวจสอบยืนยันแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด

1.1 วิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด ดังแสดงในตารางที่ 3-8

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของครูต่อสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด โดยรวมและรายด้าน

องค์ประกอบ ที่	ภาวะผู้นำดิจิทัลของครู	n = 118					
		สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
		$\bar{X}$	S.D.	ค่าระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ค่าระดับ
1	ดิจิทัลมายด์เซต (Digital Mindset)	4.02	0.62	มาก	4.53	0.57	มากที่สุด
2	การใช้ดิจิทัลเพื่อการทำงาน ของครู (Digital for Teachers)	3.76	0.76	มาก	4.50	0.63	มากที่สุด
3	ความรู้ด้านเทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Literacy)	3.96	0.70	มาก	4.56	0.58	มากที่สุด
4	การพัฒนาความสามารถดิจิทัล (Digital Capabilities Development)	3.76	0.74	มาก	4.54	0.64	มากที่สุด
5	การเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล (Digital Citizenship)	4.14	0.74	มาก	4.66	0.51	มากที่สุด
โดยรวม		3.93	0.71	มาก	4.56	0.59	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 พบว่า สภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านการเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล (Digital Citizenship) รองลงมาคือ ดิจิทัลมายด์เซต (Digital

Mindset) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการพัฒนาความสามารถดิจิทัล (Digital Skills Development) และการใช้ดิจิทัลเพื่อการทำงานของครู (Digital for Teachers)

สำหรับสภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล (Digital Citizenship) รองลงมาคือด้านความรู้ด้านเทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Literacy) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ การใช้ดิจิทัลเพื่อการทำงานของครู (Digital for Teachers)

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของครูต่อสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด ด้านดิจิทัลมายด์เซต (Digital Mindset) โดยรวมและรายข้อ

ดิจิทัลมายด์เซต (Digital Mindset)	n = 118					
	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	$\bar{X}$	S.D.	ค่าระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ค่าระดับ
1. ท่านเชื่อว่า การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลช่วยปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนได้	4.29	0.74	มาก	4.69	0.47	มากที่สุด
2. ท่านมีทัศนคติเชิงบวกต่อการใช้เทคโนโลยีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการสอน	4.41	0.66	มากที่สุด	4.61	0.56	มากที่สุด
3. ท่านมีแผนที่จะนำสื่อเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนล่วงหน้า	4.05	0.81	มาก	4.47	0.59	มาก
4. ท่านมีความพร้อมและความยืดหยุ่นในการเรียนรู้และปรับตัวกับเทคโนโลยีใหม่ ๆ	4.17	0.74	มาก	4.63	0.54	มากที่สุด
5. ท่านเป็นผู้นำในการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน	3.71	0.74	มาก	4.26	0.68	มาก
โดยรวม	4.02	0.62	มาก	4.53	0.57	มากที่สุด

ตารางที่ 4 สภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด ด้านดิจิทัลมายด์เซต (Digital Mindset) โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ท่านมีทัศนคติเชิงบวกต่อการใช้

เทคโนโลยีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการสอน รองลงมาคือ ท่านเชื่อว่า การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลช่วยปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนได้ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ท่านเป็นผู้นำในการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน

สำหรับสภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด ด้านจิตตมายุคเซ็ท (Digital Mindset) โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ท่านเชื่อว่า การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลช่วยปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนได้ รองลงมาคือ ท่านมีความพร้อมและความยืดหยุ่นในการเรียนรู้และปรับตัวกับเทคโนโลยีใหม่ ๆ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ท่านเป็นผู้นำในการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของครูต่อสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด ด้านการใช้ดิจิทัลเพื่อการทำงานของครู (Digital for Teachers) โดยรวมและรายข้อ

การใช้ดิจิทัลเพื่อการทำงานของครู (Digital for Teachers)	n = 118					
	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	$\bar{X}$	S.D.	ค่าระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ค่าระดับ
1. ท่านประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ได้อย่างหลากหลาย	3.86	0.64	มาก	4.53	0.54	มากที่สุด
2. ท่านใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการบริหารจัดการชั้นเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ	3.89	0.68	มาก	4.50	0.65	มากที่สุด
3. ท่านใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการสื่อสารกับนักเรียนและผู้ปกครองได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การใช้ Chatbot ในการติดต่อสื่อสารกับนักเรียน เป็นต้น	3.67	0.85	มาก	4.35	0.71	มาก
4. ท่านปรับใช้เทคโนโลยีดิจิทัลให้เหมาะสมกับบริบทและความต้องการของสถานศึกษา เช่น การใช้ AI ในการสร้างสื่อการเรียนการสอนการประเมินผลงานในรูปแบบออนไลน์หรือเทคโนโลยีอื่นๆ เป็นต้น	3.74	0.84	มาก	4.67	0.56	มากที่สุด

ตารางที่ 5 (ต่อ)

การใช้ดิจิทัลเพื่อการทำงานของครู (Digital for Teachers)	n = 118					
	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	$\bar{X}$	S.D.	ค่าระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ค่าระดับ
5. ท่านเป็นผู้นำในการปรับใช้เทคโนโลยีดิจิทัลให้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก	3.63	0.78	มาก	4.47	0.69	มากที่สุด
โดยรวม	3.76	0.76	มาก	4.50	0.63	มากที่สุด

ตารางที่ 5 สภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด ด้านการใช้ดิจิทัลเพื่อการทำงานของครู (Digital for Teachers) โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ท่านใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการบริหารจัดการชั้นเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ รองลงมาคือ ท่านประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ได้อย่างหลากหลาย ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ท่านเป็นผู้นำในการปรับใช้เทคโนโลยีดิจิทัลให้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก

สำหรับสภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด ด้านตรงตามความต้องการของครู (Digital for Teachers) โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ท่านปรับใช้เทคโนโลยีดิจิทัลให้เหมาะสมกับบริบทและความต้องการของสถานศึกษาเช่น การใช้ AI ในการสร้างสื่อการเรียนการสอนการประเมินผลงานในรูปแบบออนไลน์ หรือเทคโนโลยีอื่น ๆ เป็นต้น รองลงมาคือ ท่านใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการบริหารจัดการชั้นเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ท่านเป็นผู้นำในการปรับใช้เทคโนโลยีดิจิทัลให้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของครูต่อสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด ด้านความรู้ด้านเทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Literacy) โดยรวมและรายข้อ

ความรู้ด้านเทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Literacy)	n = 118					
	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	$\bar{X}$	S.D.	ค่าระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ค่าระดับ
1. ท่านมีความรู้ในการใช้และประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนการสอนและการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล	3.81	0.71	มาก	4.54	0.58	มากที่สุด
2. ท่านมีทักษะในการใช้อุปกรณ์ดิจิทัลขั้นพื้นฐาน เช่น คอมพิวเตอร์ แท็บเล็ต สมาร์ทโฟน ฯลฯ ได้อย่างคล่องแคล่ว	4.14	0.60	มาก	4.63	0.54	มากที่สุด
3. ท่านมีทักษะการวิเคราะห์ข้อมูลจากแหล่งที่น่าเชื่อถือ	4.04	0.68	มาก	4.61	0.56	มากที่สุด
4. ท่านมีทักษะการเข้าถึงข้อมูล สืบค้นแบบดิจิทัล และประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูลนั้นได้	4.02	0.73	มาก	4.56	0.59	มากที่สุด
5. ท่านเป็นผู้นำในการส่งเสริมให้ผู้อื่นมีทักษะด้านการรู้เท่าทันสื่อดิจิทัล	3.77	0.77	มาก	4.47	0.64	มาก
โดยรวม	3.96	0.70	มาก	4.56	0.58	มากที่สุด

ตารางที่ 6 สภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ด้านความรู้ด้านเทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Literacy) โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ท่านมีทักษะในการใช้อุปกรณ์ดิจิทัลขั้นพื้นฐาน เช่น คอมพิวเตอร์ แท็บเล็ต สมาร์ทโฟน ฯลฯ ได้อย่างคล่องแคล่ว รองลงมาคือ ท่านมีทักษะการวิเคราะห์ข้อมูลจากแหล่งที่น่าเชื่อถือ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ท่านเป็นผู้นำในการส่งเสริมให้ผู้อื่นมีทักษะด้านการรู้เท่าทันสื่อดิจิทัล

สำหรับสภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด ด้านความรู้ด้านเทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Literacy) โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ท่านมีทักษะในการใช้อุปกรณ์ดิจิทัลขั้นพื้นฐาน เช่น คอมพิวเตอร์ แท็บเล็ต สมาร์ทโฟน ฯลฯ ได้อย่างคล่องแคล่ว รองลงมาคือ ท่านมีทักษะการวิเคราะห์ข้อมูลจากแหล่งที่น่าเชื่อถือ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ท่านเป็นผู้นำในการส่งเสริมให้ผู้อื่นมีทักษะด้านการรู้เท่าทันสื่อดิจิทัล

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของครูต่อสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด ด้านการพัฒนาความสามารถดิจิทัล (Digital Capabilities Development) โดยรวมและรายข้อ

การพัฒนาความสามารถดิจิทัล (Digital Capabilities Development)	n = 118					
	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	$\bar{X}$	S.D.	ค่าระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ค่าระดับ
1. ท่านเข้าร่วมการอบรมหรือกิจกรรมเกี่ยวกับเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อพัฒนาความก้าวหน้าทางวิชาชีพ	3.81	0.77	มาก	4.53	0.61	มากที่สุด
2. ท่านแลกเปลี่ยนข้อมูลหรือเทคนิคการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลกับเพื่อนครู	3.82	0.71	มาก	4.50	0.66	มากที่สุด
3. ท่านสร้างเครือข่ายหรือเข้าร่วมกลุ่มออนไลน์เพื่อเสริมสร้างความเชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนการสอน	3.64	0.80	มาก	4.75	0.58	มากที่สุด
4. ท่านพัฒนาทักษะด้านดิจิทัลของตนเองอย่างสม่ำเสมอ	3.81	0.68	มาก	4.47	0.65	มาก
5. ท่านสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ดิจิทัลในโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง	3.70	0.73	มาก	4.42	0.70	มาก
โดยรวม	3.76	0.74	มาก	4.54	0.64	มากที่สุด

ตารางที่ 7 สภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ด้านการพัฒนาความสามารถดิจิทัล (Digital Capabilities Development) โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ท่านแลกเปลี่ยนข้อมูลหรือเทคนิคการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลกับเพื่อนครู รองลงมาคือ ท่านเข้าร่วมการอบรมหรือกิจกรรมเกี่ยวกับเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อพัฒนาความก้าวหน้าทางวิชาชีพ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ท่านสร้างเครือข่ายหรือเข้าร่วมกลุ่มออนไลน์เพื่อเสริมสร้างความเชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนการสอน

สำหรับสภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี トラด ด้านการพัฒนาความสามารถดิจิทัล (Digital Capabilities Development) โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ท่านสร้างเครือข่ายหรือเข้าร่วมกลุ่มออนไลน์เพื่อเสริมสร้างความเชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนการสอน รองลงมาคือ ท่านเข้าร่วมการอบรมหรือกิจกรรมเกี่ยวกับเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อพัฒนาความก้าวหน้าทางวิชาชีพ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ท่านสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ดิจิทัลในโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง

ตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของครูต่อสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี トラด ด้านการเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล (Digital Citizenship) โดยรวมและรายข้อ

การเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล (Digital Citizenship)	n = 118					
	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	$\bar{X}$	S.D.	ค่าระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ค่าระดับ
1. ท่านมีความรับผิดชอบและมีจิตสำนึกต่อการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในชีวิตประจำวัน	4.17	0.68	มาก	4.65	0.52	มากที่สุด
2. ท่านเลือกใช้สื่อดิจิทัล เช่น โซเชียลมีเดีย เว็บไซต์ หรือแอปพลิเคชัน อย่างเหมาะสมอย่างระมัดระวัง และเป็นประโยชน์	4.25	0.64	มากที่สุด	4.67	0.47	มากที่สุด
3. ท่านมีทักษะในการปกป้องข้อมูลส่วนตัวและข้อมูลของผู้อื่นในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล	4.13	0.81	มาก	4.66	0.54	มากที่สุด

ตารางที่ 8 (ต่อ)

การเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล (Digital Citizenship)	n = 118					
	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	$\bar{X}$	S.D.	ค่าระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ค่าระดับ
4. ท่านปฏิบัติตามจริยธรรม กฎหมาย และ จรรยาบรรณในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล	4.27	0.69	มาก	4.67	0.51	มากที่สุด
5. ท่านเป็นผู้ดำเนินการส่งเสริมการใช้ เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างมีจริยธรรมและ จรรยาบรรณ และถูกกฎหมาย	3.86	0.88	มาก	4.64	0.52	มากที่สุด
โดยรวม	4.14	0.74	มาก	4.66	0.51	มากที่สุด

ตารางที่ 8 สภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ด้านการเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล (Digital Citizenship) โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ท่านปฏิบัติตามจริยธรรม กฎหมาย และจรรยาบรรณในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล รองลงมาคือ ท่านเลือกใช้สื่อดิจิทัล เช่น โซเชียลมีเดีย เว็บไซต์ หรือแอปพลิเคชัน อย่างเหมาะสม อย่างระมัดระวัง และเป็นประโยชน์ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ท่านเป็นผู้ดำเนินการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างมีจริยธรรมและจรรยาบรรณ และถูกกฎหมาย

สำหรับสภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ปรากฏ ด้านการเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล (Digital Citizenship) โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ท่านปฏิบัติตามจริยธรรม กฎหมาย และจรรยาบรรณในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล รองลงมาคือ ท่านเลือกใช้สื่อดิจิทัล เช่น โซเชียลมีเดีย เว็บไซต์ หรือแอปพลิเคชัน อย่างเหมาะสม อย่างระมัดระวัง และเป็นประโยชน์ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ท่านเป็นผู้ดำเนินการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างมีจริยธรรมและจรรยาบรรณ และถูกกฎหมาย

**ผลการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด**

การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด ผู้วิจัยวิเคราะห์ความจำเป็นเพื่อจัดลำดับความสำคัญ (Priority Need Index : PNI) เพื่อนำไปใช้ในการออกแบบแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด ดังตาราง 9-14

ตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของครูต่อสภาพปัจจุบันและ สภาพที่ประสงค์ภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด และค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI) และลำดับความต้องการจำเป็นโดยรวมและรายด้าน

ภาวะผู้นำดิจิทัลของครู	D	I	PNI	ลำดับ
1. ดิจิทัลมายด์เซต (Digital Mindset)	4.13	4.53	1.81	5
2. การใช้ดิจิทัลเพื่อการทำงานของครู (Digital for Teachers)	3.76	4.50	3.33	2
3. ความรู้ด้านเทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Literacy)	3.96	4.56	2.76	3
4. การพัฒนาความสามารถดิจิทัล (Digital Capabilities Development)	3.76	4.53	3.49	1
5. การเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล (Digital Citizenship)	4.14	4.66	2.42	4
โดยรวม	3.95	4.56	2.76	

จากตารางที่ 9 ลำดับความต้องการความจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การพัฒนาความสามารถดิจิทัล (Digital Capabilities Development) การใช้ดิจิทัลเพื่อการทำงานของครู (Digital for Teachers) ความรู้ด้านเทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Literacy) การเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล (Digital Citizenship) และ ดิจิทัลมายด์เซต (Digital Mindset) ตามลำดับ

ตารางที่ 10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของครูต่อสภาพปัจจุบันและ สภาพที่
ประสงค์ภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด และค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI) และลำดับความ
ต้องการความจำเป็น ด้านดิจิทัลมายด์เซต (Digital Mindset)

ภาวะผู้นำดิจิทัลของครู	D	I	PNI	ลำดับ
1. ท่านเชื่อว่า การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลช่วย ปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนได้	4.29	4.69	1.88	4
2. ท่านมีทัศนคติเชิงบวกต่อการใช้เทคโนโลยี เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการสอน	4.41	4.61	0.92	5
3. ท่านมีแผนที่จะนำสื่อเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ ในการจัดเรียนการสอนล่วงหน้า	4.05	4.47	1.88	3
4. ท่านมีความพร้อมและความยืดหยุ่นในการ เรียนรู้และปรับตัวกับเทคโนโลยีใหม่ๆ	4.17	4.63	2.13	2
5. ท่านเป็นผู้นำในการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมา ใช้ในการจัดการเรียนการสอน	3.71	4.26	2.34	1
โดยรวม	4.13	4.53	1.81	

จากตารางที่ 10 ลำดับความต้องการความจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครู
ในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด
ด้าน ดิจิทัลมายด์เซต (Digital Mindset) เรียงลำดับ 3 อันดับแรกจากมากไปน้อย ได้แก่ ข้อ 5 ท่าน
เป็นผู้นำในการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ข้อ 4 ท่านมีความพร้อมและ
ความยืดหยุ่นในการเรียนรู้และปรับตัวกับเทคโนโลยีใหม่ๆ ข้อ 3 ท่านมีแผนที่จะนำสื่อเทคโนโลยี
ดิจิทัลมาใช้ในการจัดเรียนการสอนล่วงหน้า ตามลำดับ

ตารางที่ 11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของครูต่อสภาพปัจจุบันและ สภาพที่
ประสงค์ภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด และค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI) และลำดับความ
ต้องการความจำเป็น ด้านการใช้ดิจิทัลเพื่อการทำงานของครู (Digital for Teachers)

ภาวะผู้นำดิจิทัลของครู	D	I	PNI	ลำดับ
1. ท่านประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการ พัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ได้อย่าง หลากหลาย	3.86	4.53	3.04	3
2. ท่านใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการบริหาร จัดการชั้นเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ	3.89	4.50	2.75	5
3. ท่านใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการสื่อสารกับ นักเรียนและผู้ปกครองได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การใช้ Chatbot ในการติดต่อสื่อสารกับ นักเรียน เป็นต้น	3.67	4.35	2.96	4
4. ท่านปรับใช้เทคโนโลยีดิจิทัลให้เหมาะสม กับบริบทและความต้องการของสถานศึกษา เช่น การใช้ AI ในการสร้างสื่อการเรียนการสอน การประเมินผลงานในรูปแบบออนไลน์ หรือเทคโนโลยีอื่นๆ เป็นต้น	3.74	4.67	4.34	1
5. ท่านเป็นผู้นำในการปรับใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ให้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก	3.63	4.47	3.75	2
โดยรวม	3.76	4.50	3.33	

จากตารางที่ 11 ลำดับความต้องการความจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครู
ในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด
ด้านการใช้ดิจิทัลเพื่อการทำงานของครู (Digital for Teachers) เรียงลำดับ 3 อันดับแรกจากมากไป
น้อย ได้แก่ ข้อ 4 ท่านปรับใช้เทคโนโลยีดิจิทัลให้เหมาะสมกับบริบทและความต้องการของ
สถานศึกษา เช่น การใช้ AI ในการสร้างสื่อการเรียนการสอนการประเมินผลงานในรูปแบบ
ออนไลน์ หรือเทคโนโลยีอื่นๆ เป็นต้น ข้อ 5 ท่านเป็นผู้นำในการปรับใช้เทคโนโลยีดิจิทัลให้เท่าทัน

ต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก ข้อ 1 ท่านประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ได้อย่างหลากหลาย ตามลำดับ

ตารางที่ 12 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของครูต่อสภาพปัจจุบันและ สภาพที่ประสงค์ภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด และลำดับชั้นความต้องการจำเป็น (PNI) และลำดับความต้องการความจำเป็น ด้านความรู้ด้านเทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Literacy)

ภาวะผู้นำดิจิทัลของครู	D	I	PNI	ลำดับ
1. ท่านมีความรู้ในการใช้และประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนการสอนและการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล	3.81	4.54	3.31	1
2. ท่านมีทักษะในการใช้อุปกรณ์ดิจิทัลขั้นพื้นฐาน เช่น คอมพิวเตอร์ แท็บเล็ต สมาร์ทโฟน ฯลฯ ได้อย่างคล่องแคล่ว	4.14	4.63	2.27	5
3. ท่านมีทักษะการวิเคราะห์ข้อมูลจากแหล่งที่น่าเชื่อถือ	4.04	4.61	2.63	3
4. ท่านมีทักษะการเข้าถึงข้อมูล สืบค้นแบบดิจิทัล และประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูลนั้นได้	4.02	4.56	2.46	4
5. ท่านเป็นผู้นำในการส่งเสริมให้ผู้อื่นมีทักษะด้านการรู้เท่าทันสื่อดิจิทัล	3.77	4.47	3.13	2
โดยรวม	3.96	4.56	2.76	

จากตารางที่ 12 ลำดับความต้องการความจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด ด้านความรู้ด้านเทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Literacy) เรียงลำดับ 3 อันดับแรกจากมากไปน้อย ได้แก่ ข้อ 1 ท่านมีความรู้ในการใช้และประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนการสอนและการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ข้อ 5 ท่านเป็นผู้นำในการส่งเสริมให้ผู้อื่นมีทักษะด้านการรู้เท่าทันสื่อดิจิทัลตามลำดับ ข้อ 3 ท่านมีทักษะการวิเคราะห์ข้อมูลจากแหล่งที่น่าเชื่อถือ ตามลำดับ

ตารางที่ 13 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของครูต่อสภาพปัจจุบันและ สภาพที่
ประสงค์ภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด และค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI) และลำดับความ
ต้องการความจำเป็น ด้านการพัฒนาความสามารถดิจิทัล (Digital Capabilities Development)

ภาวะผู้นำดิจิทัลของครู	D	I	PNI	ลำดับ
1. ท่านเข้าร่วมการอบรมหรือกิจกรรมเกี่ยวกับ เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อพัฒนาความก้าวหน้าทาง วิชาชีพ	3.81	4.53	3.26	2
2. ท่านแลกเปลี่ยนข้อมูลหรือเทคนิคการใช้ เทคโนโลยีดิจิทัลกับเพื่อนครู	3.82	4.50	3.06	4
3. ท่านสร้างเครือข่ายหรือเข้าร่วมกลุ่ม ออนไลน์เพื่อเสริมสร้างความเชี่ยวชาญด้าน เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนการสอน	3.64	4.75	5.27	1
4. ท่านพัฒนาทักษะด้านดิจิทัลของตนเองอย่าง สม่ำเสมอ	3.81	4.47	2.95	5
5. ท่านสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ดิจิทัลใน โรงเรียนอย่างต่อเนื่อง	3.70	4.42	3.18	3
โดยรวม	3.76	4.53	3.49	

จากตารางที่ 13 ลำดับความต้องการความจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูใน
สหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด ด้าน
การพัฒนาความสามารถดิจิทัล (Digital Capabilities Development) เรียงลำดับ 3 อันดับแรกจากมาก
ไปน้อย ได้แก่ ข้อ 3 ท่านสร้างเครือข่ายหรือเข้าร่วมกลุ่มออนไลน์เพื่อเสริมสร้างความเชี่ยวชาญ
ด้านเทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนการสอน ข้อ 1 ท่านเข้าร่วมการอบรมหรือกิจกรรมเกี่ยวกับ
เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อพัฒนาความก้าวหน้าทางวิชาชีพ ข้อ 5 ท่านสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ดิจิทัล
ในโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง ตามลำดับ

ตารางที่ 14 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของครูต่อสภาพปัจจุบันและ สภาพที่
ประสงค์ภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด และค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI) และลำดับความ
ต้องการความจำเป็น ด้านการเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล (Digital Citizenship)

ภาวะผู้นำดิจิทัลของครู	D	I	PNI	ลำดับ
1. ท่านมีความรับผิดชอบและมีจิตสำนึกต่อการ ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในชีวิตประจำวัน	4.17	4.65	2.23	3
2. ท่านเลือกใช้สื่อดิจิทัล เช่น โซเชียลมีเดีย เว็บไซต์ หรือแอปพลิเคชัน อย่างเหมาะสม อย่างระมัดระวัง และเป็นประโยชน์	4.25	4.67	1.96	4
3. ท่านมีทักษะในการปกป้องข้อมูลส่วนตัว และข้อมูลของผู้อื่นในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล	4.13	4.66	2.47	2
4. ท่านปฏิบัติตามจรรยาบรรณ กฎหมาย และ จรรยาบรรณในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล	4.27	4.67	1.87	5
5. ท่านเป็นผู้นำในการส่งเสริมการใช้ เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างมีจรรยาบรรณและ จรรยาบรรณ และถูกกฎหมาย	3.86	4.64	3.62	1
โดยรวม	4.14	4.66	2.42	

จากตารางที่ 14 ลำดับความต้องการความจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครู
ในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด
ด้านการเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล (Digital Citizenship) เรียงลำดับ 3 อันดับแรกจากมากไปน้อย
ได้แก่ ข้อ 5 ท่านเป็นผู้นำในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างมีจรรยาบรรณและจรรยาบรรณ
และถูกกฎหมาย ข้อ 3 ท่านมีทักษะในการปกป้องข้อมูลส่วนตัวและข้อมูลของผู้อื่นในการใช้
เทคโนโลยีดิจิทัล ข้อ 1 ท่านมีความรับผิดชอบและมีจิตสำนึกต่อการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลใน
ชีวิตประจำวัน ตามลำดับ

3. รศ.ดร.อธิปัตย์ บุญเหมาะ อาจารย์สายวิชาภาษา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี
4. ผศ.ดร.ปณณัฐฐา มาเชค อาจารย์ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
5. อ.กุลเชษฐ์ เล็กประยูร ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ
6. นางสาวพิมพ์ผกา จรุงโกศลทรัพย์ ผู้จัดการฝ่ายทรัพยากรบุคคลและบริหาร บริษัทไมซ์เออร์ อินดัสตรีส์ จำกัด

ซึ่งผู้วิจัยไปสัมภาษณ์และได้รับความอนุเคราะห์ในการให้ข้อมูลในการทำวิจัยระยะที่ 2 ตอนที่ 1 อย่างดีจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เกี่ยวข้อง สรุปประเด็นที่สำคัญได้ดังนี้

ตารางที่ 15 แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด

รายการ	แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครู
ลำดับที่ 1	1. ส่งเสริมให้ครูสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้
การพัฒนาความสามารถดิจิทัล	ดิจิทัล (Digital Professional Learning Communities)
(Digital Capabilities Development)	
ข้อที่ 3 ท่านสร้างเครือข่ายหรือเข้าร่วมกลุ่มออนไลน์เพื่อเสริมสร้างความเชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนการสอน	2. ส่งเสริมให้ครูใช้แพลตฟอร์มที่ครูคุ้นเคยในการสร้างกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลและส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล
	3. สนับสนุนบุคลากรที่มีความรู้ด้านเทคโนโลยีเป็นที่ปรึกษาและขยายเครือข่ายความรู้ทั้งในองค์กรและหน่วยงานภายนอก
	4. พัฒนาระบบสารสนเทศดิจิทัลเพื่ออำนวยความสะดวกและลดความยุ่งยากในการทำงาน
	5. สร้างแรงบันดาลใจให้ครูและกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

ตารางที่ 15 (ต่อ)

รายการ	แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครู
ลำดับที่ 2 การใช้ดิจิทัลเพื่อการทำงานของครู (Digital for Teachers) ข้อที่ 4 ท่านปรับใช้เทคโนโลยีดิจิทัลให้เหมาะสมกับบริบทและความต้องการของสถานศึกษา เช่น การใช้ AI ในการสร้างสื่อการเรียนการสอน การประเมินผลงานในรูปแบบออนไลน์ หรือเทคโนโลยีอื่นๆ เป็นต้น	1. ส่งเสริมให้ครู บุคลากร หรือนักเรียนทำงานร่วมกันผ่านแพลตฟอร์มดิจิทัล 2. สร้างหน่วยงานสนับสนุนในการให้คำปรึกษาด้านเทคโนโลยีดิจิทัล 3. กำหนดประเด็นในการพัฒนางาน (KPI) เพื่อติดตามผลการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนและการทำงานในสถานศึกษา 4. ปรับเปลี่ยนรูปแบบการดำเนินงานภายในสถานศึกษาให้มีความยืดหยุ่นและพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ 5. จัดหลักสูตรอบรมที่ครอบคลุมทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลพื้นฐานและทักษะจำเป็นแต่ละสายงาน
ลำดับที่ 3 ความรู้ด้านเทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Literacy) ข้อที่ 1 ท่านมีความรู้ในการใช้และประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนการสอนและการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล	1. ปรับปรุงกระบวนการอนุมัติขอไปอบรมหรือพัฒนาตนเองให้มีความสะดวก รวดเร็ว และเข้าถึงได้ง่าย เพื่อส่งเสริมให้ครูและบุคลากรสามารถเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาได้อย่างคล่องตัว 2. คัดสรรบุคลากรแกนนำในการอบรมพัฒนา และกลับมาถ่ายทอดให้กับครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้ 3. ใช้รูปแบบการเรียนรู้ที่ผสมผสานระหว่างการเรียนรู้แบบออนไลน์และออนไซต์ เพื่อให้บุคลากรสามารถเรียนรู้ได้ตามความสะดวก และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้จริงในบริบทของตนเอง

ตารางที่ 15 (ต่อ)

รายการ	แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครู
	4. ส่งเสริมให้ครูพัฒนาความรู้และทักษะด้านเทคโนโลยีผ่านการฝึกอบรมเกี่ยวกับการใช้ฮาร์ดแวร์หรือซอฟต์แวร์ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน 5. พุดคุยแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ให้ความรู้ด้านการรู้เท่าทันสื่อและการป้องกันภัยออนไลน์แก่ครูแบบกัลยาณมิตร
ลำดับที่ 4 การเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล (Digital Citizenship) ข้อที่ 5 ท่านเป็นผู้นำในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างมีจริยธรรมและจรรยาบรรณ และถูกกฎหมาย	1. จัดกิจกรรมอบรมหรือเสวนาเกี่ยวกับกฎหมายดิจิทัล เช่น พ.ร.บ.คอมพิวเตอร์ฯ การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (PDPA) และจริยธรรมในการใช้สื่อสังคมออนไลน์ เพื่อให้บุคลากรตระหนักถึงผลกระทบของการกระทำในโลกดิจิทัล ชซ 5 2. สร้างนโยบายหรือแนวปฏิบัติภายในองค์กรที่สนับสนุนการเป็นพลเมืองดิจิทัล 3. ส่งเสริมให้ครูมีทักษะในการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพในสภาพแวดล้อมดิจิทัล รวมถึงการเข้าใจความหลากหลายทางวัฒนธรรมและความคิดเห็นในโลกออนไลน์ 4. ประชุมชี้แจงสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับกฎหมายและความปลอดภัยในโลกดิจิทัล รวมไปถึงการใช้สื่อดิจิทัลอย่างเหมาะสม 5. กำหนดมาตรการป้องกันที่เหมาะสมหากบุคลากรใช้สื่อดิจิทัลในทางที่ไม่เหมาะสมและส่งผลกระทบต่อองค์กร

ตารางที่ 15 (ต่อ)

รายการ	แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครู
ลำดับที่ 5 ดิจิทัลมายด์เซต (Digital Mindset) ข้อที่ 5 ท่านเป็นผู้นำในการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน	- กำหนดแผนงานและเป้าหมายที่ชัดเจนในการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนและการทำงานในองค์กร และสื่อสารให้บุคลากรทุกฝ่ายอย่างชัดเจนและต่อเนื่อง - ส่งเสริมให้ครูมีโอกาสในการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ และเรียนรู้ผ่านชุมชนแลกเปลี่ยนเรียนรู้วิชาชีพ (PLC) ช่วยส่งต่อความรู้และประสบการณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ - แสดงตัวอย่าง (Role Model) ให้กับครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เห็นถึงการมีแนวความคิดดิจิทัลของผู้บริหารด้วยการใช้เทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการสถานศึกษา และเปิดรับนวัตกรรมใหม่ๆ อย่างต่อเนื่อง - ส่งเสริมให้บุคลากรมีทัศนคติที่เปิดรับการเรียนรู้เทคโนโลยีใหม่ๆ อยู่เสมอ โดยการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การตั้งเป้าหมายการเรียนรู้รายบุคคล และการให้รางวัลแก่ผู้ที่มีพัฒนาการด้านดิจิทัลอย่างต่อเนื่อง - ปลูกฝังให้บุคลากรในองค์กรเข้าใจเทคโนโลยีดิจิทัลว่าไม่ใช่สิ่งที่มาแทนที่มนุษย์ แต่เป็นเครื่องมือที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานและการตัดสินใจ

จากตารางที่ 15 พบว่า แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรี ประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด มีทั้งหมด 25 แนวทาง 5 ด้าน โดยนำผลเรียงลำดับตามน้ำหนักความต้องการตามน้ำหนักความต้องการที่ได้จากค่า PNI ดังนี้

1. ด้านการพัฒนาความสามารถดิจิทัล (Digital Capabilities Development)

แนวทางที่ 1.1 ส่งเสริมให้ครูสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ดิจิทัล (Digital Professional Learning Communities) ในยุคที่เทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามามีบทบาทอย่างมากต่อทุกวงการ รวมถึงหน่วยงานทางการศึกษา การพัฒนาครูให้สามารถปรับตัวและเติบโตอย่างต่อเนื่องจึงเป็นภารกิจสำคัญของทุกโรงเรียน “หนึ่งในแนวทางที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนาวิชาชีพครู คือ การส่งเสริมให้ครูสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพแบบดิจิทัล หรือที่เรียกว่า Digital Professional Learning Communities: DPLCs” (ผู้เชี่ยวชาญ 4, สัมภาษณ์) ซึ่งถือเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยให้ครูสามารถแลกเปลี่ยนเรียนรู้ พัฒนาตนเอง และร่วมกันยกระดับคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน Digital PLCs คือการรวมกลุ่มของครูในรูปแบบออนไลน์หรือใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นสื่อกลาง เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ แนวทางการสอน แหล่งเรียนรู้ และการแก้ไขปัญหาในการจัดการเรียน การสอนอย่างสร้างสรรค์ ชุมชนนี้อาจอยู่ในรูปแบบของกลุ่มเฟซบุ๊ก ไลน์โอเพนแชต ช่องยูทูป หรือแพลตฟอร์มการเรียนรู้ร่วม เช่น Google Workspace, Microsoft Teams, หรือแม้แต่เว็บบอร์ด ของโรงเรียน แนวทางนี้เปิดโอกาสให้ครูสามารถเรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลา ไม่จำกัดอยู่แค่ในโรงเรียน หรือช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งเท่านั้น อีกทั้งยังเอื้อต่อการเรียนรู้ที่ตรงกับบริบทและความสนใจของแต่ละคน อีกทั้งยังส่งผลดีต่อบรรยากาศการทำงานของครู ทำให้เกิดวัฒนธรรมของการแบ่งปัน ไม่ แข่งขัน ช่วยลดความรู้สึกโดดเดี่ยวทางวิชาชีพ และเพิ่มพลังใจให้ครูรู้สึกว่าได้พัฒนาตัวเองไม่ได้เผชิญ ปัญหาลำพัง แต่มีเพื่อนร่วมทางที่พร้อมให้คำแนะนำและกำลังใจ

แนวทางที่ 1.2 ส่งเสริมการใช้แพลตฟอร์มที่มีอยู่ในการสร้างกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูล และส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล “การใช้แพลตฟอร์มดิจิทัลที่ครูคุ้นเคย หรือมีอยู่แล้วใน สถานศึกษา มาเป็นเครื่องมือในการสร้างกลุ่มแลกเปลี่ยนข้อมูลทางวิชาการ แบ่งปันแนวปฏิบัติที่ดี และร่วมกันพัฒนาองค์ความรู้ในลักษณะของเครือข่ายการเรียนรู้ร่วมกัน” (ผู้เชี่ยวชาญ 3, สัมภาษณ์) แพลตฟอร์มออนไลน์ เช่น Line, Facebook Group, Google Chat, Microsoft Teams หรือ แพลตฟอร์มเฉพาะที่โรงเรียนใช้งานอยู่แล้ว ล้วนเป็นเครื่องมือที่มีศักยภาพในการสร้างเครือข่าย ความร่วมมือระหว่างครูและบุคลากร โดยไม่จำเป็นต้องลงทุนเพิ่มเติม แต่เน้นการใช้ให้เกิด ประโยชน์สูงสุด การจัดกลุ่มแลกเปลี่ยนเหล่านี้สามารถทำได้ง่าย ๆ ทั้งในรูปแบบของกลุ่ม วิชาการ กลุ่มพัฒนาแผนการสอน กลุ่มจัดการชั้นเรียน หรือแม้แต่กลุ่มพูดคุยแลกเปลี่ยนปัญหาใน

การใช้เทคโนโลยีในห้องเรียนประโยชน์ของการสร้างกลุ่มผ่านแพลตฟอร์มที่ใช้อยู่แล้วคือ ความต่อเนื่องของการสื่อสาร การตอบสนองได้ทันเวลา และการส่งเสริมวัฒนธรรมของการแบ่งปัน ครูสามารถแชร์แหล่งเรียนรู้ วิดีโอ เทคนิคการสอน หรือประสบการณ์ในการใช้สื่อดิจิทัลได้อย่างไม่เป็นการแต่มีพลัง นอกจากนี้ การมีพื้นที่ให้ครูได้เรียนรู้ร่วมกัน ยังช่วยลดความกังวลต่อการเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยี และส่งเสริมให้ครูรู้สึกว่าคุณเองไม่ได้อยู่เพียงลำพังในการพัฒนาผู้บริหารสามารถมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนแนวทางนี้ โดยการส่งเสริมให้เกิดการใช้งานแพลตฟอร์มอย่างจริงจัง กำหนดเวลาในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างสม่ำเสมอ หรือเชิญครูต้นแบบมาเป็นผู้ให้การแบ่งปัน ทั้งยังอาจใช้ช่องทางเดียวกันในการสื่อสารข้อมูลจากฝ่ายบริหาร เช่น การแจ้งข่าวสาร การรับฟังความคิดเห็น หรือการจัดอบรมขนาดย่อมแบบออนไลน์

แนวทางที่ 1.3 สนับสนุนบุคลากรที่มีความรู้และทักษะด้านเทคโนโลยีให้ทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาและขยายเครือข่ายความรู้ เป็นแนวทางสำคัญในการพัฒนาองค์กรให้สามารถก้าวทันโลกยุคดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสามารถดำเนินการได้ผ่านการแต่งตั้งหรือมอบหมายให้บุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านเทคโนโลยี ทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษา (coach/mentor) ให้กับเพื่อนร่วมงาน ทั้งในรูปแบบของการอบรม การให้คำปรึกษารายบุคคล หรือการจัดกิจกรรมเวิร์กช็อปภายในองค์กร นอกจากนี้ “ควรสนับสนุนให้บุคลากรเหล่านี้มีโอกาสนเผยแพร่ความรู้และขยายเครือข่ายทางวิชาการไปยังหน่วยงานภายนอก เช่น การเข้าร่วมชุมชนการเรียนรู้ระดับเขตพื้นที่การศึกษาหรือในระดับภาค” (ผู้เชี่ยวชาญ 1, สัมภาษณ์) การเป็นวิทยากรในกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ หรือการเข้าร่วมกลุ่มเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา ซึ่งจะช่วยเพิ่มศักยภาพของบุคลากร พร้อมทั้งยกระดับภาพลักษณ์ขององค์กรในวงกว้างการดำเนินงานในลักษณะนี้ไม่เพียงสร้างโอกาสในการเรียนรู้ร่วมกันเท่านั้น แต่ยังเป็นการสร้างแรงจูงใจให้บุคลากรพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง และก่อให้เกิดวัฒนธรรมของการแบ่งปันความรู้ภายในองค์กร ส่งผลให้องค์กรสามารถเติบโตอย่างยั่งยืนในยุคดิจิทัล

แนวทางที่ 1.4 พัฒนาระบบสารสนเทศเพื่ออำนวยความสะดวกและลดความยุ่งยากในการทำงาน เป็นแนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพของงาน โดยเฉพาะในส่วนของครูผู้สอน ซึ่งมักเผชิญกับภาระงานด้านเอกสารและการบริหารจัดการที่ซ้ำซ้อนและใช้เวลานาน หากไม่มีการจัดการอย่างเป็นระบบ ย่อมกระทบต่อเวลาและคุณภาพของการจัดการเรียนรู้โดยตรง “การพัฒนาระบบสารสนเทศดิจิทัล ภายในโรงเรียนเป็นกลยุทธ์สำคัญที่ควรดำเนินการควบคู่กับการพัฒนาครูและการจัดการเรียนรู้” (ผู้เชี่ยวชาญ 2, สัมภาษณ์) ระบบสารสนเทศดิจิทัลในโรงเรียนที่สมควรได้รับการพัฒนา เช่น ระบบรายงานผลการเรียนออนไลน์ ที่ช่วยให้การกรอกรายงานเป็นระบบและเข้าถึงได้รวดเร็ว ระบบบันทึกพฤติกรรมและความดีความชอบของนักเรียน ซึ่งสามารถใช้ในการติดตาม

ความก้าวหน้าและพฤติกรรมของนักเรียนอย่างมีหลักฐาน ระบบวางแผนการสอน ที่เชื่อมโยงแผนรายสัปดาห์กับผลการเรียนรู้ รวมถึงระบบเอกสารออนไลน์ ที่สามารถเข้าถึงและใช้งานได้จากทุกที่ทุกเวลา ลดการใช้กระดาษและความซ้ำซ้อนของการกรอกข้อมูล ระบบเหล่านี้ ไม่เพียงลดภาระงานครูเท่านั้น แต่ยังช่วยสร้างความเป็นมืออาชีพในการบริหารจัดการชั้นเรียน ครูสามารถใช้เวลาและพลังงานที่เคยสูญเสียไปกับงานเอกสาร มาทุ่มเทให้กับการออกแบบการเรียนรู้ การดูแลนักเรียนรายบุคคล และการพัฒนาตนเองด้านวิชาการ ได้มากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ ระบบที่เชื่อมโยงกันอย่างมีโครงสร้าง ยังช่วยให้ฝ่ายบริหารสามารถวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ได้แม่นยำและรวดเร็ว สนับสนุนการตัดสินใจและการวางแผนอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้การมีบุคลากรที่เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีและการวางระบบสารสนเทศ ทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาและพี่เลี้ยงให้กับครู ก็จะช่วยให้การเปลี่ยนผ่านไปสู่ระบบดิจิทัลเป็นไปอย่างราบรื่นมากขึ้น เมื่อครูได้รับการสนับสนุนทั้งในด้านเครื่องมือ เทคนิค และกำลังใจ ก็จะเกิดความมั่นใจในการใช้เทคโนโลยีและเปิดรับนวัตกรรมใหม่ ๆ ได้อย่างเต็มศักยภาพ

แนวทางที่ 1.5 สร้างแรงบันดาลใจให้ครูและกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง การพัฒนาครูให้มีความรู้และทักษะด้านเทคโนโลยีอย่างต่อเนื่องจึงเป็นภารกิจสำคัญของโรงเรียน “ผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญในการเป็นผู้นำที่ส่งเสริม สร้างแรงบันดาลใจ และสนับสนุนให้ครูเห็นคุณค่าของการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ แรงบันดาลใจในการพัฒนาตนเองของครูมักเริ่มต้นจากวิสัยทัศน์และนโยบายที่ชัดเจนของฝ่ายบริหาร ซึ่งผู้บริหารสร้างควรสามารถสร้างแรงบันดาลใจและติดตามอย่างต่อเนื่อง” (ผู้เชี่ยวชาญ 6, สัมภาษณ์) ตัวอย่างเช่น การจัดทำโครงการที่สนับสนุนความสำเร็จของบุคลากรด้านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล หรือการยกย่องเชิดชูครูต้นแบบที่ใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ การนำเสนอผลงานของครูผ่านเวทีในโรงเรียนหรือเขตพื้นที่ ก็จะช่วยให้ครูคนอื่นเห็นภาพจริงของความสำเร็จ และเกิดความเชื่อมั่นว่า ตนเองก็สามารถทำได้ อีกทางหนึ่งคือการสนับสนุนให้ครูเข้าร่วมอบรมหรือสัมมนาในหัวข้อที่ทันสมัยทั้งภายในและภายนอกองค์กรอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งการสื่อสารอย่างจริงจัง การแสดงความเข้าใจ และการยอมรับความหลากหลายของครูในแต่ละช่วงวัยหรือระดับความสามารถทางเทคโนโลยี ตลอดจนการให้คำชื่นชมและการสนับสนุนอย่างสม่ำเสมอสามารถเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อทัศนคติและความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของครู ดังนั้นการสร้างแรงบันดาลใจให้ครูเกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่องด้านเทคโนโลยี เป็นกระบวนการที่ต้องใช้การสนับสนุนที่ถูกต้องเหมาะสมและมีแบบอย่างหรือแนวทางที่เป็นรูปธรรม

2. ด้านการใช้ดิจิทัลเพื่อการทำงานของครู (Digital for Teachers)

แนวทางที่ 2.1 ส่งเสริมให้ครู บุคลากร และนักเรียนทำงานร่วมกันผ่านแพลตฟอร์มดิจิทัล เป็นแนวทางที่มีประสิทธิภาพในการเสริมสร้างทักษะสำคัญในศตวรรษที่ 21 ทั้งด้านการสื่อสาร การทำงานร่วมกัน การคิดวิเคราะห์ และการใช้เทคโนโลยีอย่างสร้างสรรค์ ควบคู่ไปกับการปลูกฝังวัฒนธรรมของการมีส่วนร่วมและการทำงานร่วมกันในองค์กรอย่างเข้มแข็ง การบูรณาการการใช้แพลตฟอร์มดิจิทัลที่โรงเรียนมีอยู่แล้ว ให้เป็นเครื่องมือกลางในการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และการดำเนินโครงการต่าง ๆ ผ่านช่องทางออนไลน์แบบเรียลไทม์ จะช่วยให้การทำงานมีความคล่องตัว โปร่งใส และสามารถติดตามผลได้อย่างมีประสิทธิภาพ ไม่ว่าจะเป็นการสื่อสารระหว่างครูกับครู ครูกับนักเรียน หรือระหว่างบุคลากรในฝ่ายต่าง ๆ ภายในสถานศึกษา นอกจากนี้ “การสนับสนุนให้บุคลากรได้มีโอกาสทำงานและเรียนรู้ผ่านแพลตฟอร์มดิจิทัลร่วมกัน ยังเป็นเวทีที่เปิดโอกาสให้ครูและนักเรียนได้พัฒนาทักษะที่หลากหลาย ทั้งการจัดการข้อมูล การสร้างผลงานดิจิทัลร่วมกัน และการแก้ปัญหาแบบกลุ่มผ่านการสื่อสารในสภาพแวดล้อมออนไลน์ที่ไม่จำกัดด้วยเวลาและสถานที่” (ผู้เชี่ยวชาญ 4, สัมภาษณ์) ตัวอย่างกิจกรรมที่สามารถดำเนินการได้ เช่น การร่วมออกแบบสื่อการสอนดิจิทัล การวางแผนโครงการหรือกิจกรรมผ่านวิดีโอคอล การใช้กระดานออนไลน์เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์ ตลอดจนการนำเสนอผลงานของนักเรียนในรูปแบบวิดีโอ 프리เซนต์ชัน หรือแฟ้มสะสมผลงานดิจิทัล แนวทางดังกล่าวไม่เพียงแต่ช่วยยกระดับการบริหารจัดการภายในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น แต่ยังส่งเสริมให้ครู นักเรียน และบุคลากร ได้พัฒนาทักษะดิจิทัลที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตและการเรียนรู้ในอนาคต โดยเฉพาะในเรื่องการสื่อสารข้ามเวลาและสถานที่ การร่วมมือแก้ปัญหา และการสร้างองค์ความรู้ร่วมกันอย่างเป็นระบบ

แนวทางที่ 2.2 สร้างหน่วยงานสนับสนุนในการให้คำปรึกษาด้านเทคโนโลยีดิจิทัล การจัดตั้ง หน่วยงานสนับสนุนด้านเทคโนโลยีดิจิทัลภายในสถานศึกษา “การจัดตั้ง Smart Teachers Support Team หรือ ทีมงานสนับสนุนด้านดิจิทัล ให้มีหน้าที่ให้คำปรึกษา แนะนำการใช้เครื่องมือหรือแพลตฟอร์มต่าง ๆ ช่วยเหลือด้านเทคนิค ตลอดจนออกแบบแนวทางการนำเทคโนโลยีไปใช้ให้เหมาะสมกับบริบทการเรียนการสอนเป็นหนึ่งในวิธีการที่ช่วยพัฒนาภาวะดิจิทัลของครู” (ผู้เชี่ยวชาญ 5, สัมภาษณ์) หน่วยงานนี้ควรประกอบด้วยครูหรือบุคลากรที่มีความรู้ด้านดิจิทัล และมีทักษะในการสื่อสาร ถ่ายทอด และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี บทบาทสำคัญของหน่วยงานดังกล่าวคือการ เป็นพี่เลี้ยงบ่มเพาะทางเทคโนโลยี (Digital Coach) สำหรับครูและบุคลากร ไม่ว่าจะเป็นการช่วยเตรียมหรือให้คำแนะนำในด้านสื่อการสอนออนไลน์ แนะนำเทคนิคการใช้เครื่องมือดิจิทัลในชั้นเรียน หรือให้คำปรึกษาในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนผ่านแพลตฟอร์มต่าง ๆ ทั้งนี้ยังสามารถ

จัดอบรมขนาดเล็ก (Mini Workshop) อย่างต่อเนื่อง และผลิตคู่มือหรือคลิปวิดีโอสั้น ๆ เพื่อให้เข้าถึงการเรียนรู้ได้ง่ายและยืดหยุ่นตามความสะดวกของผู้ใช้ การมีหน่วยงานสนับสนุนเช่นนี้ยังส่งผลต่อการพัฒนาองค์กรโดยรวม เพราะทำให้การใช้เทคโนโลยีในโรงเรียนมีทิศทางเดียวกัน มีมาตรฐาน และสามารถติดตามความก้าวหน้าได้อย่างเป็นระบบ ผู้บริหารเองก็สามารถรับข้อมูลปัญหาและข้อเสนอแนะจากหน่วยงานนี้ไปใช้ในการวางแผนและตัดสินใจในเชิงนโยบายได้อย่างแม่นยำยิ่งขึ้น

แนวทางที่ 2.3 กำหนดประเด็นในการพัฒนางาน (KPI) เพื่อติดตามผลการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนและการทำงาน “การใช้เทคโนโลยีให้เกิดประสิทธิภาพ จำเป็นต้องมีระบบติดตามและประเมินผลที่ชัดเจน ซึ่งสามารถทำได้ผ่านการกำหนดตัวชี้วัดหรือประเด็นในการพัฒนางาน (KPI – Key Performance Indicators) ที่เหมาะสม” (ผู้เชี่ยวชาญ 6, สัมภาษณ์) การกำหนด KPI ช่วยให้โรงเรียนสามารถวัดความก้าวหน้าในการใช้เทคโนโลยีของครูและบุคลากรได้อย่างเป็นระบบ เช่น การกำหนดร้อยละของครูที่ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการสอนเป็นประจำ หรือจำนวนกิจกรรมที่เกิดจากการทำงานร่วมกันผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ นอกจากนี้ยังอาจวัดได้จากการมีส่วนร่วมในการอบรมด้านเทคโนโลยีของครู หรือการเป็นพี่เลี้ยงให้กับเพื่อนครูในด้านการใช้เครื่องมือดิจิทัลสำหรับงานด้านการบริหารและการจัดการภายใน KPI ที่ควรกำหนดอาจรวมถึงจำนวนครั้งที่มีการใช้ระบบสารสนเทศในการจัดทำเอกสารราชการ เช่น ระบบรายงานผล ระบบแจ้งเวียนข้อมูล หรือระบบขออนุญาตต่าง ๆ ผ่านช่องทางออนไลน์ ตลอดจนระดับความพึงพอใจของครูต่อระบบเหล่านี้ ซึ่งสะท้อนถึงประสิทธิภาพและความสะดวกในการใช้งานการมี KPI ที่ชัดเจนไม่เพียงช่วยให้สามารถประเมินผลลัพธ์ของการนำเทคโนโลยีมาใช้ได้อย่างเป็นรูปธรรม แต่ยังเป็นแรงกระตุ้นให้บุคลากรในองค์กรตระหนักถึงเป้าหมายร่วมกัน และมุ่งมั่นพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง การกำหนดประเด็นในการพัฒนางานด้วยตัวชี้วัดที่เหมาะสม ถือเป็นเครื่องมือสำคัญในการติดตามผลและขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยีภายในสถานศึกษา ช่วยให้ครูและบุคลากรสามารถพัฒนาและปรับปรุงการทำงานของตนให้มีคุณภาพสูงขึ้น พร้อมรองรับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วในยุคดิจิทัลได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน

แนวทางที่ 2.4 ปรับเปลี่ยนรูปแบบการดำเนินกิจกรรมภายในสถานศึกษาให้มีความยืดหยุ่นและพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ แนวทางนี้เริ่มต้นได้จากการออกแบบกิจกรรมให้สามารถดำเนินการได้ทั้งในรูปแบบ ออนไลน์ หรือผสมผสาน (Hybrid) โดยคำนึงถึงความพร้อมของผู้เรียน ครู และสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา เช่น การสอนผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ การประชุมผู้ปกครองออนไลน์ การจัดประชุมผู้ปกครองผ่านระบบวิดีโอคอล หรือการจัดอบรมครูในรูปแบบที่สามารถเรียนย้อนหลังได้ตามความสะดวก สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นแนวทางที่ช่วยให้กิจกรรมไม่สะดุดและยังคงคุณค่าได้อย่างเต็มที่ นอกจากนี้ “ควรเปิดโอกาส

ให้ครูและนักเรียนมีส่วนร่วมในการออกแบบกิจกรรมมากขึ้น เพื่อให้สามารถปรับเปลี่ยนเนื้อหาวิธีการ หรือเครื่องมือให้สอดคล้องกับความต้องการและสถานการณ์” (ผู้เชี่ยวชาญ 1, สัมภาษณ์) ได้ อย่างแท้จริง โรงเรียนควรส่งเสริมให้เกิดการใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือหลักในการออกแบบกิจกรรม เช่น การใช้แพลตฟอร์มออนไลน์ในการสื่อสารและวางแผน การใช้แอปพลิเคชันในการประเมินผล หรือการใช้สื่อดิจิทัลในการสื่อสารผลการดำเนินงานกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง สิ่งสำคัญคือการเปลี่ยนมุมมองจากการทำกิจกรรมตามปฏิทินปฏิบัติงานไปสู่ "การออกแบบประสบการณ์การเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อสถานการณ์" ซึ่งต้องอาศัยการทำงานร่วมกันระหว่างครู ผู้บริหาร และนักเรียนอย่างต่อเนื่อง พร้อมทั้งการประเมินและปรับปรุงกิจกรรมให้มีความทันสมัยและเหมาะสมอยู่เสมอ

แนวทางที่ 2.5 จัดหลักสูตรอบรมที่ครอบคลุมทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลพื้นฐานและทักษะจำเป็นแต่ละสายงานเป็นแนวทางเชิงกลยุทธ์ที่จะช่วยยกระดับขีดความสามารถของบุคลากร และขับเคลื่อนองค์กรไปสู่เป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ บุคลากรในองค์กรควรได้รับการปลูกฝัง ทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลพื้นฐาน (Basic Digital Literacy) ซึ่งเปรียบเสมือนรากฐานสำคัญทั้งในการดำเนินชีวิตประจำวันและทำงานในยุคดิจิทัลได้อย่างมั่นใจและปลอดภัย หลักสูตรพื้นฐานควรอาจมุ่งเน้นด้านความเข้าใจในระบบปฏิบัติการและโปรแกรมสำนักงาน การใช้งานคอมพิวเตอร์ แท็บเล็ต หรือสมาร์ทโฟนได้อย่างคล่องแคล่ว รวมถึงการใช้โปรแกรมประมวลผลคำ ตารางคำนวณ และการนำเสนอข้อมูล การจัดการข้อมูลและไฟล์ให้เป็นระเบียบ จัดเก็บ ค้นหา และสำรองข้อมูลทั้งในรูปแบบออนไลน์และออฟไลน์ เพื่อให้การเข้าถึงข้อมูลเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและปลอดภัย หรือการใช้เครื่องมือสื่อสารและทำงานร่วมกันแบบดิจิทัลเพื่อให้การสื่อสารภายในองค์กรและภายนอกเป็นไปอย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพ นอกเหนือจากทักษะพื้นฐาน การจัดหลักสูตรอบรมควรออกแบบให้มีความยืดหยุ่นและตอบโจทย์ความต้องการเฉพาะของแต่ละสายงาน เพื่อให้บุคลากรสามารถนำทักษะที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด ตัวอย่างเช่น ข้าราชการครูกับการใช้แพลตฟอร์มสำหรับการเรียนรู้ในการตอบสนองนโยบายการเรียนรู้ที่หลากหลาย หรือในกรณีของผู้บริหารผู้บริหารและผู้นำ ก็มีความจำเป็นต้องมีทักษะในการตัดสินใจโดยใช้ข้อมูล การเข้าใจแนวโน้มเทคโนโลยีตลอดจนการสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เปิดรับนวัตกรรม เป็นต้น “การจัดหลักสูตรอบรมที่ครอบคลุมทั้งทักษะดิจิทัลพื้นฐานและทักษะจำเป็นเฉพาะสำหรับแต่ละสายงาน ไม่ใช่เพียงการเติมเต็มช่องว่างทางความรู้ แต่เป็นการลงทุนในอนาคตขององค์กร” (ผู้เชี่ยวชาญ 4, สัมภาษณ์) เพื่อให้มีทักษะดิจิทัลที่พร้อมต่อความเปลี่ยนแปลงในโลกปัจจุบันและยังสามารถเพิ่มขีดความสามารถเพื่อให้องค์กรอยู่รอดได้ในยุคดิจิทัลได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน

3. ด้านความรู้ด้านเทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Literacy)

แนวทางที่ 3.1 ปรับปรุงกระบวนการอนุมัติขอไปอบรมหรือพัฒนาตนเองให้มีความสะดวก รวดเร็ว และเข้าถึงได้ง่าย เพื่อส่งเสริมให้ครูและบุคลากรสามารถเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาได้อย่างคล่องตัว การพัฒนาศักยภาพของครูและบุคลากรทางการศึกษาเป็นหัวใจสำคัญของการยกระดับคุณภาพการเรียนการสอน การส่งเสริมให้บุคลากรเข้าร่วมกิจกรรมอบรมหรือพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง จึงจำเป็นต้องมีระบบสนับสนุนที่มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับบริบทการทำงานจริง “หนึ่งในแนวทางสำคัญคือการปรับปรุงกระบวนการอนุมัติขอไปอบรมหรือพัฒนาให้มีความสะดวก รวดเร็ว และไม่เป็นอุปสรรคต่อการเข้าร่วมกิจกรรม โรงเรียนหรือหน่วยงานทางการศึกษาควรพิจารณาจัดขั้นตอนการขออนุมัติที่ซ้ำซ้อน และสร้างระบบอนุมัติแบบดิจิทัล” (ผู้เชี่ยวชาญ 3, สัมภาษณ์) เช่น การยื่นเอกสารผ่านระบบออนไลน์ การใช้แบบฟอร์มอิเล็กทรอนิกส์ที่สามารถกรอกและส่งได้ง่ายจากทุกอุปกรณ์ รวมถึงการแจ้งผลอนุมัติผ่านแอปพลิเคชันหรืออีเมลอย่างชัดเจนและรวดเร็ว ระบบเหล่านี้จะช่วยให้ผู้ขอสามารถดำเนินการได้ด้วยตนเองโดยไม่ต้องพิมพ์เอกสารจำนวนมากหรือเดินเอกสารจากฝ่ายหนึ่งไปอีกฝ่ายหนึ่ง นอกจากนี้ควรกำหนดแนวทางอนุมัติที่ยืดหยุ่นและชัดเจน เช่น การแบ่งประเภทกิจกรรมอบรมตามระดับความสำคัญ หรือการจัดลำดับความเร่งด่วนของเอกสาร โดยอาจกำหนดระยะเวลาอนุมัติที่แน่นอน ทั้งนี้เพื่อให้ผู้ขอสามารถวางแผนและเตรียมตัวเข้าร่วมกิจกรรมได้อย่างไม่ติดขัด การมีระบบอนุมัติที่มีประสิทธิภาพเช่นนี้จะทำให้ครูรู้สึกว่าการพัฒนาตนเองเป็นสิ่งที่ทำได้จริง ไม่ใช่ภาระหรืออุปสรรค และยังช่วยส่งเสริมบรรยากาศของการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องภายในองค์กร เมื่อครูสามารถเข้าถึงโอกาสในการพัฒนาได้โดยง่าย ครูก็จะมีความมั่นใจในการปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

แนวทางที่ 3.2 คัดสรรบุคลากรแกนนำในการอบรมพัฒนาและกลับมาถ่ายทอดให้กับครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้ การพัฒนาอย่างยั่งยืนในสถานศึกษาจำเป็นต้องมีระบบการถ่ายทอดความรู้ที่มีประสิทธิภาพ การคัดเลือกบุคลากรแกนนำในการเข้ารับการอบรมและพัฒนาตนเอง เพื่อนำความรู้กลับมาแบ่งปันและขยายผลให้กับครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้ ถือเป็นกลยุทธ์ที่ช่วยให้การพัฒนาเกิดขึ้นอย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง “กระบวนการคัดเลือกบุคลากรแกนนำควรมีหลักเกณฑ์ที่ชัดเจน โดยเน้นผู้ที่มีความสนใจในการพัฒนา มีพื้นฐานความรู้ด้านเทคโนโลยี มีทักษะในการสื่อสารและถ่ายทอดความรู้ และสามารถทำงานร่วมกับเพื่อนครูได้อย่างสร้างสรรค์ เมื่อผ่านการอบรมแล้ว บุคลากรแกนนำเหล่านี้จะเป็นทรัพยากรบุคคลที่สำคัญในการผลักดันการเปลี่ยนแปลงด้านดิจิทัลภายในสถานศึกษา” (ผู้เชี่ยวชาญ 6, สัมภาษณ์) บุคลากรแกนนำควรได้รับการสนับสนุนให้ถ่ายทอดความรู้อย่างต่อเนื่องภายหลังจากการอบรม ด้วยการจัดกิจกรรมถ่ายทอดองค์ความรู้ใน

รูปแบบที่หลากหลาย เช่น การจัดเวิร์กช็อปภายในกลุ่มสาระฯ การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อเผยแพร่ความรู้ให้เพื่อนครูได้เรียนรู้ในเวลาที่เหมาะสม ทั้งนี้โรงเรียนอาจมอบหมายบทบาทให้บุคลากรแกนนำเป็นที่ปรึกษาประจำกลุ่มสาระฯ หรือร่วมพัฒนาโครงการนวัตกรรมการเรียนรู้ เพื่อให้เกิดการพัฒนาเชิงลึกและยั่งยืนยิ่งขึ้น ในระยะยาวควรมีการติดตามผลการถ่ายทอดความรู้ของบุคลากรแกนนำ เช่น การประเมินจากผู้เข้าร่วมอบรม การเก็บข้อมูลความเปลี่ยนแปลงจากการนำไปใช้จริง รวมถึงการให้โอกาสบุคลากรแกนนำได้เข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาในระดับที่สูงขึ้น เช่น การเป็นวิทยากรร่วมในระดับเขตพื้นที่ หรือการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับโรงเรียนอื่น เพื่อยกระดับศักยภาพของตนเองและขยายเครือข่ายทางวิชาชีพให้กว้างขวางยิ่งขึ้น การคัดสรรและพัฒนาบุคลากรแกนนำให้มีบทบาทสำคัญในการถ่ายทอดองค์ความรู้ ไม่เพียงช่วยกระจายโอกาสการพัฒนาได้อย่างทั่วถึง แต่ยังสร้างวัฒนธรรมของการเรียนรู้ร่วมกันในองค์กร และเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่เครือข่ายครูในระดับโรงเรียนและชุมชนวิชาชีพได้อย่างยั่งยืน

แนวทางที่ 3.3 ใช้รูปแบบการเรียนรู้ที่ผสมผสานระหว่างการเรียนรู้แบบออนไลน์และออนไลน์ เพื่อให้บุคลากรสามารถเรียนรู้ได้ตามความสะดวก และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้จริงในบริบทของตนเอง รูปแบบการจัดอบรมแบบเดิมที่จำกัดอยู่เพียงการเข้าอบรมในสถานที่หนึ่ง ๆ และในเวลาที่กำหนดนั้น อาจไม่ตอบสนองต่อความหลากหลายของบริบทและภาระงานของครูและบุคลากรในปัจจุบัน “การใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสาน หรือ Blended Learning จึงเป็นทางเลือกที่ตอบโจทย์ทั้งด้านความยืดหยุ่น และความสามารถในการนำไปใช้จริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ บุคลากรสามารถเลือกใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสาน” (ผู้เชี่ยวชาญ 4, สัมภาษณ์) โดยการเรียนรู้แบบออนไลน์เปิดโอกาสให้บุคลากรสามารถเข้าถึงเนื้อหาได้ในเวลาที่เหมาะสมสะดวก ไม่ว่าจะเป็นในรูปแบบวิดีโอ บทเรียนดิจิทัล หรือการเข้าร่วมเวิร์กช็อปผ่านระบบวิดีโอคอล ซึ่งเหมาะกับการปูพื้นฐานความรู้เบื้องต้น และกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ขณะที่การเรียนรู้แบบออนไลน์จะเน้นการปฏิบัติจริง การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ และการแก้ไขปัญหา ร่วมกัน ซึ่งเสริมสร้างความเข้าใจที่ลึกซึ้งและเชื่อมโยงกับบริบทการทำงานในชีวิตจริง เพื่อให้การเรียนรู้ในรูปแบบผสมผสานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โรงเรียนควรวางแผนออกแบบหลักสูตรอบรมให้เหมาะสมกับเนื้อหาและวัตถุประสงค์แต่ละด้าน พร้อมทั้งสนับสนุนด้านเทคโนโลยีและเครื่องมือที่จำเป็น เช่น การเข้าถึงแพลตฟอร์มการเรียนรู้ออนไลน์ การจัดหาพี่เลี้ยงหรือที่ปรึกษาวิชาการออนไลน์ รวมถึงการประเมินผลการเรียนรู้ทั้งในด้านความรู้และการนำไปใช้จริงในโรงเรียน

แนวทางที่ 3.4 ส่งเสริมให้ครูพัฒนาความรู้และทักษะด้านเทคโนโลยีผ่านการฝึกอบรมเกี่ยวกับการใช้ฮาร์ดแวร์หรือซอฟต์แวร์ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน การพัฒนาครูให้มีความรู้และทักษะด้านเทคโนโลยีที่ใช้ในการทำงานเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะการฝึกอบรมที่เน้นการใช้ฮาร์ดแวร์และซอฟต์แวร์ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน ไม่ว่าจะเป็นอุปกรณ์พื้นฐาน เช่น คอมพิวเตอร์ โปรเจกเตอร์ สมาร์ทบอร์ด หรือซอฟต์แวร์เพื่อการเรียนรู้ เช่น โปรแกรมนำเสนอข้อมูล (PowerPoint, Canva) แพลตฟอร์มการเรียนออนไลน์ (Google Classroom, Microsoft Teams) เครื่องมือสร้างสื่อการเรียนรู้ (Kahoot, Quizizz) ตลอดจนแอปพลิเคชันช่วยวัดผลและประเมินผล การเรียนรู้ของนักเรียน “การจัดฝึกอบรมอย่างเป็นระบบ จะช่วยให้ครูสามารถใช้งานอุปกรณ์และโปรแกรมต่าง ๆ ได้อย่างมั่นใจและเกิดประโยชน์สูงสุดในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้” (ผู้เชี่ยวชาญ 1, สัมภาษณ์) ไม่ว่าจะเป็นการเรียนในห้องเรียนปกติ หรือการเรียนในรูปแบบออนไลน์หรือผสมผสาน สิ่งสำคัญในการส่งเสริมการฝึกอบรมด้านเทคโนโลยี คือ ต้องสอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน ความพร้อมของครู และความต้องการของผู้เรียน โดยอาจจัดอบรมแบบเข้มข้น การอบรมระยะสั้นออนไลน์ หรือการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการภายในโรงเรียน พร้อมทั้งสนับสนุนให้มีระบบติดตามผลการนำเทคโนโลยีไปใช้จริงในชั้นเรียน เพื่อให้การฝึกอบรมไม่เพียงกิจกรรมเชิงทฤษฎี แต่สามารถแปรเปลี่ยนเป็นผลลัพธ์ที่จับต้องได้

แนวทางที่ 3.5 พุฒยแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ให้ความรู้ด้านการรู้เท่าทันสื่อและการป้องกันภัยออนไลน์แก่ครูแบบกัลยาณมิตร หนึ่งในแนวทางที่ทรงประสิทธิภาพและเข้าถึงหัวใจครูได้ดีที่สุด คือ “การสร้างพื้นที่ปลอดภัยสำหรับการพัฒนาศักยภาพและเข้าถึงหัวใจครู” (ผู้เชี่ยวชาญ 2, สัมภาษณ์) ในพื้นที่แห่งนี้ ครูสามารถถ่ายทอดเหตุการณ์จริงที่เคยเผชิญ ปัญหาที่พบเจอ และแนวทางการแก้ไขที่เกี่ยวข้องกับการใช้สื่อและเทคโนโลยี ทั้งในชีวิตประจำวันและในการจัดการเรียนการสอน กิจกรรมเหล่านี้สามารถออกแบบได้อย่างหลากหลาย เพื่อให้เหมาะสมกับความสนใจและบริบทของครูแต่ละกลุ่ม ไม่ว่าจะเป็น การประชุมกลุ่มย่อย เพื่อแลกเปลี่ยนในประเด็นเฉพาะทาง การอบรมเชิงปฏิบัติการที่เน้นการลงมือปฏิบัติและแก้ไขปัญหาจำลองหรือเสวนาแลกเปลี่ยนเชิงประเด็น ที่มีผู้เชี่ยวชาญหรือครูต้นแบบผู้มีประสบการณ์มาร่วมแบ่งปันความรู้และมุมมองใหม่ๆ การมีบุคคลเหล่านี้มาร่วมวงสนทนา จะช่วยให้บทสนทนามีมิติมากขึ้น และเป็นโอกาสให้ครูได้ซักถาม แสดงความคิดเห็น และร่วมกันค้นหาแนวทางป้องกันหรือแนวปฏิบัติที่เหมาะสมที่สุดสำหรับสถานศึกษาและห้องเรียนของตน การสร้าง

พื้นที่แห่งการเปิดใจและการเรียนรู้จากประสบการณ์เช่นนี้เป็นการสร้างภูมิคุ้มกันดิจิทัลให้แก่ครูอย่างยั่งยืน เมื่อครูมีความเข้าใจอย่างถ่องแท้และมั่นใจในการรับมือกับความท้าทายในโลกดิจิทัล พวกเขาจะสามารถทำหน้าที่เป็นผู้นำทางความรู้และเป็นแบบอย่างที่ดีในการนำพานักเรียนไปสู่การเป็นพลเมืองดิจิทัลที่รู้เท่าทันและปลอดภัยต่อไป

4. ด้านการเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล (Digital Citizenship)

แนวทางที่ 4.1 จัดกิจกรรมอบรมหรือเสวนาเกี่ยวกับกฎหมายดิจิทัล เช่น พ.ร.บ. คอมพิวเตอร์ฯ การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (PDPA) และจริยธรรมในการใช้สื่อสังคมออนไลน์ เพื่อให้บุคลากรตระหนักถึงผลกระทบของการกระทำในโลกดิจิทัล การใช้เทคโนโลยีอย่างมีความรู้เท่าทัน กลายเป็นทักษะจำเป็นสำหรับครูและบุคลากรทุกระดับ โดยเฉพาะเมื่อการกระทำในโลกออนไลน์สามารถก่อให้เกิดผลกระทบทั้งในเชิงกฎหมายและจริยธรรมอย่างไม่คาดคิด “สถานศึกษาสามารถจัดกิจกรรมอบรมหรือเสวนาเกี่ยวกับกฎหมายดิจิทัล หรือปรับเปลี่ยนช่องทางการให้ความรู้มาใช้ พอดแคสต์ (Podcast) ในการให้ความรู้ด้านการเป็นพลเมืองดิจิทัลก็เป็นหนึ่งในแนวทางสำคัญในการสร้างความเข้าใจ และเสริมสร้างความตระหนักรู้ในเรื่องนี้อย่างเป็นระบบและทันสมัย” (ผู้เชี่ยวชาญ 5, สัมภาษณ์) เนื้อหาที่ควรนำมาจัดอบรม ได้แก่ พ.ร.บ.ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2560 ซึ่งครอบคลุมการใช้ข้อมูลเท็จ การโจมตีระบบคอมพิวเตอร์ และการละเมิดสิทธิของผู้อื่นผ่านช่องทางดิจิทัล อีกทั้งควรให้ความรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (PDPA) ซึ่งเป็นกฎหมายใหม่ที่ส่งผลโดยตรงต่อการจัดการข้อมูลของนักเรียน ผู้ปกครอง และบุคลากรในโรงเรียน รวมไปถึงการอภิปรายเรื่องจริยธรรมในการใช้สื่อสังคมออนไลน์ เช่น การโพสต์ การแชร์ข้อมูลส่วนตัว การให้ความคิดเห็น หรือการนำภาพนักเรียนมาใช้โดยไม่ได้รับอนุญาต นอกจากนี้ ควรเชิญผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมายหรือเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาให้ความรู้โดยตรง เพื่อเสริมความถูกต้องและความน่าเชื่อถือ การสร้างความเข้าใจในกฎหมายดิจิทัลและจริยธรรมออนไลน์อย่างต่อเนื่อง จะช่วยให้บุคลากรสามารถใช้เทคโนโลยีอย่างมีความรับผิดชอบ ลดความเสี่ยงต่อการละเมิดสิทธิของผู้อื่นโดยไม่รู้ตัว และยกระดับมาตรฐานการทำงานในโรงเรียนให้เป็นไปอย่างปลอดภัย มีจริยธรรม และสอดคล้องกับกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ซึ่งนอกจากจะเป็นการป้องกันปัญหาในระดับบุคคลแล้ว ยังเป็นการเสริมสร้างภาพลักษณ์ของโรงเรียนในฐานะองค์กรที่ให้ความสำคัญกับการดำเนินงานในโลกยุคดิจิทัลอย่างมีวิจารณญาณและเป็นธรรม

แนวทางที่ 4.2 สร้างนโยบายหรือแนวปฏิบัติภายในองค์กรที่สนับสนุนการเป็นพลเมืองดิจิทัล การจัดทำนโยบายหรือแนวปฏิบัติภายในองค์กรที่ส่งเสริมความเป็นพลเมืองดิจิทัลอย่างรอบด้าน โดยเฉพาะการเป็นพลเมืองดิจิทัล (Digital Citizen) ที่ผู้ที่ใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างมีจริยธรรม มีความรับผิดชอบ เคารพสิทธิของผู้อื่น และรู้เท่าทันข้อมูลข่าวสารบนโลกออนไลน์ ดังนั้นนโยบายภายในองค์กรควรครอบคลุมเรื่องสำคัญ เช่น การใช้เทคโนโลยีอย่างปลอดภัยและสร้างสรรค์ การรักษาความลับและข้อมูลส่วนบุคคล การเคารพทรัพย์สินทางปัญญา การป้องกันภัยออนไลน์ และการแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมบนสื่อสังคมออนไลน์ “แนวปฏิบัติเหล่านี้สามารถเริ่มต้นได้จากการรณรงค์ให้เกิดความตระหนักรู้ในองค์กรผ่านกิจกรรม เช่น การอบรมเชิงปฏิบัติการ การให้ความรู้เรื่องสิทธิและความรับผิดชอบทางดิจิทัล การจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ หรือการจัดทำคู่มือแนวทางการใช้งานเทคโนโลยีในโรงเรียนอย่างเหมาะสม” (เชี่ยวชาญ 4, สัมภาษณ์) นอกจากนี้ การจัดให้มีช่องทางสำหรับแจ้งเหตุหรือปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคโนโลยี เช่น การละเมิดสิทธิ หรือภัยคุกคามออนไลน์ ก็เป็นส่วนหนึ่งของนโยบายที่ช่วยเสริมสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่ปลอดภัย การส่งเสริมแนวทางดังกล่าวควรอยู่ภายใต้ความร่วมมือระหว่างผู้บริหาร ครู นักเรียน และผู้ปกครอง เพื่อให้เกิดความเข้าใจร่วมกัน และสามารถปฏิบัติได้จริงในทุกระดับ เมื่อองค์กรมีกรอบแนวคิดและแนวปฏิบัติที่ชัดเจน การพัฒนาสู่การเป็นพลเมืองดิจิทัลที่มีคุณภาพก็จะไม่ใช่เพียงความคาดหวัง แต่จะกลายเป็นวัฒนธรรมที่เข้มแข็งขององค์กรในระยะยาว ทั้งนี้การสร้างนโยบายหรือแนวปฏิบัติที่ส่งเสริมพลเมืองดิจิทัลในองค์กร เป็นการวางรากฐานสำคัญในการใช้เทคโนโลยีอย่างรับผิดชอบ ปลอดภัย และมีคุณธรรม ซึ่งจะส่งผลดีต่อทั้งบุคลากรและนักเรียนในยุคที่โลกออนไลน์เป็นพื้นที่สำคัญของการเรียนรู้และการใช้ชีวิตอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

แนวทางที่ 4.3 ส่งเสริมให้ครูมีทักษะในการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพในสภาพแวดล้อมดิจิทัล รวมถึงการเข้าใจความหลากหลายทางวัฒนธรรมและความคิดเห็นในโลกออนไลน์ ครูในฐานะผู้นำด้านการเรียนรู้จึงจำเป็นต้องมีทักษะในการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะในสภาพแวดล้อมออนไลน์ที่มีความรวดเร็ว และเต็มไปด้วยความหลากหลายของผู้คน ความสามารถในการถ่ายทอดข้อความให้เข้าใจง่าย เหมาะสมกับผู้รับ และไม่ก่อให้เกิดความขัดแย้งเป็นทักษะสำคัญที่ควรส่งเสริมให้ครูทุกคนมีอย่างต่อเนื่อง ทักษะการสื่อสารในยุคดิจิทัลยังรวมถึงการเลือกใช้ช่องทางที่เหมาะสมและความสุภาพ ไปจนถึงการรู้จักฟังความคิดเห็นผู้อื่น โดยเฉพาะในโลกออนไลน์ที่ผู้ใช้งานมีพื้นฐาน ความเชื่อ และวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน “ครูจึงควรมีความเข้าใจ

และเคารพความหลากหลายเหล่านี้ เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีในการสื่อสารเชิงบวกแก่ผู้เรียน” (ผู้เชี่ยวชาญ 3, สัมภาษณ์) การส่งเสริมครูให้มีทักษะด้านนี้สามารถดำเนินการได้หลายแนวทาง เช่น การจัดอบรมเกี่ยวกับการสื่อสารในยุคดิจิทัล การฝึกใช้แพลตฟอร์มต่าง ๆ อย่างเหมาะสม การวิเคราะห์ตัวอย่างการสื่อสารที่ประสบความสำเร็จหรือก่อให้เกิดความเข้าใจผิด ตลอดจนการสร้างเวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับครูต่างวัฒนธรรม ทั้งในระดับโรงเรียนหรือในระดับเขตพื้นที่ นอกจากนี้ยังควรส่งเสริมให้ครูตระหนักถึงบทบาทของตนในโลกออนไลน์ ซึ่งไม่ได้จำกัดอยู่เฉพาะในห้องเรียน แต่ขยายไปถึงบทบาทในชุมชนเสมือนจริง เช่น การแสดงความคิดเห็นในสื่อสังคมออนไลน์ การสื่อสารกับผู้ปกครอง หรือแม้แต่การสร้างสื่อการสอนที่เผยแพร่สู่สาธารณะ การสื่อสารที่มีมารยาท ชัดเจน และให้เกียรติผู้อื่นจะช่วยส่งเสริมภาพลักษณ์ที่ดีต่อวิชาชีพ และสร้างบรรยากาศของการเรียนรู้ร่วมกันในโลกดิจิทัล

แนวทางที่ 4.4 ประชุมชี้แจงสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับกฎหมายและความปลอดภัยในโลกดิจิทัล รวมไปถึงการใช้สื่อดิจิทัลอย่างเหมาะสม การสื่อสารของบุคลากรทางการศึกษา ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายและความปลอดภัยในโลกดิจิทัลจึงเป็นเรื่องที่ไม่อาจมองข้ามได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบริบทของสถานศึกษา ซึ่งเป็นพื้นที่ปลูกฝังทัศนคติ ค่านิยม และความรับผิดชอบต่อสังคมให้กับเยาวชน หนึ่งในแนวทางที่มีประสิทธิภาพในการสร้างความตระหนักรู้ในประเด็นดังกล่าว คือการใช้เวทีการประชุมที่จัดขึ้นตามวาระต่าง ๆ ในสถานศึกษา ไม่ว่าจะเป็นการประชุมเพื่อชี้แจงนโยบาย การนัดหมายการดำเนินงานตามปฏิทินการศึกษา หรือกิจกรรมประจำเดือน ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่บุคลากรครูสามารถรวมตัวกันได้อย่างพร้อมเพรียง การประชุมจึงไม่ใช่เพียงเครื่องมือในการบริหารงานเท่านั้น แต่ยังเป็นโอกาสของผู้บริหารในการบ่มเพาะเจตคติ และส่งเสริมพฤติกรรมที่เหมาะสมในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ผู้บริหารควรวางแผนการประชุมอย่างรอบคอบ โดยอาจกำหนดช่วงต้นหรือช่วงท้ายของการประชุมให้เป็นเวลาสำหรับการชี้แจงหรือเสริมสร้างแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายดิจิทัล เช่น พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (PDPA) และจริยธรรมในการใช้สื่อออนไลน์ โดยเน้นย้ำให้ครูตระหนักถึงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการใช้งานที่ไม่เหมาะสม ทั้งในระดับส่วนบุคคลและองค์กร เช่น การแสดงความคิดเห็นที่ไม่เหมาะสมบนโซเชียลมีเดีย หรือการเผยแพร่ข้อมูลที่ละเมิดสิทธิผู้อื่น นอกจากนี้ “ผู้บริหารควรมีวิสัยทัศน์ในการสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เข้มแข็งผ่านการสื่อสารเชิงบวก ส่งเสริมให้ครูสามารถแยกแยะการใช้เทคโนโลยีเพื่อการทำงานออกจากการใช้งานในชีวิตส่วนตัวอย่างมีจริยธรรม” (ผู้เชี่ยวชาญ 1, สัมภาษณ์) และหากเกิดปัญหา

ความเข้าใจผิด หรือข้อขัดแย้ง การเลือกที่จะพูดคุยกับผู้บริหารหรือเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องโดยตรงย่อมดีกว่าการโพสต์ข้อความในพื้นที่สาธารณะ ซึ่งอาจนำไปสู่ความเสียหายต่อภาพลักษณ์ของโรงเรียนและต่อวิชาชีพครูเอง เมื่อผู้บริหารใช้โอกาสจากการประชุมอย่างสม่ำเสมอในการปลูกฝังแนวคิดเรื่องความปลอดภัยและจริยธรรมทางดิจิทัล ไม่เพียงแต่จะช่วยลดความเสี่ยงจากการกระทำที่อาจผิดกฎหมายหรือผิดวินัยเท่านั้น แต่ยังเป็นการสร้างความภาคภูมิใจในวิชาชีพ พัฒนาครูให้มีความพร้อมในการดำรงตนอย่างมีอาชีพในโลกยุคใหม่ และส่งเสริมให้เกิดวัฒนธรรมองค์กรที่เข้มแข็งและปลอดภัยทางดิจิทัลอย่างยั่งยืน

แนวทางที่ 4.5 กำหนดมาตรการป้องกันที่เหมาะสมหากบุคลากรใช้สื่อดิจิทัลในทางที่ไม่เหมาะสมและส่งผลกระทบต่อองค์กร ในยุคของการสื่อสารไร้พรมแดน เทคโนโลยีดิจิทัลและสื่อสังคมออนไลน์ได้กลายเป็นเครื่องมือสำคัญในการทำงาน การสื่อสาร และการแสดงออกของบุคลากรในองค์กรทุกระดับ โดยเฉพาะในบริบทของสถานศึกษาที่บุคลากรมีบทบาทสำคัญในการเป็นต้นแบบด้านคุณธรรม จริยธรรม และความรับผิดชอบต่อสังคม การใช้สื่อดิจิทัลจึงจำเป็นต้องอยู่ภายใต้กรอบของความเหมาะสมและความระมัดระวัง เพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบต่อภาพลักษณ์ ความน่าเชื่อถือ และความไว้วางใจที่สังคมมีต่อองค์กร การกำหนดมาตรการป้องกันจึงเป็นสิ่งจำเป็น เพื่อสร้างกลไกในการดูแลและควบคุมการใช้สื่อดิจิทัลของบุคลากร โดยเฉพาะเมื่อมีการใช้งานในลักษณะที่อาจก่อให้เกิดความเข้าใจผิด ความขัดแย้ง หรือกระทบต่อชื่อเสียงขององค์กร มาตรการเหล่านี้ควรประกอบด้วยหลักเกณฑ์ที่ชัดเจน โปร่งใส และสามารถบังคับใช้ได้จริง ภายใต้กรอบของกฎหมายและหลักธรรมาภิบาล แนวทางหนึ่งในการดำเนินการ นอกจากนี้อาจมีการแสดงออกถึงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม อันอาจส่งผลเสียต่อภาพลักษณ์ขององค์กรโดยตรงหรือโดยอ้อม ควรกำหนดกระบวนการสอบสวนที่เป็นธรรมและตรวจสอบได้ พร้อมมีบทลงโทษที่เหมาะสมตามระดับความรุนแรงของการกระทำ เช่น การพูดคุยหรือการดักเตือน หรือแม้กระทั่งการดำเนินการทางวินัยหากพบว่ามีผลกระทบที่ผิดกฎหมายหรือขัดต่อระเบียบของทางราชการ ดังนั้น “องค์กรควรเน้นการสร้างความเข้าใจและปลูกฝังจริยธรรมดิจิทัลให้กับบุคลากร” (ผู้เชี่ยวชาญ 6, สัมภาษณ์) การมีมาตรการป้องกันที่เหมาะสมและรอบด้าน จะช่วยให้องค์กรสามารถดูแลบุคลากรให้ดำเนินชีวิตดิจิทัลอย่างปลอดภัย มีความรับผิดชอบ และรักษาภาพลักษณ์ขององค์กรให้มั่นคงและน่าเชื่อถือในระยะยาว

5. ด้านดิจิทัลมายด์เซต (Digital Mindset)

แนวทางที่ 5.1 กำหนดแผนงานและเป้าหมายที่ชัดเจนในการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนและการทำงานในองค์กร และสื่อสารให้บุคลากรทุกฝ่ายอย่างชัดเจน และต่อเนื่อง “การขับเคลื่อนเป้าหมายนี้ให้เกิดผลลัพธ์ที่เป็นรูปธรรม จำเป็นต้องเริ่มต้นจากการกำหนดแผนงานและเป้าหมายที่ชัดเจน โดยผู้บริหารต้องมีวิสัยทัศน์ที่มุ่งเน้นการพัฒนาทางเทคโนโลยีในทุกมิติ” (ผู้เชี่ยวชาญ 6, สัมภาษณ์) ไม่ว่าจะเป็นการเลือกเครื่องมือและแพลตฟอร์มที่เหมาะสมกับผู้เรียนและครู การพัฒนาทักษะดิจิทัลของบุคลากร การจัดสรรงบประมาณและทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนการประเมินผลการใช้เทคโนโลยีอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ แผนงานควรมีลำดับขั้นตอนชัดเจน มีช่วงเวลาดำเนินการที่เป็นรูปธรรม และกำหนดผู้รับผิดชอบในแต่ละระดับอย่างชัดเจน นอกจากแผนงานที่ดีแล้ว สิ่งสำคัญที่จะทำให้การดำเนินงานเกิดพลังร่วมคือ การสื่อสารเชิงรุกจากผู้บริหารสู่บุคลากรทุกฝ่าย ซึ่งหมายถึงการส่งสารอย่างมีทิศทาง มีความต่อเนื่อง และมีเป้าหมายเพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกัน เช่น การชี้แจงเป้าหมายของการใช้เทคโนโลยีในโรงเรียนอย่างเป็นระบบ การตอบคำถามหรือข้อกังวลอย่างโปร่งใส การเปิดโอกาสให้ครูร่วมเสนอความคิดเห็นหรือแนวทางใหม่ ๆ รวมถึงการให้ข้อมูลที่ชัดเจนผ่านช่องทางที่หลากหลาย เช่น การประชุม การแจ้งเวียนออนไลน์ หรือแม้แต่คลิปวิดีโอสั้นจากผู้บริหารที่อธิบายแผนการพัฒนาอย่างเข้าใจง่าย การสื่อสารที่ดีจากผู้บริหาร ไม่เพียงช่วยลดความคลุมเครือหรือความวิตกกังวลของครูที่อาจรู้สึกไม่มั่นใจกับเทคโนโลยีใหม่ ๆ แต่ยังสร้างแรงจูงใจและทัศนคติที่ดีในการร่วมมือกันเปลี่ยนแปลงโรงเรียนให้ก้าวทันโลกสมัยใหม่ นอกจากนี้ ยังทำให้เกิดวัฒนธรรมองค์กรที่เชื่อมั่นในวิสัยทัศน์ของผู้นำ และพร้อมเดินหน้าไปด้วยกัน

แนวทางที่ 5.2 ส่งเสริมให้ครูมีโอกาสนในการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และเรียนรู้ผ่านชุมชนแลกเปลี่ยนเรียนรู้วิชาชีพ (PLC) ช่วยส่งต่อความรู้และประสบการณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ การส่งเสริมให้ครูได้เข้าร่วม “ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เป็นการสร้างโอกาสสำคัญในการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ แนวคิด และนวัตกรรม ในการจัดการเรียนรู้ระหว่างเพื่อนร่วมวิชาชีพ” (ผู้เชี่ยวชาญ 2, สัมภาษณ์) การดำเนินกิจกรรม PLC ช่วยให้ครูมีโอกาสสะท้อนการปฏิบัติงานจริง แลกเปลี่ยนปัญหา อุปสรรค และแนวทางแก้ไขอย่างตรงจุด ผ่านกระบวนการที่เน้นความร่วมมือและการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง ส่งผลให้ครูได้พัฒนาวิธีการสอนที่เหมาะสมกับบริบทของนักเรียน มีโอกาสทดลองนวัตกรรมใหม่ ๆ และได้รับข้อเสนอแนะที่สามารถนำไปปรับใช้ได้จริง ทั้งยังเป็นพื้นที่ปลอดภัยในการทดลองสิ่งใหม่ โดยไม่รู้สึกว่าจะต้องรับผิดชอบโดยลำพัง

นอกจากนี้ PLC ยังส่งเสริมการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในองค์กร เพราะเมื่อครูได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้กันอย่างต่อเนื่อง ความรู้และประสบการณ์ที่ได้จะไม่หยุดอยู่แค่ในชั้นเรียนใดชั้นเรียนหนึ่ง แต่สามารถถ่ายทอดข้ามระดับชั้น ข้ามกลุ่มสาระวิชา และกลายเป็นทุนความรู้ร่วมของโรงเรียน ช่วยลดความเหลื่อมล้ำด้านทักษะและเพิ่มโอกาสในการพัฒนาครูทุกคนอย่างเท่าเทียม ผู้บริหารควรมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมกิจกรรม PLC ทั้งในค่านโยบาย สนับสนุนเวลา ทรัพยากร และการยอมรับในความหลากหลายของรูปแบบการพัฒนา เช่น การประชุมย่อย การใช้สื่อดิจิทัลในการแลกเปลี่ยน หรือการจัดแสดงผลงานแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในระดับ โรงเรียนและเครือข่าย ความต่อเนื่องและความจริงจังในการส่งเสริมกิจกรรมเหล่านี้ จะทำให้ PLC ไม่เป็นเพียงกิจกรรมรายงานผล แต่เป็นกลไกในการพัฒนาวิชาชีพที่เกิดขึ้นจริงในทุกระดับของโรงเรียน

แนวทางที่ 5.3 แสดงตัวอย่าง (Role Model) ให้กับครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เห็นถึงการมีแนวความคิดดิจิทัลของผู้บริหารด้วยการใช้เทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการสถานศึกษา และเปิดรับนวัตกรรมใหม่ ๆ อย่างต่อเนื่อง “ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญที่ต้องเป็นแบบอย่าง (Role Model) ที่ชัดเจนในการเป็นผู้มีแนวความคิดดิจิทัลอย่างแท้จริง” (ผู้เชี่ยวชาญ 3, สัมภาษณ์) การแสดงให้เห็นถึงการใช้เทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการสถานศึกษา และการเปิดรับนวัตกรรมใหม่ ๆ อย่างต่อเนื่อง จะเป็นพลังขับเคลื่อนสำคัญในการสร้างแรงบันดาลใจและยกระดับศักยภาพของครูและบุคลากรทางการศึกษาให้พร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงในโลกยุคใหม่ ผู้บริหารที่เข้าใจและประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการบริหารจัดการสถานศึกษา จะสามารถแสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพและประสิทธิผลที่เป็นรูปธรรม ซึ่งจะกลายเป็นแบบอย่างให้กับบุคลากรได้เห็นและนำไปปรับใช้ ตัวอย่างของการใช้เทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพ ตัวอย่างเช่น การใช้ระบบบริหารจัดการข้อมูลสารสนเทศ การใช้แพลตฟอร์มการสื่อสารและการทำงานร่วมกัน การปรับใช้เครื่องมือประเมินผลและการรายงานดิจิทัล เป็นต้น นอกจากการใช้เทคโนโลยีที่มีอยู่แล้ว ผู้บริหารที่ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงคือผู้ที่ เปิดรับและส่งเสริม นวัตกรรมใหม่ๆ อยู่เสมอ การแสดงออกถึงการไม่ยึดติดกับวิธีการเดิมๆ แต่พร้อมทดลองและเรียนรู้ สิ่งใหม่ๆ จะเป็นพลังขับเคลื่อนให้สถานศึกษาเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้และสร้างสรรค์ ผู้บริหาร อาจารย์เริ่มโครงการนำร่องในการใช้เทคโนโลยีเกิดใหม่ เช่น ปัญญาประดิษฐ์ (AI) เพื่อช่วยในการวิเคราะห์พฤติกรรมการณ์การเรียนรู้ของนักเรียน หรือการใช้ Virtual Reality (VR) / Augmented Reality (AR) ในการสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่สมจริง แม้เทคโนโลยีเหล่านี้จะยังอยู่ในช่วงเริ่มต้นของการประยุกต์ใช้ แต่การที่ผู้บริหารกล้าที่จะเป็นผู้ริเริ่มและให้การสนับสนุน จะสร้างบรรยากาศที่

ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรกล้าที่จะทดลองสิ่งใหม่ๆ และพัฒนาทักษะตนเอง ตลอดจนการสนับสนุนการเรียนรู้และพัฒนาทักษะดิจิทัลของบุคลากรให้ได้พัฒนาความรู้และทักษะด้านดิจิทัลอย่างต่อเนื่อง ไม่ว่าจะเป็นการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ การสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ออนไลน์ หรือการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ (PLC) ที่เน้นการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และแนวปฏิบัติที่ดีในการใช้เทคโนโลยี การลงทุนในการพัฒนาบุคลากรคือการแสดงให้เห็นถึงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารที่เห็นคุณค่าของการยกระดับศักยภาพดิจิทัลของทั้งองค์กร

แนวทางที่ 5.4 ส่งเสริมให้บุคลากรมีทัศนคติที่เปิดรับการเรียนรู้เทคโนโลยีใหม่ๆ อยู่เสมอ โดยการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การตั้งเป้าหมายการเรียนรู้รายบุคคล และการให้รางวัลแก่ผู้ที่มีพัฒนาการด้านดิจิทัลอย่างต่อเนื่อง การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ร่วมกันเป็นรากฐานสำคัญในการส่งเสริมทัศนคติเชิงบวกต่อเทคโนโลยี การจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้เป็นวิธีการในการทำให้บุคลากรตระหนักว่าการเรียนรู้เทคโนโลยีไม่ใช่ภาระ แต่เป็นโอกาสในการเติบโตและแบ่งปันความรู้ องค์กรสามารถจัดกิจกรรมหลากหลายรูปแบบ เช่น เวทีนำเสนอ "Best Practices" ที่เปิดโอกาสให้บุคลากรที่ประสบความสำเร็จในการนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในการทำงานมานำเสนอผลงานและแบ่งปันประสบการณ์จริง สิ่งนี้ไม่เพียงสร้างแรงบันดาลใจ แต่ยังทำให้บุคลากรคนอื่นๆ มองเห็นภาพที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรมว่าเทคโนโลยีสามารถช่วยเพิ่มประสิทธิภาพและลดภาระงานได้อย่างไร การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ (PLCs): ส่งเสริมการรวมกลุ่มของบุคลากรที่มีความสนใจในเทคโนโลยีประเภทเดียวกัน เพื่อศึกษา ทดลอง และแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกันอย่างสม่ำเสมอ ชุมชนเหล่านี้จะเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนการเรียนรู้แบบ Peer-to-Peer และสร้างวัฒนธรรมแห่งการเรียนรู้ในองค์กร และเพื่อให้การเรียนรู้เทคโนโลยีเป็นไปอย่างมีทิศทางและวัดผลได้ การสนับสนุนให้บุคลากร ตั้งเป้าหมายการเรียนรู้รายบุคคล ก็เป็นอีกปัจจัยสำคัญที่ควรมีความสอดคล้องกับความต้องการขององค์กรและการพัฒนาสายอาชีพของบุคลากรเอง ซึ่งสามารถวางแผนผ่านแผนพัฒนารายบุคคล (Individual Development Plan: ID Plan) บุคลากรควรได้รับโอกาสในการวางแผนการเรียนรู้และพัฒนาทักษะดิจิทัลของตนเองร่วมกับหัวหน้างาน กำหนดทักษะที่ต้องการพัฒนาและกรอบเวลาที่ชัดเจน นอกจากการสนับสนุนและกำหนดทิศทางแล้ว การให้รางวัลแก่ผู้ที่มีพัฒนาการด้านดิจิทัลอย่างต่อเนื่อง เป็นกลไกสำคัญในการเสริมแรงเชิงบวกและสร้างขวัญกำลังใจ รางวัลไม่จำเป็นต้องเป็นตัวเงินเสมอไป แต่อาจรวมถึงการยกย่องชมเชยและมอบโอกาสในการเติบโต เช่น การประกาศเกียรติคุณบุคลากรที่มีพัฒนาการโดดเด่นด้านดิจิทัลในที่ประชุมองค์กร จดหมายข่าว หรือช่องทางการสื่อสารภายใน จะ

ช่วยสร้างความภาคภูมิใจและเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับผู้อื่น หรือการมอบโอกาสในการเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ด้านดิจิทัลในฐานะวิทยากร ผู้ฝึกสอน หรือพี่เลี้ยง (mentor) ให้กับเพื่อนร่วมงาน สิ่งนี้ไม่เพียงเป็นการยอมรับในความสามารถ แต่ยังช่วยเสริมสร้างความเป็นผู้นำและทักษะการสื่อสาร “การส่งเสริมให้บุคลากรมี ทักษะที่เปิดรับการเรียนรู้เทคโนโลยีใหม่ ๆ อย่างต่อเนื่อง คือการสร้างวัฒนธรรมองค์กรแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต (ผู้เชี่ยวชาญ 5, สัมภาษณ์)

แนวทางที่ 5.5 ปลุกฝังให้บุคลากรในองค์กรเข้าใจเทคโนโลยีดิจิทัลว่าไม่ใช่สิ่งที่มาแทนที่มนุษย์ แต่เป็นเครื่องมือที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานและการตัดสินใจ ทักษะที่ถูกต้องนี้จะช่วยลดความกังวลในการปรับตัว ส่งเสริมการเรียนรู้ และเปิดประตูสู่การใช้เทคโนโลยี เพื่อยกระดับศักยภาพขององค์กรและบุคลากรอย่างแท้จริง องค์กรต้องให้การสื่อสารที่ชัดเจนและสม่ำเสมอในการสร้างทัศนคติต่อการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการทำงาน การให้เทคโนโลยีเหล่านี้เข้ามาจัดการงานที่ต้องใช้เวลาหรือจัดการกับข้อมูลจำนวนมาก ช่วยให้บุคลากรประหยัดเวลาและพลังงาน และเปิดโอกาสให้มุ่งเน้นในงานที่ต้องใช้ความคิดสร้างสรรค์ การแก้ปัญหาที่ซับซ้อน การตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ และการปฏิสัมพันธ์กับผู้คน ซึ่งเป็นจุดแข็งที่เทคโนโลยีไม่สามารถเลียนแบบได้ เมื่อบุคลากรเข้าใจว่าเทคโนโลยีคือเครื่องมือ บุคลากรจะเริ่มมองเห็นคุณค่าและวิธีการนำไปใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานได้อย่างเป็นรูปธรรม “การปลุกฝังความเข้าใจว่าเทคโนโลยีดิจิทัลเป็นเครื่องมือที่ช่วยเสริมศักยภาพมนุษย์ มิใช่สิ่งทดแทน เป็นรากฐานสำคัญในการขับเคลื่อนองค์กรสู่ความสำเร็จในยุคดิจิทัล” (ผู้เชี่ยวชาญ 4, สัมภาษณ์) องค์กรควรสื่อสารอย่างต่อเนื่อง สร้างโอกาสให้บุคลากรได้สัมผัสและทดลองใช้เทคโนโลยีในบริบทงานของตนเอง และส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาทักษะดิจิทัลอย่างสม่ำเสมอ พวกเขาจะกลายเป็นบุคลากรที่มีศักยภาพสูงสุด พร้อมที่จะนำพาองค์กรก้าวไปข้างหน้าในโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

ตารางที่ 16 การสังเคราะห์ประเด็นหลักสำคัญที่สกัดได้จากบทสัมภาษณ์

ผู้เชี่ยวชาญ	ประเด็นหลักที่น่าสนใจ
1. นางสาวดี อายุเจริญ	- เผยแพร่ความรู้และขยายเครือข่ายทางวิชาการ - ฝึกอบรมอย่างเป็นระบบ - ปรับเปลี่ยนเนื้อหา วิธีการ หรือเครื่องมือให้สอดคล้องกับความต้องการและสถานการณ์ - สร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เข้มแข็งผ่านการสื่อสารเชิงบวก

ตารางที่ 16 (ต่อ)

ผู้เชี่ยวชาญ	ประเด็นหลักที่นำเสนอ
2. นายอาคม สุวรรณประเสริฐ	- พัฒนาระบบสารสนเทศดิจิทัล - สร้างพื้นที่ปลอดภัยสำหรับการพูดคุยแลกเปลี่ยนประสบการณ์ - สร้างโอกาสสำคัญในการแลกเปลี่ยนประสบการณ์แนวคิด และนวัตกรรม
3. รศ.ดร.อชิปต์ย์ บุญเหมาะ	- ใช้แพลตฟอร์มที่ครูคุ้นเคย - สร้างระบบอนุมัติแบบดิจิทัล - เป็นทรัพยากรบุคคลที่สำคัญในการผลักดันการเปลี่ยนแปลงด้านดิจิทัลภายในสถานศึกษา - เป็นแบบอย่างที่ดีในการสื่อสารเชิงบวกแก่ผู้เรียน - เป็นแบบอย่าง (Role Model) ที่ชัดเจนในการเป็นผู้มีแนวคิดดิจิทัลอย่างแท้จริง
4. ผศ.ดร.ปณณัฐฐา มาเชก	- Digital Professional Learning Communities: DPLCs - ทำงานและเรียนรู้ผ่านแพลตฟอร์มดิจิทัลร่วมกัน - ลงทุนในอนาคตขององค์กร - เลือกใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสาน - เกิดความตระหนักรู้ในองค์กร - เข้าใจและยอมรับบทบาทของเทคโนโลยีในฐานะผู้ช่วย
5. อ.กุลเชษฐ์ เล็กประยูร	- Smart Teachers Support Team - ใช้พอดแคสต์ (Podcast) ในการให้ความรู้ด้านการเป็นพลเมืองดิจิทัล - สร้างวัฒนธรรมองค์กรแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต
6. นางพิมพ์ผดุง จรูญโกศทรัพย์	- สร้างแรงบันดาลใจและติดตามอย่างต่อเนื่อง - กำหนดตัวชี้วัดหรือประเด็นในการพัฒนางาน (KPI – Key Performance Indicators) ที่เหมาะสม - สร้างความเข้าใจและปลูกฝังจริยธรรมดิจิทัล - กำหนดแผนงานและเป้าหมายที่ชัดเจน

จากตารางที่ 16 สรุปได้ว่า แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด ตามความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญทั้ง 6 ท่าน พบว่า การพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูให้มีประสิทธิภาพ มีองค์ประกอบที่ครอบคลุมในด้านการพัฒนาความสามารถดิจิทัล (Digital Capabilities Development) ด้านการใช้ดิจิทัลเพื่อการทำงานของครู (Digital for Teachers) ด้านความรู้ด้านเทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Literacy) ด้านการเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล (Digital Citizenship) และด้านดิจิทัลมายด์เซต (Digital Mindset)

ระยะที่ 3 ผลการตรวจสอบยืนยันแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด

การตรวจสอบยืนยันความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรี ประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด โดยวิธีการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนระดับชั้นมัธยมศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ จำนวน 9 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. ผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ที่มีระดับวิทยฐานะชำนาญการพิเศษขึ้นไปและมีประสบการณ์ในการบริหารโรงเรียนตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไปจำนวน 3 คน ได้แก่

1. นางสาวธิดา เมฆะทัต	ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดศิริวิหาร (สมเด็จพระวันรัต อุปถัมภ์)
2. นายธณวิชัย สายสถิตย์	ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการโรงเรียนสตรี-ประเสริฐศิลป์
3. นางสาวพรอัมพา ต่อไพบูลย์	ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการโรงเรียนสตรี-ประเสริฐศิลป์

2. ครูผู้สอนระดับชั้นมัธยมศึกษาในโรงเรียนในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ที่มีประสบการณ์ในการเป็นหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ หรือ หัวหน้างาน หรือผู้ที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับการพัฒนาภาวะผู้นำหรือด้านเทคโนโลยีดิจิทัล จำนวน 3 คน ได้แก่

1. นายคำรัส พลเมือง	ตำแหน่ง ครูโรงเรียนสตรีประเสริฐศิลป์
2. นางสาวนริศร์ชัย เจริญสุข	ตำแหน่ง ครูโรงเรียนสตรีประเสริฐศิลป์
3. นางกัญญาภัทร ครุวรรณ	ตำแหน่ง ครูโรงเรียนสตรีประเสริฐศิลป์

3. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ ที่มีความสนใจในเรื่องการพัฒนาภาวะผู้นำหรือมีประสบการณ์ในการพัฒนาภาวะผู้นำ หรือเทคโนโลยีดิจิทัล จำนวน 3 คน ได้แก่

1. นายวรวิทย์ พรหมคช	ตำแหน่ง ประธานคณะกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน โรงเรียนสตรีประเสริฐศิลป์
2. นายพรชัย คำรพ	ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนสตรี-
ประเสริฐศิลป์
3. นายวสันต์ กิ่งพลอยเดิม	ตำแหน่ง ครูโรงเรียนสตรีประเสริฐศิลป์

ซึ่งผู้วิจัยไปสัมภาษณ์และได้รับความอนุเคราะห์ในการให้ข้อมูลอย่างดียิ่งจากผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สรุปประเด็นที่สำคัญได้ดังนี้ การตรวจสอบยืนยันแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด มีดังนี้

1. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครู ด้านการพัฒนาศักยภาพดิจิทัล (Digital Capabilities Development) ผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านเห็นด้วยกับแนวทางการพัฒนาที่นำเสนอและยืนยันว่ามีความเหมาะสมเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ แต่ให้ข้อสังเกตบางประการเพื่อให้แนวทางมีความสมบูรณ์มากขึ้น ข้อที่ 2 ปรับแก้ไขจาก ส่งเสริมให้ครูใช้แพลตฟอร์มที่ครูคุ้นเคยในการสร้างกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลและส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เป็น ส่งเสริมให้ครูใช้แพลตฟอร์มดิจิทัลที่มีอยู่ในการสร้างกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลและส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ข้อที่ 3 ปรับแก้ไขจาก สนับสนุนบุคลากรที่มีความรู้ด้านเทคโนโลยีเป็นที่ปรึกษาและขยายเครือข่ายความรู้ทั้งในองค์กรและหน่วยงานภายนอก เป็น สนับสนุนบุคลากรที่มีความรู้ด้านเทคโนโลยีเป็นที่ปรึกษาและสร้างเครือข่ายทั้งภายในและภายนอกองค์กร

2. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครู ด้านการใช้ดิจิทัลเพื่อการทำงานของครู (Digital for Teachers) ผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านเห็นด้วยกับแนวทางการพัฒนาที่นำเสนอและยืนยันว่ามีความเหมาะสมเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ แต่ให้ข้อสังเกตบางประการเพื่อให้แนวทางมีความสมบูรณ์มากขึ้น ข้อที่ 2 ปรับแก้ไขจาก สร้างหน่วยงานสนับสนุนในการให้คำปรึกษาด้านเทคโนโลยีดิจิทัล เป็น สร้างทีมงานสนับสนุนในการให้คำปรึกษาด้านเทคโนโลยีดิจิทัล ข้อที่ 3 ปรับแก้ไขจาก กำหนดประเด็นในการพัฒนางาน (KPI) เพื่อติดตามผลการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนและการทำงานในสถานศึกษา เป็น กำหนดตัวชี้วัดในการพัฒนางาน (KPI) เพื่อติดตามผลการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนและการทำงานในสถานศึกษา ข้อที่ 5 ปรับแก้ไขจาก จัดหลักสูตรอบรมที่ครอบคลุมทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล

พื้นฐานและทักษะจำเป็นแต่ละสายงาน เป็น จัดหลักสูตรอบรมที่ครอบคลุมทักษะการใช้เทคโนโลยี ดิจิทัลพื้นฐานและสมรรถนะเฉพาะประจำสายงาน

3. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครู ด้านความรู้ด้านเทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Literacy) ผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านเห็นด้วยกับแนวทางการพัฒนาที่นำเสนอและยืนยันว่ามีความเหมาะสมเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ แต่ให้ข้อสังเกตบางประการเพื่อให้แนวทางมีความสมบูรณ์มากขึ้น ข้อที่ 1 ปรับแก้ไขจาก ปรับปรุงกระบวนการอนุมัติขอไปอบรมหรือพัฒนาตนเอง ให้มีความสะดวก รวดเร็ว และเข้าถึงได้ง่าย เพื่อส่งเสริมให้ครูและบุคลากรสามารถเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาได้อย่างคล่องตัว เป็น มีกระบวนการที่อนุมัติขอไปอบรมหรือพัฒนาตนเองที่มีความสะดวก รวดเร็ว และเข้าถึงได้ง่าย เพื่อส่งเสริมให้ครูและบุคลากรสามารถเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาได้อย่างคล่องตัว

4. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครู ด้านการเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล (Digital Citizenship) ผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านเห็นด้วยกับแนวทางการพัฒนาที่นำเสนอและยืนยันว่ามีความเหมาะสมเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ แต่ให้ข้อสังเกตบางประการเพื่อให้แนวทางมีความสมบูรณ์มากขึ้น ข้อที่ 1 จัดกิจกรรมอบรมหรือเสวนาเกี่ยวกับกฎหมายดิจิทัล เช่น พ.ร.บ. คอมพิวเตอร์ฯ การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (PDPA) และจริยธรรมในการใช้สื่อสังคมออนไลน์ เพื่อให้บุคลากรตระหนักถึงผลกระทบของการกระทำในโลกดิจิทัล เป็น จัดกิจกรรมอบรมหรือเสวนาเกี่ยวกับกฎหมายดิจิทัล เช่น พ.ร.บ.คอมพิวเตอร์ฯ การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (PDPA) และจริยธรรมในการใช้สื่อสังคมออนไลน์ ข้อ 2 สร้างนโยบายหรือแนวปฏิบัติภายในองค์กรที่สนับสนุนการเป็นพลเมืองดิจิทัล ย้ายไปอยู่ข้อที่ 1 เนื่องจากเป็นกรอบแนวคิดขององค์กร จึงควรเป็นแนวทางแรกของการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครู ข้อ 4 ประชุมชี้แจงสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับกฎหมายและความปลอดภัยในโลกดิจิทัล รวมไปถึงการใช้สื่อดิจิทัลอย่างเหมาะสม เป็น สร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับกฎหมายและความปลอดภัยในโลกดิจิทัล รวมไปถึงการใช้สื่อดิจิทัลอย่างเหมาะสม

5. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครู ด้านดิจิทัลมายด์เซต (Digital Mindset) ผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านเห็นด้วยกับแนวทางการพัฒนาที่นำเสนอและยืนยันว่ามีความเหมาะสมเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ แต่ให้ข้อสังเกตบางประการเพื่อให้แนวทางมีความสมบูรณ์มากขึ้น ข้อที่ 3 จาก แสดงตัวอย่าง (Role Model) ให้กับครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เห็นถึงการมีแนวความคิดดิจิทัลของผู้บริหารด้วยการใช้เทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการสถานศึกษา และเปิดรับนวัตกรรมใหม่ ๆ อย่างต่อเนื่อง เป็น เป็นผู้นำ (Role Model) ในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการบริหารจัดการสถานศึกษา และเปิดรับนวัตกรรมใหม่ ๆ อย่างต่อเนื่อง

สรุปได้ว่า การตรวจสอบยืนยันแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด สามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาบุคลากรด้านภาวะผู้นำดิจิทัลได้ในการดำเนินการ แต่มีข้อสังเกตบางประการเพื่อให้แนวทางสมบูรณ์มากขึ้น

ตารางที่ 17 การตรวจสอบยืนยันแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด

ประเด็นแนวทางการพัฒนา ภาวะผู้นำดิจิทัลของครู	ประเด็นปรับแก้ไขแนวทาง การพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครู
ลำดับที่ 1 ด้านการพัฒนาความสามารถดิจิทัล (Digital Capabilities Development) ข้อ 2 ส่งเสริมให้ครูใช้แพลตฟอร์มที่ครูคุ้นเคยในการสร้างกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลและส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ข้อ 3 สนับสนุนบุคลากรที่มีความรู้ด้านเทคโนโลยีเป็นที่ปรึกษาและขยายเครือข่ายความรู้ทั้งในองค์กรและหน่วยงานภายนอก	ปรับแก้ข้อที่ 2 เป็น ส่งเสริมให้ครูใช้แพลตฟอร์มดิจิทัลที่มีอยู่ในการสร้างกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลและส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ปรับแก้ข้อที่ 3 เป็น สนับสนุนบุคลากรที่มีความรู้ด้านเทคโนโลยีเป็นที่ปรึกษาและสร้างเครือข่ายทั้งภายในและภายนอกองค์กร
ลำดับที่ 2 ด้านการใช้ดิจิทัลเพื่อการทำงานของครู (Digital for Teachers) ข้อ 2 สร้างหน่วยงานสนับสนุนในการให้คำปรึกษาด้านเทคโนโลยีดิจิทัล ข้อ 3 กำหนดประเด็นในการพัฒนางาน (KPI) เพื่อติดตามผลการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนและการทำงานในสถานศึกษา ข้อ 5 จัดหลักสูตรอบรมที่ครอบคลุมทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลพื้นฐานและทักษะจำเป็นแต่ละสาขางาน	ปรับแก้ข้อที่ 2 เป็น สร้างทีมงานสนับสนุนในการให้คำปรึกษาด้านเทคโนโลยีดิจิทัล ปรับแก้ข้อที่ 3 เป็น กำหนดตัวชี้วัดในการพัฒนางาน (KPI) เพื่อติดตามผลการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนและการทำงานในสถานศึกษา ปรับแก้ข้อที่ 5 เป็น จัดหลักสูตรอบรมที่ครอบคลุมทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลพื้นฐานและสมรรถนะเฉพาะประจำสาขางาน

ตารางที่ 17 (ต่อ)

ประเด็นแนวทางการพัฒนา ภาวะผู้นำดิจิทัลของครู	ประเด็นปรับแก้ไขแนวทาง การพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครู
ลำดับที่ 3 ความรู้ด้านเทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Literacy) ข้อ 1 ปรับปรุงกระบวนการอนุมนัดขอไปอบรมหรือพัฒนาตนเองให้มีความสะดวก รวดเร็ว และเข้าถึงได้ง่าย เพื่อส่งเสริมให้ครูและบุคลากรสามารถเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาได้อย่างคล่องตัว	ปรับแก้ข้อที่ 1 เป็น มีกระบวนการที่อนุมนัดขอไปอบรมหรือพัฒนาตนเองที่มีความสะดวก รวดเร็ว และเข้าถึงได้ง่าย เพื่อส่งเสริมให้ครูและบุคลากรสามารถเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาได้อย่างคล่องตัว
ลำดับที่ 4 แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครู ด้านการเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล (Digital Citizenship) ข้อ 1 จัดกิจกรรมอบรมหรือเสวนาเกี่ยวกับกฎหมายดิจิทัล เช่น พ.ร.บ.คอมพิวเตอร์ฯ การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (PDPA) และจริยธรรมในการใช้สื่อสังคมออนไลน์ เพื่อให้บุคลากรตระหนักถึงผลกระทบของการกระทำในโลกดิจิทัล ข้อ 4 ประชุมชี้แจงสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับกฎหมายและความปลอดภัยในโลกดิจิทัล รวมไปถึงการใช้สื่อดิจิทัลอย่างเหมาะสม	ปรับแก้ข้อที่ 1 เป็น จัดกิจกรรมอบรมหรือเสวนาเกี่ยวกับกฎหมายดิจิทัล เช่น พ.ร.บ.คอมพิวเตอร์ฯ การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (PDPA) และจริยธรรมในการใช้สื่อสังคมออนไลน์ ปรับแก้ข้อที่ 4 เป็น สร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับกฎหมายและความปลอดภัยในโลกดิจิทัล รวมไปถึงการใช้สื่อดิจิทัลอย่างเหมาะสม
ลำดับที่ 5 ด้านดิจิทัลมายด์เซต (Digital Mindset) ข้อ 3 จากแสดงตัวอย่าง (Role Model) ให้กับครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เห็นถึงการมีแนวความคิดดิจิทัลของผู้บริหารด้วยการใช้เทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการสถานศึกษา และเปิดรับนวัตกรรมใหม่ ๆ อย่างต่อเนื่อง	ปรับแก้ข้อที่ 3 เป็น (ผู้บริหาร) เป็นผู้นำในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการบริหารจัดการสถานศึกษา และเปิดรับนวัตกรรมใหม่ ๆ อย่างต่อเนื่อง

จากตารางพบว่า แนวทางที่นำเสนอมีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ แต่ผู้เชี่ยวชาญได้ให้ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะที่นำไปสู่การปรับปรุงแนวทางให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ได้แก่ ในด้านการเลือกใช้ถ้อยคำและคำศัพท์ที่อาจเกิดความคลุมเครือให้มีความเฉพาะเจาะจง ชัดเจนและแม่นยำมากยิ่งขึ้น รวมถึงการปรับรูปแบบประโยคให้กระชับและตรงประเด็น มีการสลับลำดับข้อเสนอแนะแนวทางเพื่อเรียงลำดับตามความสำคัญในแต่ละด้าน เพื่อให้แนวทางมีความชัดเจน สอดคล้องกับบริบทจริงของการพัฒนาครู

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐ-ศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด

ผู้วิจัยนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลมาสรุปผล อภิปรายผล โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด และเพื่อตรวจสอบยืนยันแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด

สรุปผล

จากการวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด

ผู้วิจัยสรุปได้ดังนี้

1. การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด

1.1 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล (Digital Citizenship) ดิจิทัลมายด์เซต (Digital Mindset) ด้านความรู้ด้านเทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Literacy) ด้านการพัฒนาความสามารถดิจิทัล (Digital Capabilities Development) การใช้ดิจิทัลเพื่อการทำงานของครู (Digital for Teachers) ตามลำดับ

1.2 ผลการวิเคราะห์สภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐ-ศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล (Digital Citizenship) ด้านความรู้ด้านเทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Literacy) ดิจิทัลมายด์เซต

(Digital Mindset) ด้านการพัฒนาความสามารถดิจิทัล (Digital Capabilities Development) การใช้ดิจิทัลเพื่อการทำงานของครู (Digital for Teachers) ตามลำดับ

1.3 ลำดับความต้องการจำเป็น (PNI) ของของภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐ-ศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด รายด้านเรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการพัฒนาความสามารถดิจิทัล (Digital Capabilities Development) ด้านการใช้ดิจิทัลเพื่อการทำงานของครู (Digital for Teachers) ด้านความรู้ด้านเทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Literacy) ด้านการเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล (Digital Citizenship) ด้านจิตพิสัยทัศน์ (Digital Mindset) ตามลำดับ

2. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด ได้ทั้งหมด 25 แนวทาง 5 ด้าน มีรายละเอียด ดังนี้

2.1 ด้านการพัฒนาความสามารถดิจิทัล (Digital Capabilities Development) มีแนวทางการพัฒนา คือ ส่งเสริมให้ครูสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ดิจิทัล (Digital Professional Learning Communities) ส่งเสริมให้ครูใช้แพลตฟอร์มดิจิทัลที่มีอยู่ในการสร้างกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลและส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล สนับสนุนบุคลากรที่มีความรู้ด้านเทคโนโลยีเป็นที่ยอมรับและสร้างเครือข่ายทั้งภายในและภายนอกองค์กร พัฒนาระบบสารสนเทศดิจิทัลเพื่ออำนวยความสะดวกและลดความยุ่งยากในการทำงาน และสร้างแรงบันดาลใจให้ครูและกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

2.2 ด้านการใช้ดิจิทัลเพื่อการทำงานของครู (Digital for Teachers) มีแนวทางการพัฒนา คือ ส่งเสริมให้ครู บุคลากร หรือนักเรียนทำงานร่วมกันผ่านแพลตฟอร์มดิจิทัล สร้างทีมงานสนับสนุนในการให้คำปรึกษาด้านเทคโนโลยีดิจิทัล กำหนดตัวชี้วัดในการพัฒนางาน (KPI) เพื่อติดตามผลการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนและการทำงานในสถานศึกษา ปรับเปลี่ยนรูปแบบการดำเนินงานกิจกรรมภายในสถานศึกษาให้มีความยืดหยุ่นและพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ และจัดหลักสูตรอบรมที่ครอบคลุมทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลพื้นฐานและสมรรถนะเฉพาะประจำสายงาน

2.3 ด้านความรู้ด้านเทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Literacy)) มีแนวทางการพัฒนา คือ มีกระบวนการที่อนุญาติขอไปอบรมหรือพัฒนาตนเองที่มีความสะดวก รวดเร็ว และเข้าถึงได้ง่าย เพื่อส่งเสริมให้ครูและบุคลากรสามารถเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาได้อย่างคล่องตัว คัดสรรบุคลากรแกนนำในการอบรมพัฒนาและกลับมาถ่ายทอดให้กับครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้ ใช้รูปแบบการเรียนรู้ที่ผสมผสานระหว่างการเรียนรู้แบบออนไลน์และออนไซต์ เพื่อให้บุคลากรสามารถเรียนรู้ได้ตาม

ความสะดวก และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้จริงในบริบทของตนเอง ส่งเสริมให้ครูพัฒนาความรู้ และทักษะด้านเทคโนโลยีผ่านการฝึกอบรมเกี่ยวกับการใช้ฮาร์ดแวร์หรือซอฟต์แวร์ที่ใช้ในการ จัดการเรียนการสอน และพูดคุยแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ให้ความรู้ด้านการรู้เท่าทันสื่อและการ ป้องกันภัยออนไลน์แก่ครูแบบกัลยาณมิตร

2.4 ด้านการเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล (Digital Citizenship)) มีแนวทางการพัฒนา คือ สร้างนโยบายหรือแนวปฏิบัติภายในองค์กรที่สนับสนุนการเป็นพลเมืองดิจิทัล จัดกิจกรรม อบรมหรือเสวนาเกี่ยวกับกฎหมายดิจิทัล เช่น พ.ร.บ.คอมพิวเตอร์ฯ การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (PDPA) และจริยธรรมในการใช้สื่อสังคมออนไลน์ ส่งเสริมให้ครูมีทักษะในการสื่อสารอย่างมี ประสิทธิภาพในสภาพแวดล้อมดิจิทัล รวมถึงการเข้าใจความหลากหลายทางวัฒนธรรมและความ คิดเห็นในโลกออนไลน์ สร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับกฎหมายและความปลอดภัยในโลกดิจิทัล รวมไปถึงการใช้สื่อดิจิทัลอย่างเหมาะสม และกำหนดมาตรการป้องกันที่เหมาะสมหากบุคลากรใช้ สื่อดิจิทัลในทางที่ไม่เหมาะสมและส่งผลกระทบต่อองค์กร

2.5 ด้านดิจิทัลมายด์เซต (Digital Mindset) มีแนวทางการพัฒนา คือ กำหนด แผนงานและเป้าหมายที่ชัดเจนในการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนและการ ทำงานในองค์กร และสื่อสารให้บุคลากรทุกฝ่ายอย่างชัดเจนและต่อเนื่อง ส่งเสริมให้ครูมีโอกาสใน การแลกเปลี่ยนประสบการณ์และเรียนรู้ผ่านชุมชนแลกเปลี่ยนเรียนรู้วิชาชีพ (PLC) ช่วยส่งต่อ ความรู้และประสบการณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ผู้บริหาร) เป็นผู้นำในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลใน การบริหารจัดการสถานศึกษา และเปิดรับนวัตกรรมใหม่ ๆ อย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมให้บุคลากรมี ทักษะคิดที่เปิดรับการเรียนรู้เทคโนโลยีใหม่ ๆ อยู่เสมอ โดยการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การ ตั้งเป้าหมายการเรียนรู้รายบุคคล และการให้รางวัลแก่ผู้ที่มีพัฒนาการด้านดิจิทัลอย่างต่อเนื่อง และ ปลุกฝังให้บุคลากรในองค์กรเข้าใจเทคโนโลยีดิจิทัลว่าไม่ใช่สิ่งที่มาแทนที่มนุษย์ แต่เป็นเครื่องมือที่ ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานและการตัดสินใจ

3. การตรวจสอบยืนยันแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขต- สตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด) ประกอบด้วย 25 แนวทาง รวม 5 ด้าน ดังนี้ 3.1 การพัฒนาความสามารถดิจิทัล (Digital Capabilities Development) 3.2 การใช้ดิจิทัลเพื่อการทำงานของครู (Digital for Teachers) 3.3 ความรู้ด้านเทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Literacy) 3.4 การเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล (Digital Citizenship) 3.5 ดิจิทัลมายด์เซต (Digital Mindset) แนวทางมีความเหมาะสมเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ แต่เพื่อให้แนวทางมีความ ชัดเจน ครอบคลุม และใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงมีข้อสังเกตและข้อเสนอแนะที่นำไปสู่การ ปรับปรุงในด้านการเลือกใช้ถ้อยคำและคำศัพท์ให้ชัดเจนและแม่นยำขึ้นปรับคำที่อาจคลุมเครือให้มี

ความเฉพาะ การปรับปรุงแบบประโยคให้กระชับและตรงประเด็น และการจัดลำดับความสำคัญของเนื้อหาให้เหมาะสม มีการสลับลำดับข้อเสนอแนะแนวทาง เพื่อให้แนวทางมีความชัดเจน ใช้ภาษาวิชาการ และมีเนื้อหา สอดคล้องกับบริบทจริงของการพัฒนาครู

อภิปรายผล

จากการศึกษาแนวทางภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด ผู้วิจัยนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. สภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนสภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ผลวิจัยเช่นนี้อาจเป็นเพราะสังคมในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา จึงส่งผลต่อความต้องการจำเป็นของการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของครู ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชลธิชา ไชยสิทธิ์และต้องลักษณ์ บุญธรรม (2567) ได้ศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมภาวะผู้นำดิจิทัลของครูอาชีวศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จังหวัดกรุงเทพมหานคร พบว่า 1) สภาพการดำเนินงานที่เป็นจริงของภาวะผู้นำดิจิทัลของครูอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จังหวัดกรุงเทพมหานคร มีค่าเฉลี่ยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำดิจิทัลของครูอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จังหวัดกรุงเทพมหานคร มีค่าเฉลี่ยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และ 2) แนวทางการส่งเสริมภาวะผู้นำดิจิทัลของครูอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จังหวัดกรุงเทพมหานคร มี 5 ด้าน ได้แก่ 1) ส่งเสริมความกระตือรือร้นของครูในการเรียนรู้เทคโนโลยีดิจิทัลสมัยใหม่ 2) ส่งเสริมการพัฒนาหลักสูตร รองรับความต้องการของสถานประกอบการและเทคโนโลยีดิจิทัลสมัยใหม่ 3) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครูในการวางแผนพัฒนาองค์กร 4) สถานศึกษาสนับสนุนเทคโนโลยีดิจิทัลสมัยใหม่ และห้องปฏิบัติการและ 5) สถานศึกษาสร้างระบบเครือข่ายสารสนเทศเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลมาใช้ในการทำงาน

1.1 การพัฒนาความสามารถดิจิทัล (Digital Capabilities Development) สภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำดิจิทัลของครู โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า มีการเสริมสร้างทักษะและความรู้ที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอน รวมถึงการส่งเสริมการพัฒนาวิชาชีพด้วยการใช้เทคโนโลยี และการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ดิจิทัลในโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำดิจิทัลของครู โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ครูควรได้รับการสนับสนุนให้เกิดการสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อเสริมสร้างความเชี่ยวชาญและนวัตกรรมในกระบวนการเรียนการสอน ให้มีความ

ทันสมัยและมีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับวิจัยของมนตรี จิตจักร และคณะ (2567) ที่ได้ทำการศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของครูในยุคดิจิทัลที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของครูในยุคดิจิทัล โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) คุณภาพผู้เรียนในโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ภาวะผู้นำทางวิชาการของครูในยุคดิจิทัลที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 คือ 1) ด้านการพัฒนาศักยภาพตนเองและเพื่อนครู 2) ด้านการสร้างเครือข่ายดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ 3) ด้านการพัฒนาผู้เรียนด้วยเทคโนโลยี และ 4) ด้านการใช้และพัฒนาหลักสูตรในยุคดิจิทัล

1.2 การใช้ดิจิทัลเพื่อการทำงานของครู (Digital for Teachers) สภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำดิจิทัลของครู โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ครูสามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและสื่อดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำดิจิทัลของครู โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ครูต้องมีความสามารถในการปรับใช้เทคโนโลยีดิจิทัลให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาและเท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลง สอดคล้องกับวิจัยของ วัชรภรณ์ แสงทิพย์ (2565) ที่ได้ทำการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครราชสีมา พบว่า สภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำดิจิทัลของครู อยู่ในระดับมาก สภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำดิจิทัลของครู โดยรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด และในส่วนของโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครราชสีมา ประกอบด้วย 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหา มี 4 Module ประกอบด้วย การบริหารทรัพยากรดิจิทัล การสอนบูรณาการดิจิทัล การประยุกต์ใช้ดิจิทัล และการสื่อสารดิจิทัล โดยผลของการประเมินโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครราชสีมา พบว่า โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก

1.3 ความรู้ด้านเทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Literacy) สภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำดิจิทัลของครู โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ครูต้องแสดงความเป็นผู้นำในการส่งเสริมให้ผู้อื่นมีทักษะเท่าทันเทคโนโลยีดิจิทัล ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำดิจิทัลของครู โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ครูต้องมีความรู้ในการใช้และประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัล และอุปกรณ์พื้นฐาน ตลอดจนความเท่าทันเทคโนโลยีดิจิทัล สอดคล้องกับการศึกษาของสนั่น ใจโชติ และคณะ (2567) ที่ได้ทำการวิเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 พบว่า องค์ประกอบการมีภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3

ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีดิจิทัล 2) ความรู้สามารถในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลจัดการเรียนการสอน 3) ความรู้ความสามารถในการสอน 4) การมีทักษะและความรู้ดิจิทัล และ 5) รู้เท่าทันเทคโนโลยีดิจิทัล

1.4 การเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล (Digital Citizenship) สภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำดิจิทัลของครู โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ครูพัฒนาความสามารถในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างมีจิตสำนึกและความรับผิดชอบ ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำดิจิทัลของครู โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ครูต้องสามารถใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างมีจริยธรรมและจรรยาบรรณ และถูกกฎหมาย มีทักษะในการเลือกใช้สื่อดิจิทัลอย่างเหมาะสม ปกป้องข้อมูลส่วนตัวและผู้อื่น และปฏิบัติตามจริยธรรม กฎหมาย และจรรยาบรรณ สอดคล้องกับวิจัยของ นวพัฒน์ เก็มกามาณ (2563) ซึ่งได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาการรู้ดิจิทัลสำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 พบว่า สภาพปัจจุบันการรู้ดิจิทัลของครู ภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสภาพที่พึงประสงค์การรู้ดิจิทัลของครู ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ความต้องการความจำเป็นของการพัฒนาการรู้ดิจิทัลสำหรับครู ตามการจัดอันดับมากที่สุด ได้แก่ 1) ด้านการใช้ 2) ด้านการสร้างสรรค์ 3) ด้านจริยธรรม 4) ด้านความเข้าใจ 5) ด้านการเข้าถึง และ 6) ด้านการสื่อสาร

1.5 ดิจิทัลมายด์เซต (Digital Mindset) (Digital Mindset) สภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำดิจิทัลของครู โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ครูได้รับการส่งเสริมความสามารถในการวางแผนการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้เพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัล ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำดิจิทัลของครู โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ครูต้องได้รับการสนับสนุนให้สามารถเป็นผู้นำในการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพและต่อเนื่อง สอดคล้องกับวิจัยของ สรวุฒิ นุชถาวร และอภิชาติ เสนอนันท์ (2567) ที่ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำของครูยุคดิจิทัลในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี พบว่า 1) ระดับของปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำของครูยุคดิจิทัลจำนวน 3 ตัวแปร อยู่ในระดับมากทั้งหมด โดยมีค่าเฉลี่ยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ปัจจัยด้านการบริหารจัดการองค์กร ปัจจัยด้านทักษะความเข้าใจและการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล และปัจจัยด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล 2) ภาวะผู้นำของครูยุคดิจิทัล โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยตามค่าเฉลี่ยดังนี้ ด้านการเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล ด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ยุคดิจิทัล ด้านการมีวิสัยทัศน์ยุคดิจิทัล และ ด้านการพัฒนาระดับมืออาชีพยุคดิจิทัล 3) ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำของครูยุคดิจิทัล ประกอบไปด้วยตัวแปรทั้งหมด 3 ตัวแปร คือ

ปัจจัยด้านทักษะความเข้าใจและการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ปัจจัยด้านการบริหารจัดการองค์กร และปัจจัยด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล

2. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด ผู้วิจัยนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

การพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูคือ การพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เท่าทันความเปลี่ยนแปลงของสังคม ทั้งในด้านการเสริมสร้างสมรรถนะดิจิทัล การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการทำงานของครู การรู้เท่าทันเทคโนโลยีดิจิทัล การมีจิตสำนึกความเป็นพลเมืองดิจิทัล และการปลูกฝังแนวคิดเชิงดิจิทัล ซึ่งแต่ละด้านมีแนวทางในการส่งเสริมที่หลากหลาย ในด้านการเสริมสร้างสมรรถนะดิจิทัล มุ่งเน้นให้ครูมีเวทีในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางเทคโนโลยี เช่น ชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพบนแพลตฟอร์มออนไลน์ สนับสนุนการใช้เครื่องมือดิจิทัลเพื่อสร้างเครือข่ายความรู้ทั้งภายในและภายนอกองค์กร จัดหาแหล่งข้อมูลที่ทันสมัย และพัฒนาเครื่องมือสารสนเทศเพื่ออำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงาน พร้อมทั้งกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้เพราะครูสามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการปฏิบัติงานทั้งในชั้นเรียนและของสถานศึกษา มีการส่งเสริมให้ครู นักเรียน และบุคลากรทางการศึกษาร่วมมือกันผ่านสื่อดิจิทัล มีระบบทีมสนับสนุนเพื่อให้คำแนะนำด้านเทคโนโลยี มีการตั้งเป้าหมายหรือค่าตัวชี้วัดเพื่อวัดประสิทธิภาพของการใช้เทคโนโลยี รวมถึงปรับกิจกรรมภายในโรงเรียนให้มีความยืดหยุ่น และจัดอบรมที่ครอบคลุมทั้งทักษะพื้นฐานและทักษะเฉพาะทางที่สอดคล้องกับหน้าที่ของแต่ละบุคคล สำหรับการส่งเสริมความรู้เท่าทันเทคโนโลยีดิจิทัลนั้น ให้ความสำคัญกับการสร้างระบบที่เปิดโอกาสให้ครูสามารถเข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาได้อย่างสะดวกและทันเวลา คัดเลือกครูผู้นำอบรมต่อยอดความรู้สู่กลุ่มเพื่อนครู สนับสนุนการเรียนรู้ทั้งในรูปแบบออนไลน์และออนไซต์ จัดฝึกอบรมเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ ในการจัดการเรียนการสอน และเสริมสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการรู้เท่าทันสื่อและภัยในโลกไซเบอร์ผ่านการแลกเปลี่ยนในบรรยากาศที่เป็นมิตร ไม่เพียงแต่ความรู้ ครูควรมีความเป็นพลเมืองดิจิทัล ผู้บริหารของสถานศึกษาจำเป็นต้องพัฒนาแนวทางหรือระเบียบภายในองค์กรที่ส่งเสริมพฤติกรรมการใช้งานสื่อดิจิทัลอย่างสร้างสรรค์ ตลอดจนการจัดกิจกรรมให้ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ส่งเสริมให้ครูสามารถสื่อสารอย่างสร้างสรรค์ ยอมรับความหลากหลาย และใช้เทคโนโลยีอย่างรับผิดชอบ พร้อมกำหนดแนวทางการรับมือกับกรณีที่เกิดปัญหาจากการใช้สื่อดิจิทัล สุดท้ายในด้านของแนวความคิดดิจิทัล มุ่งเน้นการกำหนดเป้าหมายและทิศทางที่ชัดเจนในการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการเรียนรู้และการบริหารจัดการ โดยต้องมีการสื่อสารให้บุคลากรเข้าใจในภาพรวม เปิดพื้นที่ให้เกิดการแลกเปลี่ยนประสบการณ์อย่างต่อเนื่อง เสริมบทบาทของผู้บริหารให้เป็นผู้นำในการใช้นวัตกรรม และสนับสนุนให้บุคลากรเปิดใจเรียนรู้สิ่งใหม่ จัด

กิจกรรมแลกเปลี่ยนความรู้ การกำหนดเป้าหมายพัฒนารายบุคคล และมอบรางวัลเพื่อเสริมแรงใจ โดยเน้นย้ำให้เห็นว่าเทคโนโลยีคือเครื่องมือสนับสนุนการทำงาน มิใช่สิ่งที่มาแทนที่มนุษย์ ซึ่งสอดคล้องกับวิจัยของ นวพัฒน์ เก็มกามาเนน (2563) ที่ทำการศึกษาศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการรู้ดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 พบว่า สภาพปัจจุบันการรู้ดิจิทัลของครู ภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสภาพที่พึงประสงค์การรู้ดิจิทัลของครู ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และนำเสนอแนวทางการพัฒนาการรู้ดิจิทัลสำหรับครู เรียงลำดับตามความต้องการจำเป็น ได้แก่ 1) ด้านการใช้ การอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการใช้เครื่องมืออย่างมีประสิทธิภาพ 2) ด้านการสร้างสรรค์ กระตุ้นการสร้างเจตคติการพัฒนาสื่อการสอนบนแพลตฟอร์มที่หลากหลาย 3) ด้านจริยธรรม การให้ความรู้ทางพระราชบัญญัติคอมพิวเตอร์และการใช้ดิจิทัลเพื่อความมั่นคงปลอดภัย 4) ด้านความเข้าใจ ส่งเสริมความเข้าใจที่เหมาะสมกับผู้เรียนอย่างมีวิจารณญาณ 5) ด้านการเข้าถึง สนับสนุนอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีให้มีความพร้อมอยู่เสมอ และ 6) ด้านการสื่อสาร ส่งเสริมการทำงานเป็นทีมผ่านการรู้ดิจิทัล

2.1 แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครู ด้านการพัฒนาความสามารถดิจิทัล (Digital Capabilities Development)

การส่งเสริมให้ครูสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพแบบดิจิทัล โดยเปลี่ยนรูปแบบจากการเข้าร่วมชุมชนวิชาชีพแบบออนไลน์เป็นในรูปแบบออนไลน์ หรือที่เรียกว่า Digital Professional Learning Communities (DPLCs) เป็นการรวมกลุ่มของครูในรูปแบบออนไลน์หรือใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ แบ่งปันแนวทางการสอน แหล่งเรียนรู้ และวิธีการแก้ปัญหาทางวิชาการ โดยแพลตฟอร์มที่ใช้งานนั้นอาจเป็นสื่อที่ครูคุ้นเคยอยู่แล้ว เช่น Facebook Group, Line, Google Workspace หรือ Microsoft Teams ซึ่งเปิดโอกาสให้ครูสามารถเรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลา และตรงกับบริบทหรือความสนใจของตนเอง แนวทางนี้ช่วยลดความรู้สึกโดดเดี่ยวทางวิชาชีพ และส่งเสริมให้เกิดวัฒนธรรมแห่งการแบ่งปันที่สร้างสรรค์ในโรงเรียนนอกจากนี้การส่งเสริมการใช้แพลตฟอร์มดิจิทัลที่มีอยู่แล้วในโรงเรียนเพื่อสร้างกลุ่มแลกเปลี่ยนข้อมูลทางวิชาการ ก็เป็นอีกหนึ่งแนวทางที่ช่วยให้ครูสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างต่อเนื่อง การจัดตั้งกลุ่มพูดคุยหรือกลุ่มแลกเปลี่ยนแนวปฏิบัติ เช่น กลุ่มพัฒนาแผนการสอนหรือกลุ่มแก้ปัญหาการใช้เทคโนโลยีในห้องเรียน ช่วยให้การเรียนรู้เกิดขึ้นอย่างไม่เป็นทางการแต่เพิ่มพลัง อีกทั้งยังช่วยลดความกังวลของครูต่อการเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยี โดยมีผู้บริหารคอยสนับสนุน ส่งเสริมให้เกิดการใช้งานอย่างจริงจัง และสร้างพื้นที่ในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างสม่ำเสมอ สอดคล้องกับวิจัยของ Karakose et al. (2021) ที่กล่าวว่า การสนับสนุนการพัฒนาวิชาชีพที่ใช้เทคโนโลยีเป็นฐาน (Support for Technology-Based Professional Development) เพื่อ

สร้างชุมชนการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการพัฒนาเทคโนโลยี จะส่งผลให้ครูเข้าใจใช้เทคโนโลยี เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูลและการร่วมมือระหว่างครูด้วยกัน ทำให้เกิดการพัฒนาวิชาชีพอย่างยั่งยืนและสามารถใช้เทคโนโลยีได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในขณะที่เดียวกันการสนับสนุนบุคลากรที่มีความรู้ด้านเทคโนโลยีเพื่อทำหน้าที่เป็นพี่ปรกษาและขยายเครือข่ายความรู้ จะมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาองค์กร บุคลากรเหล่านี้สามารถทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงให้คำปรกษาแก่เพื่อนร่วมงาน ทั้งในรูปแบบของการอบรม การจัดกิจกรรมประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) หรือการให้คำแนะนำรายบุคคล ซึ่งไม่เพียงช่วยเร่งการพัฒนาทักษะของครู แต่ยังสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ร่วมกันและต่อเนื่อง ทั้งยังสอดคล้องกับ Zhong (2017) ที่กล่าวถึง Excellence in Professional Practice หรือความเป็นเลิศในการปฏิบัติงานวิชาชีพ โดยที่ครูสามารถเป็นแบบอย่างในการสื่อสารและทำงานร่วมกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องโดยใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย พร้อมทั้งส่งเสริมการสร้างสรรคเทคโนโลยีใหม่ ๆ ที่ช่วยเพิ่มคุณภาพการเรียนรู้ และรับรองว่าการใช้เทคโนโลยีสอดคล้องกับการพัฒนาทางการศึกษาอยู่เสมอ อีกแนวทางหนึ่งที่สำคัญไม่แพ้กัน คือการพัฒนาระบบสารสนเทศภายในโรงเรียนเพื่อลดภาระงานและเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครู ระบบสารสนเทศ เช่น ระบบรายงานผลการเรียนออนไลน์ ระบบแผนการสอน ระบบบันทึกพฤติกรรม และระบบเอกสารออนไลน์ ล้วนเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ครูสามารถจัดการข้อมูลได้อย่างเป็นระบบและเข้าถึงได้สะดวก ลดการทำงานซ้ำซ้อน และช่วยประหยัดเวลาในการจัดการเอกสาร ครูจะสามารถมุ่งเน้นการออกแบบการเรียนรู้และการพัฒนาศัภยภาพของนักเรียนได้มากขึ้น พร้อมทั้งสนับสนุนให้การบริหารจัดการของโรงเรียนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ยิ่งไปกว่านั้นการสร้างแรงบันดาลใจให้ครูและกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่องเป็นหัวใจสำคัญของความสำเร็จในยุคดิจิทัล บทบาทของผู้บริหารในการเป็นผู้นำที่สนับสนุนและส่งเสริมให้ครูเห็นความสำคัญของการเรียนรู้ตลอดชีวิตมีความสำคัญอย่างยิ่ง ไม่ว่าจะเป็นการจัดโครงการที่ยกย่องครูต้นแบบ การเปิดเวทีแสดงผลงาน การสนับสนุนให้ครูเข้าร่วมอบรมที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยี หรือแม้แต่การแสดงความเข้าใจและให้กำลังใจอย่างจริงใจในความหลากหลายของครู ล้วนเป็นปัจจัยที่เสริมสร้างทัศนคติที่ดีต่อการพัฒนาและทำให้ครูเกิดความรู้สึกภาคภูมิใจในบทบาทของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สนั่น ใจโชติ และคณะ (2567) ที่กล่าวว่า ครูทุกคนจำเป็นต้องพัฒนาตนเองให้ทันกับความเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีดิจิทัล โดยต้องมีความเข้าใจอย่างลึกซึ้งถึงข้อดีและข้อเสียของเทคโนโลยี เพื่อให้สามารถปรับตัวและใช้งานเทคโนโลยีอย่างเหมาะสมและปลอดภัยในกระบวนการเรียนการสอน ดังนั้นการพัฒนาความสามารถดิจิทัลของครูไม่ใช่เพียงแค่การอบรมทักษะเทคโนโลยี แต่เป็นกระบวนการที่เชื่อมโยงการเรียนรู้ การใช้เครื่องมือ การสนับสนุนจากเพื่อนร่วมงานและผู้บริหาร รวมถึงการสร้างแรงบันดาลใจและบรรยากาศที่เอื้อต่อการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ครูสามารถใช้

เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือในการยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนรู้ และเติบโตอย่างมั่นคงในโลก การศึกษายุคดิจิทัล

2.2 แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครู ด้านการใช้ดิจิทัลเพื่อการทำงาน ของครู (Digital for Teachers)

ในยุคที่เทคโนโลยีดิจิทัลกลายเป็นเครื่องมือสำคัญในการดำเนินชีวิตและการทำงาน การส่งเสริมให้ครู บุคลากร และนักเรียนทำงานร่วมกันผ่านแพลตฟอร์มดิจิทัลอาจเป็นแนวทางที่มีศักยภาพในการพัฒนาโรงเรียนให้ตอบโจทย์ท้าทายแห่งศตวรรษที่ 21 ไม่ว่าจะเป็นทักษะการสื่อสาร การทำงานร่วมกัน การคิดวิเคราะห์ และการใช้เทคโนโลยีอย่างสร้างสรรค์ การใช้แพลตฟอร์มออนไลน์ที่โรงเรียนมีอยู่แล้ว เช่น Google Workspace, Microsoft Teams, หรือ Line ไม่เพียงแต่ช่วยให้การเรียนการสอนและการจัดกิจกรรมเป็นไปอย่างคล่องตัวและมีประสิทธิภาพ แต่ยังส่งเสริมให้ครูและนักเรียนได้ฝึกฝนการทำงานเป็นทีม การจัดการข้อมูล การออกแบบและนำเสนอผลงานในรูปแบบดิจิทัล ทั้งในรูปแบบการนำเสนอผ่านวิดีโอ (Video Presentation) หรือแฟ้มสะสมผลงาน ซึ่งเปิดโอกาสให้การเรียนรู้เกิดขึ้นได้ทุกที่ทุกเวลา และไม่จำกัดอยู่แค่ภายในห้องเรียน เพื่อสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีอย่างเป็นระบบและมีทิศทาง โรงเรียนควรจัดตั้งหน่วยงานสนับสนุนด้านเทคโนโลยีดิจิทัล เช่น “Smart Teachers Support Team” หรือ “ทีมสนับสนุนด้านดิจิทัล” ซึ่งมีบทบาทในการเป็นที่ปรึกษาและพี่เลี้ยงด้านเทคโนโลยีให้กับครูและบุคลากร โดยช่วยให้คำแนะนำในการใช้เครื่องมือต่าง ๆ วางแนวทางในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในบริบทของแต่ละวิชา รวมถึงการจัดอบรมขนาดย่อม การผลิตคู่มือการใช้งาน หรือคลิปวิดีโอสั้น ๆ เพื่อให้ทุกคนสามารถเข้าถึงการเรียนรู้ได้อย่างสะดวกและตรงกับความต้องการ การมีทีมสนับสนุนเช่นนี้ยังช่วยให้โรงเรียนสามารถติดตามความก้าวหน้าในการนำเทคโนโลยีมาใช้ได้อย่างเป็นระบบ และเป็นกลไกสำคัญที่ผู้บริหารสามารถใช้ในการกำหนดทิศทางหรือวางแผนพัฒนาโรงเรียนในระยะยาวได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ การกำหนดตัวชี้วัดผลการดำเนินงาน (KPI) ก็เป็นอีกกลไกหนึ่งที่จะช่วยให้สามารถติดตามและประเมินผลการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการจัดการเรียนรู้และการบริหารงานได้อย่างเป็นรูปธรรม ตัวอย่างเช่น การกำหนดร้อยละของครูที่ใช้เทคโนโลยีเป็นประจำ จำนวนกิจกรรมที่จัดผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ หรือจำนวนครูที่ผ่านการอบรมด้านเทคโนโลยี ตัวชี้วัดเหล่านี้ไม่เพียงแต่ช่วยให้เห็นพัฒนาการอย่างชัดเจน แต่ยังเป็นแรงกระตุ้นให้บุคลากรทุกฝ่ายมุ่งมั่นพัฒนาและมีเป้าหมายร่วมกันในการเปลี่ยนผ่านไปสู่โรงเรียนดิจิทัลได้อย่างมีทิศทาง ในขณะเดียวกัน โรงเรียนควรปรับรูปแบบการดำเนินกิจกรรมให้มีความยืดหยุ่นและรองรับต่อความเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ไม่ว่าจะเป็นการสอนแบบออนไลน์ การจัดกิจกรรมแบบผสมผสาน (Hybrid) หรือการประชุมในรูปแบบออนไลน์ ซึ่งจะช่วยให้กิจกรรมต่าง ๆ ดำเนินต่อไปได้ แม้จะพบกับ

สถานการณ์ไม่ปกติ การออกแบบกิจกรรมที่สามารถปรับเปลี่ยนได้ตามบริบทจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพของการเรียนรู้ พร้อมทั้งสร้างความรู้สึกร่วมให้กับครูและนักเรียน โดยเฉพาะหากได้รับโอกาสให้มีส่วนร่วมในการวางแผนหรือปรับปรุงกิจกรรมด้วยตนเอง และเมื่อโรงเรียนใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือหลักในการดำเนินงาน การออกแบบกิจกรรมก็จะเน้นไปที่การสร้าง “ประสบการณ์การเรียนรู้” มากกว่าการทำกิจกรรมตามปฏิทินปฏิบัติงาน เพื่อให้การพัฒนาด้านเทคโนโลยีในสถานศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด การจัดอบรมทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลให้กับครูและบุคลากรในทุกสายงานอย่างครอบคลุมก็มีความจำเป็นอย่างยิ่ง โดยควรเริ่มจากการอบรมทักษะพื้นฐาน (Basic Digital Literacy) อาทิ การใช้โปรแกรมสำนักงาน การจัดการข้อมูล การใช้เครื่องมือออนไลน์เพื่อการสื่อสารและการทำงานร่วมกัน ตลอดจนการใช้เครื่องมือในการจัดการเอกสารและข้อมูลอย่างมีประสิทธิภาพ จากนั้นจึงออกแบบหลักสูตรอบรมที่เฉพาะเจาะจงให้เหมาะสมกับสายงาน เช่น การอบรมการใช้ระบบสารสนเทศด้านบุคลากรสำหรับเจ้าหน้าที่ฝ่ายบุคคล หรือการฝึกอบรมผู้บริหารให้สามารถวิเคราะห์ข้อมูลและตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ได้อย่างแม่นยำ หลักสูตรเหล่านี้ควรมีความยืดหยุ่น เรียนรู้ได้ตามความสะดวก และตรงกับบริบทของการทำงานจริง ซึ่งจะช่วยให้บุคลากรสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเพิ่มศักยภาพในการทำงานร่วมกับผู้อื่นในยุคดิจิทัลได้อย่างยั่งยืน สอดคล้องกับวิจัยของอมรรัตน์ ดอนพิลา (2566) ได้ศึกษาความต้องการความจำเป็นและแนวทางพัฒนาทักษะดิจิทัลของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี ประกอบด้วยทักษะ 3 ทักษะ 6 ด้าน ได้แก่ 1) ทักษะพื้นฐานด้านเทคโนโลยี 1.1) ทักษะการใช้งานคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์เชื่อมต่อ สามารถในการใช้งานฮาร์ดแวร์ ระบบปฏิบัติการ การจัดการและสำรองข้อมูล รวมถึงการใช้อุปกรณ์เคลื่อนที่ อุปกรณ์ต่อพ่วง และระบบคลาวด์คอมพิวเตอร์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ 1.2) ทักษะการใช้งานเครือข่ายอินเทอร์เน็ต สามารถใช้งานอินเทอร์เน็ต เช่น การใช้เว็บเบราว์เซอร์ในการสืบค้นข้อมูลอย่างรวดเร็ว และแม่นยำ นำข้อมูลจากแหล่งที่น่าเชื่อถือมาใช้งาน รวมถึงการใช้โปรแกรมอีเมลอิเล็กทรอนิกส์ ปฏิทิน โปรแกรมการสื่อสาร และธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ 2) ทักษะพื้นฐานสำหรับการทำงาน 2.1) ทักษะการใช้งานโปรแกรมสำนักงาน เช่น การใช้โปรแกรมประมวลผลคำ โปรแกรมตารางคำนวณ และโปรแกรมนำเสนอ เพื่อช่วยเพิ่มประสิทธิภาพและคุณค่าของการทำงาน และ 3) ทักษะประยุกต์สำหรับการทำงาน 3.1) ทักษะการสร้างสื่อดิจิทัล สามารถใช้โปรแกรมสร้างเว็บไซต์หรือบทเรียนออนไลน์ การตกแต่งภาพ การจับภาพหน้าจอ และการตัดต่อสื่อภาพเคลื่อนไหว เพื่อสร้างสื่อดิจิทัลที่ตอบโจทย์การเรียนรู้และการทำงาน 3.2) ทักษะการใช้สื่อสังคมออนไลน์เพื่อการศึกษา สามารถในการใช้งานพื้นที่ทำงานออนไลน์ กำหนดและจัดการพื้นที่แบ่งปันข้อมูล ใช้โปรแกรมสำหรับแบ่งปันหน้าจอ และดำเนินการประชุมทางไกลผ่านจอภาพอย่างมีประสิทธิภาพ 3.3) ทักษะการใช้

ดิจิทัลเพื่อความมั่นคงปลอดภัย สามารถป้องกันภัยคุกคามด้านความปลอดภัยไซเบอร์ ปฏิบัติตามหลักการรักษาความปลอดภัยและมีจริยธรรมในการใช้งาน ดังนั้นการส่งเสริมการทำงานร่วมกันผ่านเทคโนโลยีดิจิทัล การจัดตั้งหน่วยงานสนับสนุน การกำหนดตัวชี้วัด การปรับเปลี่ยนรูปแบบกิจกรรมให้ยืดหยุ่น และการจัดหลักสูตรอบรมที่ครอบคลุม ล้วนเป็นองค์ประกอบสำคัญที่เสริมสร้างศักยภาพของบุคลากรและการดำเนินงานภายในโรงเรียนให้พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัลอย่างมั่นคงและต่อเนื่อง ทั้งในด้านการเรียนรู้ การบริหารจัดการ และการสร้างสภาพแวดล้อมแห่งความร่วมมือที่ขับเคลื่อนองค์กรไปข้างหน้าได้อย่างมีคุณภาพ

2.3 แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครู ด้านความรู้ด้านเทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Literacy)

การส่งเสริมให้ครูสามารถเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาได้อย่างคล่องตัวและมีประสิทธิภาพ ด้วยการปรับปรุงกระบวนการอนุมัติการอบรมหรือพัฒนาตนเองให้สะดวก รวดเร็ว และเข้าถึงง่าย โดยลดขั้นตอนที่ซ้ำซ้อน และเปลี่ยนมาใช้ระบบดิจิทัล เช่น การยื่นเอกสารผ่านระบบออนไลน์ การใช้แบบฟอร์มอิเล็กทรอนิกส์ที่สามารถกรอกและส่งได้ง่ายจากทุกอุปกรณ์ รวมถึงการแจ้งผลอนุมัติอย่างรวดเร็วผ่านแอปพลิเคชันหรืออีเมล นอกจากนี้ควรกำหนดแนวทางอนุมัติที่ยืดหยุ่นและชัดเจน เช่น การจัดลำดับความสำคัญของเอกสารและกำหนดระยะเวลาอนุมัติที่แน่นอน เพื่อให้ผู้ขอสามารถวางแผนเข้าร่วมกิจกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกแนวทางหนึ่งที่จะช่วยในการพัฒนาเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง คือการคัดเลือกบุคลากรแกนนำเข้ารับการอบรม โดยเน้นผู้ที่มีความสนใจในการพัฒนา มีทักษะการสื่อสาร และสามารถถ่ายทอดความรู้ให้กับเพื่อนครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ บุคลากรแกนนำเหล่านี้ควรได้รับการสนับสนุนให้ต่อยอดความรู้อย่างต่อเนื่อง เช่น การจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) ในกลุ่มสาระ การเป็นที่ปรึกษา หรือการพัฒนาโครงการนวัตกรรมการเรียนรู้ในโรงเรียน รวมถึงควรมีระบบติดตามผลการถ่ายทอดความรู้ และส่งเสริมให้มีโอกาสขยายเครือข่ายทางวิชาชีพ เช่น การเป็นวิทยากรในระดับเขตพื้นที่หรือร่วมกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับโรงเรียนอื่น ทั้งนี้รูปแบบการเรียนรู้ที่ตอบโจทย์กับยุคปัจจุบัน คือการเรียนรู้แบบผสมผสาน (Blended Learning) ที่รวมข้อดีของการเรียนรู้แบบออนไลน์และออนไซต์เข้าไว้ด้วยกัน โดยการเรียนรู้ออนไลน์ช่วยให้บุคลากรสามารถเข้าถึงเนื้อหาได้ในเวลาที่สะดวก ผ่านวิดีโอ บทเรียนดิจิทัล หรือเวิร์กช็อปผ่านระบบวิดีโอคอล ส่วนการเรียนรู้ออนไซต์เน้นการปฏิบัติจริง และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจที่ลึกซึ้ง การออกแบบหลักสูตรอบรมในลักษณะผสมผสานจึงควรวางแผนให้เหมาะสมกับเนื้อหา พร้อมสนับสนุนด้านเทคโนโลยี เช่น การเข้าถึงแพลตฟอร์มการเรียนรู้ การมีที่ปรึกษาวิชาการออนไลน์ และการประเมินผลการเรียนรู้ที่สามารถนำไปใช้ได้จริง การพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยีของครูเป็นอีกประเด็นที่สำคัญ โดยเฉพาะ

การใช้งานฮาร์ดแวร์และซอฟต์แวร์ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน เช่น คอมพิวเตอร์ กระดานอัจฉริยะ (Smartboard) โปรแกรมนำเสนอข้อมูล แพลตฟอร์มการเรียนออนไลน์ และเครื่องมือสร้างสื่อการเรียนรู้ต่าง ๆ การฝึกอบรมที่เป็นระบบจะช่วยให้ครูสามารถใช้งานเครื่องมือเหล่านี้ได้อย่างมั่นใจและมีประสิทธิภาพ การออกแบบการอบรมควรสอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน ความพร้อมของครู และความต้องการของผู้เรียน พร้อมทั้งมีการติดตามผลการนำเทคโนโลยีไปใช้จริง เพื่อให้เกิดผลลัพธ์เชิงประจักษ์ นอกจากนี้ การสร้างพื้นที่ปลอดภัยสำหรับการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการรู้เท่าทันสื่อและการป้องกันภัยออนไลน์ในลักษณะของการพูดคุยแบบกัลยาณมิตร เป็นอีกแนวทางหนึ่งที่จะช่วยสร้างความมั่นใจและเสริมสร้างภูมิคุ้มกันดิจิทัลให้กับครู การจัดกิจกรรมเหล่านี้อาจเป็นการประชุมกลุ่มย่อย เวิร์กช็อป หรือเสวนากับครูต้นแบบ เพื่อให้ครูสามารถแบ่งปันประสบการณ์ แสดงความคิดเห็น และร่วมกันพัฒนาวิธีการรับมือกับความท้าทายของยุคดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2567) ได้ทำวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 3 พบว่า องค์ประกอบภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 3 ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ครูทุกคนจำเป็นต้องพัฒนาตนเองให้ทันกับความเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีดิจิทัล โดยต้องมีความเข้าใจอย่างลึกซึ้งถึงข้อดีและข้อเสียของเทคโนโลยี ตลอดจนพิจารณาประเด็นด้านจริยธรรมและกฎหมายที่เกี่ยวข้องอยู่เสมอ เพื่อให้สามารถปรับตัวและใช้งานเทคโนโลยีอย่างเหมาะสมและปลอดภัยในกระบวนการเรียนการสอน 2) การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อจัดการเรียนการสอนของครู รวมถึงการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายและสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและชุมชน โดยใช้วิธีการและเทคนิคการสอนที่เหมาะสมหลากหลายรูปแบบ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้สามารถเติบโตและเรียนรู้ได้อย่างเต็มศักยภาพของแต่ละบุคคล 3) การจัดการเรียนรู้ ซึ่งถือเป็นบทบาทหน้าที่สำคัญของครูในการพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้และทักษะอย่างรอบด้าน 4) ทักษะและความรู้ด้านดิจิทัลของครู โดยการแสวงหาและพัฒนาทักษะความรู้อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง ซึ่งช่วยให้ครูสามารถนำไปประยุกต์ใช้และเลือกเทคโนโลยีได้อย่างเหมาะสมกับเป้าหมายและกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด 5) รู้เท่าทันเทคโนโลยีดิจิทัล หมายถึง เข้าใจในผลกระทบของระบบและโครงสร้างสื่อดิจิทัล รวมถึงเทคโนโลยีที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมและโลก ทั้งยังต้องตระหนักถึงผลกระทบจากการใช้สื่อดิจิทัลที่อาจมีต่อทั้งตนเองและผู้เรียนในหลากหลายมิติ เช่น ด้านจริยธรรม สังคม และพฤติกรรม เพื่อให้สามารถใช้เทคโนโลยีได้อย่างมีประสิทธิภาพและรับผิดชอบ เมื่อครูและบุคลากรได้รับการพัฒนาอย่างรอบด้านในรูปแบบที่สอดคล้องกับบริบทและ

ความต้องการจริง จะส่งผลให้เกิดบรรยากาศของการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องภายในโรงเรียน และยกระดับคุณภาพการศึกษาสู่ความยั่งยืนได้อย่างแท้จริง

2.4 แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครู ด้านการเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล (Digital Citizenship)

การส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีความรู้เท่าทันดิจิทัลและสามารถใช้เทคโนโลยีอย่างรับผิดชอบ จึงเป็นสิ่งสำคัญที่ไม่สามารถละเลยได้ สถานศึกษาควรจัดกิจกรรมอบรมหรือเสวนาเกี่ยวกับกฎหมายดิจิทัลและจริยธรรมในการใช้สื่อสังคมออนไลน์ เพื่อให้บุคลากรมีความเข้าใจที่ถูกต้อง และตระหนักถึงผลกระทบจากการกระทำในโลกออนไลน์อย่างรอบด้าน อีกทั้งสามารถเลือกใช้ช่องทางใหม่ ๆ ในการเผยแพร่ความรู้ผ่านพอดแคสต์ เพื่อเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้สะดวกและทันสมัยมากยิ่งขึ้น โดยเชิญผู้เชี่ยวชาญมาให้ความรู้โดยตรง เพื่อเสริมความถูกต้องและสร้างความน่าเชื่อถือ ในขณะเดียวกัน การมีนโยบายหรือแนวปฏิบัติภายในองค์กรที่ชัดเจน ก็เป็นรากฐานสำคัญในการสร้างวัฒนธรรมการเป็นพลเมืองดิจิทัลที่มีคุณภาพ นโยบายเหล่านี้ครอบคลุมประเด็นสำคัญ เช่น การใช้เทคโนโลยีอย่างปลอดภัย การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล การเคารพทรัพย์สินทางปัญญา และการป้องกันภัยออนไลน์ ควบคู่ไปกับการให้ความรู้เรื่องสิทธิและความรับผิดชอบทางดิจิทัลอย่างต่อเนื่อง องค์กรมีการจัดทำคู่มือหรือแนวทางใช้งานเทคโนโลยีอย่างเหมาะสม พร้อมทั้งเปิดช่องทางให้สามารถแจ้งปัญหาหรือเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องได้อย่างปลอดภัยและเป็นระบบ โดยทั้งหมดมีการดำเนินการภายใต้ความร่วมมือของผู้บริหาร ครู นักเรียน และผู้ปกครอง เพื่อให้เกิดความเข้าใจร่วมกันในทุกระดับ การเสริมสร้างทักษะการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพในสภาพแวดล้อมดิจิทัลก็เป็นอีกหนึ่งเรื่องสำคัญ ครูควรสามารถถ่ายทอดข้อมูลอย่างชัดเจน สุภาพ และไม่ก่อให้เกิดความขัดแย้ง โดยเฉพาะในการใช้งานสื่อสังคมออนไลน์ที่เต็มไปด้วยความหลากหลายทางวัฒนธรรม ความเชื่อ และมุมมองต่าง ๆ การฝึกอบรม การฝึกวิเคราะห์ตัวอย่างจริง และเวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับครูต่างวัฒนธรรมจะช่วยส่งเสริมให้ครูเข้าใจบริบทต่าง ๆ และสามารถปรับการสื่อสารให้เหมาะสมกับสถานการณ์ เพื่อสร้างบรรยากาศของการเรียนรู้ที่สร้างสรรค์ทั้งในห้องเรียนและในโลกออนไลน์ นอกจากนี้ยังใช้เวทีการประชุมภายในสถานศึกษาให้เกิดประโยชน์สูงสุด ไม่ว่าจะเป็นการประชุมประจำเดือน หรือการนัดหมายตามปฏิทินการศึกษา ผู้บริหารสามารถใช้โอกาสนี้ในการปลูกฝังความรู้ ความเข้าใจ และความตระหนักเกี่ยวกับกฎหมายดิจิทัล ความปลอดภัย และจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยี โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสื่อสารเชิงบวก การแยกแยะระหว่างการใช้เทคโนโลยีในงานกับในชีวิตส่วนตัว และการตัดสินใจแก้ไขปัญหาอย่างมีเหตุผล แทนการแสดงออกในพื้นที่สาธารณะที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของโรงเรียน การกำหนดมาตรการป้องกันที่เหมาะสมก็เป็นอีกแนวทางหนึ่งที่มี

ประสิทธิภาพหากบุคลากรใช้สื่อดิจิทัลในทางที่ไม่เหมาะสมและส่งผลกระทบต่อองค์กร เป็นอีก
 หนึ่งกลไกสำคัญที่มีการวางแผนอย่างรอบคอบ โดยต้องอาศัยหลักเกณฑ์ที่ชัดเจน โปร่งใส และ
 ยุติธรรม เช่น การสอบสวนอย่างเป็นธรรม บทลงโทษตามระดับความรุนแรง ตลอดจนมาตรการเชิง
 ป้องกันที่เน้นการสร้างความเข้าใจและปลูกฝังจริยธรรมดิจิทัลให้กับบุคลากรอย่างต่อเนื่อง
 มาตรการเหล่านี้จะช่วยให้องค์กรสามารถรักษาภาพลักษณ์ ความน่าเชื่อถือ และความไว้วางใจจาก
 สังคมได้อย่างมั่นคงในระยะยาว สอดคล้องกับวิจัยของ ฌูเลียกรณีย์ เล็กสิงห์โต (2564) ได้
 ทำการศึกษารูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของครู และได้เสนอองค์ประกอบของภาวะผู้นำ
 ยุคดิจิทัลของครูไว้ 4 องค์ประกอบได้แก่ 1) ความรู้ความสามารถในการสอน หมายถึง การมี
 มาตรฐานในด้านความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ การปฏิบัติงาน และการปฏิบัติตน ครูสามารถ
 เลือกวิธีการสอนที่เหมาะสมเพื่อช่วยให้นักเรียนบรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่
 ความรู้ ทักษะ และเจตคติ พร้อมทั้งยังสามารถพัฒนาการสอนอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ
 สูงสุด ครูยังต้องรักษามาตรฐานวิชาชีพ และแสดงให้เห็นถึงศิลปะในการสอน เพื่อสร้างผลลัพธ์ที่มี
 คุณภาพสูงสุดในกระบวนการจัดการเรียนการสอน 2) การมีทักษะและความรู้ด้านดิจิทัล หมายถึง การมี
 ความชำนาญในการเลือกใช้สารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยีไอซีทีที่เหมาะสมและจำเป็นสำหรับการ
 ดำรงชีวิตในฐานะพลเมืองดิจิทัล 3) ความรู้และความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนการ
 สอน หมายถึง การมีความสามารถในการเลือกและใช้งานเทคโนโลยีเพื่อพัฒนาตนเองและสังคม
 ในด้านการเรียนรู้ การสื่อสาร การทำงาน และการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ โดยดำเนินการอย่าง
 ถูกต้อง เหมาะสม และมีคุณธรรม 4) การรู้เท่าทันเทคโนโลยีดิจิทัล หมายถึง ความรู้ ความเข้าใจ
 และความสามารถในการเข้าถึงและใช้สารสนเทศผ่านสื่อและเทคโนโลยีดิจิทัลได้อย่างมี
 ประสิทธิภาพ การเลือกรับ วิเคราะห์ ประเมิน และใช้ข้อมูลจากสื่อดิจิทัลอย่างสร้างสรรค์ โดยเข้าใจ
 ระบบและโครงสร้างสื่อ รวมถึงผลกระทบต่อสังคมและโลก สามารถสร้างเนื้อหาและสื่อสารได้
 อย่างมีประสิทธิภาพในการใช้สื่อดิจิทัลเพื่อสร้างประโยชน์แก่องค์กร และปกป้องสิทธิที่เกี่ยวข้อง
 คำนึงถึงคุณธรรม จริยธรรม สิทธิการเข้าถึง และผลกระทบต่อผู้อื่น มีความรับผิดชอบในการ
 นำเสนอข้อมูล พร้อมเรียกร้องการแก้ไขเมื่อเกิดผลกระทบ ใช้สื่อดิจิทัลอย่างมีจิตสำนึกในฐานะ
 พลเมืองที่ส่งเสริมการเปลี่ยนแปลงเชิงบวก และผลักดันการแก้ปัญหานโยบายโครงสร้างสื่อและ
 วัฒนธรรมสังคมอย่างยั่งยืน

2.5 แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครู ด้านจิตทัศน์มายด์เซต (Digital Mindset)

ในโลกยุคดิจิทัลที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนและการบริหารงานภายในองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นภารกิจสำคัญที่สถานศึกษาทุกแห่งจำเป็นต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบ การขับเคลื่อนเป้าหมายดังกล่าวให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมเริ่มต้นจากการกำหนดแผนงานและเป้าหมายที่ชัดเจน โดยผู้บริหารควรวางแผนในทุกมิติ ทั้งการเลือกเทคโนโลยีที่เหมาะสม การจัดสรรทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ และการประเมินผลอย่างต่อเนื่อง ควบคู่ไปกับการสื่อสารที่โปร่งใสและต่อเนื่องกับบุคลากรทุกฝ่าย เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน สร้างแรงจูงใจ และลดความวิตกกังวลต่อการเปลี่ยนแปลง การพัฒนาองค์กรในยุคดิจิทัลคงไม่สามารถสำเร็จได้ด้วยผู้บริหารเพียงฝ่ายเดียว แต่ต้องอาศัยพลังของครูและบุคลากรทุกคน การส่งเสริมให้ครูมีโอกาสเรียนรู้และพัฒนา ร่วมกันผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) จึงเป็นกลไกสำคัญที่ช่วยถ่ายทอดประสบการณ์ แลกเปลี่ยนแนวคิด และสร้างนวัตกรรมที่สอดคล้องกับบริบทจริงในชั้นเรียน ช่วยลดความเหลื่อมล้ำด้านทักษะ และยกระดับความสามารถของครูทุกคนอย่างทั่วถึง โดยเฉพาะเมื่อได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหารในด้านเวลา ทรัพยากร และการยอมรับในความหลากหลายของรูปแบบการพัฒนา บทบาทของผู้บริหารในฐานะผู้นำดิจิทัลไม่เพียงแต่อยู่ที่การกำหนดนโยบาย แต่ต้องแสดงให้เห็นเป็นรูปธรรมผ่านการเป็นแบบอย่าง (Role Model) ในการใช้เทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพ ไม่ว่าจะเป็นการบริหารงาน การสื่อสาร หรือการส่งเสริมนวัตกรรมใหม่ ๆ ยิ่งไปกว่านั้นองค์กรควรส่งเสริมให้บุคลากรมีทัศนคติที่เปิดรับการเรียนรู้เทคโนโลยีใหม่ ๆ อยู่เสมอ โดยการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เวทีนำเสนอแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practices) การตั้งเป้าหมายการพัฒนาทักษะดิจิทัลรายบุคคล รวมถึงการยกย่องและให้รางวัลแก่ผู้ที่มีพัฒนาการอย่างต่อเนื่อง ทั้งหมดนี้ช่วยสร้างวัฒนธรรมองค์กรแห่งการเรียนรู้อย่างแท้จริง ซึ่งไม่เพียงแต่เพิ่มศักยภาพของบุคลากร แต่ยังเสริมสร้างความผูกพันและความภาคภูมิใจในการทำงานร่วมกัน เหนือสิ่งอื่นใด องค์กรควรปลูกฝังให้บุคลากรเข้าใจว่า เทคโนโลยีดิจิทัลไม่ใช่สิ่งที่มาแทนที่มนุษย์ แต่เป็นเครื่องมือที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน การตัดสินใจ และการใช้เวลาให้เกิดประโยชน์สูงสุด การมีทัศนคติที่ถูกต้องต่อบทบาทของเทคโนโลยี จะช่วยลดความกังวลในการปรับตัว ส่งเสริมการเรียนรู้ และทำให้บุคลากรสามารถใช้ศักยภาพของตนเองได้อย่างเต็มที่ในงานที่ต้องใช้ความคิดสร้างสรรค์ การวิเคราะห์ และการสื่อสาร ซึ่งเป็นจุดแข็งของมนุษย์ที่เทคโนโลยีไม่สามารถทดแทนได้ สอดคล้องกับวิจัยของปัญญาวุฒิ ศรีสม (2567) ทำวิจัยเพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นและหาแนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะผู้นำดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า 1) คำดัชนีลำดับความสำคัญของ

ความต้องการจำเป็นในลำดับมากที่สุดไปน้อยที่สุด คือ 1) ด้านความสามารถและเชี่ยวชาญของผู้นำดิจิทัล 2) ด้านการมีวิสัยทัศน์ของผู้นำดิจิทัล 3) ด้านการมีส่วนร่วมของผู้นำดิจิทัล 4) ด้านสภาพแวดล้อมของผู้นำดิจิทัลในองค์กร และ 5) ด้านการสื่อสารของผู้นำดิจิทัล สำหรับแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้นำดิจิทัลของครู ด้านที่ 1 ความสามารถและเชี่ยวชาญของผู้นำดิจิทัล ประกอบด้วย 5 แนวทางการพัฒนา ด้านที่ 2 การมีวิสัยทัศน์ของผู้นำดิจิทัล ประกอบด้วย 4 แนวทางการพัฒนา ด้านที่ 3 การมีส่วนร่วมของผู้นำดิจิทัล ประกอบด้วย 3 แนวทางการพัฒนา ด้านที่ 4 ด้านสภาพแวดล้อมของผู้นำดิจิทัลในองค์กรประกอบด้วย 6 แนวทางการพัฒนา และด้านที่ 5 ด้านการสื่อสารของผู้นำดิจิทัล ประกอบด้วย 5 แนวทางการพัฒนา การหล่อหลอมทัศนคติและสร้างระบบสนับสนุนอย่างรอบด้านนี้ จะทำให้นักลากรทุกคนสามารถเติบโตไปพร้อมกับการเปลี่ยนแปลงของโลก และทำให้องค์กรการศึกษาก้าวไปข้างหน้าอย่างมั่นคงและยั่งยืนในยุคดิจิทัล

3. ผลการตรวจสอบยืนยันแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขต สตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด

ผลการตรวจสอบยืนยันพบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านมีความคิดเห็นที่สอดคล้องกันในทิศทางเดียวกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ภาวะผู้นำดิจิทัลของครูเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จของสถานศึกษาในยุคปัจจุบัน ซึ่งมีความจำเป็นต้องพึ่งพาเทคโนโลยีดิจิทัลในการบริหารจัดการและจัดการเรียนการสอนอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ โดยเฉพาะในด้านการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการจัดการเรียนรู้และการทำงานในสถานศึกษา โดยการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างโรงเรียน มหาวิทยาลัย และภาคเทคโนโลยี ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความจำเป็นในการปรับกระบวนการทำงานให้มีความยืดหยุ่น รวดเร็ว และสอดคล้องกับบริบทของยุคสมัย แนวทางที่ได้รับการเสนอแนะอย่างชัดเจน ได้แก่ การปรับเปลี่ยนรูปแบบของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพให้เป็นรูปแบบดิจิทัล (Digital Professional Learning Community: DPLCs) ซึ่งช่วยเปิดโอกาสให้ครูสามารถแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ระหว่างกันได้อย่างต่อเนื่อง ไม่จำกัดด้วยเวลาและสถานที่ เพิ่มความคล่องตัวในการพัฒนาตนเองและสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ใหม่ๆ ได้ตลอดเวลา การเลือกใช้แพลตฟอร์มดิจิทัลที่ครูมีความคุ้นเคย ยังเป็นอีกปัจจัยสำคัญที่ช่วยลดอุปสรรคในการปรับตัว และทำให้การนำเทคโนโลยีมาใช้เกิดขึ้นได้จริงในระดับปฏิบัติการ การพัฒนาระบบสารสนเทศดิจิทัลที่สามารถเชื่อมโยงข้อมูลภายในองค์กร เช่น ข้อมูลนักเรียน แผนการสอน ตารางเรียน ตารางสอบ และระบบติดตามผลการเรียนรู้ ก็ได้รับการเน้นย้ำว่าเป็นพื้นฐานสำคัญในการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ ในส่วนของการสนับสนุนการทำงานและการเรียนรู้ร่วมกันผ่านแพลตฟอร์มดิจิทัล เช่น การใช้ Google Workspace, Microsoft Teams หรือแพลตฟอร์มเฉพาะของหน่วยงานการศึกษา ช่วยให้ครูและบุคลากรสามารถทำงาน

ร่วมกันได้แบบReal time ลดการใช้เอกสาร ลดขั้นตอนที่ซับซ้อน และเพิ่มความโปร่งใสในการสื่อสารและการติดตามงาน ขณะเดียวกัน การสร้างระบบอนุมัติแบบดิจิทัล เช่น การขออนุมัติผลงาน การอนุมัติโครงการ หรือการจัดซื้อจัดจ้างในระบบออนไลน์ ก็เป็นอีกหนึ่งนวัตกรรมที่สามารถลดภาระงานด้านเอกสารและเพิ่มความรวดเร็วในการตัดสินใจภายในองค์กร สุดท้าย แนวทางการให้ความรู้ในรูปแบบใหม่ เช่น การจัดทำพอดแคสต์ (Podcast) เพื่อเผยแพร่ความรู้ด้านการเป็นพลเมืองดิจิทัล ได้รับการยอมรับว่าเป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่มีความยืดหยุ่น เข้าถึงง่าย และสอดคล้องกับพฤติกรรมการใช้สื่อของครูและบุคลากรในยุคปัจจุบัน พอดแคสต์สามารถนำเสนอเนื้อหาเชิงลึกในรูปแบบที่เข้าใจง่าย ฟังได้ทุกที่ทุกเวลา และสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการสื่อสารแนวคิด นโยบาย หรือกรณีศึกษาที่น่าสนใจ เพื่อส่งเสริมการตระหนักรู้เรื่องจริยธรรมและความรับผิดชอบในโลกดิจิทัลซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Chivpreecha et al. (2025) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะดิจิทัลของครูในวิทยาลัยเทคโนโลยีการพาณิชย์ กรุงเทพมหานคร พบว่า ครูในวิทยาลัยเทคโนโลยีการพาณิชย์มีระดับทักษะดิจิทัลที่สูง ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมความสามารถด้านดิจิทัลของนักเรียน โดยช่วยให้นักเรียนสามารถพัฒนาทักษะที่จำเป็นในการดำเนินชีวิต การทำงาน และกิจกรรมทางการศึกษา ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการบูรณาการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) ในสถานศึกษา เพื่อพัฒนาทักษะดิจิทัลของนักเรียน รวมไปถึงแนวทางการส่งเสริมทักษะด้าน ความปลอดภัยทางดิจิทัลของครูจากข้อมูลเชิงลึกของผู้เชี่ยวชาญ 7 ท่าน การศึกษาระบุว่า ความปลอดภัยทางดิจิทัล เป็นองค์ประกอบสำคัญในการพัฒนาครู โดยเสนอแนวทางสำคัญ ได้แก่ จัดตั้งและสื่อสารนโยบายและแนวปฏิบัติที่ชัดเจนเกี่ยวกับความปลอดภัยทางดิจิทัลสำหรับครู ดำเนินการฝึกอบรมอย่างครอบคลุม ครอบคลุมหัวข้อสำคัญ เช่น การจัดการรหัสผ่าน การสื่อสารอย่างปลอดภัย และการปกป้องข้อมูล ส่งเสริมให้ครูบูรณาการหลักการความปลอดภัยทางดิจิทัลเข้ากับแผนการสอน แจ้งให้ครูทราบเกี่ยวกับการอัปเดตซอฟต์แวร์และโปรแกรมต่าง ๆ เพื่อให้เครื่องมือที่ใช้มีคุณสมบัติด้านความปลอดภัยล่าสุด สนับสนุนการใช้แพลตฟอร์มการทำงานร่วมกันที่มีความปลอดภัยในการสื่อสารและแบ่งปันไฟล์ และให้ความรู้กับครูเกี่ยวกับความเสี่ยงของการใช้แพลตฟอร์มที่ไม่ปลอดภัย และเน้นย้ำความสำคัญของการเข้ารหัสข้อมูล ทั้งนี้ผู้บริหารสถานศึกษาคือหนึ่งในปัจจัยของความสำเร็จในการการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครู ตามที่ Karakose et al. (2021) ได้ทำวิจัยเพื่อสำรวจมุมมองและประสบการณ์ของครูเกี่ยวกับบทบาทการเป็นผู้นำดิจิทัลและความสามารถด้านเทคโนโลยีของผู้บริหารโรงเรียนในช่วงการระบาดของ COVID-19 พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนสามารถช่วยสนับสนุนการเปลี่ยนแปลงดิจิทัลและการพัฒนาวิชาชีพผ่านเทคโนโลยี รวมทั้งมีส่วนในการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ดิจิทัลในสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยในครั้งนี้

1. ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลซึ่งเป็นหนึ่งในคุณลักษณะที่สำคัญของครูและบุคลากรในสถานศึกษา โดยมุ่งเน้นแนวทางที่สนับสนุนให้ครูสามารถสร้างเครือข่ายความรู้ดิจิทัลทั้งภายในและภายนอกองค์กร

2. ผู้บริหารสถานศึกษาควรนำแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูมาทดลองใช้จริงในสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมให้บุคลากรมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการทำงานตามกรอบเป้าหมายให้ครอบคลุมทั้ง 5 ด้าน ดังนี้

2.1 ด้านการพัฒนาความสามารถดิจิทัล (Digital Capabilities Development) ควรมีการสนับสนุนให้สร้างเครือข่ายหรือเข้าร่วมกลุ่มออนไลน์เพื่อเสริมสร้างความเชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนการสอน

2.2 การใช้ดิจิทัลเพื่อการทำงานของครู (Digital for Teachers) ควรส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาปรับใช้เทคโนโลยีดิจิทัลให้เหมาะสมกับบริบทและความต้องการของสถานศึกษา

2.3 ด้านความรู้ด้านเทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Literacy) ควรพัฒนาให้ครูและบุคลากรมีความรู้ในการใช้และประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนการสอนและการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ทั้งยังสามารถส่งเสริมให้ผู้อื่นมีทักษะด้านความรู้เท่าทันสื่อดิจิทัล

2.4 ด้านการเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล (Digital Citizenship) ควรจัดกิจกรรมให้ความรู้หรือสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างมีจริยธรรมและจรรยาบรรณ และถูกกฎหมาย

2.5 ดิจิทัลมายด์เซต (Digital Mindset) ควรเป็นผู้นำต้นแบบในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการบริหารจัดการสถานศึกษาและพัฒนาให้ครูนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับวิจัยในครั้งต่อไป

1. ควรมีการนำแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด ไปทดลองใช้ในโรงเรียนของสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์เพื่อศึกษาผลและนำมาพัฒนาต่อยอดให้เป็นแนวทางที่มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

2. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด

3. ควรมีการศึกษาและพัฒนารูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด เพื่อต่อยอดในระดับที่สูงขึ้นไปและสามารถนำไปพัฒนาอบรมข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา หรือใช้แหล่งข้อมูลให้ผู้บริหารได้นำมาพัฒนาองค์กรได้อย่างเป็นรูปธรรม

บรรณานุกรม

- คมศิลป์ ประสงค์สุข. (2564). รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำครูด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยกระบวนการจัดการเรียนรู้.(วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). แม่ฮ่องสอน: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ วิทยาเขตแม่ฮ่องสอน.
- จิตติมา วรณศรี. (2564). การบริหารจัดการศึกษายุคดิจิทัล (พิมพ์ครั้งที่ 1). พิษณุโลก: รัตนสุวรรณการพิมพ์.
- จิราภรณ์ ปกรณ์. (2564). รูปแบบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ไม่ได้ดีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ชลัญญา ไชยสิทธิ์ และต้องลักษณะ บุญธรรม (2567). แนวทางการส่งเสริมภาวะผู้นำดิจิทัลของครูอาชีวศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จังหวัดกรุงเทพมหานคร. *Journal of Liberal Art of Rajamangala University of Technology Suvarnabhumi*, 6(1), 224-238.
- ชานนท์ คำปิวทา. (2565). รูปแบบการบริหารเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยนเรศวร]. NU Intellectual Repository. <http://nuir.lib.nu.ac.th/dspace/handle/123456789/5045>
- ชิษณพงศ์ ศรีจันทร์. (2567). แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู. *วารสารวิชาการจินตาสี*, 1(2).
- ชุตริรัตน์ กาญจนชนชัย. (2562). ตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์ ศึกษาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย).
- ฐปนีย์ นารี. (2561). รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อดำเนินการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการ ภาค 11. วิทยานิพนธ์ ปรัช.ศ. สกลนคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ณัฐยาภรณ์ เล็กสิงห์โต. (2564). รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของครูโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ดาวรรณ ถวิลการ. (2564). ภาวะผู้นำดิจิทัล Digital Leadership. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- เทวฤทธิ์ ผลจันทร์. (2564). โปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำทางวิชาการของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัย

มหาสารคาม.

ชนิด รัตนศักดิ์ดา. (2565). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2. วิทยานิพนธ์ หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกริก.

นพวัฒน์ เก็มกาแมน. (2563). แนวทางการพัฒนาการรู้ดิจิทัลสำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

ปัญญาวุฒิ ศรีสม. (2567). แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้นำดิจิทัลของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 (วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรังสิต).

พรพิมล แก้วอ่อน. (2564). แนวทางการพัฒนาทักษะภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ตามหลัก ทฤษฎีปานิิก สูตรของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนฟ้าอุดม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3. วิทยานิพนธ์หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

"พระราชบัญญัติการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม พ.ศ. 2560,"

ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 134 ตอนที่ 10 ก. 24 มกราคม 2560.

พิชญ์พิมล สุนทวงค์. (2565). แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของครู สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

มนตรี จิตจักร, ธันยาภรณ์ นวลสิงห์, และหทัย น้อยสมบัติ. (2567). ภาวะผู้นำทางวิชาการของครูในยุคดิจิทัลที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2. *Journal of Roi Et Rajabhat University*, 18(2), 109-127.

มนธิรา จันทร์เชื้อ. (2566). แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยนเรศวร.

มัตติกา ภาลี. (2566). รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำครูยุคดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนประถมศึกษาในเขตพื้นที่รับผิดชอบสำนักงานศึกษาธิการ ภาค 11. วิทยานิพนธ์คุชฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

รัฐนันท์ รดทองและมลรัักษ์ เลิศวิไลย์. (2564). ภาวะผู้นำดิจิทัลของครูโรงเรียนเทศบาลบ้านสามกอง อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต. *Journal of Roi Kaensarn Academi*, 6(11), 223-23.

ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). *พจนานุกรม ฉบับบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 เฉลิมพระเกียรติ*

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 7
รอบ 5 ธันวาคม 2554. กรุงเทพฯ : ราชบัณฑิตยสถาน

รจนาภรณ์ ลักษณะดี. (2565). ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตบ้านบึง 1 สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหาร
ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยเกริก.

วสันต์ ศักดาศักดิ์. (2565). แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำที่ยั่งยืนกับประสิทธิภาพการบริหารงาน
วิชาการโรงเรียน ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
นนทบุรี. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหาร สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยการฝึกหัด
ครู). มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.

วัชรภรณ์ แสงทิพย์. (2565). การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหาร มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม.

วิโรจน์ สารรัตน์. (2557). ภาวะผู้นำ: ทฤษฎีและนันทสนะร่วมสมัยปัจจุบัน. กรุงเทพฯ: ทิพย์วิสุทธิ.

วิชุดา บุญทรัพย์. (2563) แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำในยุคศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารโรงเรียน ใน
สังกัดเทศบาลนครรังสิต ปทุมธานี . มหาวิทยาลัยรังสิต/ปทุมธานี.

ไวยวิทย์ มูลทรัพย์. (2565). การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กาฬสินธุ์. (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต).
มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

สนั่น ใจโชติ, จิรวัดน์ กิตติพิเชฐสรรค์, ทวีศักดิ์ ชันยศ, และอภิสิทธิ์ ภาชนะวรรณ. (2567). การ
วิเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3. *วารสารสมาคมพัฒนาวิชาชีพการบริหารการศึกษาแห่งประเทศไทย*
(สพบท.), 6(3), 173-187.

สรุณี นุชถาวร และอภิชาติ เสนนันท์. ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำของครูยุคดิจิทัลในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี. *Journal of MCU Phetchaburi
Review*, 7(1), หน้า-504.

สร้อยสุดา กรีน. (2563). รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำครูในการจัดการเรียนรู้ ในโรงเรียน
มัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 11. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

สืบพงษ์ ทัพพลวง. (2564). การพัฒนาโปรแกรมการเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของ
ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6.

วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา: มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม.

สุชญา โกมลวานิช. 2563. ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อสมรรถนะครูใน
ศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23. วิทยานิพนธ์
ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารและ พัฒนาคุณภาพการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

สุวิมล ว่องวานิช. (2562). การวิจัยการประเมินความต้องการจำเป็น. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ:
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). คู่มือการประเมินสมรรถนะครูสำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2553. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาขั้นพื้นฐาน.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจังหวัดจันทบุรี ทรายด. (2568). แผนปฏิบัติการประจำปี
งบประมาณ พ.ศ. 2568. จันทบุรี ทรายด: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
จังหวัดจันทบุรี ทรายด.

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานกฤษฎมนตรี. (2565). *แผนพัฒนา
เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566—2570)*. ราชกิจจานุเบกษา.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2557). รายงานการวิจัยแนวทางการพัฒนาการศึกษาไทยกับ
การเตรียมความพร้อมศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579*.
กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.

อมรรัตน์ ดอนพิลา. (2566). ความต้องการจำเป็นและแนวทางพัฒนาทักษะดิจิทัลของครูในศตวรรษที่
21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา มุกดาหาร. วิทยานิพนธ์ปริญญา
ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

Acebuche, A. (2023). Digital Leadership Towards Effective School Management: A Systematic
Review. *Psychology and Education: A Multidisciplinary Journal*, 16(2), 1-1.

AlAjmi, M. K. (2022). The impact of digital leadership on teachers' technology integration during
the COVID-19 pandemic in Kuwait. *International Journal of Educational Research*, 112,
101928.

Best, J. W., & Kahn, J. (1981). *Research in education*. Englewood.

Bush, T. (2012). *Leadership and Management Development in Education*. London:Sage. สืบค้น 10

- กุมภาพันธ์ 2568. จาก <https://www.torrossa.com/en/resources/an/4912521>.
- Chiwpreecha, K., Snongtaweepon, T., Wongwisutthirat, K., Phutthinatwan, P., & Intra, P. (2025). Guidelines for Teacher's Digital Skills Development in Commercial Technology College, in Bangkok. *Journal of Dhamma for Life*, 31(1), 162-168.
- Fullan, M. (2020). The nature of leadership is changing. *European Journal of Education*, 55, 139-142. <https://doi.org/10.1111/ejed.12388>
- Karakose, T., Polat, H., & Papadakis, S. (2021). Examining teachers' perspectives on school principals' digital leadership roles and technology capabilities during the COVID-19 pandemic. *Sustainability*, 13(23), 13448.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610, <https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/001316447003000308>
- SIYU และข้าพเจ้า พิระธรณิศร์. (2566). แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูโรงเรียนเอกชนแห่งหนึ่งในจังหวัดนครศรีธรรมราช. *วารสารมจรอุบลปริทรรศน์*, 8(2), 1061-1072.
- Tanucan, J. C. M., Negrido, C. V., & Malaga, G. N. (2022). Digital leadership of school heads and job satisfaction of teachers in the Philippines during the pandemic. *International journal of learning, teaching and educational research*, 21(10), 1-18.
- Trihantoyo, S., Herachwati, N., & Purwono, R. (2021). Teacher Competence Based on Digital Quotient as Instructional Leadership. *Journal Kajian Teori dan Praktik Kependidikan*, 6(1), 67-74.
- Damayanti, F. P. & Mirfani, A. M. (2021). An analysis of digital leadership in the pandemic covid-19 ERA. 4th International Conference on Research of Educational Administration and Management (ICREAM 2020),
- Sunu, I. G. K. A. (2022). The impact of digital leadership on teachers' acceptance and use of digital technologies. *Mimbar Ilmu*, 27(2), 311-320.
- Zhong, L. (2017). Indicators of digital leadership in the context of K-12 education. *Journal of Educational Technology Development and Exchange (JETDE)*, 10(1), 3.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจเครื่องมือวิจัย

1. ดร.พนัส จันทร์ศรีทอง อาจารย์ภาควิชา การบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยบูรพา
2. ดร.ณัฏฐิกา ลุนราศรี อาจารย์ภาควิชา วิจัยและจิตวิทยาประยุกต์ คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยบูรพา
3. นายศุภกร รัตนวงษ์ รองผู้อำนวยการโรงเรียนเนินทรายวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำ
ดิจิทัลของครูในสภวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด

1. นางสาวดี อายุเจริญ อดีตผู้อำนวยการ โรงเรียนสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด
(ข้าราชการบำนาญ)
2. นายอาคม สุวรรณประเสริฐ อดีตครู โรงเรียนสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด (ข้าราชการ
บำนาญ)
3. รศ.ดร.อธิปัตย์ บุญเหมาะ อาจารย์สายวิชาภาษา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัย
เทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี
4. ผศ.ดร.ปณณัฐฐา มาเชค อาจารย์ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยบูรพา
5. อ.กุลเชษฐ์ เล็กประยูร ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาการเรียนรู้ มหาวิทยาลัย
กรุงเทพ
6. นางพิมพ์ผดุง จรุงญ โภคทรัพย์ ผู้จัดการฝ่ายทรัพยากรบุคคลและบริหาร
บริษัทไมซ์เออร์ อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด

ภาคผนวก ข
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบประเมินความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา

ของแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์เกี่ยวกับแนวทางการ
พัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จันทบุรี ตราด

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้อยู่ในขั้นตอนการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของ
ภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา จันทบุรี ตราด

2. แบบสอบถามฉบับนี้มุ่งตรวจสอบเพื่อหาค่าความเที่ยงตรง (Validity) โดยการวิเคราะห์
ดัชนีความสอดคล้อง (Index of item objective congruence : IOC) ของแบบสอบถามและ
ข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ เพื่อนำไปปรับปรุงแบบสอบถามให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

3. ขอความกรุณาผู้ทรงคุณวุฒิหรือท่านผู้เชี่ยวชาญ โปรดพิจารณาความสอดคล้องของ
ประเด็นข้อคำถามเพื่อใช้ในแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำ
ดิจิทัลของครูแต่ละข้อ ว่าเป็นความถูกต้องเหมาะสมหรือไม่ เมื่อพิจารณาแล้วให้ใส่เครื่องหมาย ลงใน
ช่องความคิดเห็นโดยใช้เกณฑ์การพิจารณาตามระบบ IOC ดังนี้

1. ให้ 1 คะแนน เมื่อแน่ใจว่าข้อนั้นมีเนื้อหาที่สอดคล้องกับตัวแปรและ
วัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษา
2. ให้ 0 คะแนน เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อนั้นมีเนื้อหาที่สอดคล้องต่อตัวแปรและ
วัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษา
3. ให้ -1 คะแนน เมื่อแน่ใจว่าข้อนั้นไม่สอดคล้อง กับตัวแปรและ
วัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษา
4. ผู้วิจัยขอความกรุณาท่านผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญให้ข้อเสนอแนะหรือความคิดเห็น
เพิ่มเติมในประเด็นที่ยังไม่สมบูรณ์ โดยการเขียนข้อเสนอแนะไว้ท้ายข้อความนั้นๆ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณในความกรุณาของท่านเป็นอย่างสูง

นายจตุรงค์ วรรณะเมธานี

นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ข้อที่	ข้อความคำถาม	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ			
		1	0	-1	ข้อเสนอแนะ
ดิจิทัลมายด์เซต (Digital Mindset) คือ ชุดความคิดหรือแนวความคิดของครูที่มีต่อการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ ซึ่งเป็นความสามารถของครูในการวางแผนการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้เพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความต้องการเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัล สามารถปรับตัวให้เข้ากับเทคโนโลยีใหม่ ๆ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอน					
1	ท่านเชื่อว่า การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลสามารถช่วยปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน				
2	ท่านมีทัศนคติเชิงบวกต่อการใช้เทคโนโลยีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการสอน				
3	ท่านวางแผนการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนล่วงหน้า				
4	ท่านมีความพร้อมและความยืดหยุ่นในการเรียนรู้และปรับตัวให้เข้ากับเทคโนโลยีใหม่ ๆ				
5	ท่านเป็นผู้นำในการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน				
การใช้ดิจิทัลเพื่อการทำงานของครู (Digital for Teachers) คือ ความสามารถของครูในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ได้อย่างหลากหลาย บริหารจัดการห้องเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนจนการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการทำงานตามบริบทของสถานศึกษาและเท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก					
6	ท่านประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ				
7	ท่านใช้แอปพลิเคชันหรือแพลตฟอร์มออนไลน์ในการบริหารจัดการชั้นเรียนเป็นประจำ เช่น การใช้โปรแกรมช่วยตรวจข้อสอบ หรือแอปพลิเคชันในการเช็คชื่อเข้าเรียน เป็นต้น				
8	ท่านใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการสื่อสารกับนักเรียนและผู้ปกครองได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การใช้ Chatbot ในการติดต่อสื่อสารกับนักเรียน				
9	ท่านนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับ				

	บริบทและความต้องการของสถานศึกษา เช่น การใช้ AI ในการสร้างสื่อ การเรียนการสอน หรือ การประเมินผลงานในรูปแบบออนไลน์ เป็นต้น				
10	ท่านเป็นผู้นำในการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทและความต้องการของสถานศึกษา				
ความรู้ด้านเทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Literacy) คือ ความสามารถในการใช้และประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนและการทำงานในสภาพแวดล้อมดิจิทัล รวมถึงทักษะการใช้อุปกรณ์ดิจิทัลพื้นฐาน การวิเคราะห์และประเมินข้อมูลจากแหล่งที่น่าเชื่อถือ เพื่อพัฒนาและสร้างสรรค์กระบวนการจัดการเรียนรู้ และการปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงในโลกดิจิทัล					
11	ท่านมีความรู้ในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ				
12	ท่านใช้อุปกรณ์ดิจิทัลขั้นพื้นฐาน เช่น คอมพิวเตอร์ แท็บเล็ต สมาร์ทโฟน ฯลฯ ได้อย่างคล่องแคล่ว				
13	ท่านจัดการข้อมูลดิจิทัลได้ เช่น การสำรองข้อมูลหรือการจัดเก็บไฟล์ออนไลน์และออฟไลน์ เป็นต้น				
14	ท่านเข้าถึงข้อมูล สืบค้นแบบดิจิทัล และประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูลนั้นได้				
15	ท่านเป็นผู้นำในการส่งเสริมให้ผู้อื่นมีทักษะด้านความรู้เท่าทันสื่อดิจิทัล				
การพัฒนาความสามารถดิจิทัล (Digital Skills Development) คือ การเสริมสร้างทักษะและความรู้ที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนรวมถึงการส่งเสริมการพัฒนาวิชาชีพด้วยการใช้เทคโนโลยี และการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ดิจิทัลในโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง มีการอบรม แลกเปลี่ยนข้อมูล และสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อเสริมสร้างความเชี่ยวชาญและนวัตกรรมในกระบวนการเรียนการสอนที่ทันสมัยและมีประสิทธิภาพ					
16	ท่านเข้าร่วมการอบรมหรือกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อพัฒนาความก้าวหน้าทางวิชาชีพ				
17	ท่านมีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นหรือเทคนิคในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลกับเพื่อนครูในชั่วโมงชุมชน				

	การเรียนรู้วิชาชีพ (PLC)				
18	ท่านมีเครือข่ายหรือเข้าร่วมกลุ่มครูออนไลน์เพื่อเสริมสร้างความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับเทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนการสอน				
19	ท่านพัฒนาทักษะด้านดิจิทัลในของตนเองอย่างสม่ำเสมอ				
20	ท่านเป็นผู้นำในการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ดิจิทัลในโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง				
การเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล (Digital Citizenship) คือ ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างมีจิตสำนึกและความรับผิดชอบ มีทักษะในการเลือกใช้สื่อดิจิทัลอย่างเหมาะสม ปกป้องข้อมูลส่วนตัวและผู้อื่น และปฏิบัติตามจริยธรรม กฎหมาย และจรรยาบรรณ					
21	ท่านมีความรับผิดชอบและมีจิตสำนึกต่อการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในชีวิตประจำวัน				
22	ท่านเลือกใช้สื่อดิจิทัล (เช่น โซเชียลมีเดีย เว็บไซต์ หรือแอปพลิเคชัน) อย่างเหมาะสมและระมัดระวัง				
23	ท่านมั่นใจในการปกป้องข้อมูลส่วนตัวและข้อมูลของผู้อื่นเมื่อต้องใช้เทคโนโลยีดิจิทัล				
24	ท่านปฏิบัติตามกฎหมายและจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล				
25	ท่านเป็นผู้นำในการส่งเสริมใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างมีจริยธรรม จรรยาบรรณ และตามกฎหมาย				

ข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

.....

.....

.....

.....

.....

แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำดิจิทัลของ ครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาจันทบุรี トラด

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการวิจัย เรื่อง แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี トラด มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี トラด โดยข้อมูลจะถูกนำเสนอในภาพรวมไม่แยกเป็นรายสถานศึกษา รวมถึงถูกเก็บเป็นความลับและใช้เพื่อประกอบงานวิจัยเท่านั้น

2. แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี トラด ทั้ง 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ดิจิทัลมายด์เซต (Digital Mindset) 2) การใช้ดิจิทัลเพื่อการทำงานของครู (Digital Technology for Teachers) 3) ความรู้ด้านเทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Literacy) 4) การพัฒนาความสามารถดิจิทัล (Digital Capabilities Development) 5) การเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล (Digital Citizenship) รวมจำนวนทั้งหมด 25 ข้อ เป็นแบบมาตราประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ที่มีการตอบสนองคู่ (Dual-Response Format) มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี トラด โดยแต่ละระดับมีความหมาย ดังนี้

5 หมายถึง	สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี トラด อยู่ในระดับ มากที่สุด
4 หมายถึง	สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี トラด อยู่ในระดับ มาก
3 หมายถึง	สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี トラด อยู่ในระดับ ปานกลาง

- 2 หมายถึง สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด อยู่ในระดับ น้อย
- 1 หมายถึง สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด อยู่ในระดับ น้อยที่สุด

ขอขอบพระคุณที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสัมภาษณ์ฉบับนี้

นายจตุรงค์ วรรณะเมธานี

นิสิตมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

**แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำดิจิทัลของ
ครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด**

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ‘สภาพปัจจุบัน’ และ ‘สภาพที่พึงประสงค์’ ที่ตรงกับ
ระดับพฤติกรรมของท่านและสภาพความเป็นจริง โดยแต่ละระดับมีความหมาย ดังนี้

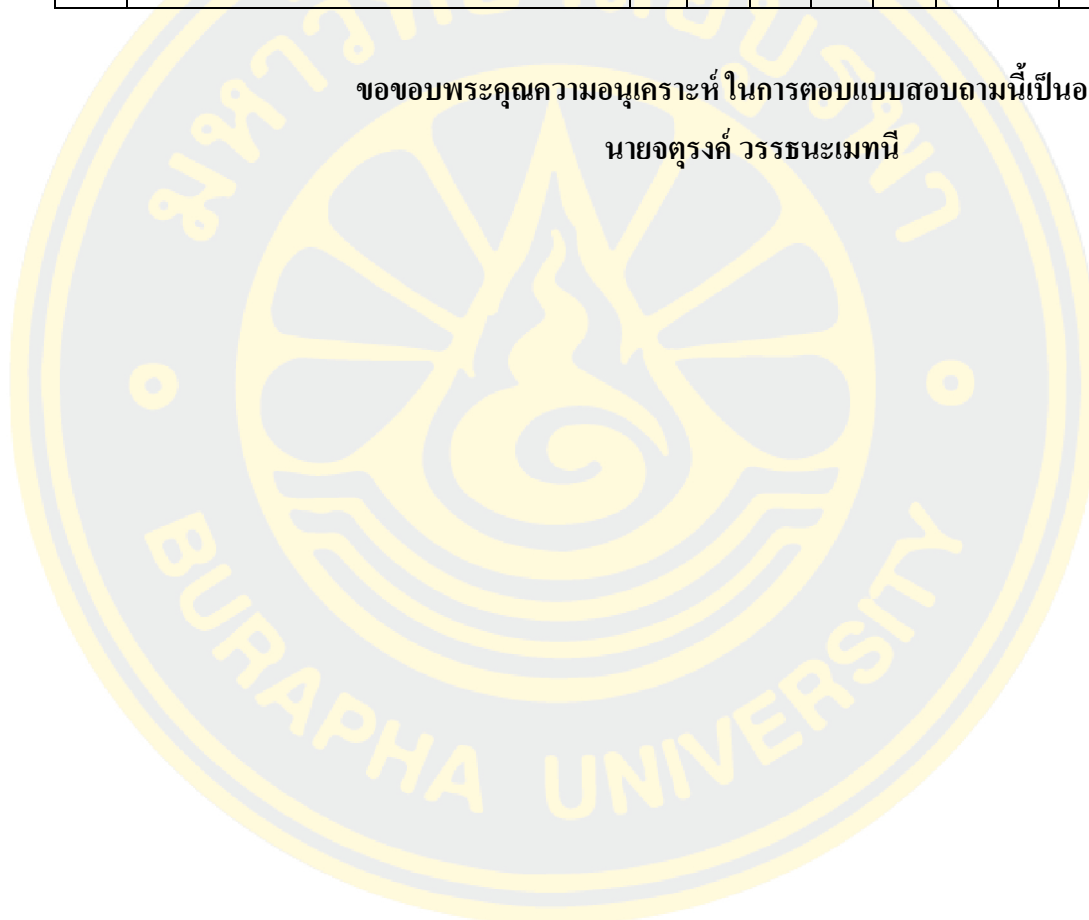
5 หมายถึง	สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด อยู่ในระดับ มากที่สุด
4 หมายถึง	สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด อยู่ในระดับ มาก
3 หมายถึง	สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด อยู่ในระดับ ปานกลาง
2 หมายถึง	สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด อยู่ในระดับ น้อย
1 หมายถึง	สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด อยู่ในระดับ น้อยที่สุด

[illegible]

[illegible]

ข้อ	ภาวะผู้นำดิจิทัลของครู	สภาพปัจจุบัน					สภาพที่พึงประสงค์				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
	จรรยาบรรณในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล										
25.	ท่านเป็นผู้นำในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างมีจริยธรรมและจรรยาบรรณ และถูกกฎหมาย										

ขอขอบพระคุณความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามนี้เป็นอย่างสูง
 นายจตุรงค์ วรรณะเมธานี

แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างสำหรับงานวิจัย

วิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรี
ประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จันทบุรี ทราย

คำชี้แจง

1. แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการวิจัย เรื่อง แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จันทบุรี ทราย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เกี่ยวข้อง

2. แบบสัมภาษณ์นี้แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐ-
ศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จันทบุรี ทราย

ขอขอบพระคุณที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสัมภาษณ์ฉบับนี้

นายจตุรงค์ วรรณะเมธานี

นิสิตมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างสำหรับงานวิจัย

วิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จันทบุรี ทราย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์

ตำแหน่ง

วัน เดือน ปี ที่สัมภาษณ์

เริ่มการสัมภาษณ์ น. จบการสัมภาษณ์ น

ตอนที่ 2 แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จันทบุรี ทราย

1. ดิจิทัลมายด์เซต (Digital Mindset)

ท่านมีเทคนิค แนวทาง วิธีการปฏิบัติอย่างไรเกี่ยวกับการส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากร
ในองค์กรของท่านมีความคิดดิจิทัล หรือ ดิจิทัลมายด์เซตเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัล

.....

.....

.....

2. การใช้ดิจิทัลเพื่อการทำงานของครู (Digital for Teachers)

ท่านมีเทคนิค แนวทาง วิธีการปฏิบัติอย่างไรในการส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรใน
องค์กรของท่านนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการทำงานเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัล

.....

.....

.....

3. ความรู้ด้านเทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Literacy)

ท่านมีเทคนิค แนวทาง วิธีการปฏิบัติอย่างไรในการส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรในองค์กรของท่านมีความรู้ด้านเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัล

.....

.....

.....

4. การพัฒนาความสามารถดิจิทัล (Digital Capabilities Development)

ท่านมีเทคนิค แนวทาง วิธีการปฏิบัติอย่างไรในการส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรในองค์กรของท่านได้พัฒนาความสามารถด้านดิจิทัลอย่างต่อเนื่องเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัล

.....

.....

.....

5. การเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล (Digital Citizenship)

ท่านมีเทคนิค แนวทาง วิธีการปฏิบัติอย่างไรในการส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรในองค์กรของท่านมีความเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัลเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัล

.....

.....

.....

นายจตุรงค์ วรรณะเมธานี

นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ข้อคำถามประกอบการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

หัวข้อ การตรวจสอบยืนยันแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสห
วิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

จันทบุรี ตราด

คำชี้แจง

1. ข้อคำถามฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการวิจัย เรื่อง แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด มีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบยืนยันแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด

2. ข้อคำถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 คำถามนำ

ตอนที่ 2 คำถามหลัก

ตอนที่ 3 คำถามเพื่อการสรุป

ขอขอบพระคุณที่ให้ความร่วมมือในการตอบข้อคำถามประกอบการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ฉบับนี้

นายจตุรงค์ วรรณะเมธานี

นิติระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ตอนที่ 1 คำถามนำ

1. ท่านคิดว่าแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครู ควรมีลักษณะหรือรูปแบบอย่างไร

.....

.....

.....

ตอนที่ 2 คำถามหลัก

1. 1. การพัฒนาความสามารถดิจิทัล (Digital Capabilities Development)

แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครู ตามองค์ประกอบที่ 1 การพัฒนาความสามารถดิจิทัล (Digital Capabilities Development)

1. ส่งเสริมให้ครูสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ดิจิทัล (Digital Professional Learning Communities)
2. ส่งเสริมให้ครูใช้แพลตฟอร์มที่ครูคุ้นเคยในการสร้างกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลและส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล
3. สนับสนุนบุคลากรที่มีความรู้ด้านเทคโนโลยีเป็นที่ปรึกษาและขยายเครือข่ายความรู้ทั้งในองค์กรและหน่วยงานภายนอก
4. พัฒนาระบบสารสนเทศดิจิทัลเพื่ออำนวยความสะดวกและลดความยุ่งยากในการทำงาน
5. สร้างแรงบันดาลใจให้ครูและกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

1.1 1.1 จากแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด ตามองค์ประกอบการพัฒนาความสามารถดิจิทัล (Digital Capabilities Development) ท่านเห็นด้วยกับแนวทางดังกล่าวหรือไม่

☐ เห็นด้วย

☐ ไม่เห็นด้วย

1.2 จากแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด ตามองค์ประกอบการพัฒนาความสามารถดิจิทัล (Digital Capabilities Development) ท่านคิดว่า มีความเหมาะสมเป็นไปได้ในทางปฏิบัติหรือไม่ อย่างไร

☐ ยืนยันความเหมาะสม

☐ ไม่เหมาะสม

1.3 จากแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด ตามองค์ประกอบการพัฒนาความสามารถดิจิทัล (Digital Capabilities Development) ท่านมีข้อเสนอแนะอื่น ๆ เพิ่มเติมหรือไม่ อย่างไร

.....

2. การใช้ดิจิทัลเพื่อการทำงานของครู (Digital for Teachers)

แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครู ตามองค์ประกอบที่ 2 การใช้ดิจิทัลเพื่อการทำงานของครู (Digital for Teachers)

1. ส่งเสริมให้ครู บุคลากร หรือนักเรียนทำงานร่วมกันผ่านแพลตฟอร์มดิจิทัล
2. สร้างหน่วยงานสนับสนุนในการให้คำปรึกษาด้านเทคโนโลยีดิจิทัล
3. กำหนดประเด็นในการพัฒนางาน (KPI) เพื่อติดตามผลการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนและการทำงานในสถานศึกษา
4. ปรับเปลี่ยนรูปแบบการดำเนินงานกิจกรรมภายในสถานศึกษาให้มีความยืดหยุ่นและพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ
5. จัดหลักสูตรอบรมที่ครอบคลุมทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลพื้นฐานและทักษะจำเป็นแต่ละสายงาน

2.1 จากแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด ตามองค์ประกอบการใช้ดิจิทัลเพื่อการทำงานของครู (Digital for Teachers) ท่านเห็นด้วยกับแนวทางดังกล่าวหรือไม่

☐ เห็นด้วย

☐ ไม่เห็นด้วย

2.2 จากแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด ตามองค์ประกอบการใช้ดิจิทัลเพื่อการทำงานของครู (Digital for Teachers) ท่านคิดว่า มีความเหมาะสมเป็นไปได้ในทางปฏิบัติหรือไม่อย่างไร

☐ ยืนยันความเหมาะสม

☐ ไม่เหมาะสม

2.3 จากแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด ตามองค์ประกอบการใช้ดิจิทัลเพื่อการทำงานของครู (Digital for Teachers) ท่านมีข้อเสนอแนะอื่น ๆ เพิ่มเติมหรือไม่ อย่างไร

3. ความรู้ด้านเทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Literacy)

แนวทางตามองค์ประกอบที่ 3 ความรู้ด้านเทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Literacy)

1. ปรับปรุงกระบวนการอนุวัติขอไปอบรมหรือพัฒนาตนเองให้มีความสะดวก รวดเร็ว และเข้าถึงได้ง่าย เพื่อส่งเสริมให้ครูและบุคลากรสามารถเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาได้อย่างคล่องตัว
2. จัดสรรบุคลากรแกนนำในการอบรมพัฒนาและกลับมาถ่ายทอดให้กับครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้
3. ใช้รูปแบบการเรียนรู้ที่ผสมผสานระหว่างการเรียนรู้แบบออนไลน์และออนไซต์ เพื่อให้บุคลากรสามารถเรียนรู้ได้ตามความสะดวก และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้จริงในบริบทของตนเอง
4. ส่งเสริมให้ครูพัฒนาความรู้และทักษะด้านเทคโนโลยีผ่านการฝึกอบรมเกี่ยวกับการใช้ฮาร์ดแวร์หรือซอฟต์แวร์ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน
5. พุดคุยแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ให้ความรู้ด้านการรู้เท่าทันสื่อและการป้องกันภัยออนไลน์แก่ครูแบบกัลยาณมิตร

3.1 จากแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด ตามองค์ประกอบความรู้ด้านเทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Literacy) ท่านเห็นด้วยกับแนวทางดังกล่าวหรือไม่

☐ เห็นด้วย

☐ ไม่เห็นด้วย

3.2 จากแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด ตามองค์ประกอบความรู้ด้านเทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Literacy) ท่านคิดว่า มีความเหมาะสมเป็นไปได้ในทางปฏิบัติหรือไม่อย่างไร

☐ ยืนยันความเหมาะสม

☐ ไม่เหมาะสม

3.3 จากแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด ตามองค์ประกอบความรู้ด้านเทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Literacy) ท่านมีข้อเสนอแนะอื่น ๆ เพิ่มเติมหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

4. การเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล (Digital Citizenship)

แนวทางตามองค์ประกอบที่ 4 การพัฒนาความสามารถดิจิทัล (Digital Skills Development)

1. จัดกิจกรรมอบรมหรือเสวนาเกี่ยวกับกฎหมายดิจิทัล เช่น พ.ร.บ.คอมพิวเตอร์ฯ การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (PDPA) และจริยธรรมในการใช้สื่อสังคมออนไลน์ เพื่อให้บุคลากรตระหนักถึงผลกระทบของการกระทำในโลกดิจิทัล
2. สร้างนโยบายหรือแนวปฏิบัติภายในองค์กรที่สนับสนุนการเป็นพลเมืองดิจิทัล
3. ส่งเสริมให้ครุมีทักษะในการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพในสภาพแวดล้อมดิจิทัล รวมถึงการเข้าใจความหลากหลายทางวัฒนธรรมและความคิดเห็นในโลกออนไลน์
4. ประชุมชี้แจงสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับกฎหมายและความปลอดภัยในโลกดิจิทัล รวมไปถึงการใช้สื่อดิจิทัลอย่างเหมาะสม
5. กำหนดมาตรการป้องกันที่เหมาะสมหากบุคลากรใช้สื่อดิจิทัลในทางที่ไม่เหมาะสมและส่งผลกระทบต่อองค์กร

4.1 จากแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด ตามองค์ประกอบการเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล (Digital Citizenship) ท่านเห็นด้วยกับแนวทางดังกล่าวหรือไม่

☐ เห็นด้วย

☐ ไม่เห็นด้วย

4.2 จากแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด ตามองค์ประกอบการเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล (Digital Citizenship) ท่านคิดว่า มีความเหมาะสมเป็นไปได้ในทางปฏิบัติหรือไม่ อย่างไร

☐ ยืนยันความเหมาะสม

☐ ไม่เหมาะสม

4.3 จากแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด ตามองค์ประกอบการเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล (Digital Citizenship) มีข้อเสนอแนะอื่น ๆ เพิ่มเติมหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

5. ดิจิทัลมายด์เซต (Digital Mindset)

แนวทางตามองค์ประกอบที่ 5 ดิจิทัลมายด์เซต (Digital Mindset)

1. กำหนดแผนงานและเป้าหมายที่ชัดเจนในการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนและการทำงานในองค์กร และสื่อสารให้บุคลากรทุกฝ่ายอย่างชัดเจนและต่อเนื่อง
2. ส่งเสริมให้ครูมีโอกาสนในการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และเรียนรู้ผ่านชุมชนแลกเปลี่ยนเรียนรู้วิชาชีพ (PLC) ช่วยส่งต่อความรู้และประสบการณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. แสดงตัวอย่าง (Role Model) ให้กับครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เห็นถึงการมีแนวความคิดดิจิทัลของผู้บริหารด้วยการใช้เทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการสถานศึกษา และเปิดรับนวัตกรรมใหม่ ๆ อย่างต่อเนื่อง
4. ส่งเสริมให้บุคลากรมีทัศนคติที่เปิดรับการเรียนรู้เทคโนโลยีใหม่ ๆ อยู่เสมอ โดยการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การตั้งเป้าหมายการเรียนรู้รายบุคคล และการให้รางวัลแก่ผู้ที่มีพัฒนาการด้านดิจิทัลอย่างต่อเนื่อง
5. ปลุกฝังให้บุคลากรในองค์กรเข้าใจเทคโนโลยีดิจิทัลว่าไม่ใช่สิ่งที่มาแทนที่มนุษย์ แต่เป็นเครื่องมือที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานและการตัดสินใจ

5.1 จากแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด ตามองค์ประกอบดิจิทัลมายด์เซต (Digital Mindset) ท่านเห็นด้วยกับแนวทางดังกล่าวหรือไม่

☐ เห็นด้วย

☐ ไม่เห็นด้วย

5.2 จากแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด ตามองค์ประกอบดิจิทัลมายด์เซต (Digital Mindset) ท่านคิดว่า มีความเหมาะสมเป็นไปได้ในทางปฏิบัติหรือไม่ อย่างไร

☐ ยืนยันความเหมาะสม

☐ ไม่เหมาะสม

5.3 จากแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด ตามองค์ประกอบการเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล (Digital Citizenship) มีข้อเสนอแนะอื่น ๆ เพิ่มเติมหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

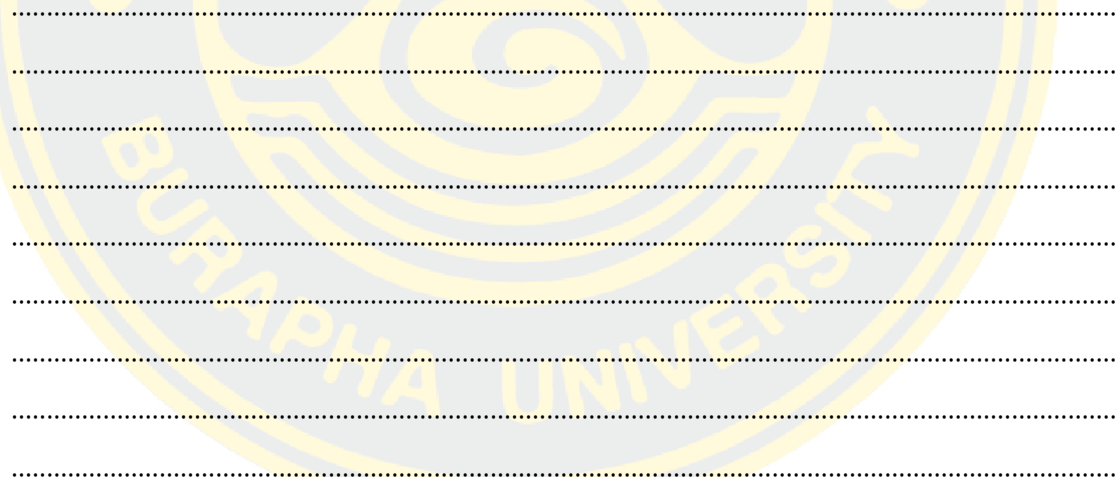
.....

ตอนที่ 3 คำถามเพื่อการสรุป

3.1 ท่านมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขต สตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษาจันทบุรี ทรายาด อย่างไร

3.2 ท่านมีข้อเสนอแนะอื่นๆ เพิ่มเติมหรือไม่ อย่างไร

ภาคผนวก ค

การหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ตารางที่ 18 ดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เชิงเนื้อหาของแบบทดสอบ แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำ
ดิจิทัลของครูในสาขาเกษตรศาสตร์ประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
จันทบุรี ตราด

ค่าดัชนีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถาม

(Index of Item-Objective Congruence: IOC) ระหว่างข้อคำถามกับจุดมุ่งหมายของแบบสอบถาม
ความต้องการความจำเป็นของภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสาขาเกษตรศาสตร์ประเสริฐศิลป์ สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จันทบุรี ตราด เพื่อประเมินสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึง
ประสงค์ของภาวะผู้นำดิจิทัลของครูใน 5 องค์ประกอบ

ข้อ ที่	ข้อคำถามสำหรับการศึกษาสภาพปัจจุบันและ สภาพที่พึงประสงค์	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC	ผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
องค์ประกอบที่ 1 ดิจิทัลมายด์เซต (Digital Mindset)							
1	ท่านเชื่อว่า การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลสามารถ ช่วยปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
2	ท่านมีทัศนคติเชิงบวกต่อการใช้เทคโนโลยีเพื่อ เพิ่มประสิทธิภาพในการสอน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
3	ท่านวางแผนการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการ จัดการเรียนการสอนล่วงหน้า	+1	+1	0	2	0.67	ใช้ได้
4.	ท่านมีความพร้อมและความยืดหยุ่นในการ เรียนรู้และปรับตัวให้เข้ากับเทคโนโลยีใหม่ ๆ	+1	+1	0	2	0.67	ใช้ได้
5	ท่านเป็นผู้นำในการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ ในการจัดการเรียนการสอน	+1	+1	0	2	0.67	ใช้ได้
องค์ประกอบที่ 2 การใช้ดิจิทัลเพื่อการทำงานของครู (Digital for Teachers)							
6	ท่านประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการ เรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้

ข้อ ที่	ข้อความสำหรับการศึกษาศาปปัจจุบันและ สภาพที่พึงประสงค์	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC	ผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
7	ท่านใช้แอปพลิเคชันหรือแพลตฟอร์มออนไลน์ในการบริหารจัดการชั้นเรียนเป็นประจำ เช่น การใช้โปรแกรมช่วยตรวจข้อสอบ หรือแอปพลิเคชันในการเช็คชื่อเข้าเรียน เป็นต้น	+1	+1	0	2	0.67	ใช้ได้
8	ท่านใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการสื่อสารกับนักเรียนและผู้ปกครองได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การใช้ Chatbot ในการติดต่อสื่อสารกับนักเรียน	+1	+1	0	2	0.67	ใช้ได้
9	ท่านนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทและความต้องการของสถานศึกษา เช่น การใช้ AI ในการสร้างสื่อการเรียนการสอน หรือ การประเมินผลงานในรูปแบบออนไลน์ เป็นต้น	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
10	ท่านเป็นผู้นำในการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทและความต้องการของสถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
องค์ประกอบที่ 3 ความรู้ด้านเทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Literacy)							
11	ท่านมีความรู้ในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
12	ท่านใช้อุปกรณ์ดิจิทัลขั้นพื้นฐาน เช่น คอมพิวเตอร์ แท็บเล็ต สมาร์ทโฟน ฯลฯ ได้อย่างคล่องแคล่ว	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
13	ท่านจัดการข้อมูลดิจิทัลได้ เช่น การสำรองข้อมูลหรือการจัดเก็บไฟล์ออนไลน์และออฟไลน์ เป็นต้น	+1	+1	0	2	0.67	ใช้ได้

ข้อ ที่	ข้อความสำหรับการศึกษาสภาพปัจจุบันและ สภาพที่พึงประสงค์	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC	ผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
14	ท่านเข้าถึงข้อมูล สืบค้นแบบดิจิทัล และ ประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูลนั้นได้	+1	+1	0	2	0.67	ใช้ได้
15	ท่านเป็นผู้นำในการส่งเสริมให้ผู้อื่นมีทักษะ ด้านการรู้เท่าทันสื่อดิจิทัล	+1	+1	0	2	0.67	ใช้ได้
องค์ประกอบที่ 4 การพัฒนาความสามารถดิจิทัล (Digital Skills Development)							
16	ท่านเข้าร่วมการอบรมหรือกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง กับเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อพัฒนาความก้าวหน้า ทางวิชาชีพ	+1	+1	0	2	0.67	ใช้ได้
17	ท่านมีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นหรือ เทคนิคในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลกับเพื่อนครู ในชั่วโมงชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพ (PLC)	+1	+1	0	2	0.67	ใช้ได้
18	ท่านมีเครือข่ายหรือเข้าร่วมกลุ่มครูออนไลน์ เพื่อเสริมสร้างความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับ เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนการสอน	+1	+1	0	2	0.67	ใช้ได้
19	ท่านพัฒนาทักษะด้านดิจิทัลในของตนเองอย่าง สม่ำเสมอ	+1	+1	0	2	0.67	ใช้ได้
20	ท่านเป็นผู้นำในการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ ดิจิทัลในโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง	0	+1	0	1	0.33	ใช้ ไม่ได้
องค์ประกอบที่ 5 การเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล (Digital Citizenship)							
21	ท่านมีความรับผิดชอบและมีจิตสำนึกต่อการใช้ เทคโนโลยีดิจิทัลในชีวิตประจำวัน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
22	ท่านเลือกใช้สื่อดิจิทัล (เช่น โซเชียลมีเดีย เว็บไซต์ หรือแอปพลิเคชัน) อย่างเหมาะสม และระมัดระวัง	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
23	ท่านมั่นใจในการปกป้องข้อมูลส่วนตัวและ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้

ข้อ ที่	ข้อความสำหรับการศึกษาสภาพปัจจุบันและ สภาพที่พึงประสงค์	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC	ผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
	ข้อมูลของผู้อื่นเมื่อต้องใช้เทคโนโลยีดิจิทัล						
24	ท่านปฏิบัติตามกฎหมายและจริยธรรมในการ ใช้เทคโนโลยีดิจิทัล	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
25	ท่านเป็นผู้นำในการส่งเสริมใช้เทคโนโลยี ดิจิทัลอย่างมีจริยธรรม จรรยาบรรณ และถูก กฎหมาย	+1	+1	0	2	0.67	ใช้ได้

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา โทร. ๒๗๐๐ ต่อ ๗๐๕, ๗๐๗

ที่ อว ๘๑๓๗/๐๓๒๖

วันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๘

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงของเครื่องมือวิจัย

เรียน ดร.พนัส จันทศรีทอง (คณะศึกษาศาสตร์)

ด้วย นายจตุรงค์ วรรณเมธี รหัสประจำตัวนิสิต ๖๕๙๒๐๔๔๓ นิสิตหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ แบบไม่เต็มเวลา แผน ข ได้รับอนุมัติเค้าโครงการงานนิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.สฎายุ อธิระวินชตระกุล เป็นประธานกรรมการควบคุม งานนิพนธ์ และเสนอท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงของเครื่องมือวิจัยนั้น

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา จึงขอเรียนเชิญท่านซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์สูง เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงของเครื่องมือวิจัย ดังเอกสารแนบ ทั้งนี้ สามารถติดต่อ นิสิตดังรายนามข้างต้นได้ที่หมายเลขโทรศัพท์ ๐๖๑-๔๖๙๔๒๙๘ หรือที่ E-mail: 65920443@go.buu.ac.th

จึงเรียนมาเพื่อทราบและโปรดพิจารณา

สัทธนา รังสิโยภาส
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มณฑนา รังสิโยภาส)
รองคณบดีฝ่ายวิชาการ ปฏิบัติการแทน
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา โทร. ๒๗๐๐ ต่อ ๗๐๕, ๗๐๗

ที่ อว ๘๑๓๗/๐๓๒๗

วันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๘

เรื่อง ขอร้องเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงของเครื่องมือวิจัย

เรียน ดร.ญาณิกา ลุนราศรี (คณะศึกษาศาสตร์)

ด้วย นายจตุรงค์ วรรณเมธี รหัสประจำตัวนิสิต ๖๕๙๒๐๔๔๓ นิสิตหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ แบบไม่เต็มเวลา แผน ข ได้รับอนุมัติเค้าโครงการงานนิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.สฎายุ อธิระวณิชตระกูล เป็นประธานกรรมการควบคุม งานนิพนธ์ และเสนอท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงของเครื่องมือวิจัยนั้น

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา จึงขอเรียนเชิญท่านซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์สูง เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงของเครื่องมือวิจัย ดังเอกสารแนบ ทั้งนี้ สามารถติดต่อ นิสิตดังรายนามข้างต้นได้ที่หมายเลขโทรศัพท์ ๐๖๑-๔๖๙๔๒๙๘ หรือที่ E-mail: 65920443@go.buu.ac.th

จึงเรียนมาเพื่อทราบและโปรดพิจารณา

พัณทนา รังสิโยภาส
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พัณทนา รังสิโยภาส)
รองคณบดีฝ่ายวิชาการ ปฏิบัติการแทน
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ที่ อว ๘๑๓๗/๓๘๗

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา
๑๖๙ ถ.สิงหนครบางแสน ต.แสนสุข
อ.เมือง จ.ชลบุรี ๒๐๑๓๑

๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘

เรื่อง ขอเรียนเชิญบุคลากรในสังกัดเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงของเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนเนินทรายวิทยาคม

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. คำโครงการนิพนธ์ (ฉบับย่อ)
๒. เครื่องมือวิจัย

ด้วย นายจตุรงค์ วรรณนะเมณี รหัสประจำตัวนิสิต ๖๕๙๒๐๔๔๓ นิสิตหลักสูตรการศึกษา
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ แบบไม่เต็มเวลา แผน ข ได้รับอนุมัติคำโครงการ
นิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสหวิทยาเขตสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.สฎายุ ธีระวนิชตระกูล เป็นประธาน
กรรมการควบคุมงานนิพนธ์ นั้น

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา จึงขอเรียนเชิญบุคลากรในสังกัดของท่าน คือ
นายศุภกร รัตนวงษ์ รองผู้อำนวยการโรงเรียนเนินทรายวิทยาคม ซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถและ
ประสบการณ์สูง เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงของเครื่องมือวิจัย ดังเอกสารแนบ ทั้งนี้ สามารถติดต่อ
ตั้งรายนามข้างต้นได้ที่หมายเลขโทรศัพท์ ๐๖๑-๔๖๙๔๒๙๘ หรือที่ E-mail: 65920443@go.buu.ac.th

จึงเรียนมาเพื่อทราบและโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

สัทธนา รังสิโยภาส

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มณฑนา รังสิโยภาส)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ ปฏิบัติการแทน

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติการแทน

ผู้รักษาการแทนอธิการบดีมหาวิทยาลัยบูรพา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

โทร ๐๓๘ ๑๐๒ ๗๐๐ ต่อ ๗๐๕, ๗๐๗

E-mail: grd.buu@go.buu.ac.th

สำเนาเรียน นายศุภกร รัตนวงษ์

เอกสารนี้ลงนามด้วยลายเซ็นอิเล็กทรอนิกส์ ตรวจสอบได้ที่ (<https://e-sign.buu.ac.th/verify>)

ภาคผนวก จ
เอกสารรับรองผลการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์
มหาวิทยาลัยบูรพา

สำเนา

ที่ IRB4-118/2568

เอกสารรับรองผลการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์
มหาวิทยาลัยบูรพา

คณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยบูรพา ได้พิจารณาโครงการวิจัย

รหัสโครงการวิจัย : G-HU054/2568

โครงการวิจัยเรื่อง : แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสาขาเขตสตรีประเสริฐศิลป์
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด

หัวหน้าโครงการวิจัย : นายจตุรงค์ วรรณะเมธี

หน่วยงานที่สังกัด : คณะศึกษาศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษาโครงการหลัก (สารนิพนธ์/ งานนิพนธ์/ : รองศาสตราจารย์ ดร.สุภายู จีระวนิชตระกูล
วิทยานิพนธ์/ คุชฎินิพนธ์)

หน่วยงานที่สังกัด : คณะศึกษาศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษาโครงการร่วม (สารนิพนธ์/ งานนิพนธ์/ : อาจารย์ ดร.ภักดีภูมิ จันทนวรรณัท สมพงษ์ธรรม
วิทยานิพนธ์/ คุชฎินิพนธ์)

หน่วยงานที่สังกัด : คณะศึกษาศาสตร์

วิธีพิจารณา : ☒ Exemption Determination ☐ Expedited Reviews ☐ Full Board

คณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยบูรพา ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า โครงการวิจัยดังกล่าวเป็นไปตามหลักการของจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ โดยที่ผู้วิจัยเคารพสิทธิและศักดิ์ศรีในความเป็นมนุษย์ไม่มีการล่วงละเมิดสิทธิ สวัสดิภาพ และไม่ก่อให้เกิดอันตรายแก่ตัวอย่างการวิจัยและผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย

จึงเห็นสมควรให้ดำเนินการวิจัยในขอบข่ายของโครงการวิจัยที่เสนอได้ (ดูตามเอกสารตรวจสอบ)

1. แบบเสนอเพื่อขอรับการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ ฉบับที่ 1 วันที่ 8 เดือน มีนาคม พ.ศ. 2568
2. โครงการวิจัยฉบับภาษาไทย ฉบับที่ 1 วันที่ 8 เดือน มีนาคม พ.ศ. 2568
3. เอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย ฉบับที่ 1 วันที่ 3 เดือน มีนาคม พ.ศ. 2568
4. เอกสารแสดงความยินยอมของผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย ฉบับที่ 1 วันที่ 3 เดือน มีนาคม พ.ศ. 2568
5. แบบเก็บรวบรวมข้อมูล เช่น แบบบันทึกข้อมูล (Data Collection Form)
- แบบสอบถาม หรือสัมภาษณ์ หรืออื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ฉบับที่ 1 วันที่ 8 เดือน มีนาคม พ.ศ. 2568
6. เอกสารอื่น ๆ (ถ้ามี) ฉบับที่ - วันที่ - เดือน - พ.ศ. -

วันที่รับรอง : วันที่ 8 เดือน เมษายน พ.ศ. 2568

วันที่หมดอายุ : วันที่ 8 เดือน เมษายน พ.ศ. 2569

สำเนา

ลงนาม นางสาวพิมลพรรณ เลิศล้ำ

(นางสาวพิมลพรรณ เลิศล้ำ)

ประธานคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ชุดที่ 4 (กลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)

****หมายเหตุ การรับรองนี้มีรายละเอียดตามที่ระบุไว้ด้านหลังเอกสารรับรอง ****

สำเนา

ผู้วิจัยทุกท่านที่ผ่านการรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ ต้องปฏิบัติตามต่อไปนี้

1. ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนต่าง ๆ ที่ระบุไว้ในโครงการวิจัยอย่างเคร่งครัด โดยใช้เอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย (Participant Information Sheet) (AF 06-02), เอกสารแสดงความยินยอมของผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย (Consent Form) (AF 06-03), แบบสัมภาษณ์ และ/หรือแบบสอบถาม รวมถึงเอกสารอื่น ๆ เช่น ใบประชาสัมพันธ์ หรือ ประกาศเชิญชวนเข้าร่วมโครงการ เป็นต้น
2. ผู้วิจัยมีหน้าที่ส่งแบบรายงานความก้าวหน้าของการวิจัย (Progress Report Form) (AF 09-01) ต่อคณะกรรมการฯ ตามเวลาที่กำหนดหรือเมื่อได้รับการร้องขอ
3. การรับรองโครงการวิจัยของคณะกรรมการฯ มีกำหนด 1 ปี หลังจากวันที่คณะกรรมการฯ มีมติให้การรับรอง หากการวิจัยไม่สามารถดำเนินการเสร็จสิ้นภายในระยะเวลาที่กำหนด ผู้วิจัยสามารถยื่นขอต่ออายุการรับรองโครงการวิจัย อย่างน้อย 30 วัน ก่อนวันหมดอายุตามที่กำหนดไว้ในเอกสารรับรองผลการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์
4. หากมีการแก้ไขเพิ่มเติมโครงการวิจัย เช่น เปลี่ยนแปลงหัวข้อโครงการวิจัย/ เพิ่มเดิมผู้ร่วมวิจัย การแก้ไข หรือเพิ่มเติมวิธีดำเนินการวิจัย การแก้ไขการสะกดคำ เป็นต้น ผู้วิจัยจะต้องยื่นขอแก้ไขเพิ่มเติมโครงการวิจัย โดยส่งแบบรายงานการแก้ไขเพิ่มเติมโครงการวิจัย (Amendment Form) (AF 08-01) ต่อคณะกรรมการฯ โดยอ้างอิงรหัสโครงการวิจัยที่ได้รับไว้ และต้องระบุรายละเอียดให้ชัดเจนว่ามีการเปลี่ยนแปลงอะไร อย่างไร และเหตุผลที่ต้องมีการเปลี่ยนแปลง ทั้งนี้ ในกรณีการเปลี่ยนแปลงหัวข้อโครงการวิจัย/ เพิ่มเดิมผู้ร่วมวิจัยท่านใหม่ให้แบบประวัติมาด้วย
5. ผู้วิจัยมีหน้าที่รายงานเหตุการณ์ไม่พึงประสงค์ชนิดร้ายแรงที่เกิดขึ้นกับผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย ภายในระยะเวลาที่กำหนดในวิธีดำเนินการมาตรฐาน (Standard Operating Procedures, SOPs) ให้แก่คณะกรรมการฯ ตามแบบรายงานเหตุการณ์ไม่พึงประสงค์ชนิดร้ายแรง (Serious Adverse Event (SAE) Report Form) (AF 10-01)
6. ผู้วิจัยมีหน้าที่รายงานให้คณะกรรมการฯ ทราบ เมื่อมีการยุติโครงการวิจัยก่อนกำหนด หรือการระงับโครงการวิจัยโดยผู้วิจัยหรือผู้สนับสนุนทุนวิจัย พร้อมทั้งคำอธิบายเป็นลายลักษณ์อักษรโดยละเอียดถึงสาเหตุของการยุติหรือระงับโครงการวิจัย ตามแบบรายงานการยุติโครงการวิจัยก่อนกำหนด (Study Termination Memorandum) (AF 12-01)
7. ผู้วิจัยมีหน้าที่ส่งแบบรายงานการไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนด (Non-compliance / Protocol Deviation / Protocol Violation Report) (AF 13-01) ให้คณะกรรมการฯ และผู้สนับสนุนทุนที่ที่ตรวจพบ หรือได้รับรายงานว่ามีการปฏิบัติไม่ตรงกับขั้นตอนที่ระบุไว้ในโครงการวิจัย หรือข้อ กำหนดของคณะกรรมการฯ
8. เมื่อสิ้นสุดโครงการวิจัย ผู้วิจัยมีหน้าที่ส่งแบบรายงานสรุปผลการวิจัย (Final Report) (AF 11-01) ให้คณะกรรมการฯ ทราบ ภายใน 30 วัน หลังจากสิ้นสุดการดำเนินการวิจัย

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	นายจตุรงค์ วรรณะเมทนี
วัน เดือน ปี เกิด	1 กรกฎาคม 2531
สถานที่เกิด	จังหวัดจันทบุรี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	185/2 ม. 1 ต. พุ่มนนทรี อ. เขาสมิง จ. ตราด 23130
ตำแหน่งและประวัติการทำงาน	พ.ศ. 2555 ครูผู้ช่วยโรงเรียนสตรีประเสริฐศิลป์ จังหวัดตราด พ.ศ. 2557 ครู โรงเรียนสตรีประเสริฐศิลป์ จังหวัดตราด พ.ศ. 2561 ครูชำนาญการ โรงเรียนทวีธาภิเศก จังหวัดกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2562 ครูชำนาญการ โรงเรียนสตรีประเสริฐศิลป์ จังหวัดตราด พ.ศ. 2566 ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนสตรีประเสริฐศิลป์ จังหวัดตราด
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2555 การศึกษามัธยมศึกษา (กศ.บ.) สาขาการสอนภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) เกียรตินิยมอันดับ 1 มหาวิทยาลัยบูรพา พ.ศ. 2559 ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ศ.ม.) สาขาวิชาภาษาศาสตร์ประยุกต์ ด้านการสอนภาษาอังกฤษ (หลักสูตรนานาชาติ) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี พ.ศ. 2568 การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา
รางวัลหรือทุนการศึกษา	พ.ศ. 2561 ทุนโครงการปฏิบัติงานสอน ณ โรงเรียนในสาธารณรัฐเกาหลี โครงการแลกเปลี่ยนครูในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกสำหรับการศึกษาในยุคโลกาภิวัตน์ (Teaching Across Borders) พ.ศ. 2562 ทุนโครงการแลกเปลี่ยนด้านการศึกษาและวัฒนธรรม ณ รัฐวิสคอนซิน ประเทศสหรัฐอเมริกา พ.ศ. 2563 ทุนฝึกอบรมของศูนย์ภาษาซีมีโอ เรลค์ สาธารณรัฐสิงคโปร์ (Advanced Specialists Certificate in Teaching Reading and Writing, SEMEO RELC, Singapore, Full Scholarship) พ.ศ. 2565 รางวัลชนะเลิศระดับประเทศ โครงการพัฒนาสมรรถนะบุคลากรของกระทรวงศึกษาธิการหลักสูตรพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารด้านอาชีพในศตวรรษที่ 21 ประจำปี 2565 (MOE Speech Contest)